A. Gracev
Taina lacului roșu
Taina lacului roșu
Lei 6,75

A. GRACEV

TAINA LACULUI ROȘU

A. GRACEV

TAINA LACULUI ROȘU

ROMAN

1958
EDITURA TINERETULUI

În romînește de
N. Bocunescu și C. Țoiu
Coperta de S. Georgescu

А. ГРАЧЕВ
ТАЙНА КРАСНОГО ОЗЕРА
Молодая гвардия
1954

ÎN LOC DE PROLOG

LEGENDA LUI DJAGMAN

În vara anului 1936, autorul rîndurilor de faţă a avut prilejul să călătorească împreună cu orociul [1] Kanciunga şi feciorul acestuia, Nasek, cu un bat [2] în josul apei, pe Hungari, un rîu din taiga. Ne îndreptam spre Amur venind din Kun, îndepărtata aşezare a orocilor, singura de pe malurile acestui rîu. Curentul apei ne ducea cu atîta repeziciune la vale, încît în trei zile şi trei nopţi am străbătut o distanţă de 250 km. S-ar putea scrie o povestire interesantă despre felul în care Kanciunga a condus batul, ocolind îngrămădirile de cioturi şi trestii, trecînd prin vîrtejurile ce ne pîndeau la poalele stîncilor abrupte, peste pragurile unde apa fierbea ca într-un cazan. Dar în cartea de faţă va fi vorba despre altceva. Legendele povestite de Kanciunga în timpul drumului mi-au rămas adînc întipărite în minte şi cred că n-am să le uit niciodată.

Legenda lui Djagman — şi tocmai lucrul acesta m-a uimit mai tîrziu — s-a dovedit a fi legată de unele întîmplări adevărate, ce au slujit drept bază povestirii de faţă. Kanciunga ne-a istorisit legenda aceasta romantică într-o seară, pe cînd stăteam în jurul focului de vreascuri, la primul nostru popas de noapte. Mic de sta-

---

[1] Orocii — popor din ţinuturile Amurului (n. r.)

[2] Bat — luntre, scobită dintr-un singur trunchi, de plop sau de frasin (n. r.)

tură, vînjos, cu o față aspră, dîrză, bătută de vînturile taigăi, Kanciunga vorbea fără prea mult meșteșug, dar cu atîta emoție, de parcă ar fi trăit tot ce istorisea. Moșneagul ședea pe o piele de mistreț cu picioarele strînse sub el, privind țintă focul și legănîndu-și trupul, în timp ce își depăna povestea cu glas rar, domol :

— „A fost odată, de mult, tare de mult, pe vremea cînd orocii, oamenii pădurilor, mai trăiau încă în ținuturile calde, unde iarna nu ninge niciodată. Trăiau în bună înțelegere, așa cum se cuvine. Vînau laolaltă, pescuiau laolaltă și aveau din belșug carne, pește, piei de animale de tot soiul...

Într-una din așezări trăia un oroci, căruia îi zicea Djagman. Era cel mai iute de picior, cel mai puternic, cel mai dibaci și mai viteaz dintre toți. Știa să scoată fier din pămînt și să facă din el cuțite, topoare, sulițe, unelte de vînătoare. Era un pescar și un vînător neîntrecut.

Căpetenia așezării era șamanul Kilomdiga. Șamanul nu iubea pe nimeni. Numai la fata lui ținea, la Elga : o fată frumoasă, cum nu găseai alta pe lume.

Bun la bun trage întotdeauna : Djagman o îndrăgi atît de mult pe Elga, încît nu mai putea trăi fără ea. Dar șamanul nu vroia să-și dea fata după el.

Lui Djagman însă nu-i era de loc frică de șaman. Își bătea joc de vrăjile lui, de descîntecele lui și era singurul din tot neamul orocilor care nu-și pleca fruntea atunci cînd vorbea șamanul.

Tare dragă îi mai era lui Djagman, Elga ! Și zi și noapte se gîndea cum să facă s-o ia de nevastă ! ? Îi spusese șamanului că-i dă zece cazane de aramă, multe straie bogate și odoare scumpe, la care priveau cu jind cei din același trib cu Kilomdiga. Dar șamanul nu voia să audă de Djagman și nici de darurile lui.

— Să te închini la picioarele mele în fața tuturor orocilor — îi spunea el răutăcios — atunci am să ți-o dau pe Elga. Și de-ai să te apropii de mine, să nu în-

drăzneşti să mă priveşti în faţă. Să-ţi laşi ochii în jos, că nu eşti vrednic să te uiţi la mine.

Djagman plecă din coliba lui Kilomdiga, nevrînd să îngenunche în faţa unui om viclean şi mincinos.

Puţină vreme după aceea, o boală năprasnică se abătu asupra orocilor. Oamenii mureau unul după altul. Kilomdiga se apucă numaidecît de vrăji, ca să alunge năpasta cît mai departe de aşezare. Zi şi noapte bătea daireaua la căpătîiul bolnavilor şi-i despuia pe oameni de tot ce aveau mai de preţ. Coliba i se umpluse de lucruri scumpe. Dar cu toate descîntecele lui, oamenii mureau ca muştele ; moartea îi secera fără cruţare şi nu era colibă în care să nu auzi bocete şi plînsete de jale.

Atunci Djagman le spuse alor săi :

— Trebuie să plecăm de aici. Să lăsăm totul, să ne luăm numai armele şi să plecăm !

Orocii îl ascultară pe Djagman şi porniră la drum. Părăsind locul acela blestemat, scăpară de molimă. În fruntea orocilor păşea Djagman, iar Kilomdiga venea şi el la urmă.

Şi-au mers, şi-au tot mers orocii aşa, multe zile în şir. Soarele răsărea după crestele munţilor şi apunea ascunzîndu-se din nou după ele. Luna plină trecu de trei ori deasupra lor, în acest răstimp. Tot mergînd şi mergînd, orocii ajunseră la o apă mare. Djagman îi opri pe mal şi le porunci să-şi facă sălaş acolo. Apa rîului era bogată în peşte, iar alături se întindea taigaua cu puzderia ei de fiare.

— Un loc mai bun ca ăsta n-o să găsim — spuseră orocii, şi astfel începu traiul în noua aşezare.

Bordeiele noi încă nu apucaseră să se înnegrească de funingine, cînd şamanul Kilomdiga îi chemă pe oamenii din acelaşi neam cu el şi le spuse :

— Boala aceea a venit şi ea aici, adusă de mine, şi în curînd voi muri. Plecaţi de aici. Nevestele mele şi copiii mei vor rămîne cu mine. Vor muri şi ei...

Orocii îi dădură crezare şamanului şi porniră mai departe, speriaţi de boala aceea cumplită. Curînd însă

Djagman se întoarse : nu putea pleca pentru totdeauna fără s-o mai vadă încă o dată pe Elga. Se apropie de bordeiul lui Kilomdiga — acolo însă petrecerea era în toi. Kilomdiga cînta şi se lăuda că-l păcălise pe Djagman şi că acum ajunsese el stăpîn pe meleagurile acelea.

Djagman intră, iar şamanul îi spuse :

— Zeii s-au milostivit de mine şi de copiii mei, boala s-a dus ! Aşează-te în faţa focului, Djagman ! Vei fi fiul meu...

Djagman nu crezu în vorbele ademenitoare ale lui Kilomdiga, dar se aşeză în faţa focului. Nu-şi putea lua ochii de la Elga. Şi cum se uita aşa la ea, deodată şamanul se năpusti asupra lui cu un pumnal în mînă. Şi Djagman cu siguranţă că ar fi fost ucis, dacă Elga n-ar fi smuls pumnalul din mîna tatălui ei. Atunci Djagman îl legă pe şaman şi o trimise pe Elga să-i întoarcă din drum pe oroci.

S-au întors orocii. Djagman le povesti cum îi înşelase Kilomdiga. Orocii se sfătuiră cît se sfătuiră între ei, apoi îi spuseră şamanului :

— Pleacă dintre noi, om viclean ce eşti ! Nu poţi sta laolaltă cu noi, de vreme ce te gîndeşti numai la tine...

Îl alungară pe şaman şi Djagman o luă pe Elga de nevastă. Şi orocii începură să ducă o viaţă frumoasă, plină de fericire. Pe viteazul Djagman îl aleseră căpetenia lor. Niciodată orocii nu avuseseră un stăpîn atît de bun. Bătrînii, copiii, femeile erau întotdeauna sătui. Nimeni nu ducea lipsă de nimic. Aveau din belşug carne, peşte, piei de animale... Iar Djagman nu se cruţa de loc. Mereu se gîndea cum să le facă viaţa mai uşoară oamenilor din neamul său.

Şamanul pierise, de parcă ar fi intrat în pămînt. Orocii credeau că fusese sfîşiat de fiarele pădurii. Dar după multă vreme, Kilomdiga se întoarse în aşezare. Numai că nu se înapoie singur, ci veni însoţit de oşteni străini, cu platoşe de trestie, care prădară şi pîrjoliră aşezarea. Duşmanii erau mulţi la număr. Ei ucideau bărbaţii, bătrînii, copiii, iar pe femei le duceau în robie.

Multă vreme au luptat orocii împotriva oamenilor cu platoşe de trestie şi în cele din urmă Djagman, văzînd că nu-i puteau birui, îşi adună tot neamul şi spuse :

— Trebuie să plecăm în taiga. Acolo duşmanii au să ne piardă urma! Şi orocii intrară în desişul de nestrăbătut al taigăi, depărtîndu-se tot mai mult de marele rîu. Acum, în locul dealurilor, se înălţau în drumul lor munţii. Iată că şi pădurea începu să se rărească. Stînci înalte îi înconjurau din toate părţile, iar oamenii cu platoşe de trestie veneau mereu pe urmele lor. Kilomdiga ţopăia într-una, bătînd daireaua, şi chema duhurile rele în ajutorul străinilor.

Văzînd că drumul le era stăvilit de stînci, orocii se opriră şi începură lupta. Duşmanii îi împroşcară pe oamenii lui Djagman cu un nor negru de săgeţi, care întunecă lumina soarelui, ascunzînd vederii şi rîul ce-şi purta apele spre trecătoare.

Stîncile se înroşiră de sîngele orocilor. Şi tot mai puţini rămîneau, în timp ce oamenii cu platoşe de trestie pătrundeau în trecătoare din amîndouă părţile.

— Supune-te, Djagman — striga Kilomdiga, scuturînd din dairea.

Dîndu-şi seama că-i venise sfîrşitul şi că o dată cu el va pieri întregul său neam, Djagman strigă :

— Voi, stînci, prăvăliţi-vă peste mine şi îngropaţi-mă pentru totdeauna ! Niciodată nu mi-am plecat capul în faţa unui om viclean şi mincinos !

Apoi, întorcîndu-se cu faţa spre munte, mai strigă o dată :

— O, tu, munte, fă să se prăbuşească asupra mea stîncile tale şi, odată cu neamul meu, să piară sub pietre şi duşmanii noştri de moarte !

Rostind aceste cuvinte, Djagman lovi cu suliţa în stîncile care începură să se năruie. Trei zile în şir se prăvăliră stîncile, cu un tunet înspăimîntător, ce se auzi departe în jur, iar pămîntul se cutremură atît de tare, încît apele rîurilor se revărsară din albiile lor şi deasupra trecătorii se ridică un nor întunecat de pulbere.

Aşa pieri Djagman, împreună cu vitejii lui războinici. Dar nici oamenii cu platoşe de trestie nu scăpară de moarte. Iar apele rîului erau roşii de sîngele lui Djagman...

Acum locul acesta se numeşte Sîgdzî-mu — Apa Roşie. E un loc pustiu, bîntuit de duhuri rele. Vai de cel ce se încumetă să treacă pe acolo ! Viu, îndărăt nu se mai întoarce..."

Kanciunga tăcu şi un timp rămase cu privirea aţintită în foc. Apoi, zîmbind, adăugă, cerîndu-şi parcă iertare :

— Asta e povestea. De, aşa sînt basmele noastre, înfricoşătoare şi pline numai de duhuri rele...

— Se găsesc oare astfel de locuri pe aici, prin taigă ? îl întrebai eu deodată.

— Cine ştie !... Bătrînii spun că ar fi, uite colo — şi Kanciunga arătă cu mîna undeva spre miazăzi, dincolo de rîu, în bezna neagră a nopţii.

În jur se lăsase o tăcere grea, apăsătoare. Şi noaptea ni se păru deodată fioroasă şi plină de taine...

PE URMELE FIAREI

PARTEA ÎNTÎIA

CAPITOLUL I

Un bivuac în trecătoare. — Furtună în timpul nopţii. — Pregătiri de drum. — Tatăl şi fiica. — În căutarea aşezării orocilor. — Hăţişurile masivului Sihote-Alin. — Istoricul expediţiei. — Întîlnire în taigă.

După patru zile de drum, caravana se opri şi îşi făcu bivuac într-o trecătoare. La căderea nopţii, exploratorii ajunseseră în vîrful muntelui şi, văzînd cît de prăpăstios era coborîşul, nu cutezară să meargă mai departe, mai ales că se apropia şi o vijelie însoţită de ploaie. De altfel, nici n-apucaseră să-şi aşeze bine corturile, că vijelia se şi dezlănţui. Caii, priponiţi de conovăţ, se zbăteau şi nechezau speriaţi sub fulgerele orbitoare, iar vîntul smucea cu furie pînza umflată a corturilor. Oamenii stătură treji ceasuri în şir şi nu adormiră decît tîrziu, după miezul nopţii, cînd furtuna începu să se mai potolească.

Dimineaţa, cei dintîi se deşteptară bucătarul şi felcerul, Ignat Karamuşkin. Deschizînd cu greu capacul ceasului său uriaş de vînător, Ignat Karamuşkin cercetă cadranul cu privirea lui de miop, apoi, căscînd, îl întrebă pe bucătar :

— Ce zici, s-o fi trezit profesorul ?

— Nu-nţeleg de ce îl baţi la cap în fiecare dimineaţă cu termometrul dumitale — bombăni bucătarul drept răspuns. E chiar necuviincios.

— Crezi ? Mde, ce să-i faci ! Dacă aşa e ordinul. Nu, Vasili Egorovici. Ştii, dumneata ai un fel ciudat de a judeca lucrurile — adăugă dojenitor felcerul, dîndu-şi pe spate părul rar, roşcat. Faţa lui suptă, cu

trăsături colţuroase, cu ochii mici, piezişi, care îi clipeau mereu, căpătă o expresie de gravitate. E un mare savant, un om în vîrstă... Trebuie să-i păzim cu grijă sănătatea ! Iar condiţiile în care stăm aici ştii şi dumneata cum sînt !...

Felcerul ieşi scuturînd termometrul, se apropie fără zgomot de cortul profesorului, se opri şi, ţinîndu-şi răsuflarea, trase o clipă cu urechea. I se păru că aude un suspin uşor şi se gîndi la fiinţa a cărei prezenţă îl făcea să se fîstîcească şi să-şi piardă graiul — la Aniuta, fata profesorului...

— Dumneata eşti, Karamuşkin ?

Felcerul tresări.

— Poftim, profesorul s-a şi sculat. Intră, te rog.

Karamuşkin dădu la o parte cu sfială pologul şi, strecurîndu-se pe uşa îngustă a cortului, şopti :

— Bună dimineaţa, Feodor Andreevici. Cum aţi dormit, cum vă simţiţi ?

— Mulţumesc. Dă-mi, te rog, termometrul dumitale şi spune-mi : în fiecare dimineaţă are să se repete povestea asta ?

— Vedeţi, Feodor Andreevici — spuse încurcat Karamuşkin. Aşa-i ordinul. Şi eu răspund... În momentul acela Aniuta începu să se mişte în sacul ei de dormit. Karamuşkin continuă în şoaptă : Şi eu răspund cu capul pentru sănătatea dumneavoastră, Feodor Andreevici.

Bivuacul se trezise la viaţă. Un foc de vreascuri ardea pripit, scoţînd o trîmbă înaltă de fum, oamenii îşi uscau samarele, le strîngeau, pregătindu-se pentru drumurile grele pe care le mai aveau de străbătut. Pădurea se trezise şi ea. Ciripitul vesel al păsărilor, ţipetele răsunătoare ale gaiţelor de munte şi aerul răcoros şi înviorător al dimineţii le alungară repede somnul.

Înainte de a-şi trezi fiica, Feodor Andreevici Ceremhovski, ca un bun gospodar ce era, inspectă caii, felul cum fuseseră strînse samarele, raţiile de alimente ce trebuiau puse în cazan, schimbă cîteva vorbe cu Pahom

Stepanovici, călăuza — un bătrîn, locuitor din taiga, care tocmai îşi încălţa cizmele de vînător, după ce mai întîi îşi înfăşurase cu iscusinţă picioarele în obiele. Apoi Ceremhovski se înapoie în cortul său şi stătu cîteva clipe lîngă patul fiicei lui, admirîndu-i faţa senină, rumenă, lipsită de griji, şi şuviţa moale de păr negru, căzută pe frunte. Mai ieri era fetiţă şi dormea cuminte în leagăn...

Bătrînul geolog înţelegea că nu trebuia să-şi rîzgîie prea mult fata. Aniuta devenise acum un adevărat geolog. Îşi dădea seama că, răsfăţînd-o, ar fi împiedicat dezvoltarea independenţei şi tenacităţii fetei ; cu toate acestea, dragostea de părinte prima adeseori asupra raţiunii. Biruind cu greutate acest sentiment, profesorul atinse uşor umărul fetei. Aniuta deschise ochii şi întrebă, puţin speriată :

— Trebuie să mă scol ? Apoi, trecîndu-şi palma peste ochi, se uită în jur şi spuse : Toată lumea s-a sculat. Vai, ce ruşine !...

— Hai, hai !... o îndemnă cu blîndeţe tatăl ei, făcînd să-i joace mustăţile stufoase şi-ncruntîndu-şi caraghios sprîncenele groase, aspre şi cărunte. Data viitoare am să te scol prima, dar acum grăbeşte-te. Ia cu tine prosopul meu, o să mergem împreună să ne spălăm.

Erau cu toţii adunaţi la micul dejun cînd, de după linia frîntă, învăluită în ceaţă, a culmilor îndepărtate, răsări deodată soarele.

— Ştii, tată — ciripea Aniuta în timpul dejunului — uite, privesc acest minunat răsărit de soare, panorama taigăi, şi mă gîndesc : zău că făcea să devin geolog, dacă nu de alta, măcar ca să cunosc bine natura ! Cred că asta îl ajută pe om să devină puternic şi nobil... Pe mine, de pildă, mă sperie cel mai mic foşnet al pădurii, şi totuşi aş vrea să fiu ca Pahom Stepanovici ! Te rog, tată, să nu mă mai dădăceşti ca pe-o fetiţă mică. Bine ?

— Nu poţi să-ţi însuşeşti totul deodată, Aniuta — răspunse grav tatăl. Acest lucru va veni cu anii, odată cu experienţa pe care o vei căpăta. Lucrările de pro-

spectare ne aşteaptă ; avem în faţă o mulţime de greutăţi ; şi voi fi bucuros dacă toate astea nu-ţi vor înăbuşi dragostea pentru munca grea de geolog. Dar acum, fiindcă eşti la prima ta expediţie, ar trebui...

Fata îl întrerupse zîmbind :

— Ţi-aduci aminte, tată, odată povesteai că oamenii nordului aveau în vechime un obicei crud : îi aruncau pe noii-născuţi în zăpadă : dacă pruncii rezistau, deveneau oameni adevăraţi ; dacă nu rezistau, însemna că nu sînt adaptabili şi nu avea nici un rost să trăiască. Eu nu te rog să te porţi cu mine aşa. Sînt mare şi trebuie să fiu un adevărat geolog, nu fetiţa lui tăticu !

— Mă mir, draga mea, cui semeni tu, că eşti atît de îndărătnică ?

— Lui tăticu !

În ochii întunecaţi şi puţin oblici ai fetei se aprinseră două luminiţe vesele, ştrengăreşti.

— Nu este adevărat. Cu geologul Ceremhovski te poţi înţelege mult mai uşor — bombăni tatăl.

Caii fuseseră încărcaţi cu poveri şi, înainte de a porni la drum, profesorul Ceremhovski, împreună cu Pahom Stepanovici — călăuza — stabiliră itinerariul, cercetînd cu băgare de seamă valea care li se întindea în faţă. Jos, se desfăşura marea nesfîrşită a taigalei. Povîrnişurile acoperite cu păduri se întindeau pînă dincolo de culmile albastre ale munţilor, inundate de razele soarelui de dimineaţă. Deasupra plutea o perdea subţire aproape străvezie — pîcla zorilor. Şi numai într-un singur loc, în mijlocul masivului verde-întunecat al pădurii se zărea şerpuind o dîră argintie de apă.

— Uite, acela e rîul Hungari — spuse călăuza cu un glas plin de siguranţă.

— Şi acolo, ce e ? Dumneata, Pahom Stepanovici, vezi mai bine. Ia uită-te cu binoclul — îl rugă Ceremhovski.

Pahom Stepanovici îşi mîngîie tacticos barba, apoi duse binoclul la ochi şi privi aşa mult timp.

— Uite, am găsit-o — acolo e aşezarea ! făcu el uşurat. Uite, acolo, unde se vede colina aceea ca o claie de fîn, cu o trîmbă subţire de fum alături, mai la stînga... Şi zicînd acestea, arătă spre valea dintre cele două povîrnişuri şi colina rotundă, care semăna într-adevăr cu o uriaşă claie de fîn.

— Ce spui, Pahom Stepanovici, ajungem acolo pînă se înserează ?

— Cred că da. De-aici sînt vreo douăzeci de kilometri şi nu se văd parcă locuri mlăştinoase.

Caravana începu să coboare panta abruptă, printr-un hăţiş de mesteceni tineri. Soarele de iunie ardea şi aerul nemişcat al pădurii se făcea tot mai dogoritor. Nori de musculiţe bîzîiau în jurul călătorilor, lipindu-li-se de mîini, năpustindu-se asupra cailor.

Dar să lăsăm caravana să-şi continue drumul spre primul ei ţel — aşezarea „oamenilor pădurii", a orocilor — şi să povestim scurtul istoric al acestei expediţii.

La începutul primăverii anului 1936, în Komsomolsk pe Amur, unul dintre cele mai tinere oraşe ale patriei noastre, aşezat la jumătatea distanţei dintre Habarovsk şi Nikolaevsk-pe-Amur, a fost creat statul major al unei mari expediţii geologice în regiunile muntoase, înspre est şi vest de Amur.

Poate că doar istoria cea mai recentă a geologiei patriei noastre sovietice a cunoscut expediţii de o amploare atît de mare. De la munţii Burein şi Selemdjin, pînă la Amur şi de la Amur pînă la trecătorile Sihote-Alinului şi Marea Japoniei, de la Habarovsk şi pînă la Nikolaevsk-pe-Amur, geologii au pornit să prospecteze zăcămintele de materii prime minerale pentru industria Orientului îndepărtat.

La începutul lucrărilor a fost chemat aici de la Moscova, în calitate de consultant, profesorul Feodor Andreevici Ceremhovski, un cunoscător al geologiei Orientului îndepărtat. Cea mai mare parte a vieţii sale — şi avea 60 de ani — Ceremhovski o petrecuse în Orientul îndepărtat. El cercetase zăcămintele de cărbune

din Sucean, zăcămintele de hematită din Hingan şi zăcămintele polimetalice din golful Olga. Împreună cu renumitul explorator al Orientului îndepărtat, Vladimir Klavdievici Arseniev, acum decedat, el făcuse o serie de călătorii în regiunea munţilor Sihote-Alin. Fiind profesor la Institutul politehnic din Orientul îndepărtat, profesorul formase multe cadre de geologi. În ultimul timp, conducea una din catedrele Institutului geologic din Moscova, fiind şi membru în consiliile ştiinţifice ale mai multor institute de studii şi cercetări ştiinţifice din Moscova şi Leningrad.

De aceea, nu este de mirare că sosirea profesorului Ceremhovski în Orientul îndepărtat constituia un adevărat eveniment pentru geologii din acea regiune, mai ales pentru cei tineri. Veneau la el geologi din Primorie, Zabaikalie, Hingan, Sahalin, ca să-i împărtăşească planurile, sau să-i ceară sfaturi. Dar nu numai geologii veneau la acest eminent savant. Pe la începutul primăverii, se înfăţişase la el preşedintele colhozului din satul Voznesenovka, aşezat pe malul fluviului Amur, aproape de gurile rîului Hungari. El adusese o bucată de cărbune de pămînt, găsită de un vînător oroci. Vînătorul, pe nume Mamîka, spusese că bucata de cărbune o descoperise tocmai pe malul unuia din afluenţii rîului Hungari. Ceremhovski ştia că geologii nu cercetaseră decît o singură dată regiunea aceasta. În anul 1919, geologul Ivan Filipovici Dubenţov, un prieten de-al profesorului, însoţit de o mică echipă, se îndreptase într-acolo, plecînd din fostul port Imperatorskaia, astăzi Sovietskaia. Ca să ajungă pe malul fluviului Amur, Dubenţov trebuise să străbată masivul Sihote-Alin. În cursul acestei expediţii, îndrăzneţul explorator dispăruse însă fără urmă şi Ceremhovski nu mai ştia nimic precis despre soarta lui.

Acum, folosindu-se de prilejul acesta favorabil — găsirea cărbunelui de pămînt — precum şi de faptul că în anii următori se plănuiau lucrări de prospectare în vederea construirii liniei ferate Komsomolsk — Portul Sovietskaia, Ceremhovski obţinu fără nici o greutate

aprobarea pentru o scurtă expediţie de recunoaştere, în care urma să plece însoţit de o mică echipă, cu destinaţia regiunea izvoarelor rîului Hungari. Pahom Stepanovici Prutovîh, un vînător iscusit, brigadier într-unul din colhozurile de vînătoare de pe malul Amurului şi un vechi prieten al lui Ceremhovski, se învoi să însoţească expediţia.

...După ce străbătu trecătoarea, caravana se îndreptă spre poalele unui şir de coline, apoi intră într-o pădure deasă. În drumul lor întîlneau desişuri posomorîte de conifere, unde domnea întunericul, tăcerea veşnică, şi crînguri albe de mesteceni, pline de lumină. Uneori dădeau şi de desişuri în care copacii creşteau în scară: treapta de jos o alcătuiau socul, sorbul, alunul. Mai sus veneau mesteacănul negru, mălinul, aninul, ulmul; sus de tot, avîntîndu-şi crengile puternice spre cer, se înălţau teii, frasinii bătrîni, plopii şi rareori piramidele verzi, întunecate, ale brazilor. Copacii de jos, ca şi cei din mijloc, erau învăluiţi în liane de citre şi actinide. De aceea oamenii abia înaintau, metru cu metru, depunînd eforturi uriaşe. Mereu erau nevoiţi să recurgă la topoare.

În regiunea munţilor Sihote-Alin, întinderi mari sînt încă şi astăzi acoperite de păduri, şi numai cărările făcute de fiare şi glasurile păsărilor amintesc de existenţa unei lumi vii. Păduri dese inundă văile, colinele, pe distanţe de sute de kilometri şi, oricît ai merge, nu întîlneşti în cale nici un sălaş omenesc, nici măcar urmă de om. Şi cîte taine neştiute nu ascunde această împărăţie a taigăi, cufundată în tăcere!

Străbătînd penumbra pădurii, razele piezişe ale soarelui făceau să sclipească picăturile de ploaie rămase pe frunze încă din timpul nopţii — cînd argintii, cînd verzi ca smaraldul. Spălat de ploaie, frunzişul pădurii avea cînd reflexe întunecate, cînd strălucea în nuanţele cele mai luminoase. Iar florile trandafirii ale măcieşilor şi crinii sălbatici, roşii sau galbeni, erau o adevărată desfătare pentru ochii călătorilor.

În faţa tuturor păşea aproape fără zgomot Pahom Stepanovici, un om vînjos, înalt de statură, cu un torace de gladiator. Avea mersul uimitor de uşor, deşi la prima vedere părea greoi, încet în mişcări. Era îmbrăcat cu o vestă veche, vătuită, strînsă pe trup, şi încins cu o cartuşieră ; în picioare purta cizme înalte din piele de elan, legate cu nişte cureluşe la glezne şi pe sub genunchi, iar pe cap, o şapcă boţită. Toate acestea făceau ca silueta lui mătăhăloasă să pară rezistentă, bine clădită, iar puşca, cu ţeava lungă şi cu patul lucrat de mînă, solidă şi, după cîte se vedea, grea, arăta ca o jucărie în braţele lui puternice. Ochii, mari, întunecaţi, aveau o privire calmă şi în acelaşi timp ageră. Barba neagră, tunsă scurt îi acoperea aproape în întregime faţa smeadă, cu un nas drept, masiv, din care pricină cu greu i-ai fi putut ghici expresia feţei. Privea încordat înainte, adîncit în cercetarea drumului pe care îl aveau de străbătut. Iar cînd i se punea cîte o întrebare, răspundea scurt, fără să întoarcă capul.

Ceremhovski păşea în urma vînătorului, ducînd de căpăstru un cal înşăuat. Pirpiriu, cu umerii ascuţiţi împungîndu-i cămaşa groasă de stofă roşcată, mergea gîrbovit, cu privirea aţintită în pămînt, călcînd mereu cu grijă, ca să nu alunece. Hainele atîrnau pe el ca un sac. Şi totuşi, privindu-l, ghiceai că era în stare să mărşăluiască aşa, fără grabă, cu mersul lui legănat de bătrîn, zeci de kilometri, pe drumuri umblate sau prin hăţişuri. Sprîncenele dese şi mustăţile drepte, stufoase, înspicate de cărunţeală, dădeau feţei sale o înfăţişare posomorîtă, aspră chiar. Cu toate acestea, privirea deschisă, fără nici o umbră de şiretenie, trăda o fire bună, blajină.

În urma calului mergea, cu pas uşor, Aniuta. Înaltă, mlădie, fata purta un costum albastru sport, alcătuit dintr-o haină scurtă şi nişte pantaloni lungi. Costumul ar fi fost nimerit şi pentru o plimbare prin munţi, cu schiurile. Plasa contra ţînţarilor însă, care-i acoperea umerii şi pieptul, nu se prea potrivea cu restul îmbrăcăminţii. Prietenele sale din Moscova ar fi zîmbit, dacă

ar fi văzut-o gătită aşa. Faţa ei rumenă, puţin prelungă, cu trăsături regulate, cu ochii niţel piezişi, strălucea toată de bucurie. Acum Aniuta nu se mai minuna cu glas tare ca în prima zi, dar inima ei mai tresărea încă în faţa măreţiei taigăi. În urma ei păşea tăcut, ca o umbră, Karamuşkin, cu geanta lui de felcer pe umăr.

Mult mai în urmă venea şirul lung al celor zece cai, printre care înaintau în grupuri, sau unul cîte unul, oamenii.

După ce trecu de un povîrniş acoperit de o pădure rară, caravana intră într-un codru des şi întunecos de brazi. Aniuta băgase de seamă că Orlan, cîinele călăuzei, dispăruse.

— Pahom Stepanovici, unde-o fi dispărut Orlan al dumitale? Am mai observat şi altă dată că, de cîte ori trecem printr-o pădure rară, numai pe lîngă dumneata se învîrte, şi, cum intrăm în desiş, gata, o şi ia razna. Ce-o fi cu el?

— Orlan e acum la postul lui, Ana Feodorovna.

— Cum adică la postul lui? se miră fata.

— Uite aşa — răspunse Pahom Stepanovici, fără a-şi întoarce capul. În vreme ce noi mergem înainte, el aleargă de jur împrejur, face ocoluri mari, adică ne păzeşte, pentru ca nimeni, din nici o direcţie, să nu vină spre noi pe neaşteptate.

Spusele vînătorului îl mirară pînă şi pe Ceremhovski.

— Şi cum aţi izbutit să-l învăţaţi să facă treaba asta? întrebă Aniuta.

— Dar ce, parcă l-am învăţat? Şi eu m-am mirat cînd l-am văzut prima dată la lucru. E un animal deştept — şi, după o scurtă tăcere, Pahom Stepanovici adăugă: În taigă cîinele este ajutorul cel mai de preţ al omului.

Curînd după aceea, toţi călătorii fură martorii unei întîmplări care întări vorbele călăuzei. Caravana tocmai intra într-o pădure cu arbori de felurite specii, cînd deodată auziră înainte un mîrîit furios, urmat de un schelălăit jalnic. Îndată după aceea se auzi un tros-

net şi Orlan, ţîşnind din desiş, se repezi spre picioarele lui Pahom Stepanovici. Avea părul zbîrlit, îşi ţinea coada între picioare şi, uitîndu-se speriat în jur, se lipi de stăpînul său. În acelaşi timp calul din faţă sforăi neliniştit şi se dădu îndărăt, tîrîndu-l după el pe Ceremhovski.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă alarmată Aniuta, ajutîndu-şi tatăl să ţină căpăstrul. Karamuşkin se repezi s-o ajute, bucuros că i se ivise şi lui, în sfîrşit, un prilej să se arate curtenitor cu fata.

Săltîndu-şi puşca pe umăr, Pahom Stepanovici, fără să se întoarcă, ridică mîna în tăcere, oprind caravana. Lucru de prisos, de altminteri, deoarece caii, speriaţi, începuseră să sforăie şi să dea îndărăt.

— Cei care au puşcă, să vină încoace ! strigă Pahom Stepanovici.

Şase oameni, înarmaţi cu carabine şi puşti cu două ţevi, alergară spre capul caravanei, încărcîndu-şi armele din mers. Pahom Stepanovici alese trei oameni cu carabine şi dispăru împreună cu ei în desiş. Multă vreme ceilalţi călători nu auziră nimic. Apoi, din desiş apăru tînărul tehnician-geolog Sterleadnikov.

— Feodor Andreevici, — spuse el cu respiraţia tăiată de emoţie — am găsit urma unui tigru şi picături de sînge pe iarbă.

— Du-mă pînă acolo — porunci cu o voce hotărîtă Ceremhovski. Şi fii bun, te rog, şi ţine calul — adăugă el, întinzîndu-i lui Karamuşkin căpăstrul.

Aniuta se luă după profesor.

Curînd, desişul se rări brusc şi înaintea lor se deschise un luminiş. De partea cealaltă a luminişului, Pahom Stepanovici, aplecat, examina ceva.

— Pe-aici a trecut o fiară rănită — spuse bătrînul vînător, văzîndu-l pe Ceremhovski venind spre el. A fugit în trei picioare, laba stîngă din faţă trebuie să fie rănită.

Într-adevăr, pe iarba bătătorită se vedeau urmele a trei labe puternice, înarmate cu gheare mari, întipă-

rite pe alocuri în argila nisipoasă. Frunzişul şi ierburile erau înroşite de picături de sînge proaspăt...

Cîtva timp, toţi cei de faţă rămaseră tăcuţi.

Şi cum stăteau aşa, deodată, în desişul întunecat al pădurii, dinspre locul de unde ieşea urma, se auzi un foşnet, şi un om, înarmat cu o carabină, apăru la marginea luminişului, ca o vedenie.

Era un tînăr de statură mijlocie, cu un cap frumos şi cu un păr des, galben ca paiul. În spate purta un rucsac cu curele late petrecute pe după umeri, la şold o geantă cu cartuşe, iar la brîu un cuţit mare de vînătoare. Avea faţa tînără, energică, pîrlită de soare şi de sub sprîncenele-i decolorate, te priveau deschis doi ochi cenuşii. Se vedea că era înfierbîntat, tulburat, şi că tăcea aşteptînd să-şi mai vină în fire.

— Ei, ce stai aşa, tinere ? îl întrebă primul Ceremhovski. Apropie-te, să facem cunoştinţă. Dacă nu mă înşel, dumneata umbli după un tigru, şi cînd colo, poftim, te-ai speriat de nişte oameni !

— Iertaţi-mă, nu m-am speriat de loc. Pur şi simplu sînt uluit de întîlnirea asta — răspunse tînărul, înaintînd spre mijlocul poienei.

— Ei, atunci, hai să facem cunoştinţă — mai spuse o dată Ceremhovski, ieşindu-i în întîmpinare.

— Sînt foarte bucuros, Feodor Andreevici, că am prilejul neobişnuit de a mă prezenta în faţa dumneavoastră. Vă cunosc şi sînt fericit că vă întîlnesc mai repede decît nădăjduiam.

Abia acum, cei de faţă putură observa că faţa înfierbîntată şi năduşită a tînărului era plină de zgîrieturi şi julituri, că mîinile îi sîngerau în mai multe locuri şi că, în ciuda glasului său hotărît şi a dorinţei de a părea calm, era cuprins de o puternică emoţie. Însoţitorii lui Ceremhovski îl înconjurară pe necunoscut, curioşi.

— Eşti geolog ? întrebă Ceremhovski.

— Da.

— Şi cum te cheamă, dacă nu-i cu supărare ?

— Dubenţov.

— Iartă-mă... spune-mi te rog... dintre rudele dumitale nu a fost nimeni geolog ?

— Tatăl meu.

— Ivan Filipovici ?

— Da.

Sprîncenele profesorului, împreunate la rădăcina nasului, se ridicară brusc, iar ochii îi scînteiară uimiţi şi fericiţi totodată.

— Dragul meu, dar asemenea întîmplări nu se întîlnesc decît în romane ! Să te întîlneşti cu geologul Dubenţov-fiul, acolo unde a dispărut geologul Dubenţov-tatăl ! Fii bun şi explică-mi : ce ştii dumneata despre tatăl dumitale, ce cauţi pe meleagurile astea şi de ce voiai neapărat să te întîlneşti cu mine ?

— Vă cer iertare, Feodor Andreevici, mergeţi spre aşezare ? întrebă în loc de răspuns Dubenţov, privindu-şi ceasul.

— Da, spre aşezare.

— Regret din suflet, dar deocamdată nu vă pot răspunde la aceste întrebări — urmă Dubenţov — pentru că trebuie să urmăresc tigrul rănit. Spre seară, poate că am să mă întorc şi eu la tabără, şi atunci am să mă înfăţişez neîntîrziat înaintea dumneavoastră.

— Dar, dragul meu, după cîte văd, pe dumneata te pasionează mai mult tigrii decît geologia ! spuse cu glas blajin profesorul.

— Tigrul teroriza întreaga aşezare ! exclamă tulburat tînărul geolog. Nici un oroci n-o să vă conducă în taigă, pînă cînd n-am să mă întorc cu pielea fiarei. Dacă nu mă înşel, vă îndreptaţi spre izvoarele rîului Hungari, ca să prospectaţi nişte zăcăminte de cărbune ?

— Dar poate că ai nevoie de ajutor ? răspunse profesorul, ocolindu-i întrebarea.

— Vă mulţumesc, Feodor Andreevici. Pot să mă descurc şi singur. Încă o dată, vă cer scuze ! Şi zicînd acestea, tînărul dispăru în desiş.

— Scuză-mă, încă o întrebare ! strigă după el Ceremhovski. Mai e mult pînă la aşezare ?

— Mai aveţi 5—6 ore de mers — se auzi vocea lui Dubenţov. Ţineţi spre sud-est.

— Ce curaj nebun are ! murmură îngîndurată Aniuta.

Dacă cineva ar fi privit-o cu luare-aminte, în scurtele clipe cît apăruse şi dispăruse Dubenţov, ar fi putut citi pe faţa ei un amestec de teamă şi de curiozitate.

...După un sfert de ceas, caravana porni mai departe spre aşezare.

CAPITOLUL II

Incursiunile tigrului în aşezare. — Geologul Dubenţov în urmărirea fiarei. — La pîndă.

Cu o noapte în urmă, un tigru se apropiase de aşezare. Era a treia incursiune pe care fiara o făcea în decursul ultimei săptămîni. Tigrul furase un mînz şi un cîine, iar ultima dată se năpustise asupra unui cal, care păştea liniştit într-o poieniţă. Lătratul desperat al cîinilor şi focurile de armă dese, trase din toate părţile de orocii treziţi din somn, speriară fiara.

Abia în zori forfota încetă şi cîinii se potoliră. În aşezare nu se culcă aproape nimeni în noaptea aceea. În fiecare casă bătrînii discutau, pentru a nu ştiu cîta oară, pricina apariţiei tigrului în apropierea aşezării. Unii spuneau că fiara le dădea tîrcoale fiindcă printre ei se afla un om străin (Dubenţov). Alţii vedeau în această apariţie prevestirea unei inundaţii mari, sau a unui alt prăpăd. Cei mai vîrstnici propuneau chiar să se schimbe locul aşezării.

Nici Dubenţov nu se culcase. Stătea şi chibzuia ce să facă şi cum să dreagă lucrurile. În aşezare nu se afla nici un bărbat. Toţi plecaseră la vînătoare şi aveau să se întoarcă după o vreme mai îndelungată. Trebuia aşadar să încerce să-i mobilizeze pe bătrînii rămaşi în aşezare. Cu acest gînd, Dubenţov se duse la bătrînul Mamîka şi-l rugă să adune un grup de bărbaţi, ca să pornească neîntîrziat în urmărirea tigrului. Pufăind din lulea, bătrînul oroci îi spuse posomorît, fără să-l privească :

— Nu pot ucide pe el — el amba. Trebuie rugat el. Atunci pleacă departe de dealuri...

Acelaşi lucru îi spuseseră lui Dubenţov şi alţi bătrîni pe la care trecuse, după ce plecase de la Mamîka. Bătrînii socoteau tigrul ca un fel de strămoş al lor şi nu îndrăzneau să-l mînie. După o credinţă străveche, dacă l-ar fi mîniat, asupra lor s-ar fi abătut nenumărate nenorociri. Pentru ca tigrul să plece departe de aşezare, trebuia îmbunat : să-i presare, de pildă, urmele cu tutun, cu poame, şi să-l roage stăruitor, să-l implore chiar, să nu se atingă de ei şi să plece cît mai departe, în taigă.

Lui Dubenţov nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să pornească singur să înfrunte tigrul. Şi era nevoit să facă lucrul acesta. Cu o săptămînă înainte, un oroci se învoise să-l ducă pe o plută spre gurile rîului Hungari. Acum, speriat de tigru, băştinaşul amîna de pe o zi pe alta călătoria plănuită. Iar Dubenţov nu mai putea întîrzia. N-avea vreme de pierdut, concediul primit în vederea acestei călătorii se apropia de sfîrşit, apoi îi era şi teamă că n-avea să-l mai găsească la Komsomolsk pe profesorul Ceremhovski, care între timp ar fi putut să plece într-una din expediţiile sale. Şi Dubenţov avea de discutat cu el o chestiune extrem de importantă.

Vara trecută, petrecîndu-şi zilele de odihnă într-un sanatoriu din apropierea oraşului Vladivostok, tînărul geolog cunoscuse acolo o tînără fată din neamul orocilor — Vacia, învăţătoare în aşezarea lor. Deşteaptă, drăgălaşă, tînăra fată îl însoţea adeseori în plimbările pe care Dubenţov le făcea pe malul mării, şi curînd deveni o interlocutoare plăcută. În cursul uneia din aceste plimbări, ascultînd povestirea tînărului despre dispariţia misterioasă a tatălui său, Vacia îşi aminti deodată că, după spusele bătrînilor, în perioada la care se referea Dubenţov, adică aproximativ prin 1919, în aşezarea lor poposiseră trei ruşi veniţi de la izvoarele rîului Hungari. Cine erau şi unde plecaseră după aceea, Vacia nu putuse să-i spună lui Dubenţov ; bătrînii însă poate că îşi aminteau de lucrul acesta.

În primăvară, înainte de începerea lucrărilor geologice, Dubenţov îşi luase concediu şi pornise spre aşezarea aceea îndepărtată. Timp de opt zile tînărul călătorise pe un bat, întîlnit în cale, în susul rîului Hungari. Călătoria nu se dovedise a fi zadarnică : în aşezarea orocilor izbutise să afle multe lucruri, care timp de cincisprezece ani fuseseră învăluite în cel mai mare mister. Acum avea să dezlege misterul şi pentru asta trebuia să se vadă cît mai curînd cu Ceremhovski. Dar iată că, în drum, tînărul geolog întîlni o piedică neprevăzută : tigrul.

Pentru prima oară Dubenţov avea ocazia să vîneze o fiară atît de temută. El se născuse şi crescuse în Orientul îndepărtat. În cei trei ani, care se scurseseră după ce absolvise Institutul, Dubenţov întreprinsese cîteva expediţii grele înspre regiunea sălbatică a masivului Sihote-Alin. Viaţa petrecută în taigă îl învăţase să nu-şi piardă cumpătul în faţa primejdiilor şi să mînuiască cu iscusinţă arma. O carabină cu cinci focuri, bine pusă la punct, devenise de mult o prietenă credincioasă şi nedespărţită, în grelele expediţii pe care obişnuia să le facă. În cariera lui de vînător omorîse aproape zece urşi, dar un tigru...

La lumina lămpii, Dubenţov şterse carabina, verifică şi puse la uscat cartuşele. Apoi împachetă în rucsac merinde pentru două zile, îşi luă şi un cuţit mare de vînătoare şi, înainte de răsăritul soarelui, părăsi aşezarea, însoţit de cîinele gazdei. În scurt timp, reuşi să dea de urma fiarei : pe unde trecuse tigrul, picăturile de rouă, căzute în timpul nopţii, fuseseră scuturate, şi în iarbă, ca şi pe crengile copacilor, rămăsese o dîră umedă, lucioasă. Nu departe de aşezare, cîinele simţi fiara şi, cu coada vîrîtă între picioare, o luă la goană înapoi, schelălăind jalnic.

Rămas singur, Dubenţov porni fără zgomot, privind mereu îndărăt, oprindu-se şi trăgînd din cînd în cînd cu urechea. Din povestirile unor vînători încercaţi, ştia că un tigru bătrîn, cînd se simte urmărit, caută să facă un ocol cît mai mare, ca să cadă în spatele urmărito-

rului. După spusele orocilor, tigrii tineri nu se avîntau pînă acolo — ei trăiau undeva departe, în sud. În afară de aceasta, un tigru tînăr n-ar fi îndrăznit să se apropie atît de mult de aşezare, ceea ce însemna că animalul era bătrîn şi deci deosebit de primejdios.

Tînărul se strecura prin hăţişuri, aproape nesimţit, ascultînd încordat orice zgomot. Uneori, cîte un ciot trosnea, strivit sub picioare, sau frunzele, atinse în treacăt, foşneau uşor. Atunci Dubenţov se oprea o clipă încremenit, de-şi auzea bătăile surde ale inimii.

Pădurea începea să se trezească la viaţă : burunducii fluierau gonind încoace şi încolo peste grămezile de vreascuri năpădite de muşchi. Undeva, în desişul arborilor, zburau ciripind cu desperare şi bătîndu-se între ei, piţigoii ; ciocănitoarele loveau ritmic în trunchiurile copacilor, căutîndu-şi hrana ; gaiţele de munte croncăneau fără încetare. Dubenţov le asculta cu atenţie croncănitul : acolo unde se adună mai multe gaiţe, trebuie să fie neapărat o fiară.

Curînd, primele raze ale soarelui poleiră cu aur vîrfurile copacilor, şi numai jos de tot, unde creştea muşchiul, mai stăruia o penumbră cenuşie. Mergînd pe urma tigrului, vînătorul străbătu un mic povîrniş şi coborî într-o vale adîncă şi întunecată. În desişurile înalte de sorb, de brusture şi de pir tîrîtor, care în locul acela alcătuiau un fel de coridor, era primejdios să urmăreşti fiara. Era greu să continue drumul fără zgomot, pentru că picioarele i se încurcau mereu în vegetaţia deasă şi bogată a pădurii. Cu toate acestea, trebuia să se grăbească : iarba era aproape uscată şi urma animalului se făcea abia văzută. Ţinînd în faţă carabina, Dubenţov căuta să ridice cît mai sus picioarele, ceea ce îi cerea eforturi suplimentare. Pe măsură ce soarele se înălţa, o zăpuşeală grea se aşternea peste pădure.

Pe neaşteptate, urma o coti, urcă pe un loc povîrnit, unde se afla un crîng de mesteceni, tăie creasta unui deal şi în faţa ochilor lui Dubenţov se ivi o depresiune mare, ce se întindea mult spre nord şi vest, acoperită de o pădure deasă, greu de străbătut, cu arbori mărunţi,

de toate soiurile. Urma dispărea în această pădure şi, fără să stea pe gînduri, Dubenţov se îndreptă într-acolo.

Rătăci mult timp printre hăţişuri, moleşit de căldură, cînd, pe neaşteptate, descoperi că făcuse un ocol — în drum întîlni un brad cu vîrful rupt, pe care-l observase mai înainte. Tînărul vînător îşi dădu seama că tigrul venea pe urma lui. Inima i se făcu cît un purice de frică : în orice clipă fiara putea să-i sară în spate.

Multă vreme Dubenţov ascultă zgomotele pădurii, fără să audă nimic neobişnuit. Soarele ardea fără milă şi, toropit de căldură, norodul pădurii zăcea cufundat în tăcere. Tînărul vînător nu mai ştia ce să facă. Să meargă înainte — tigrul cu siguranţă că îl urmase pas cu pas ; să se întoarcă din drum — fiara s-ar fi speriat şi s-ar fi ascuns cît ai clipi. În clipa aceea, din întîmplare, privirea i se opri asupra unor copaci doborîţi de furtună, îngrămădiţi ceva mai la o parte. „Trebuie să mă aşez la pîndă !“ hotărî el numaidecît.

Îşi găsi un ascunziş bun, printre copacii doborîţi de furtună, se piti şi, luînd între dinţi o crenguţă de soc al cărui miros astringent face nesimţit mirosul omului, tînărul se aşeză la pîndă şi începu să aştepte cu răbdare sosirea tigrului.

Timpul abia se scurgea. Lui Dubenţov îi intrau mereu în ochi şi în gură fel de fel de musculiţe şi de ţînţari genunchiul îl avea proptit în ceva ascuţit, un ciot îi apăsa pieptul, dar cu toate acestea tînărul geolog nu se mişca. În sfîrşit, un foşnet uşor îi ajunse la ureche. Dubenţov întoarse capul şi văzu o jivină mică, cu blana galbenă brăzdată de dungi negre, care alerga pe trunchiul doborît al unui copac. Era un burunduc, dracu' să-l ia ! Burunducul nu observase omul. Dar de ce oare îşi tot ridica în sus, cu frică, botişorul cu ochii negri strălucitori ca două mărgele ?

Deodată un trosnet de crengi îl făcu pe Dubenţov să tresară. Printre tufişuri se zări limpede coasta galbenă a fiarei, apoi i se ivi şi spatele ei drept şi prelung. La început, capul îi era ascuns printre crengi. Dar iată că apăru şi capul. Ochii rotunzi, mici şi atenţi, urechile

drepte, mustăţile lungi şi rare dădeau acestui uriaş animal aerul unei pisici galbene. Tigrul se tîra tiptil pe burtă, cu gîtul întins, cu capul aplecat în iarbă, adulmecînd urma.

Primul gînd al lui Dubenţov fu să-i tragă un glonţ în cap. Dar tigrul îşi plimba capul, cînd spre dreapta, cînd spre stînga şi, ca să-l ochească, trebuia să mute şi el ţeava carabinei, or fiara ar fi putut să observe şi cea mai mică mişcare. Atunci Dubenţov se hotărî să tragă în pieptul ei — trebuia doar să coboare puţin gura carabinei. Dar şi această mişcare, aproape nesimţită, putea să fie observată de tigru. Nu-i rămînea altceva de făcut, decît să aştepte şi să prindă momentul potrivit.

Tigrul se opri, adulmecînd ; coasta lui stîngă se apropia încet de linia de ochire. Dubenţov se încordă o dată tot, şi, într-o fracţiune de secundă, lăsă în jos ţeava carabinei apăsînd pe trăgaci. Împuşcătura răsună cu putere în liniştea taigăi, urmată imediat de un răcnet înfiorător.

Dubenţov văzu tigrul făcînd o săritură în sus şi dispărînd în pădure, în partea opusă locului unde se afla vînătorul, după ce în treacăt rupse cu zgomot un tufiş de soc. Doar trosnetul crengilor arăta direcţia în care alerga. Mai trimiţînd la întîmplare încă două gloanţe în urma tigrului, Dubenţov ieşi cu repeziciune din ascunzişul său.

Era scos din fire.

— O ocazie ca asta, o ocazie atît de bună !...

Pe iarbă şi pe frunze, în direcţia în care dispăruse fiara, se zăreau picături de sînge. Mai departe, se întindea o dîră prelungă de sînge, ceea ce făcea mai uşoară urmărirea. Dubenţov porni repede pe această urmă, hotărît să ajungă cu orice preţ şi să doboare tigrul. Cînd, deodată, se întîlni cu detaşamentul lui Ceremhovski...

CAPITOLUL III

Urmele unor locuinţe omeneşti. — Aşezarea orocilor. — O învăţătoare primitoare. — O fotografie care atrage atenţia Aniutei. — Dubenţov nu mai dă semne de viaţă. — Pahom Stepanovici porneşte în căutarea lui.

Spre seară, ţinînd direcţia indicată de Dubenţov, caravana trecu creasta unui deal şi coborî într-o vale îngustă, după ce străbătu o pădure de mesteceni bătrîni. Aici făcură un scurt popas, ca să se orienteze. Undeva, prin apropiere, trebuia să se afle aşezarea. Pahom Stepanovici porni în cercetare şi se înapoie în curînd cu o veste plăcută. Găsise o cărare bătătorită.

După un sfert de ceas, bătrînul vînător scoase caravana pe cărarea aceasta, ce şerpuia printre două şiruri de copaci bătrîni. În curînd caravana ajunse pe malul unui pîrîu, peste care erau aruncate nişte bîrne. După marşul acela anevoios, printr-o pădure greu de străbătut, semnele unor sălaşuri omeneşti apropiate îi bucurară pe călători. Cu capul sus, învioraţi, caii grăbiră şi ei pasul.

Ignat Karamuşkin păşea acum alături de Aniuta. Era foarte voios. În drum, rupea ierburi medicinale ca lemnul ducel, ruţişorul, coada calului, măcieşul mirositor, feriga, limbariţa, umbra iepurelui tibetan şi îi vorbea cu aprindere Aniutei despre proprietăţile medicinale ale acestor ierburi.

— Ai studiat farmacologia ? îl întrebă Aniuta.

— Nu — răspunse felcerul, cu un zîmbet plin de îngîmfare. Toate acestea le-am învăţat aci, în decurs de doi ani. Ştiţi de ce am plecat eu în Orientul îndepăr-

tat ? Ca să aduc în viaţa înapoiată a taigăi lumina ştiinţei !

— Şi cum ai de gînd să procedezi ? îl întrebă Aniuta, ascunzîndu-şi zîmbetul.

— Voi lupta pentru îmbunătăţirea condiţiilor sanitare ale populaţiei locale — răspunse Karamuşkin, fără să observe tonul ironic cu care îi vorbea tînăra fată şi folosind cuvinte umflate. Popoarele locale, după cîte am aflat, au condiţii de viaţă cu totul nesănătoase, neigienice. Din acelaşi cazan cu cîinii am citit că obişnuiesc uneori să mănînce, închipuiţi-vă dumneavoastră !

— Ai citit asta — „din acelaşi cazan cu cîinii" ?

Karamuşkin se fîstîci, se înroşi tot. Făcîndu-i-se milă de el, Aniuta spuse zîmbind :

— Scuză-mă, Ignat Haritonovici. Am glumit. Sper că nu te-ai supărat pe mine ?

Felcerul însă nici nu se gîndea să se supere. Avea o credinţă atît de nestrămutată în înalta sa misiune, îl înflăcăra într-atît ideea de a sluji o cauză înaltă, „de a duce în viaţa înapoiată a taigăi lumina ştiinţei", încît nici o ironie vădită sau ascunsă n-ar fi fost în stare să-l atingă. Şi pentru acest lucru, Aniuta îl respecta pe Karamuşkin.

Încă din prima zi cînd îl cunoscuse, Aniuta observase că felcerul nu este chiar atît de naiv cît pare. Nu avea prea multă şcoală, lucru care-l stînjenea în mod serios, însă Karamuşkin era pasionat de meseria lui. În cei doi ani petrecuţi în regiunea fluviului Amur, reuşise să studieze toate plantele medicinale pe care le folosea populaţia locală. Îndeosebi *citrus medica* îi atrăsese felcerului atenţia. Verificase pe propria sa piele acţiunea acestei minunate plante şi socotea că nu există un leac mai bun împotriva oboselii. Avea în rucsac cîteva kilograme de *citrus medica*, pe care o punea în fiecare dimineaţă în paharul cu ceai al profesorului Ceremhovski şi al lui personal.

— Acum, preocuparea mea — îi spunea el Aniutei — este să găsesc oase de rîs. Pentru ce ? O, acesta este un leac extrem de puternic al medicinii din Tibet, care s-a

format de-a lungul mileniilor. Şi tot ceea ce foloseşte această medicină, trebuie studiat cu multă atenţie. Mustaţa şi sîngele tigrului — ce putem spune despre ele? În aparenţă nu au nici o valoare, şi cînd colo, în China, o sticlă cu sînge de tigru preţuieşte cît aurul. Tot aşa şi cu mustaţa. Şi ce ştim noi despre fierea ursului? Conform spuselor medicinii din Tibet, ea lecuieşte o mulţime de maladii gastrice...

Karamuşkin ar fi continuat pesemne să-şi debiteze multă vreme teoriile plicticoase, dar, din fericire, se auzi lătrat de cîini şi în preajmă se simţi un miros de fum, venind de la vetrele aşezării.

Pădurea se termină dintr-o dată, valea dispăru şi caravana se pomeni într-un loc deschis. În faţa călătorilor apăru unul din acele colţuri pitoreşti, atît de numeroase în regiunea munţilor Sihote-Alin. Spre dreapta, în apropiere, se înălţa măreţ un deal înalt, acoperit de cedri deşi, care semănau cu o claie gigantică de fîn. În stînga, pe un deluşor, era situată aşezarea orocilor. Zidul întunecat al pădurii forma un semicerc în jurul căsuţelor. Drept înainte, se vedea rîul în care se revărsau apele unui pîrîiaş, ce se rostogolea la vale spumegînd. Mai departe, se deschidea o cîmpie nesfîrşită, acoperită de pîlcuri bogate de sălcii pitice. O punte veche de bîrne subţiri era aruncată peste pîrîu, de la poalele dealului şi pînă la aşezare, ceea ce dădea peisajului un farmec poetic deosebit.

— Şi iurtele unde sînt? exclamă mirată Aniuta. Parcă ar fi un sat rusesc!

Într-adevăr, aşezarea nu avea aproape nimic din specificul unei aşezări a „oamenilor pădurii". Vreo douăzeci de izbe, făcute din bîrne, se înşiruiau în două rînduri, urcînd dealul şi alcătuind o uliţă dreaptă. Într-o parte, la marginea pădurii, se înălţa o izbă mare, nouă, cu o tablă pe care scria: „Şcoala elementară". Curtea şcolii, împrejmuită de un gărduleţ de lemn, semăna cu acelea pe care le întîlnim prin satele ruseşti. Avea o grădină cu straturi de flori şi un teren de volei. Exista acolo şi un punct sanitar.

— Ia uitaţi-vă, au şi baie aici! exclamă cu bucurie Pahom Stepanovici.

Într-adevăr, în apropierea şcolii exista o baie, mai bine zis, o izbă lungă cu un acoperiş afumat şi cu două cazane la intrare.

Caravana sosise în aşezare într-o duminică. Soarele se apropia de asfinţit. O umbră lungă acoperea uliţa, dar peste tot domnea o însufleţire sărbătorească.

Apariţia oamenilor acelora necunoscuţi atrăsese atenţia tuturor. Copii cu faţa smeadă şi cu părul negru fugeau în întîmpinarea călătorilor, ţipînd şi ţopăind. Şi de pretutindeni, cu un hămăit asurzitor, alergau cîinii.

Tinerii, băieţi şi fete, dădeau năvală din toate părţile, şi în urma lor, cu pas încet, veneau bătrînii.

Caravana se opri într-o poiană, între baie şi şcoală. Jur-împrejur, se adunase repede o mulţime de oameni.

În cea mai mare parte a lor, orocii erau de statură joasă, vînjoşi. Tinerii aveau faţa rumenă, strălucitoare şi ochii ageri, vioi. Sărbătoarea purtau straie de stofă, de croială orăşenească, şi ghete de piele. Bărbaţii mai în vîrstă şi femeile purtau costume naţionale — nişte halate împodobite bogat şi torbaze scurte, brodate în fel de fel de culori. Halatele femeilor erau deosebit de pestriţe, frumos brodate şi împodobite cu cîteva şiruri de nasturi de alamă şi sidef.

Orocii se uitau curioşi la călătorii aceia necunoscuţi, îşi spuneau ceva pe limba lor şi de fiecare dată izbucneau în rîs — un rîs plin de voie bună.

Ceremhovski se înţelese cu ei să-i încartiruiască pe membrii expediţiei în clădirea şcolii. Directoarea şcolii, o tînără din neamul lor, drăguţă, îl întîmpină prietenoasă pe Ceremhovski, oferindu-i două clase spaţioase.

— Vă rog să vă simţiţi ca la dumneavoastră acasă — îi spuse tînăra pe ruseşte, vorbind aproape fără accent. Am să dau dispoziţie să se spele podeaua şi să vă aducă îndată cîteva piei de urs. La cină veţi avea peşte proaspăt.

— Nu vă deranjaţi — răspunse cuviincios Ceremhovski. Putem să dormim şi pe o podea nespălată. Cît priveşte însă peştele, e un lucru cît se poate de ispititor şi nu îndrăznim să vă refuzăm.

Învăţătoarea o privea cu o deosebită simpatie pe Aniuta. Veselă, prietenoasă, îi oferi tinerei rusoaice odaia ei.

Odaia era bine mobilată, frumos orînduită, cu perdele albe la ferestre şi broderii pe pereţii văruiţi. Într-un colţ se afla o etajeră cu cărţi, în altul un taburet cu un patefon. Pe patefon Aniuta zări într-o ramă fotografia lui Dubenţov şi, fără nici un motiv, simţi o strîngere de inimă. În faţa ochilor ei, tînărul apăru din nou aşa cum îl văzuse în taigă — aprig, încordat, înfierbîntat, gata în fiece clipă să înfrunte orice duşman. După ce aflase că tînărul este geolog, fata începuse să se gîndească tot timpul la el.

— E odaia mea — îi spunea între timp învăţătoarea — te rog să te instalezi ca la dumneata acasă.

Aniuta ar fi vrut s-o întrebe de Dubenţov, să-i povestească învăţătoarei cum se întîlnise cu el în taigă, dar spuse cu totul altceva.

— Aici e prea bine ca să stau singură... Şi după o tăcere adăugă : N-ai să te superi dacă am să-l poftesc pe tata să locuiască cu mine împreună ?

Tînăra gazdă, desigur, n-avea nimic împotrivă. Cît timp caravana va rămîne în aşezare, ea va sta la părinţii ei.

Aniuta aruncă din nou pe furiş o privire spre fotografia lui Dubenţov. Faţa lui veselă, zîmbitoare, cu un oval frumos, o atrăgea.

Văzînd fotografia, profesorul Ceremhovski se gîndi : „Grozav mai seamănă cu Ivan Filipovici !“

— Spune-mi, te rog — se adresă el învăţătoarei — dumneata nu ştii în ce împrejurări a ajuns aici tînărul acesta ?

Fata se îmbujoră uşor la faţă. Apropiindu-se de Ceremhovski, îi povesti, cu o plăcere vădită, cum făcuse cunoştinţă cu Dubenţov, de ce venise el acolo, şi ce

izbutise să afle în legătură cu presupusa descoperire a zăcămintelor de fier, făcută de Dubenţov-tatăl. Povestirea tinerei învăţătoare îl tulbură şi în acelaşi timp îl bucură pe profesor.

— Draga mea — îi spuse el Aniutei — am ajuns aici tocmai la timp. Dacă povestea cu zăcămîntul de fier este adevărată, îndatoririle pe care le avem noi aici vor creşte în mod vizibil, şi îmi pare bine de acest lucru !

Între timp, membrii expediţiei fuseseră încartiruiţi în clădirea şcolii.

— E un adevărat sanatoriu ! spunea mereu geologul Sterleadnikov, un grăsun îmbrăcat într-o scurtă din piele de capră, şi care se tolănise pe o blană de urs.

În timpul cinei Ceremhovski îşi aminti din nou de Dubenţov, care nu se întorsese încă din taigă. Soarta tînărului geolog începea să-l neliniştească pe profesor.

— Mi se pare că am făcut o prostie — spuse el. Ar fi trebuit să ne oprim şi să-l ajutăm pe tînărul acela să doboare tigrul. Riscă mult...

— Un tigru rănit îl poate sfîsia pe vînător ? întrebă plină de nelinişte Aniuta pe Pahom Stepanovici.

— Orice fiară rănită e adeseori mai primejdioasă decît una teafără — răspunse bătrînul vînător, îngîndurat şi posomorît.

Cana cu ceai, pe care fata o ţinea în mîini, se clătină şi Aniuta se uită din nou la fotografia din care o privea faţa lui Dubenţov zîmbitoare, veselă.

...Dubenţov nu se întoarse nici în cursul nopţii. Aniuta avu un somn agitat. Visă un tigru fioros, care o pîndea în desişurile întunecoase ale pădurii. Se trezea cuprinsă de teamă, cu auzul încordat, şi tot timpul se gîndea la Dubenţov. Adormind din nou, iar visa tigrul, şi mereu îl căuta şi nu-l putea găsi pe apărătorul ei, pe Dubenţov...

Dis-de-dimineaţă, aflînd că Dubenţov nu se întorsese, Ceremhovski îl rugă pe Pahom Stepanovici să treacă pe la el.

Bătrînul vînător era un vechi prieten al lui Ceremhovski. Se cunoşteau de mult, încă dinaintea revoluţiei, cînd Ceremhovski făcuse o expediţie în regiunea Amurului. De atunci, iscusitul cercetător de urme îl însoţise pe Ceremhovski în nenumărate expediţii de prospectare, iar în anii războiului împotriva intervenţiei în Orientul îndepărtat, de multe ori îi condusese pe partizani, pe cărări pe care numai el singur le cunoştea.

Ceremhovski aprecia mult experienţa lui Pahom Stepanovici, curajul, cunoştinţele sale de vechi cercetător al taigăi, precum şi iscusinţa cu care se pricepea să iasă din orice încurcătură.

— Pe acest om, dragii mei prieteni, — spunea profesorul, prezentîndu-l pe Pahom Stepanovici tinerilor membri ai detaşamentului său de prospectare — trebuie să-l socotim drept un urmaş al glorioşilor călători ruşi : Vasilii Poiarkov şi Erofei Habarov, primii descoperitori ai regiunii Amurului.

Şi lucrul era foarte adevărat. Venit în regiunea aceea împreună cu părinţii săi, mutaţi cu mult timp în urmă din gubernia Perm, Prutovîh îşi petrecuse anii copilăriei şi ai adolescenţei în taigă. Din fragedă vîrstă o cunoscuse şi o îndrăgise.

— E mai tare decît vodca, măi flăcăule, — mărturisea Pahom Stepanovici. Lumea ţi se pare tare plicticoasă dacă stai pe loc mult timp, fără să vezi taiga. Stai şi lucrezi în casă, sau te duci la pescuit, şi gîndurile îţi zboară mereu la ea. În schimb, cînd scapi de acasă şi ajungi departe, în adîncul pădurii, te simţi atît de fericit, încît îţi piere parcă şi graiul. Ea, taigaua, e tăcută, fără viaţă, dacă o priveşti de departe şi n-o cunoşti. Dar cînd ai pătruns în ea şi deschizi bine ochii, e ca un iarmaroc ! Te uiţi în dreapta, în stînga, vezi cîte un burunduc cărînd poame în mica lui văgăună, sau cîte o veveriţă clădindu-şi cuibul — pe veveriţe le pîndesc bufniţele — mai departe vezi un kabarga, care stă pitit prin brădet, auzi şi ursul, sau elanul, trecînd prin desiş şi rupînd crengile în drumul lor ; şi toţi trăiesc, toţi caută ceva, şi se luptă între ei. Da-a,

e frumoasă taigaua ! Dacă aş fi lipsit de ea, aş muri de dorul ei...

Profesorul tocmai îşi bea ceaiul, cînd Pahom Stepanovici veni la el.

— Dumneata ce crezi, prietene, — îl întrebă Ceremhovski, întinzîndu-i bătrînului vînător o cană cu ceai fierbinte — tînărul acela o fi scăpat cu bine ?

— Păi, flăcăul nu părea de loc prost, n-o să se lase el cu una cu două — zise cu glas sfătos bătrînul vînător. L-am văzut, e aprig, îndrăzneţ !... Dar n-ar fi trebuit... Aici, bătrînul se poticni şi rămase cîteva clipe pe gînduri. Va trebui să mergem să-l căutăm totuşi. În taigă ţi se poate întîmpla orice...

— Sînt întru totul de părerea dumitale, Pahom Stepanovici. Trebuie să pornim în căutarea lui.

Odată cu răsăritul soarelui, vînătorul, însoţit de zburdalnicul Orlan, părăsi aşezarea.

CAPITOLUL IV

Urmărirea continuă. — Arborii doborîţi de furtună. — O întîlnire la răscruce. — Un popas de noapte într-o pădure de cedri. — Hoţul misterios. — Pe urmele hoţului nocturn. — Întîlnirea cu un cunoscător al taigăi. — Hoţul e descoperit.

Întîlnirea cu detaşamentul lui Ceremhovski îl făcuse pe Dubenţov să piardă mult timp. Acum, aproape că nu mai ştia pe unde umbla tigrul. Abia spre seară îşi putu da seama — după cîrîitul unui cîrd mare de gaiţe de munte, care urmăresc întotdeauna animalele rănite — că tigrul se afla undeva, prin apropiere. Vînătorul iuţi pasul, adunîndu-şi ultimele puteri.

Urma îl duse pînă în faţa unui desiş de arbori nu prea înalţi, însă cu ramurile strîns împletite între ele, nişte ramuri lungi, spinoase. Lumina abia se strecura în pădure, palidă, cenuşie.

Desişul era greu de străbătut şi o clipă Dubenţov se opri, cuprins de desperare, în faţa acelei piedici neaşteptate. Nu avea însă timp de pierdut. Ţinînd în faţă carabina, începu să-şi croiască drum, drept înainte, printre crengile acelea ţepoase. Uneori nu mai putea înainta, şi atunci trebuia să se tîrască în patru labe pe sub crengi, pe o potecă făcută de tigrul care trecuse înainte.

Era lac de sudoare. Oprindu-se o clipă, ca să-şi tragă răsuflarea, ascultă încordat, dar în jur nu se auzea nici un fel de zgomot suspect.

Din fericire, desişul nu ţinu mult şi, în curînd, Dubenţov nimeri într-o pădure cu arbori mari, de felurite specii, unde predomina bradul. Dar îndată după aceea drumul tînărului vînător fu barat de o mulţime de

arbori doborîţi de furtună. Trunchiuri, de grosimi feluri-te, se îngrămădeau unele peste altele în neorînduială, acoperite de o adevărată blană de muşchi verde, care atîrna pînă la pămînt... Urma de sînge pierea sub copacii doborîţi de furtună şi asta îl făcu pe Dubenţov să devină atent. Că fiara se ascunsese sub copaci se putea deduce şi din faptul că nicăieri nu se mai auzea cîrîitul gaiţelor de munte.

Încordîndu-şi auzul, cu degetul pe trăgaci, Dubenţov se uita cu băgare de seamă printre trunchiurile copacilor doborîţi. În curînd văzu că bîrnele erau aşezate una lîngă alta, alcătuind un acoperiş, ceea ce însemna că tigrul, dacă s-ar fi aflat sub copaci, n-ar fi putut să răzbată de jos în sus. Dacă ar fi vrut să-l atace, n-ar fi putut să se caţăre decît pe o parte sau alta a bîrnelor. Dubenţov se hotărî să se urce pe „acoperiş" şi să-l examineze.

Începu să se caţăre pe trunchiuri, alegînd locurile unde copacii erau deşi şi puteau să-l apere de un atac neaşteptat, dacă animalul s-ar fi aflat jos.

Ce se întîmplă după aceea, Dubenţov nu mai putu să-şi aducă bine aminte.

Un trunchi putrezit se nărui sub el. Prăvălindu-se, Dubenţov crezu că totul se sfîrşise : cioturile ascuţite îi rupeau hainele, îi zgîriau faţa şi mîinile. Nu simţea însă nici o durere. În aceeaşi clipă însă, ca o completare a atmosferei aceleia pline de groază, deasupra capului său răsună un ţipăt ascuţit, care se schimbă apoi într-un hohot sălbatic. Dacă ar fi fost calm, şi-ar fi dat seama că speriase o ciocănitoare roşie ; dar în clipa aceea, pînă şi zborul iute ca fulgerul al păsării aceleia mici, negre, cu vîrful capului de un roşu sîngeriu, i se păru de neînţeles.

Cum căzu, Dubenţov, instinctiv, încercă să iasă la suprafaţă. Dar pe măsură ce se zbătea să ajungă sus, se încurca din ce în ce mai mult în muşchi şi în crengile care atîrnau peste el. Apoi tînărul îşi reveni din tulburarea ce îl cuprinsese în prima clipă, îşi trase răsuflarea şi se uită de jur-împrejur. În acelaşi moment, auzi

un trosnet de ramuri uscate undeva în apropiere. Ca o confirmare a celor mai sumbre presupuneri, un răget înfiorător făcu să se cutremure totul în jur. Aproape de tot, ceva mai sus de capul tînărului, bîrnele începură să trosnească şi ele, iar trunchiurile mai subţiri ale copacilor să se îndoaie. Acum Dubenţov auzi răgetul tigrului, chiar deasupra capului. În luminişul dintre crengi, tînărul zări drept deasupra lui botul uriaş, mustăcios, al animalului furios. Spre marele noroc al lui Dubenţov, în clipa în care căzuse, gura carabinei rămăsese îndreptată în sus. Fără să ochească, tînărul trase, parc-se chiar în botul căscat al tigrului. Fiara răcni, se aruncă într-o parte şi apoi se făcu o tăcere de mormînt.

Ţinîndu-şi răsuflarea, Dubenţov ascultă multă vreme cu încordare. Pesemne că omorîse fiara pe loc. Încredinţat în sfîrşit că nu-l mai ameninţă nimic, Dubenţov încercă să iasă din capcana în care nimerise şi care, de fapt, fusese o ascunzătoare minunată.

Pe „acoperişul" copacilor doborîţi îl aştepta însă o cruntă dezamăgire. Tigrul nu era nicăieri prin apropiere. Urma sîngelui, mult mai abundentă faţă de cea din trecut, arăta că animalul fusese rănit a doua oară. Acum Dubenţov mergea înainte, ferm convins că vînătoarea se apropia de sfîrşit.

Peste cîteva minute se auzi din nou cîrîitul gaiţelor de munte, care se înteţea mereu. Vînătorul se repezi înainte, înspre partea de unde veneau ţipetele lor. Curînd copacii, care creşteau în trepte, se răriră, şi Dubenţov zări în faţă o pădure de cedri. Coloanele măreţe ale trunchiurilor lor drepte, puternice, între care nu exista nici un tufiş, se uneau sus, împreunîndu-şi coroanele dese şi alcătuind bolţi întunecoase, pline de farmec. Un strat gros de ace acopereau pămîntul ca un covor. Tot aici creşteau desişuri întregi de ferigi. Vînătorul oftă uşurat, bucuros că ieşise la liman. Simţea cum îi revin puterile.

În dosul trunchiurilor, apăru un urcuş abrupt — desigur, poalele dealului. Nu departe se zărea o vîlcea

pe care se întindea o pădure întunecoasă. Urma ducea într-acolo şi tot acolo cîrîiau tare şi gaiţele.

Din vîlcea alerga la vale un pîrîiaş gălăgios, cu apă limpede, străvezie. Obosit, vînătorul aruncă jos rucsacul, bău cu nesaţ cîteva înghiţituri de apă rece şi, după ce verifică încărcătura armei, porni în sus pe deal, pe marginea vîlcelei. De aici se vedea bine suprafaţa vîlcelei şi fiecare părticică a povîrnişurilor ei, acoperite cu tufişuri mărunte. Jos, în adîncul vîlcelei, erau îngrămădite crengi uscate, năpădite de brusture. În curînd Dubenţov îşi dădu seama că vîlceaua se isprăvea într-un perete de piatră, aproape abrupt. Deci fiara nu putea să meargă mai departe. Trebuia să se odihnească şi să-şi vină în fire : acum tigrul era în mîinile lui.

Vînătorul stătu cîtva timp pe o piatră, cu auzul încordat, apoi începu să coboare povîrnişul, privind cu luare aminte hăţişurile din preajmă. Nu mai avea de făcut nici zece metri cînd, deodată, se opri şi începu să examineze cu atenţie fiecare tufiş. Cu toate acestea, nu reuşi să observe nimic suspect. Atunci tînărul geolog urni din loc un bolovan mare şi-i dădu drumul pe povîrniş. Bolovanul se rostogoli cu zgomot, fără nici un rezultat însă ! Dubenţov aşteptă o clipă, trase un foc de carabină în hăţişuri, dar nici de data aceasta tigrul nu-şi trădă prezenţa.

Şi totuşi fiara trebuia să fie acolo !

Se lăsase întunericul. Vînătoarea devenea primejdioasă : noaptea, tigrul vede tot atît de bine ca ziua. Dubenţov se hotărî să tragă în fiecare tufiş care i se părea suspect. La un moment dat, dintr-unul din locurile cele mai întunecate, se auzi deodată un răcnet sălbatic şi trupul lung al tigrului apăru clătinîndu-se. Dintr-o singură săritură, fiara încercă să-şi atingă urmăritorul, dar, istovită din pricina rănilor, nemaiputînd sări, se lovi cu botul de bolovanii din drum, înainte de a ajunge la vînător. Răcnind şi sfîrtecînd cu ghearele scoarţa copacilor, tigrul lunecă, odată cu pămîntul şi pietrişul de sub el, pe povîrniş, înapoi spre adîncul vîlcelei. De astă-dată însă, Dubenţov putu să ţintească

liniştit, atent, capul animalului, între ochi, şi această împuşcătură fu ultima.

Dubenţov se grăbea. Pînă la căderea întunericului trebuia să jupoaie tigrul şi, fără să mai zăbovească, se apucă îndată de treaba asta. În clipa în care ieşi din vîlcea şi intră în pădure cu pielea în mînă, poieniţa în care îşi lăsase rucsacul, pe malul pîrîului, era învăluită în întuneric.

Dubenţov întinse pe jos blana tigrului şi, abia cînd se lungi pe ea, simţi cît de obosit era. Obrazul şi mîinile, pline de zgîrieturi, îl dureau, hainele i se făcuseră ferfeniţă. Şi îl mai chinuia şi foamea. Toată ziua, petrecută într-o urmărire încordată, nu luase nimic în gură, în afară de un pumn de poame crude, rupte din mers, şi cîteva înghiţituri de apă. Acum fiecare mişcare îl costa eforturi mari. Mîinile şi picioarele îi erau grele ca de plumb. Cu toate acestea, geologul se sculă şi, bîjbîind prin întuneric, adună cîteva crengi uscate. Vrînd să aprindă un foc de vreascuri, ca să-şi încălzească mîncarea şi să-şi fiarbă un ceai, descoperi că sudoarea îi umezise de tot chibriturile. Nu-i mai rămînea decît să se mulţumească cu carnea rece de elan şi să bea apă de izvor.

După ce mîncă, Dubenţov începu să se pregătească de culcare. În pădure aerul era răcoros şi umed. Blana tigrului îi prinse bine: după ce puse alături carabina şi-şi propti rucsacul sub căpătîi, se înfăşură bine în ea, trăgîndu-şi-o peste cap. Deodată însă îl trezi o smucitură puternică. Apucă repede carabina şi, dînd la o parte blana, trase un foc în direcţia în care i se păru că aude depărtîndu-se nişte paşi grăbiţi. Ecoul împuşcăturii se rostogoli prin liniştea nopţii pierzîndu-se în taigă, şi doar clipocitul unui pîrăiaş, ce curgea prin apropiere, mai tulbura tăcerea din jur.

Încredinţîndu-se că nu-l pîndea nici o primejdie, bănuind că după toate încercările prin care trecuse visase urît, dar fără să lase totuşi din mîini carabina, Dubenţov se pregăti din nou de culcare. Ciudat însă, rucsacul

nu se mai afla în locul în care îl aşezase. Unde dispăruse oare ? Dubenţov începu să scotocească prin ferigile ce creşteau în jurul culcuşului său înjghebat în pripă. Pierdu mult timp căutînd în dreapta şi-n stînga, dar rucsacul tot nu-l găsi.

După întîmplarea asta, Dubenţov nu se mai culcă. Trebuia cu orice preţ să facă un foc. Cum cutia cu chibrituri tot mai era încă umedă, tînărul scoase dintr-un cartuş glontele, puse înăuntru un ghemotoc de hîrtie, adună o grămadă de ace uscate de brad şi trase de aproape. Îşi făcuse bine socoteala : ghemotocul de hîrtie începu să ardă înăbuşit, datorită exploziei. Dubenţov suflă mult timp deasupra lui, mai mototoli o bucată de hîrtie, şi, în sfîrşit, ghemotocul aprinzîndu-se, îl vîrî în mijlocul acelor de brad uscate. Peste cîteva clipe, focul de vreascuri ardea vesel în faţa lui.

Cine venise acolo ? Cine-i luase rucsacul ? Întrebarea asta nu-i dădea pace. Ei, drăcie ! Fără să lase din mîini carabina, Dubenţov arunca din cînd în cînd vreascuri pe foc. Flăcările şerpuiau vesele deasupra grămezii de uscături, crengile trosneau cu zgomot. În jur, printre trunchiurile puternice ale copacilor învăluite în lumina flăcărilor, jucau umbre stranii, înfiorătoare.

Undeva, departe, se auzi cîrîitul unei gaiţe, vestitoare a zorilor. Prin apropiere, îi răspunse o altă gaiţă. Apoi deasupra pădurii trecu un cîrd gălăgios de piţigoi. Păsăretul pădurii, trezit din somn, ciripea din ce în ce mai tare. La corul piţigoilor şi al gaiţelor se asocie şi turturica, cu cîntecul ei trist de dimineaţă :

„Hu-gu-u-u-u ! Hu-gu-u-u-u !"

Fermecat de glasurile pădurii ce se trezea din somn, Dubenţov nu se mai gîndi la dispariţia misterioasă a rucsacului. Asculta cu încordare fiece sunet nou, şi pe faţa-i smeadă, care la lumina focului părea turnată în bronz, şi în ochii-i mijiţi, flutura un zîmbet plin de căldură.

Dubenţov iubea taiga Orientului îndepărtat, cum îşi iubea ţara. El îşi alesese de mult drumul său în viaţă şi, păşind pe acel drum, putea să-şi slujească patria în

chipul cel mai potrivit. Munca lui se îmbina perfect cu dragostea lui de natură, şi de aceea, aici, în adîncurile taigăi, nu se simţea de loc singur. Pentru el, glasurile pădurii la ceasul acela al dimineţii purtau în ele şi glasurile oraşelor şi ale satelor, trezite din somn, şi care se întind dincolo de taigă — sunetul sirenelor, zgomotul trenurilor alunecînd pe drumurile lor de oţel, muzica de dimineaţă transmisă la radio, care umple străzile răcoroase ale oraşelor şi uliţele satelor, şi mai purtau încă multe, multe alte lucruri, ce alcătuiesc viaţa necuprinsei şi iubitei sale patrii.

Faptul că se găsea acolo îl bucura : el se afla la locul lui de muncă, de unde n-avea să se întoarcă cu mîna goală. Profesorul Ceremhovski, de care avea atîta nevoie acum, îl aştepta. Dubenţov va reuşi să obţină ca în planul lucrărilor de prospectare a echipei lui Ceremhovski, să fie inclusă şi cercetarea ţinutului pe unde trecuse cîndva tatăl său. El va obţine lucrul acesta, chiar dacă va fi nevoie să se ducă pînă la Direcţia geologică ! În cel mai rău caz, îşi va tocmi singur o călăuză şi va cerceta zăcămintele.

Fără să-şi dea seama nici el de ce, în minte îi răsări chipul Aniutei. Cine era fata aceea ? Ce căuta în taigă ? „Trebuie să fie sau uşuratică, sau o fire aprigă. Şi nu era de loc urîtă..." Încerca să-şi amintească bine faţa ei, în toate amănuntele, dar nu izbutea — o văzuse doar în treacăt ! Nu-i rămăsese în amintire decît o privire plină de teamă.

...Din înaltul cerului, printre coroanele dese ale cedrilor, îl privea o fîşie de cer azuriu. Cu fiece clipă conturul copacilor se reliefa tot mai tare.

Dubenţov mai aruncă pe foc cîteva vreascuri şi se duse spre vîlcea să cerceteze grohotişul. Era timpul să se pregătească de drum şi vroia să ia cu el cîteva mostre de rocă — aşa făcea întotdeauna, oriunde se afla. În vîlcea încă mai era întuneric. Treptat însă, ochii i se obişnuiră, şi tînărul geolog se îndreptă spre locul unde în ajun biruise tigrul după o luptă grea şi primejdioasă.

La început i se păru că greşise locul, pentru că leşul tigrului dispăruse. Şi totuşi, acolo ucisese tigrul — tufişurile încîlcite, rupte, stăteau mărturie. Din nou se afla în faţa unei enigme, şi nu ştia cum s-o dezlege. „Ce mai vînător sînt şi eu ! se gîndi el rîzînd în sinea lui. Că mi-au furat rucsacul, mai treacă-meargă, dar să-mi şterpelească de sub nas tigrul jupuit !...“

În vîlcea era încă prea întuneric şi Dubenţov fu nevoit să aştepte răsăritul soarelui. Se întoarse la foc, iar cînd se lumină de ziuă plecă la vînătoare. Nu întîlni nici o găinuşă de munte, dar izbuti să împuşte două gaiţe nu mai mari ca nişte stăncuţe. Punîndu-le într-o frigare, le fripse şi le mîncă cu poftă. Apoi, făcînd sul blana tigrului, o porni spre vîlcea, unde observase că printre ferigi şerpuia o cărăruie — cineva trecuse pe acolo, călcînd ierburile de jur-împrejur. Urmele însă nu se puteau descoperi, pămîntul fiind presărat cu ace uscate de brad. Privind cu luare-aminte ierburile strivite sau călcate, Dubentov făcu cîţiva metri şi, printre ferigi, îşi zări rucsacul. Toate lucrurile erau la locul lor : o halcă de carne de elan, fiartă, ceainicul, pîinea, zahărul, ceaiul, sarea — nu lipsea nimic. Dubentov se întoarse la focul lui de vreascuri, se apucă să fiarbă un ceai, încălzi carnea şi mîncă pe săturate. Pe urmă se îndreptă iar spre vîlcea, hotărît să afle o dată unde dispăruse leşul tigrului.

Peste întinsul nemărginit al taigăi scînteia o dimineaţă splendidă albastră. Soarele se ridicase deasupra şirului de dealuri, şi razele lui străpungeau coroanele cedrilor, scăldînd pădurea într-o lumină trandafirie. Ajungînd în vîlcea, acolo unde în ajun avusese loc ultima luptă cu tigrul, Dubenţov privi în jur cu atenţie. Un strat gros de uscături putrede părea scormonit, ca şi cînd pe locul acela cineva s-ar fi bătut cu desperare. La o distanţă de vreo 2—3 metri, se vedeau urme de sînge închegat : puteai presupune că un om de o putere colosală luase în spinare leşul tigrului şi-l dusese departe cu el, în taigă.

Dar şi omul acela ar fi trebuit să lase o urmă oarecare, or nu se vedea nici o urmă.

Pahom Stepanovici îl zări pe Dubenţov cu totul pe neaşteptate, aşa cum de altfel îl zărise şi cînd se întîlniseră întîia oară. Tînărul geolog se odihnea pe o grămadă de vreascuri, aproape de locul unde în ajun se căţărase pe piramida copacilor doborîţi de furtună. Auzind în pădure un trosnet de crengi rupte — Pahom Stepanovici se afla încă departe — Dubenţov se piti şi aşteptă. Nici Orlan, cîinele lui Pahom Stepanovici, care se apropiase mult de el, nu putea să-l observe. Dar de îndată ce Pahom Stepanovici apăru în faţa bîrnelor, Dubenţov, ca şi cu o zi înainte, în poiană, răsări deodată în faţa lui.

— Ptiu drace ! rosti cu blîndeţe bătrînul vînător. Ce fel de om ăi fi, măi flăcăule, zău aşa, parcă ai fi o nălucă ! Eşti teafăr, sănătos ? Ei, bine atunci. Că acolo, în aşezare, Feodor Andreevici e tare îngrijorat din pricina dumitale...

Atît salutul, cît şi vorbele încercatului vînător răsunară în urechile lui Dubenţov ca o caldă urare prietenească. Pahom Stepanovici se prefăcu uimit, văzînd blana tigrului. O desfăcu : blana alb-gălbuie, brăzdată de dungi cenuşii-castanii, cu părul lung, des, avea aproape trei metri lungime şi pe alocuri era jumulită sau roasă.

— Bătrînul se vede că era un mare pezevenghi — zise Pahom Stepanovici. O fiară ca asta e tare primejdioasă, se dă la om. Ia spune-mi, cum i-ai venit de hac ?

Dubenţov îi povesti întîmplarea.

— Păi tu, flăcăule, eşti de-ai noştri, te văd, te văd ! Dar tot ai dat greş într-o privinţă : o fiară temută ca asta trebuia împuşcată în cap. Ai mai vînat vreodată tigri ?

— Acum am vînat pentru întîia oară.

— Şi nu ţi-a fost teamă ? îl întrebă cu o sinceră uimire Pahom Stepanovici.

— Mi-a cam fost teamă, ce să spun — mărturisi Dubenţov — dar mi-am pus nădejdea în carabina mea.

Apoi Dubenţov îi povesti dispariţia leşului şi a rucsacului. Pahom Stepanovici zîmbi şiret.

— Şi n-ai ghicit cine-i hoţul ? În cărţi nu scrie nimic despre asta ?

— Ceva în felul ăsta am citit în cărţile lui Brehm — răspunse Dubenţov. Acest savant a studiat viaţa animalelor. Într-o carte a lui descrie un caz cînd jderii au mîncat, pînă la ultima bucăţică, într-o singură noapte, carnea unei fiare lăsată de vînător în pădure.

Pahom Stepanovici izbucni într-un rîs zgomotos.

— Păi chiar aşa e ! zise el apoi cu blîndeţe. El, pîrdalnicul de jder, e hoţul !

— Dar trebuia să rămînă măcar oasele roase — obiectă Dubenţov — şi aici nu a rămas nimic !

— Vezi, învăţatul ăsta al dumitale pesemne că a luat un exemplu de prin alte locuri. Jderul nostru nu face aşa. Am văzut eu cu ochii mei. El, cînd găseşte ceva de-mîncare — singur se străduieşte să înfulece tot, dar dacă îi mai rămîne vreo bucăţică, n-o lasă, o cară cu el într-un alt loc, unde o îngroapă printre uscături. Dacă nu-l ajută puterile să care totul deodată, roade cîte o bucată şi o duce cu el. Şi aşa mereu : îngroapă o bucată, se întoarce după alta, şi ticălosul nu se potoleşte pînă nu cară toată carnea. E foarte prevăzător !

Bătrînul tăcu o clipă apoi, zîmbind în barbă, vorbi mai departe :

— Uneori, iarna, stai undeva prin taigă într-un cort — ţi-e lene să-ţi clădeşti o colibă. Şi se întîmplă să se strecoare puşlamaua în cort, cînd nu e nimeni pe acolo, şi să-ţi ia totul, pînă la ultimul fir de aţă. Ba uneori se întîmplă să-ţi ia şi ceainicul sau cratiţele şi să le îngroape în zăpadă. Acum vreo zece ani, eu şi cu un prieten de-al meu ne pregătisem să petrecem o iarnă întreagă în taigă. Încă de cu toamnă, ne dusesem acolo, ne clădisem o colibă mică pe nişte stîlpi, şi pînă la căderea zăpezilor, tot căram pe rîu merinde pentru iarnă şi iu-

cola [1] pentru cîini. Întorcîndu-ne în sat, ne gîndeam cu bucurie : măi, cînd o cădea prima zăpadă, plecăm la vînătoare ! Dar cînd ne-am dus acolo, ce să vezi ? Coliba noastră, flăcăule, era culcată într-o rînă şi înăuntru, pustiu — parcă ar fi dat cineva prin ea cu mătura ! Jderii, se vede, veniseră mai mulţi laolaltă, roseseră doi stîlpi, dăduseră jos coliba şi ne mîncaseră toate merindele. Uf, tîlharii, că păguboşi mai sînt !

Soarele ajunsese la zenit. Razele lui fierbinţi străpungeau taiga, iar aerul era atît de umed şi de încins, încît abia mai răsuflai. Burunducii fluierau încet printre trunchiurile copacilor doborîţi.

— Ei, pornim ? spuse Pahom Stepanovici, ridicîndu-se. Te pomeneşti că, acolo, Feodor Andreevici s-o fi plictisit aşteptîndu-ne. Blana dă-mi-o mie, că ţi-o duc eu. Te-ai chinuit destul cu ea...

Înainte de asfinţitul soarelui, cei doi vînători ajunseră cu bine în aşezare.

---

[1] Iucola — peşte uscat. (n. r.)

CAPITOLUL V

Aniuta face cunoştinţă cu Dubenţov. — Amintirile bătrînului geolog. — Povestirea lui Dubenţov. — Taina Lacului Roşu. — Planul lui Ceremhovski.

Seara, puţin timp după ce Pahom Stepanovici se întorsese împreună cu Dubenţov din taigă, Ceremhovski o trimise pe Aniuta după tînărul geolog. Lîngă izba în care se oprise Dubenţov, se adunase o mulţime de oameni. În faţa lor, pe pămînt, era întinsă blana de tigru. Orocii vorbeau între ei cu aprindere. Aniuta rămase şi ea cîteva clipe locului, examinînd cu interes prada geologului. „Ce fiară îngrozitoare!“ se gîndi ea.

Păşind pragul izbei, tînăra fată se simţea foarte tulburată. Şi nu-i convenea de loc acest lucru ; Dubenţov ar fi putut să bage de seamă, ori ea, cu nici un preţ, n-ar fi vrut să se trădeze. „Ce-i cu tine, fată dragă, nu cumva te-ai îndrăgostit?“ îşi spuse în sinea ei, în bătaie de joc. Ar fi vrut să-l întrebe pe Dubenţov de ce pornise după tigru — fapta lui avea în ea ceva aproape nebunesc. N-ar fi putut să aştepte oare, pînă cînd fiara s-ar fi îndepărtat de aşezare? „Nu pot înţelege — îl va întreba ea, în încheiere — de ce ai procedat în felul acesta : dintr-o prudenţă înţeleaptă, pe care eu n-o pot concepe, sau din pasiune pentru aventuri?“

Bătu la uşă şi, stăpînindu-şi tulburarea, intră în izbă.

Dubenţov locuia într-o odăiţă cu un mobilier foarte sumar — o masă şi un scaun. Pe jos era întinsă o blană de porc mistreţ, care-i servea geologului drept aşternut. Pe pervazul ferestrei se aflau, frumos aşezate la rînd, bucăţi de rocă purtînd fiecare cîte o etichetă. Dubenţov avusese timp să se spele şi să se primenească. Proaspăt

bărbierit, cu părul lui gălbui încă ud, pieptănat peste cap, îmbrăcat într-un costum de croială orăşenească, bine călcat, şi cu o cămaşă de culoare deschisă, arăta fercheş, dichisit ; numai zgîrieturile şi juliturile de pe mîini şi de pe faţa lui bronzată aminteau pe vînătorul care urmărise cu atîta înverşunare tigrul.

— Iartă-mă, te rog — spuse Aniuta, intrînd în odăiţă — mi se pare că dumneata eşti geologul Dubenţov ?

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră — răspunse tînărul întorcîndu-se spre ea, plăcut surprins, şi privind-o drept în ochi cu o luare-aminte cu totul deosebită.

— Profesorul Ceremhovski te roagă să treci pe la el — spuse Aniuta zîmbind, fără să ştie nici ea de ce.

— Vă mulţumesc. Mă duc îndată. Şi Dubenţov începu să scotocească repede printre hîrtiile înşirate pe masă. Văzînd însă că fata vrea să plece, sau în orice caz că se făcea că vrea să plece, tînărul geolog o opri. Iertaţi-mă, vă rog, că sînt indiscret, dar cu cine am onoarea să stau de vorbă ?

— Ceremhovskaia — răspunse Aniuta cu glas încet, întorcîndu-se uşor spre el.

— Sînteţi rudă cu Feodor Andreevici ?

— Sînt fiica lui.

— Aşa ? Încîntat că vă cunosc ! Şi zicînd acestea, Dubenţov se apropie repede de tînăra fată şi-i strînse cu multă căldură mîna ei mică. Aniuta tresări, simţind cît de aspră îi era palma. Toate bune — continuă Dubenţov — dar cu un lucru nu sînt de acord : de ce v-a luat profesorul într-o expediţie atît de grea ? Iertaţi-mă, vă rog, dar prin părţile acestea taigaua nu este cîtuşi de puţin potrivită pentru plimbările agreabile pe care le fac de obicei tinerele fete, gingaşe, cum eşti dumneata.

O privea drept în ochi, zîmbind ironic. Şi zîmbetul acesta semăna atît de puţin cu zîmbetul vesel, deschis şi nepăsător pe care-l văzuse în fotografia pe care o avea Vacia...

Aniuta se schimbă la faţă, ochii începură să-i scapere de mînie şi Dubenţov simţi că o jignise adînc, dar acum era prea tîrziu să mai dea înapoi.

— Sînt geolog — zise cu răceală fata.

— Nu ştiu, poate mi se pare mie, dar am impresia că v-aţi supărat — spuse el, fără să-şi schimbe tonul, roşu pînă în vîrful urechilor şi, după o pauză mai lungă, adăugă împăciuitor : Iertaţi-mă, vă rog, n-aveam de unde să ştiu. Îmi retrag cuvintele pe jumătate, însă trebuie să recunoaşteţi şi dumneavoastră că, deşi sînteţi geolog, vă vine totuşi cam greu în taigă, nu ?...

— Vă aşteaptă profesorul Ceremhovski — îi spuse fata, cu un ton glacial, şi ieşi din casă.

Abia îşi mai stăpînea lacrimile. Atît de frumos se gîndise la el, îl înălţase atîta în mintea ei şi acum, poftim ! I se păruse că el va socoti prezenţa ei în taigă drept o faptă eroică, şi cînd colo...

Dubenţov porni pe urmele ei. Se simţea stînjenit, dar era prea tîrziu ca să mai poată drege lucrurile.

Pe drum, pînă la şcoală, nu schimbară nici o vorbă. Şi abia pe treptele şcolii, cînd Dubenţov încercă s-o ajute, atingîndu-i usor cotul, ea îi spuse tăios :

— Nu vă deranjaţi.

Ceremhovski ieşi în întîmpinarea lui Dubenţov şi amîndoi îşi strînseră mîna cu putere.

Abia acum tînărul geolog putu să-l examineze în voie pe savant. Cu umerii ascuţiţi, gîrbovit, cu nasul lung şi drept, semăna cu un pelican bătrîn, umflat în pene. Deasupra ochilor blînzi, cu privirea limpede, luminoasă, sprîncenele i se arcuiau aspre, încruntate.

— Sînt foarte bucuros, sînt foarte fericit, că te văd, dragul meu prieten — spuse mişcat Ceremhovski, măsurîndu-l la rîndul său cu privirea pe Dubenţov. Te felicit din tot sufletul pentru izbînda dumitale, şi iartă-mă că ieri nu te-am ajutat — şi doar era vorba de o vînătoare primejdioasă. De fapt, fiara ne ameninţa deopotrivă, iar dumneata ne-ai curăţat drumul într-un mod strălucit. Ia loc, te rog.

Spunînd aceste cuvinte, profesorul îl prinse pe după umeri şi-l conduse pînă la un scăunel, unde-l pofti să stea. Apoi se aşeză şi el în faţa tînărului geolog, în drep-

tul mesei, continuînd să-l privească cu aceeaşi luare-aminte.

Dubenţov, care în prima clipă se fîstîcise, începea să-şi vină în fire. Dar gîndurile îi mai erau încă învălmăşite şi nu ştia cu ce să înceapă.

— Vreau să aflu în primul rînd de la dumneavoastră, Feodor Andreevici — începu el, în sfîrşit — ce ştiţi în legătură cu dispariţia tatălui meu ?

Ceremhovski se ridică în picioare şi începu să umble de colo-colo prin odaie, cu mîinile la spate.

— Tatăl dumitale a fost unul dintre acei geologi ruşi, care au slujit cu credinţă ştiinţa patriei noastre. Din păcate, pe vremuri eram nevoiţi mai mult să sondăm fîntînile decît să întreprindem expediţii geologice serioase : şi asta pentru că statul nu ne dădea bani. Tatăl dumitale a visat întotdeauna o geologie cu adevărat ştiinţifică — lucru pe care ni l-a dat astăzi Puterea Sovietică. Sînt foarte mîhnit că Ivan Filipovici nu a apucat zilele noastre. A fost un geolog eminent ! Este bine ca amintirea tatălui dumitale să te inspire întotdeauna, în tot ce faci, dragul meu, Viktor Ivanovici...

Şi după o tăcere, profesorul continuă :

— Şi eu am încercat cîndva să clarific soarta pe care a avut-o Ivan Filipovici. I-am scris mamei dumitale o scrisoare.

— O am la mine, Feodor Andreevici. Iat-o...

Şi Dubenţov îi întinse numaidecît profesorului un plic îngălbenit de vreme. Plin de curiozitate, bătrînul geolog despături în grabă foaia de hîrtie şi o citi cu mare atenţie.

— Îţi mulţumesc — spuse el. Da, după cum ziceam, am constatat că, în vara anului 1919, Ivan Filipovici, împreună cu geologul Ciumarin şi un tînăr topograf-practicant, al cărui nume nu mi-l mai amintesc, am constatat, spun, că, retrăgîndu-se din drumul intervenţioniştilor, s-a îndreptat din portul Imperatorskaia, astăzi Sovietskaia, prin Sihote-Alin, spre apus, ca să iasă spre Amur. Au circulat zvonuri că, în vara anului următor,

ar fi fost reţinuţi pe Amur şi arestaţi de japonezi, fiind suspectaţi de a fi partizani...

— Dumneavoastră sînteţi sigur că ei au fost aceia care au ieşit pe malul fluviului Amur ?

— Numele celor arestaţi nu au fost cunoscute, dar, după semnalmente, ei trebuie să fi fost.

— Dar aş vrea să ştiu, Feodor Andreevici, nu s-a găsit nimic din lucrările acestei echipe ? Materiale, documente — acolo, pe Amur ?

— Nu. N-am putut găsi nimic. De prisos să-ţi mai spun că astfel de documente m-ar interesa în cea mai mare măsură. Dumneata ai reuşit să afli ceva ?

— Din păcate, nu am găsit nici un fel de materiale. În schimb, există unele mărturii verbale interesante. Tocmai asta m-a făcut să mă grăbesc să dau ochi cu dumneavoastră.

Şi Dubenţov îi povesti profesorului cum dăduse de urma tatălui său şi cum nimerise în ţinutul acela.

— Aici, fără prea mari greutăţi — continuă el — am aflat în primul rînd că tatăl meu a trecut într-adevăr în josul apei, pe rîul Hungari. L-a recunoscut după o fotografie un vînător, la care tata a stat o săptămînă. În al doilea rînd, echipa, după cum spune orociul din cele aflate de la tatăl meu, a descoperit zăcăminte bogate de fier. În al treilea rînd, tatăl meu a ieşit într-adevăr pe Amur, însă întreaga lui echipă a fost prinsă de japonezi şi dusă nu se ştie unde. Şi mai e un lucru : imediat după aceea, japonezii au trimis un detaşament geotopografic spre izvoarele rîului Hungari, ceea ce înseamnă că ei deţineau materiale sau informaţii care îi interesau în mod deosebit. Se pare însă că, din lipsă de timp, ei nu şi-au atins ţelul...

— Drace ! Dar dumneata ai aflat lucruri extrem de importante ! exclamă Ceremhovski. Continuă, te rog, continuă !...

— Orociul acela mi-a spus — vorbi mai departe Dubenţov — că tatăl meu i-ar fi împărtăşit următoarele : În apropierea zăcămintelor de fier se întinde un lac, şi apa din acest lac este roşie. Şi, ceea ce-i uluitor, este fap-

tul că aici am auzit o legendă care vorbeşte despre un erou, Djagman, un strămoş de-al orocilor. În această legendă se aminteşte despre Sîgdzî-Mu, ceea ce pe limba lor înseamnă Apa Roşie.

Şi Dubenţov povesti pe scurt legenda lui Djagman şi a Lacului Roşu.

— Nimeni dintre orocii din părţile acestea nu cunoaşte exact locul unde se află Lacul Roşu, însă toţi cred în existenţa lui, ba unii zic că s-ar afla undeva înspre răsărit.

Dubenţov tăcu. Faţa lui, cu sprîncenele decolorate de soare, dedesubtul cărora străluceau doi ochi pătrunzători, înfierbîntată în timpul discuţiei, devenise cărămizie, aproape de culoarea bronzului. Se uită în treacăt la Aniuta care şedea lîngă etajeră, cu o carte deschisă în mîini. Oare nu-i trecuse supărarea ? Dar la un moment dat îi surprinse privirea — se uita de mult la el şi, ruşinată, îşi vîrî numaidecît nasul în carte. Prinzînd această mişcare, Dubenţov surîse în sinea lui, fericit.

Profesorul se apropie de tînărul geolog, îi puse prietenos mîna-i uscată pe umăr şi zise mişcat :

— Parcă însuşi Ivan Filipovici te-ar fi trimis la mine, dragul meu, Viktor Ivanovici. Dumneata mi-ai adus dintr-o dată toate informaţiile pentru care am irosit zadarnic atîţia ani de zile. O mare parte din viaţa mea am închinat-o cercetării munţilor Sihote-Alin. Eram de mult convins că masivul Sihote-Alin, care fusese pînă atunci „o pată albă“ pe hărţile geologice, nu putea să nu aibă zăcăminte de minereu. Toate pledau pentru acest lucru : atît construcţia complicată a lanţului muntos, cît şi varietatea rocilor sedimentare şi vulcanice care intră în compoziţia acestui lanţ. Începînd cu zăcămintele polimetalice, zăcăminte de hematită, pînă la apatite şi cărbuni coxificabili, aceasta este mi se pare lista minimală de minerale utile ce trebuie căutate aici, şi care acum sînt atît de necesare industriei din Orientul îndepărtat.

Convorbirea dintre cei doi geologi ar fi părut plicticoasă şi chiar de neînţeles unui străin. Dar ei vorbeau

despre un lucru apropiat lor, căruia îi dedicaseră o viaţă întreagă. Puzderia termenilor de specialitate nu complica, ci, dimpotrivă, le uşura discuţia.

— Zăcămintele polimetalice şi cele de hematită, în regiunea golfului, precum şi celebrele zăcăminte de cărbuni din Sucean — continuă Ceremhovski — arată în mod practic că am dreptate. Nu m-aş mira dacă undeva, printre locurile sălbatice din munţi, se vor descoperi cu adevărat zăcăminte uriaşe de minereu de fier. Consider însă necesar să spun...

Aici, Aniuta, ridicîndu-şi ochii de pe carte, spuse zîmbind :

— Parcă ai ţine o prelegere, tată, zău aşa...

— Tu ascultă, e foarte important, fata mea... Consider necesar să spun, prin urmare, că zăcămintele trebuie căutate în partea axială a masivului central, acolo unde au fost descoperite rocile precambriene şi paleozoice, puternic metamorfozate, şi unde trebuie să fie dezvoltate intruziunile metalifere, cu alte cuvinte, trebuie căutate deocamdată în regiunile pînă în prezent puţin accesibile omului. Şi nu-i lucru uşor. Dar timpul lucrează pentru geologi, dragul meu ! Pot să-ţi dau o veste îmbucurătoare : în planul de dare în exploatare a Orientului îndepărtat se proiectează pentru următorii ani construirea unei linii de cale ferată, care va trece şi prin Sihote-Alin.

Şi, îndoindu-şi spinarea, bătrînul geolog începu să se plimbe cu paşi repezi prin odaie, cufundat în gînduri. După o clipă de tăcere, Dubenţov întrebă :

— Ce trebuie să mai fac, Feodor Andreevici, ca să pot începe prospectarea zăcămintelor de fier ? N-ar mai fi nevoie de ceva date, pentru ca organizarea lucrărilor de prospectare să fie oficial recunoscută ?

— Dragul meu ! exclamă Ceremhovski. Dumneata trebuie să ştii că, timp de treizeci de ani, am adunat şi am studiat nenumărate materiale în legătură cu masivul Sihote-Alin, în legătură cu această regiune nesfîrşită şi atît de puţin cercetată ! Comunicarea dumitale constituie încununarea cercetărilor mele teoretice. Acum

ne vom pune pe treabă ! Vom pleca în munţi şi vom căuta zăcămintele ! Iau asupra mea întreaga răspundere, în faţa Direcţiei Geologice, în ceea ce priveşte participarea dumitale la expediţia condusă de mine.

— Aş fi fericit să merg cu dumneavoastră.

— Chiar mîine vom începe pregătirea pentru o expediţie îndelungată. Să ne sfătuim cu orociul Mamîka — el a găsit cărbune în taigă şi o să ne ducă la faţa locului. După ce vom găsi zăcămintele de cărbune, vom lăsa acolo jumătate din efectivul caravanei şi, împreună cu oamenii cei mai rezistenţi, vom porni pe baturi în susul rîului Hungari. Vom cerceta întreaga regiune din jurul izvoarelor acestui rîu şi, dacă va fi nevoie, vom trece munţii ca să ajungem la Trecătoarea Tătarilor... Chiar mîine voi trimite o scrisoare la Direcţia geologică, ca să ne paraşuteze peste o lună, din avion, provizii suplimentare. Vom lucra pînă-n toamnă tîrziu, poate că vom rămîne aici şi peste iarnă ! Eşti de acord cu planul meu ?

Profesorul era atît de înflăcărat, încît ultimele cuvinte aproape că le strigă. Dubenţov şi Aniuta se uitară unul la altul ca din întîmplare, amîndoi zîmbiră, nu se ştie de ce, şi îndată după aceea îşi aţintiră privirile asupra lui Ceremhovski.

— Asta vreau şi eu, Feodor Andreevici — răspunse tulburat Dubenţov. Faţa îi dogorea, atît din pricina celor auzite, cît şi pentru faptul că o văzuse pe Aniuta zîmbind. Nu ştiu cum să vă mulţumesc... — adăugă el, încurcîndu-se în vorbe. Cea mai arzătoare dorinţă a mea este să duc pînă la capăt descoperirea făcută de tatăl meu.

— Şi o vom duce pînă la capăt, tînărul meu coleg, o vom duce cu orice preţ — spuse cu patimă Ceremhovski.

Se aşezară apoi să bea ceai. Aniuta, foarte rezervată, făcea onorurile casei. Dar Dubenţov aproape că nici nu mai observa atitudinea fetei. Întreaga lui fiinţă era pătrunsă de vorbele pe care le rostise cu cîteva clipe înainte bătrînul geolog, de bucuria stîrnită de vestea că

va pleca într-o expediţie cu un itinerariu atît de lung, în care avea să fie împreună cu două fiinţe ce începuseră să-i fie dragi : cu profesorul Ceremhovski şi fiica lui.

În aceeaşi seară îi scrise mamei sale o scrisoare, pe care se gîndea s-o trimită odată cu raportul pregătit de Ceremhovski pentru Direcţia geologică. „Mamă scumpă, uneori am impresia că l-am întîlnit aici pe tata, în carne şi oase. Imaginea tatii s-a contopit cu aceea a lui Feodor Andreevici. Cred că niciodată n-am dorit cu mai multă înflăcărare ca acum să ating ţelul pe care mi l-am propus, acela de a găsi zăcămintele descoperite de tata. Şi tu, mămica mea dragă, te rog să nu-mi porţi de grijă. Direcţia geologică îmi va îngădui desigur să plec în această expediţie. Îţi trimit o delegaţie ca să-mi ridici salariul. Aşadar, înainte, spre Sihote-Alin !“

CAPITOLUL VI

Descoperirea lui Kanciunga Mamîka. — Vechile obiceiuri ale orocilor. — În bordeiul bătrînului oroci. — De vorbă cu Mamîka.

A doua zi dimineaţa, Ceremhovski, Dubenţov şi Pahom Stepanovici se duseră acasă la Mamîka să stea de vorbă cu el. După cum ştim, bătrînul oroci avusese cinstea de a fi descoperit cel dintîi zăcămintele de cărbune.

În fiecare primăvară, îndată ce rîul Hungari se dezgheţa, orocii porneau pe baturi în josul apei, spre punctul cel mai apropiat, „Soiuzpuşninî", din satul Voznesenskoe pe Amur. Aici, scoteau, plin de mîndrie, din sacii lor, legături de blănuri mici de veverițe fumurii, de dihori galbeni, de vidre cu părul lung, cafeniu, de vulpi roşii, argintii, apoi blănuri de rîs, de rosomaha miţoase, de urşi negri, roşcaţi, de porci mistreţi, de elani, de mareli, cabarge, căprioare şi bursuci. Grămezi uriaşe de blănuri de toate culorile şi nuanţele umpleau tejghelele magazinului, şi achizitorul abia mai prididea cu socotelile.

De obicei, după ce vindeau blănurile, orocii plecau cu vaporul la Komsomolsk-pe-Amur, unde stăteau uneori cîte o săptămînă. Îşi vizitau cunoscuţii, se duceau la cinematograf, se plimbau prin parcuri şi, după ce se săturau de distracţii cumpărau rezerve de alimente pe un an, fel de fel de scule trebuincioase vînătorului, haine şi daruri pentru cei dragi, iar apoi, tot cu vaporul, se întorceau la Voznesenskoe. De aici, porneau mai departe, cu baturile, în sus pe rîul Hungari, spre sălaşurile lor.

Bătrînul Kanciunga Mamîka se bucura de o popularitate cu totul deosebită printre locuitorii din Voznesenskoe. Inimos, vesel, el era primit cu bucurie în orice casă. Cînd se afuma niţel, totdeauna chema la el cîte un muzicant şi-l ruga să-i cînte din armonică. Iar el începea să bată pasul pe loc, ca un urs, lăsîndu-se uşor pe vine şi cîntînd monoton :

— Anara-nara-na-na ! Anara-nara-na-na !

Mamîka ţinea mult la datinele moştenite din străbuni. Aşa, de pildă, respecta cu străşnicie obiceiul strămoşilor de a nu trage niciodată în urs. Urmărea animalul, îl scotea din bîrlog, apoi, aruncînd arma la o parte — se ducea să-l înfrunte cu suliţa. Şi niciodată nu se atingea de ursoaice cu pui.

— Pe ea nu pot ucid — le spunea el ruşilor — ea mamă...

Atenţia noilor veniţi era îndeosebi atrasă de o cutie prelungă în chip de luntre, făcută din scoarţă de mesteacăn, pe care Mamîka o purta pretutindeni cu sine şi de care, după cît se părea, nu se despărţea niciodată. În cutia asta Mamîka ţinea tot soiul de pietricele, cîte una din fiecare rocă : grăunţi de calcit, bucăţele de cuarţ, de marmură, de cremene, fărîmături verzi şi albastre de calcopirită, bucăţele de jasp nespus de frumoase, bucăţi de porfir, malahit, de tufuri cavernoase şi multe alte roci. Bătrînul nu-şi înstrăina niciodată comoara, şi nu-ţi dădea voie să te uiţi la ea decît de departe, iar dacă cineva încerca, fie chiar în glumă, să-i fure vreo pietricică, oricît de mică ar fi fost, se supăra foc.

Într-o primăvară, Mamîka aduse la Voznesenskoe, în afară de cutia în care îşi ţinea odoarele, şi o piatră voluminoasă de formă cubică, înfăşurată într-o cîrpă. Îndată ce baturile acostară, Mamîka se duse numaidecît la preşedintele colhozului din ţinutul acela, un bun prieten al său. După ce-i dădu bună ziua, Mamîka desfăcu cîrpa şi-l întrebă :

— Ei, ce piatră este ?

Președintele examină vreme îndelungată, cu mult interes, piatra aceea neagră cu un luciu mat.

— Păi, Kanciunga — rosti el în sfîrșit — eu zic că e un cărbune de pămînt. Unde l-ai găsit ? O piatră ca asta e bună pentru orice casă. Ea pune în mișcare pînă și vapoarele alea mari, și mașinile.

Mamîka nu mai putea de bucurie :

— Tu bine vorbești ! Și eu văzut : așa piatră arde în soba vapor. Eu găsit pe Udomi așa piatră. Eu gîndit atunci : trebuie să fie piatră tare scump !

— Și e multă piatră dintr-asta acolo ?

— Lîngă deal, acolo, tare mult piatră asta ! și Mamîka făcu cu mîinile un gest larg, atotcuprinzător. După două săptămîni, piatra aceasta nimeri în mîinile lui Ceremhovski, care și organiză o expediție de prospecțiuni geologice.

Ceremhovski, Dubențov și Pahom Stepanovici se urcară pe o colină, ce se înălța pe malul rîului Hungari. Jos, între malurile acoperite de pietriș, curgeau zgomotos la vale șuvoaie de apă repezi, străvezii. Scînteind în bătaia soarelui, rîul străbătea un ținut împădurit, trecea năvalnic pe lîngă așezare și se pierdea la un moment dat după o stîncă povîrnită. Mai departe, dincolo de rîu, spre sud, se întindea marea nesfîrșită și posomorîtă a taigăi.

Pe mal, ici-colo, se vedeau femei cu undițe, copii care alergau cu căldări pline de pește în mînă. Unele femei își aduseseră și pruncii cu ele. Din cînd în cînd, cîte una trăgea de undiță, și în văzduh scînteiau solzii argintii ai unui pește.

Printre femeile care pescuiau, Ceremhovski o zări pe fiica sa și pe felcerul Karamușkin. Alături de ei se afla și învățătoarea. Aniuta pescuia, dar se vede că treaba nu mergea prea strălucit.

— Of, Aniutocika, iar nu faci cum trebuie — spunea rîzînd Vacia. Trebuie să lași undița mai la fund, hai să-ți mai arăt o dată. Uite-așa !... Învățătoarea luă undița și o aruncă în vîltoarea apei. Peste cîteva clipe

apa undui în jurul plutei şi, îndată, în văzduh sclipiră solzii unui peştişor argintiu.

— Nu mă pot împăca cu gîndul că orocii mănîncă peştele crud — îi spuse mîhnit Dubenţov profesorului, în timp ce mergeau pe malul apei. Dacă dumneavoastră, Feodor Andreevici, aţi avea curiozitatea să vă uitaţi puţin în căldările pescarilor amatori, aţi constata că nici un peşte nu mai are ochi — pescăriţele astea îi mănîncă numaidecît.

— N-ai nici un motiv deosebit să te întristezi, Viktor Ivanovici — răspunse profesorul. Obiceiurile deprinse de-a lungul veacurilor nu dispar cu una cu două. Şi cum ? întrebă el, schimbînd tonul — aşa pescuiesc ei în fiecare zi ?

— Da, aşa pescuiesc şi mănîncă peşte şi dimineaţa, şi la prînz, şi seara.

— Cu alte cuvinte, ei totuşi fierb peştele ?

— Desigur.

— De data asta e o victorie a noastră ! spuse Ceremhovski. Adineauri am văzut nişte vaci. Se vede că orocii au început să bea şi lapte ? întrebă el.

— Nu chiar toţi. Copiilor le place mult laptele. Cît priveşte legumele, toţi le mănîncă cu plăcere.

— Ai văzut ! Şi mie, Viktor Ivanovici, mi s-a întîmplat să trăiesc printre oroci, atunci cînd felul lor de viaţă era teribil de înapoiat — spuse Ceremhovski. Pe vremea aceea se hrăneau în mare parte cu peşte crud. Acum, după cîte văd, s-au petrecut mari schimbări în viaţa lor. Bineînţeles, rămăşiţele trecutului vor mai dăinui multă vreme, însă începutul unei vieţi noi a fost pus, şi nu este departe vremea cînd trecutul va dispare cu desăvîrşire.

La marginea aşezării se înălţa, singuratică, izba cea nouă a lui Mamîka. Uşa bine închisă şi pragul curat, bine spălat, arătau că stăpînii nu locuiau acolo. Şi aşa şi era : lor le plăcea să stea într-un bordei făcut din trunchiuri de mesteacăn, ce se zărea ceva mai departe, alături de un mic şopron ridicat pe patru stîlpi, şi care avea înălţimea unui om. De bordei erau proptite nişte

prăjini mari, date la rindea. Cu prăjinile acestea îşi împing orocii baturile, cînd pornesc în călătorie pe rîu. Prin apropiere erau aruncate nişte vîsle. La umbra şopronului zăcea o luntre mică, întoarsă cu fundul în sus. Era făcută cu iscusinţă, din scoarţă de mesteacăn. Alături de bordei, ardea un foc de vreascuri. O femeie în vîrstă, îmbrăcată într-un halat ros, tot umbla pe lîngă foc cu nişte vase. În jur, o droaie de copii se zbenguiau ţipînd.

Pahom Stepanovici, care cunoştea puţin limba orocilor, îi puse femeii o întrebare. Femeia dădu din cap spre bordei, fără să scoată o vorbă. Gura bordeiului era atît de mică, încît trebuia să te apleci şi să intri în el de-a-buşilea. La intrare se afla aşternut un covoraş din coji de mesteacăn, frumos lucrat. Înăuntru, podeaua de lut era acoperită cu piei de porc mistreţ. Într-un colţ se afla o maşină de cusut, iar alături ticăia un ceas deşteptător. Pe pereţi, bucăţi de piele de peşte, din care orocii făceau încălţăminte, aţă de cizmărie, făcută din vine de elan, mănunchiuri de buruieni. Într-un colţ întunecos, un idol de lemn cu gura căscată. Stăpînul casei şedea pe vine şi lucra la o blăniţă.

— Baticafu — îl salută Pahom Stepanovici.

— Baticafu — răspunse vesel şi vioi acesta.

Bătrînul vînător îi spuse ceva pe limba nanaienilor şi orociul îi răspunse ; apoi, aplecîndu-se amîndoi, ieşiră din bordei.

Ceremhovski îl examina cu interes pe Mamîka. Bătrînul oroci era mic de statură, pirpiriu. Părul, lung, rar, presărat cu fire cărunte, pieptănat pe spate, îi cădea pe ceafă ca o coamă. Un fel de caftan lung, îngust, încins cu o curea, şi nişte pantaloni de pînză strînşi pe picioarele-i scurte, vînjoase, alcătuiau toată îmbrăcămintea lui.

Profesorul îi întinse mîna şi se prezentă :

— Să fii sănătos — spuse Mamîka cu un glas blajin, mutîndu-se de pe un picior pe altul. Tu, musafir, trebuie mergem izba...

Faţa lui turtită cu nasul cîrn şi cu bărbia ascuţită, proeminentă, părea că zîmbeşte. Expresia aceasta i-o dădeau nu numai ochii piezişi, abia mijiţi, ci şi buzele înguste, care i se întindeau într-un surîs larg.

Mamîka îl conduse pe Ceremhovski şi pe însoţitorii lui în izbă. Aici, aerul era umed şi închis, ca într-o încăpere nelocuită. Pe pereţi atîrnau legături de frunze de tutun presat, în colţ se zărea o blăniţă de kabarga, pusă la uscat. Se aşezară cu toţii în jurul mesei, acoperită cu o muşama curată. Apoi Ceremhovski, adresîndu-se lui Mamîka, spuse :

— Am venit să te rugăm să conduci expediţia noastră spre dealurile unde ai găsit cărbunele acesta.

Şi desfăcînd hîrtia de pergament, profesorul îi arătă lui Mamîka o bucată nu prea mare de cărbune. Orociul se învioră şi mai mult. Faţa îi strălucea de bucurie. Multă vreme suci şi învîrti în mîini bucata de cărbune, cu un licăr de veselie în ochi. De astă-dată începu să vorbească în limba lui, adresîndu-se cînd lui Pahom Stepanovici, cînd lui Ceremhovski :

— Ştiţi, îi vine greu să vorbească ruseşte, cunoaşte puţine cuvinte — îi explică Pahom Stepanovici lui Ceremhovski. El spune că e mult de mers pînă acolo, că acolo sînt locuri primejdioase, unde cu greu ajungi, şi întreabă dacă aveţi puşti şi muniţii destule.

Ceremhovski arătă din cîţi inşi era alcătuită caravana, ce utilaj avea, pe urmă întrebă ce plată ar dori să primească Mamîka şi cînd va fi gata să-i ducă spre zăcăminte.

Tălmăcind răspunsul lui Mamîka, Pahom Stepanovici spuse :

— El zice că nu are nevoie de nici o plată, cere numai să i se dea muniţii pentru drum, şi a mai spus că dacă vine şi Dubenţov, lui nu-i e frică să meargă chiar şi la Sîgdzî-Mu.

— Ce-i asta Sîgdzî-Mu ? — întrebă curios Ceremhovski.

— Sîgdzî-Mu, pe limba lor, înseamnă Apa Roşie.

— Întreabă-l, te rog, Pahom Stepanovici, unde se află locul acesta ? se adresă Dubenţov bătrînului vînător, privindu-l cu înţeles pe Ceremhovski.

— El tare, tare departe — răspunse orociul în ruseşte. Urmărise tot timpul conversaţia şi era vădit tulburat. Acolo sînt amulţi amba...

— Se vede că şi pe acolo sînt tigri, de aceea este socotit un loc primejdios — remarcă Dubenţov, privindu-l cu un aer întrebător pe bătrînul geolog.

— Dar eu aş vrea să ştiu cînd va putea să ne conducă, întreabă-l, te rog, dumneata, Pahom Stepanovici — îi zise profesorul călăuzei.

Drept răspuns, Mamîka îi explică ceva multă vreme.

— El zice că ar fi vrut să pornească chiar şi acum în taigă — traduse Pahom Stepanovici — dar dacă pleacă el, n-are cine să vadă de vaci. Crescătorul de vite al colhozului şi mulgătoarea au plecat, împreună cu preşedintele colhozului şi cu preşedintele sovietului sătesc, pe Amur, şi i-au dat în grija lui Mamîka ferma de produse lactate, organizată abia acum doi ani. Oamenii nu ştiu încă să îngrijească cum trebuie vitele, femeile se tem să se apropie de vaci, şi uite că Mamîka trebuie să mulgă vacile — l-a învăţat asta crescătorul de vite, înainte de a pleca pe Amur. Dar el zice că oamenii se vor întoarce peste trei-patru zile, şi vă întreabă dacă puteţi aştepta pînă atunci.

— Dacă aşa stau lucrurile, vom aştepta — spuse Ceremhovski, privindu-l pe Mamîka.

După ce rămase cîteva clipe pe gînduri, orociul vorbi din nou cu Pahom Stepanovici în limba lui. Bătrînul vînător îl ascultă cu multă luare-aminte. Apoi, zîmbindu-şi în barbă, traduse :

— El întreabă, Feodor Andreevici, dacă guvernul a aflat că Mamîka a găsit în taigă o piatră scumpă. El crede că pe dumneavoastră v-a trimis aici guvernul.

— Spune-i — răspunse profesorul — că aşa e.

Pahom Stepanovici traduse.

— Atunci noi mergem toţi — zise deodată Mamîka pe ruseşte. Luăm toate baturile, cărăm piatra scumpă pe Amur, cu vapor...

Din fericire, geologii nu trebuiră să aştepte multă vreme. A doua zi, Ceremhovski, Dubenţov, Aniuta şi Pahom Stepanovici, tocmai cercetau harta masivului central al munţilor Sihote-Alin, discutînd itinerariul expediţiei, cînd deodată afară se auzi un zgomot de neînţeles : nişte femei vorbeau cu glas tare, se auzeau exclamaţii pline de bucurie, strigăte de copii şi lătratul neostoit al cîinilor.

— Ce s-o fi întîmplat ? întrebă Ceremhovski.

Dubenţov ieşi în stradă şi se-ntoarse îndată.

— Toată lumea aleargă spre mal. Cred că s-au întors vînătorii de pe Amur.

— Ei, ar trebui să mergem şi noi să-i întîmpinăm — propuse bătrînul geolog.

Ajunseră cu toţii pe malul rîului Hungari, tocmai în clipa în care două baturi cu vînători acostau, iar de după stîncă apăreau alte baturi, unul după altul.

Văzînd mulţimea adunată, cei de pe bat, după o tradiţie străveche, se străduiau să acosteze cît mai repede, luîndu-se la întrecere. Parcă n-ar fi străbătut 250 de kilometri împotriva curentului apei ! Înfierbîntaţi de întrecere, orocii tineri şi cei vîrstnici mînuiau cu repeziciune vîslele, îndreptîndu-se spre mal. Rîsetele, strigătele de bucurie, urările de bun venit — totul se contopea într-o larmă generală. Toţi se bucurau de întoarcerea vînătorilor.

Geologii urmăreau fascinaţi tabloul acela primitiv. Era cu neputinţă să ajungă pînă la baturile care acostaseră la mal, atît de multă lume se strînsese pe ţărm, ca să-i întîmpine pe vînătorii sosiţi.

Pe măsură ce baturile acostau, fel de fel de lucruri cumpărate de la oraş începeau să circule prin mîinile celor de pe mal : daruri aduse de vînători, cupoane de stofe multicolore, şaluri pestriţe pentru femei, ghete,

crătiţi, tigăi, afişe colorate, cărţi, cutii cu prăjituri, bomboane şi alte multe bunătăţi.

Puţin cîte puţin, mulţimea se potoli şi, în sfîrşit, apărură doi oroci — unul dintre ei tînăr, mlădios, îmbrăcat într-un costum de croială orăşenească, iar celălalt în vîrstă, vînjos, cu ochii veseli, şireţi. Aceştia se apropiară de geologi şi dădură mîna cu toţii pe rînd. Tînărul, care se numea Mulinka, era preşedintele sovietului sătesc ; celălalt, preşedintele colhozului. Vorbind cu un accent abia simţit, Mulinka îi spuse lui Ceremhovski, cu un aer foarte preocupat :

— Am aflat despre expediţia dumneavoastră, la Komsomolsk, înainte de a ne întoarce acasă, şi am primit dispoziţie să vă dau ajutorul de care veţi avea nevoie. Vă rog însă să vă gîndiţi la tot ce vă trebuie, şi mîine să ne spuneţi, mie şi tovarăşului Aktînka — şi tînărul îl arătă pe preşedintele colhozului.

— Vă mulţumesc — răspunse foarte respectuos profesorul. Deocamdată avem nevoie de un singur lucru : să ni-l eliberaţi cît mai repede pe tovarăşul Mamîka de sarcina lui de mulgător.

Faţa lui Mulinka se lumină de un zîmbet. Aplecîndu-se spre Aktînka, îi spuse ceva în limba lor. Preşedintele colhozului, la rîndul său, dădu din cap şi rîse şi el.

— Mamîka poate să se socotească liber chiar de pe acum — spuse Aktînka, şi ochii săi şireţi sclipiră veseli. Numai că el e un om tare superstiţios, şi mă tem că n-are să vrea să vă ducă spre Udomi...

Gălăgia mulţimii nu conteni pînă tîrziu noaptea. Uşile şi ferestrele izbei-bibliotecă erau larg deschise şi multă vreme se auziră dintr-acolo melodii de valsuri, foxtroturi, coruri şi concerte de vioară : orocii ascultau noile plăci aduse de la oraş.

CAPITOLUL VII

Pornirea echipei. — Vulturul de taigă. — O vînătoare de cocoşi de munte. — Lăcaşul duhurilor rele. — Împăcarea. — Călătorii lasă în urma lor ultimul sălaş omenesc.

A doua zi, înainte de răsăritul soarelui, expediţia părăsi aşezarea. Era o dimineaţă răcoroasă, pe cer nu se vedea nici un nor şi toate frunzele atîrnau grele de rouă. Clinchetul clopoţeilor agăţaţi de gîtul cailor, larma glasurilor omeneşti răsunau pînă departe, tulburînd liniştea pădurii. Deşi caravana plecase în zori, aproape întreaga populaţie ieşise afară ca s-o petreacă.

Pornind la drum, caravana se desfăşură într-un şir lung. În frunte păşea ţanţoş şi plin de demnitate Mamîka. Purta o îmbrăcăminte uşoară şi comodă : un halat scurt de stambă, încins cu o curea albastră, o şapcă de vînător, brodată pestriţ, cu un fel de glugă care-i cădea pe umeri, cizme din piele de elan, cu carîmbii din piele de peşte. Pe spate purta o desagă, iar în mîini puşca.

Dubenţov, cu carabina şi rucsacul lui impermeabil, se distingea printre toţi ceilalţi prin silueta-i arătoasă. Echipamentul tînărului geolog corespundea întru totul cerinţelor unei munci de prospectare în taigă, plină de greutăţi. Peste o salopetă albastru închis, purta o manta de ploaie cauciucată, făcută dintr-un material uşor, pe cap o pălărie cu o plasă neagră împotriva ţînţarilor, iar în picioare nişte cizme din piele de elan, asemenea celor ale lui Mamîka, cizme solide, cărora nu le păsa nici de apă, nici de drumuri proaste. Sub manta, prinsă de cureaua care-i strîngea salopeta, se zărea o

geantă de piele, cu o busolă geologică, o lupă, o placă de porţelan şi un carneţel special, ciocane geologice, unul mic, altul mijlociu, două dalte, o cureluşă de care era prins briceagul (de obicei bricegele geologilor sînt înzestrate cu fel de fel de instrumente mici : sulă, foarfece, pilă şi alte scule trebuincioase la drum, mai ales la lucrările de prospecţiuni geologice).

Aniuta se tot uita la el pe furiş, studiindu-i echipamentul. Cunoştinţele dobîndite la institut, în cadrul cursului „Metode de cercetări geologice pe teren", abia acum avea prilejul să le vadă întruchipate în mod practic. Fetei i se păru din nou că Dubenţov este aşa cum şi-l închipuise după prima lor întîlnire în taigă. Şi ar fi vrut să lase la o parte toate convenienţele (uitase de mult de supărarea ei) şi să stea de vorbă cu el sincer, prieteneşte, înainte de începerea acelei grele călătorii. Şi totuşi, un fel de stînjeneală o împiedica să treacă la faptă.

În vîrful povîrnişului, la o distanţă apreciabilă de aşezare, cei care veniseră să-i petreacă rămaseră în urmă şi se întoarseră spre casă. Caravana începu să se piardă încetul cu încetul în bezna pădurii. Şi iată că dispăru între hăţişuri şi ultimul cal. Doar sunetul clopoţeilor se mai auzea din cînd în cînd, apoi se făcu tăcere.

La început cărarea îi aduse pe geologi de-a lungul unei păduri dese, cu arbori de felurite specii. În dreapta, prin apropiere, curgea cu vuiet rîul. Apoi caravana ajunse pe malul rîului Hungari şi o luă înainte pe firul apei, peste povîrnişuri.

La amiază, caravana coborî într-o vîlcea, inundată pesemne în primăvară, în timpul revărsărilor. Albia rîului avea numeroase braţe cu insuliţe nisipoase, cu cioturi care apăreau ici-colo, spălate de apă. Malul era presărat de pietricele rotunde, lustruite, care făcea imposibilă prezenţa vegetaţiei. Cu greu ai fi putut găsi un loc mai potrivit de odihnă, şi caravana se opri aici pentru popas.

Oamenii îşi luau prînzul. În pădure se auzeau mii şi mii de glasuri de păsări. În curînd, de după povîrniş,

apăru un cîrd mare de gaiţe de munte şi de coţofene printre care, cu aripile-i uriaşe, larg desfăcute, zbura un vultur roşcat cu coadă albă, ţinînd în gheare o viperă, ce atîrna în jos fără viaţă, ca o cîrpă. Vulturul coborî în mijlocul luncii, pe unul din cioturi, şi, fără să ia în seamă gaiţele şi coţofenele, liniştit, îşi luă prînzul său modest. Păsările roiau de jur-împrejur, uneori zburau aproape de tot, vrînd să-i smulgă prada. Dar era de ajuns ca vulturul să-şi ridice capul înarmat cu un cioc fioros, că şi zburau care încotro.

După ce îşi devoră prada, vulturul se apucă să-şi cureţe cu ciocul penele, apoi deodată înălţă atent capul. Pesemne că abia acum îi simţise pe oamenii din preajmă. Aruncînd priviri de jur-împrejur, săltă greoi şi timp de o clipă pluti în văzduh pe aripile-i largi. După ce făcu cîteva rotocoale deasupra rîului, vulturul se avîntă în înaltul cerului şi, însoţit de un cîrd de păsări, se îndreptă spre răsărit, spre lanţurile albastre ale munţilor Sihote-Alin.

— Ei mulţi acolo ! exclamă Mamîka, urmărind vulturul cu o privire plină de încîntare. Pe el nu pot ajunge, stă pe munte greu urcat !

După masă, caravana o porni iar de-a lungul rîului, prin locuri mai joase. Cărarea şerpuia cînd pe bancuri de nisip, cînd pe întinderi acoperite de prundiş, cînd printre pîlcuri dese de sălcii. Deodată, de undeva de departe, din desiş, se auzi lătratul lui Orlan. Era un lătrat neobişnuit. Cîinele lătra, cînd furios şi întretăiat, cînd începea să scîncească.

— Trebuie să fie cocoşii de munte... — zise Pahom Stepanovici oprindu-se şi, trăgînd cu urechea, adăugă : Aşa e... Orlan le dă o reprezentaţie cocoşilor de munte... Feodor Andreevici, vă rugăm să ne îngăduiţi, mie şi lui Viktor Ivanovici, să vînăm puţin — vom avea o cină bună.

Ceremhovski opri caravana. Bătrînul vînător îl chemă pe Dubenţov, care păşea în urmă, alături de tehnicianul Sterleadnikov. Vînătorii dispărură repede după sălcii. Dubenţov abia se ţinea după Pahom Stepa-

novici. Bătrînul vînător, care părea întotdeauna molîu, stîngaci, acum se transformase ca prin farmec : mişcările îi erau agere, cumpănite, iar trupul lui mătăhălos înainta cu dibăcie şi fără zgomot printre pîlcurile dese de sălcii.

Iată că apăru şi Orlan. Cîinele avea o purtare foarte ciudată : ţopăia ca un ţap în acelaşi loc, chelălăind într-una, cădea pe spate, se tăvălea pe jos şi scîncea caraghios.

Fără să scoată un cuvînt, Pahom Stepanovici îl atinse pe Dubenţov pe umăr şi-i arătă ceva sus. Prin frunzişul des, geologul zări cîteva păsări mari, cu penele roşcate-cenuşii, care urmăreau cu interes scălîmbăielile cîinelui. Erau într-adevăr nişte cocoşi de munte. În vîrful unui copăcel, mai sus de celelalte păsări, şedea femela. În vîrful capului avea un moţ mare, iar deasupra ochilor, două dungi roşii, puternic arcuite.

— Poziţia e bună — şopti Pahom Stepanovici. Fă-ţi loc aici, iar eu am să le iau din spate. Cînd o să trebuiască să tragem, am să fluier de două ori, aşa cum fac cocoşii de munte.

Şi, fără să facă zgomot, Pahom Stepanovici dispăru în desiş. Aşteptînd fluieratul, Dubenţov se aşeză în aşa fel încît să prindă în cătarea puştii două păsări deodată şi începu să aştepte cu nerăbdare semnalul. În sfîrşit, dinspre dreapta se auzi un fluierat încet. Unul din cocoşii de munte îi răspunse în ton, ceea ce îl făcu pe Dubenţov să zîmbească. Aproape simultan răsunară două împuşcături. O bătaie asurzitoare de aripi se auzi în desiş şi păsările greoaie zburară ca nişte săgeţi, împrăştiindu-se care încotro.

Trei cocoşi de munte căzură la pămînt. Pînă să ajungă Dubenţov la pradă, Pahom Stepanovici se şi înfiinţase acolo, şi-l aştepta cu faţa strălucind de bucurie, ţinînd de gît o pasăre mare, ucisă. Orlan se gudura vesel la picioarele stăpînului său.

— Şi totuşi, flăcăule, nu cred că s-au depărtat prea mult de noi — spuse înfierbîntat Pahom Stepanovici

— eu zic să dăm o fugă, poate că apucăm să mai doborîm cîteva.

Şi adunînd grămadă păsările împuşcate, le lăsă în paza lui Orlan. Vînătorii se îndreptară în direcţii diferite. Curînd, în desiş, începură să răsune iarăşi împuşcături.

După o jumătate de ceas, Dubenţov şi Pahom Stepanovici, aprinşi la faţă, tulburaţi, se întoarseră la caravană. De brîul bătrînului vînător atîrnau cinci cocoşi de munte, iar Dubenţov avea trei. Pahom Stepanovici prinse cu îndemînare prada de samarele cailor, şi caravana îşi văzu mai departe de drum.

Pe înserat, în timp ce caravana se strecura printr-o pădure deasă de mesteceni, ce se întindea de-a lungul malului, care în locul acela forma un fel de terasă, Mamîka se întoarse spre Ceremhovski şi Pahom Stepanovici, care mergeau în urma lui. Uitîndu-se cu teamă în jur, bătrînul oroci le spuse cu jumătate de glas, pe un ton misterios, plin de blîndeţe :

— Curînd vezi mic aşezare, prost, prost trăieşte bătrîni...

— Cum, pe-aici mai există o aşezare ? întrebă Ceremhovski.

— Este, mic, mic — răspunse călăuza.

Într-adevăr, cu puţin înainte de asfinţitul soarelui, caravana ajunse într-o poiană întinsă, care dădea spre malul rîului. Acoperită de ierburi înalte, purtînd urmele unei vechi aşezări, poiana era împrejmuită de o pădure întunecoasă, ce se ridica asemenea unui zid gros. La capătul cel mai depărtat al poienei, aproape de zidul pădurii, dincolo de ierburi, se înălţau trei căsuţe mici de lut. Lîngă poteca ce şerpuia spre rîu, se afla un stîlp înalt, negru, acoperit de crestături mari şi adînci, aşezat în dreptul unui mesteacăn bătrîn, singuratic, ale cărui frunze foşneau prelung. Printre crengile mesteacănului străluceau, albe, nişte hîrci lunguieţe de animale.

Deşi Mamîka se cam codea, Ceremhovski dădu ordin

caravanei să se oprească acolo pentru popasul de noapte. Cît timp oamenii instalară corturile şi întinseră conovăţul, Aniuta şi Karamuşkin stătură lîngă stîlpul negru. Curînd veni acolo şi Dubenţov. Stîlpul înalt, pe jumătate putrezit, era acoperit de la rădăcină pînă-n vîrf cu fel de fel de desene groteşti, săpate în lemn, înfăţişînd păsări monstruoase cu picioare negre, cu capete uriaşe şi ciocuri groase, înconjurate de balauri cu trupuri şerpuitoare, care ţineau în gură, între colţi, nişte omuleţi cu picioare scurte. Pe stîlp se mai afla desenată şi silueta întunecată a unui idol — cu pometii ieşiţi în afară, cu ochii vîrîţi în fundul capului şi cu o gură mare pînă la urechi, puţin întredeschisă.

Aniuta, care stătea alături de felcer, se uită peste umăr la Dubenţov şi, întorcîndu-se spre el, îl întrebă cu o prefăcută răceală :

— Iartă-mă, te rog, dar n-ai putea dumneata să ne explici rostul acestui stîlp care poartă desene atît de înfiorătoare ? Ignat Haritonovici şi cu mine nu pricepem ce sens pot să aibă toate acestea...

— Aici se află lăcaşul duhurilor rele care zboară prin taigă — răspunse nepăsător Dubenţov. După credinţa bătrînilor oroci, duhurile se odihnesc pe acest stîlp. Cîndva, de mult, toţi orocii veneau aici şi se rugau de duhurile rele să nu le facă nici un rău, să nu trimită nici un fel de boli asupra lor şi să-i ajute la vînătoare. Se presupunea că duhurile rele trebuiau să le fie recunoscătoare oamenilor pentru lăcaşul ridicat în cinstea lor şi, drept plată, urmau să le facă şi ele diferite servicii oamenilor.

— Nu-i aşa că e un cult practic ? întrebă Aniuta, brusc înviorată.

— Nimic de zis, observaţia e bună...

— Dar asta ce-nseamnă ? întrebă, de data aceasta cu mai mult curaj, Aniuta, arătînd spre mesteacănul de ale cărui crengi atîrnau mai multe cranii.

— Cred că sînt cranii de urs — observă Karamuşkin.

— Da, sînt cranii de urs — încuviinţă Dubenţov şi, întorcîndu-se spre cei doi, începu să le explice, plim-

bîndu-se cu mîinile la spate. Craniile acestea sînt urme ale „sărbătorii ursului"... Oamenii din taiga organizează şi astăzi, din cînd în cînd, astfel de sărbători, însemnînd prin aceasta sfîrşitul vînătoarei de iarnă. Unele popoare, ca de pildă nivhii din Sahalin, cresc în acest scop cîte un ursuleţ din taigă. Sărbătoarea lor începe prin omorîrea ursului, cu fel de fel de ritualuri. Orocii şi nanaienii vînează ursul chiar în bîrlogul lui. Bîrlogul este căutat din timp, iar primăvara, cum dă soarele, vînătorii pornesc într-acolo şi încep să întărîte ursul care, mîniat, iese din bîrlog şi se năpusteşte asupra urmăritorilor săi. Aceştia îl trag în ţeapă, îl jupoaie, îi taie o parte din carne, pe care o fierb şi o mănîncă. Restul îl duc în aşezare, unde încep ospăţul. Hîrca ursului, fiartă şi curăţată de carne, este afumată la foc şi agăţată în vîrful mesteacănului, unde se fac sacrificiile.

— Pentru ce ?

— Pentru ca duhul ursului, zburînd pe deasupra pămîntului, să-şi vadă rămăşiţele pămînteşti şi să găsească acolo, la nevoie, ospitalitate.

— Ştii să explici bine — observă Aniuta. Ca un adevărat ghid de muzeu...

— Da, da, foarte bine — încuviinţă şi Karamuşkin.

— Mulţumesc pentru compliment — spuse zîmbind Dubenţov, şi-i aruncă fetei o privire lungă. Apoi adăugă : Ascultă, Ana Feodorovna, te-ai supărat tare pe mine atunci, la aşezare, nu-i aşa ? Ţii minte ?

— Prin urmare, n-ai uitat...

— Aşa ceva se uită greu. Ştii, atunci îmi venea să intru în pămînt de ruşine. Acum, te rog, fii bună şi iartă-mă...

— Bine, am să te iert, dacă în schimb ai să fii amabil să ne mai dai încă unele lămuriri...

— Ca să-mi răscumpăr iertarea ? întrebă Dubenţov cu o indignare prefăcută.

Aniuta-l privi zîmbind şiret, se gîndi la ceva şi faţa i se îmbujoră deodată.

— Cred că ai dreptate... — zise ea. Dar să lăsăm asta. Explică-mi, te rog, uite, de o jumătate de ceas stăm aici şi n-a ieşit nimeni din bordeiele acelea. Şi totuşi, înăuntru e cineva, văd că iese fum... Vrei să intrăm puţin acolo ?

— Dar de ce ? Ce vă interesează ? întrebă Dubenţov.

— Nimic, vreau numai să mă uit...

— Şi eu aş vrea să văd ce-i înăuntru, e un interes profesional — spuse cu înţeles Karamuşkin.

— Vă însoţesc cu plăcere, dar vă previn că n-o să fim primiţi prea bine. Acolo îşi sfîrşesc zilele cîţiva bătrîni şi bătrîne fanatice, cărora nu le plac vizitele... Aţi observat că nici Mamîka n-a intrat la ei ?

— O, cu atît mai interesant ! izbucni Aniuta. Să aruncăm numai o privire înăuntru şi ne întoarcem. Bine ?

— Da, da, numai să aruncăm o privire — o susţinu felcerul.

Ajungînd în faţa bordeielor de lut, Aniuta se opri şi arătă spre copacii de la care începea zidul posomorît al pădurii.

Pe unii mesteceni, între crengi, erau aşezate un fel de pachete lunguieţe, învelite în scoarţă de mesteacăn şi legate cu fire de rafie. Unele din aceste pachete se înnegriseră din cauza vremii, şi erau tare scorojite, altele se păstraseră mai bine, iar unul părea pus acolo cu cîteva zile în urmă. Soarele scăpăta după zidul întunecat al pădurii, şi ultimele raze străpungeau coroanele copacilor, aurind frunzele, pachetele şi trunchiurile mestecenilor.

— Aici e un cimitir de copii — spuse Dubenţov, care stătea alături de Aniuta. Unii oroci mai respectă şi acum vechile obiceiuri. Ei înfăşoară copiii morţi în scoarţă de mesteacăn şi-i aşează în copaci, pe-aici, prin apropiere. Tinerii sînt înmormîntaţi undeva, mai departe, şi nu sînt aşezaţi în arbori, ci sînt puşi în pămînt. Bărbaţii şi femeile în puterea vîrstei sînt îngropaţi şi mai departe, iar pe bătrîni orocii îi duc departe, departe de tot şi-i îngroapă adînc în pămînt.

— Desigur, diferenţierea asta e legată de ceva — remarcă Aniuta.

— Se înţelege — răspunse Dubenţov şi începu să explice : Copilului nu i se cuvine să meargă departe în taiga. Tînărul este mai curajos, el nu se teme să se îndepărteze de casă, pe cînd bătrînul cunoaşte taigaua în lung şi-n lat, lui nu-i este frică, oriunde s-ar duce. Aceasta este explicaţia pe care o dau bătrînii oroci...

Apropiindu-se de o colibă, Dubenţov bătu la uşă. Nu se auzi nici un răspuns. Tînărul geolog deschise uşa şi privi înăuntru. În colibă era întuneric beznă. Îl izbi numaidecît un miros de peşte stricat şi o duhoare acră de blăni şi piei de animale. Aniuta şi Dubenţov se uitau cu luare-aminte la oamenii care se aflau înăuntru. În mijlocul colibei, pe podeaua acoperită cu preşuri, ţesute din fire de iarbă, şedeau două bătrîne cu părul zbîrlit, aproape oarbe, alături de un bătrîn slăbănog, umflat, bolnav se vede de hidropizie. Toţi trei, încet, cu gesturi rituale parcă, scoteau cu mîinile dintr-un cazan mare de aramă bucăţi de peşte, pe care le mîncau în tăcere.

— Baticafu — îi salută Dubenţov.

Dar bătrînul şi bătrînele din colibă nici nu catadicsiră măcar să-i privească pe cei trei necunoscuţi. După un minut de tăcere, stingheriţi, Aniuta şi Dubenţov se grăbiră să iasă la aer.

— Ce condiţii neigienice ! zise pe un ton iritat Karamuşkin şi scuipă.

— E groaznic ce viaţă înfiorătoare duc oamenii aici ! spuse tulburată Aniuta, în timp ce se întorceau spre bivuac de-a lungul cărării înguste. Şi cît de mult s-au îndepărtat ei de marea aşezare ! Comparaţi lumea de acolo cu lumea acestor fanatici. E o distanţă cu adevărat de nemăsurat ! Îţi mulţumesc, Viktor Ivanovici, pentru această excursie atît de instructivă.

Rostind aceste cuvinte, Aniuta îl privi pe tînărul geolog cu un zîmbet încrezător, străduindu-se parcă să-i ghicească gîndurile. Aniutei i se păru că Dubenţov e

indiferent față de ea și lucrul acesta o zăpăci puțin. Se despărțiră în tăcere, îndreptîndu-se fiecare spre cortul lui.

A doua zi, echipa își continuă drumul pe o cărare abia văzută, cunoscută numai de bătrînul oroci, lăsînd în urma lor ultimele sălașuri omenești. Ca și în ajun, cărarea șerpuia de-a lungul rîului, pătrunzînd cînd și cînd în desișul pădurii.

Aniuta și Dubențov pășeau acum tot mai des unul alături de celălalt. Tînăra fată îl observa cu luare-aminte pe Dubențov, silindu-se și neizbutind să-și dea seama ce fire are. Uneori i se părea un om închis, chiar rău, și asta o mîhnea ; alteori îi făcea impresia că e, dimpotrivă, sociabil, atent, și atunci Aniuta începea să creadă că nu este numai un neînfricat, dar și un om săritor, bun la suflet. În asemenea momente, o bucurie caldă îi năpădea inima, era veselă și vorbea cu Dubențov despre cele mai felurite lucruri. În orice caz, înțelegea că nu este numai un om energic și activ, dar și o fire complicată. Dar ce prima în el, binele sau răul ?...

Iată-i și de data aceasta mergînd împreună, în fruntea caravanei. În spatele lor, la o oarecare distanță, venea călare profesorul Ceremhovski.

— Ei, Ana Feodorovna, ia spune-mi, ți-au apărut astă-noapte în vis duhurile rele ? o întrebă vesel Dubențov pe Aniuta. Se vedea că era bine dispus, vesel ca un băiețandru. Aniuta rareori îl văzuse atît de voios.

— Eu, cînd sînt obosită, dorm atît de adînc, încît nu visez nimic — îi răspunse fata zîmbind. Deși trebuie să recunosc : într-o noapte am visat că mă urmărea tigrul...

— Care tigru, cum adică ?...

— În noaptea cînd nu te-ai întors de la vînătoare...

Aniuta ardea de nerăbdare s-audă răspunsul lui Dubențov la acest semn de atenție pe care i-l manifestase. El însă nu-i răspunse în nici un fel, continuînd să

păstreze tăcerea, şi fata se simţi stînjenită, dîndu-şi seama că făcuse o mărturisire fără rost, fără să se gîndească. Se grăbi să schimbe vorba :

— Te rog să-mi explici, Viktor Ivanovici — spuse ea — ce se înţelege prin „duhuri rele" ? Ce forme iau aceste fiinţe mitologice ?...

— Cred că ar fi bine să-l întrebi pe Mamîka, el ştie mai bine decît mine.

— Atunci, hai să-l întrebăm împreună, fiindcă eu nu ştiu să vorbesc cu el.

Se duseră la bătrînul oroci, care ascultă cu o atenţie încordată întrebarea lui Dubenţov.

— El e de tot felul — răspunse îngîndurat Mamîka. Este păsări, care zboară, este peşte, care trăieşte Hungari, este fiara care trăieşte taigă, acolo o găseşte vînătorul. El e tare şiret, tot vede ! Un licăr răutăcios se aprinse în ochii orociului. Dacă este oameni mulţi, el fuge, dacă oameni puţini, merge singur, el vede, şi nu te lasă vînezi.

— Dar cum nu te lasă să vînezi ? întrebă Aniuta.

Mamîka nu-i răspunse numaidecît ; mutîndu-şi arma de pe un umăr pe celălalt, începu cu glas tărăgănat :

— Eu fost atunci tînăr, mers departe culmea Udomi, vînez samur. Multe zile mers ! Văzut urmă samur, mers el căutat, apoi ascultat : un fetiţa mică plînge taigă. Eu mă uit jur-împrejur — nu-i fetiţa ! Eu mers din nou, fetiţa iar plîns, eu gîndit : unde fetiţa ? Mers căutat. Multă vreme căutat, mers departe deal, fetiţa nu-i ! Nici urma samur nu-i. Eu vrut merge înapoi. Început viscol. Trei zile viscol u-u-u ! — făcu Mamîka, imitînd urletul mînios al vîntului. Căzut zăpadă multă, pe mine îngropat. Mîncare nu avut. O zi întreagă mîncat atîtea ierburi — arătă el palma strînsă pumn. Eu gîndit, mor. Cînd viscol potolit, eu lăsat vînătoarea, venit repede-repede acasă.

— Şi cum poţi lupta cu el ? întrebă Aniuta, care ascultase cu mare interes vorbele bătrînului oroci.

Se vede că Mamîka nu înţelesese întrebarea. O privea nedumerit pe Aniuta, fără să răspundă.

— Viktor Ivanovici, întreabă-l te rog dumneata pe Mamîka, dacă se poate lupta împotriva unui duh rău şi cum ? spuse Aniuta şi, rostind aceste cuvinte, îl apucă pe Dubenţov de mînă.

Tînărul geolog se strădui în fel şi chip să-l facă pe bătrîn să înţeleagă întrebarea fetei.

— Cînd merge oameni mulţi, atunci el fuge — explică Mamîka. Dacă merge un om, trebuie rugat pe el : „pleacă departe, eu nu-ţi fac rău". Trebuie pus poame, tutun. Atunci duhul ia pe ele şi pleacă.

— Ei, dar cum văd, duhurile astea sînt tare şmechere ! spuse rîzînd Aniuta.

Între timp, exploratorii ajunseră în faţa unui povîrniş înalt, abrupt. La coborîre, Dubenţov îi întinse Aniutei mîna, s-o ajute. Ţinîndu-se de mînă, continuară să meargă aşa şi după coborîre...

— Mă mir — spuse Aniuta, potrivindu-şi pălăria acoperită de plasa care o ferea de ţînţari, — cum de mai merg orocii prin taigă ? Îmi închipui că le este o frică...

— Într-adevăr, sînt foarte fricoşi — îi întări spusele Dubenţov. Ba mai mult decît atît, după credinţa lor, există locuri unde omul nici nu are voie să calce. De cîte ori n-am auzit vorbindu-se despre asemenea locuri ; îţi aminteşti de legenda lui Sîgdzî-Mu, pe care am ascultat-o împreună ? Eu cred că legenda asta e legată de primejdii reale. Pe oroci îi înspăimîntă îndeosebi tigrii ; e drept că rareori ajung ei aici, dar, din cele povestite, reiese că în partea dinspre sud şi sud-est, la izvoarele lui Hungari, se află foarte mulţi tigri.

— Ştii, Viktor Ivanovici — spuse Aniuta după ce Dubenţov tăcu — dumneata cunoşti atîtea lucruri, încît am ajuns să te invidiez. Se vede că ai studiat bine felul de viaţă al popoarelor de pe aici.

— Mie întotdeauna mi-a plăcut geologia, Ana Feodorovna — răspunse Dubenţov. Iar aceste cunoştinţe,

pentru care spui că mă pizmuieşti, sînt absolut necesare unui om, a cărui muncă este în strînsă legătură cu natura. M-am încredinţat că în creaţia populară apar uneori date asupra naturii înconjurătoare, pe care nu le poţi găsi în literatura cultă, şi sînt convins că acea parte a legendei lui Djagman, în care este vorba de năruirea stîncilor, ţi-aduci aminte : „O, tu munte, fă să se prăbuşească asupra mea stîncile tale !“ — trebuie să fie legată de o catastrofă adevărată, petrecută în munţi, şi de care orocii îşi mai amintesc şi acum.

Între timp, caravana, străbătînd o perdea de sălcii, ajunsese iarăşi pe malul rîului Hungari.

Şi cum mergeau aşa, deodată zăriră cu toţii pe celălalt mal al rîului, la o depărtare de aproape 100 de metri, o ursoaică cu trei ursuleţi mititei. Ursoaica apăruse atît de neaşteptat, încît Aniuta îl apucă pe Dubenţov de cot. Geologul se opri, admirînd spectacolul acela rar. Cîţiva dintre membrii expediţiei începură să-şi pregătească armele. Animalele însă se plimbau liniştite pe nisipul din apropierea apei. Ursoaica era mare, de culoare roşcată şi scormonea nisipul cu labele. În jurul ei, ursuleţii se sbenguiau cu mişcări greoaie.

Simţind apropierea fiarei, caii scuturară din cap, ciulind urechile. Orlan se porni pe schelălăit. Ursoaica îşi ridică botul ascuţit, încadrat de favoriţi roşcaţi, şi începu să adulmece aerul cu nările-i mici şi negre.

— Uliu-liu-u-u ! începu să strige Mamîka cu glas subţire, asurzitor. Ata-ta-ta-ta-a-a !

Ursuleţii o luară din loc, rostogolindu-se în desiş, iar ursoaica dispăru şi ea în trap uşor, fără grabă.

— El tare teme ! striga victorios Mamîka, avîntîndu-şi în aer puşca. Era adînc tulburat, şi căuta să pară vesel, dar dincolo de veselia lui ghiceai o nervozitate neobişnuită.

Aniuta observă lucrul acesta şi, îndată ce caravana porni mai departe, îi spuse lui Dubenţov :

— Nu ştiu de ce, dar adineauri Mamîka parcă părea neliniştit. Oare să-i fi fost frică ?

— Nu, mai degrabă cred că-i era frică pentru ursoaică şi pentru puii ei — se temea ca nu cumva vreunul din noi să tragă în ea. El pentru nimic în lume n-ar face aşa ceva...

Era pe la amiază. Caravana se opri pe un banc de nisip. Caii trebuiau să se mai odihnească puţin, şi-apoi se făcuse ora prînzului.

CAPITOLUL VIII

Trecerea peste rîul Udomi. — Ce i s-a întîmplat lui Mamîka. — Curajul lui Dubenţov. — Un popas forţat. Primele itinerarii şi descoperiri geologice.

A patra zi la prînz, exploratorii ajunseră la gura rîului Udomi, care se varsă în Hungari. Acest afluent tăia drumul exploratorilor, care fură nevoiţi să-l treacă de-a dreptul, pentru a putea înainta mai departe. După spusele lui Mamîka, pînă la zăcămintele de cărbune mai aveau o zi de mers. Rîul Udomi nu era prea lat — avea vreo 15—20 metri — însă era foarte repede. Nenumărate surpături, cînd sub un mal, cînd sub altul, făceau primejdioasă trecerea. Mamîka ţinea bine minte un vad, pe care îl găsi numaidecît. Vadul, nu prea adînc — n-avea mai mult de un metru — se afla între două gropi şi exploratorii se hotărîră să treacă rîul călare, ca să nu fie nevoiţi să facă baie în apa aceea rece. Dar caii purtau samare grele, astfel încît Ceremhovski ordonă ca în primul rînd să fie trecute încărcăturile şi după aceea oamenii.

În frunte mergea calul cel mai bătrîn şi cel mai liniştit. Mamîka şedea călare, într-o poziţie stîngace. Convoiul îl încheia Pahom Stepanovici. La mijlocul rîului, apa ajunse pînă la pîntecul cailor, apoi începu să se ridice treptat spre samare. Animalele înfruntau cu mari sforţări curentul repede al apei.

Pînă la celălalt mal nu mai erau decît doi sau trei metri, cînd calul pe care şedea Mamîka, vrînd să străbată mai repede distanţa ce mai rămăsese, se smuci deodată puternic şi Mamîka, luat pe neaşteptate, căzu pe spate şi apoi, peste crupa calului, cu picioarele în

sus, bîldîbîc în rîu. Furat de curentul vertiginos, Mamîka dispăru îndată sub apă. Peste cîteva clipe apăru şi-apoi dispăru iar. În locul unde căzuse de pe cal, apa nu era prea mare — îi venea pînă la piept — dar curgea atît de repede, încît Mamîka, neştiind să înoate, se sperie, şi nici nu mai încercă să se ridice în picioare. Mai jos de vad, apa însă era foarte adîncă.

— Salvaţi-l pe Mamîka ! începu să strige Pahom Stepanovici. Nu ştie să înoate !

Într-o clipă, Dubenţov îşi scoase hainele şi se aruncă în rîu. Curentul îl purta repede pe bătrînul oroci ; capul, cînd îi apărea, cînd se ducea la fund.

Făcînd salturi mari, Dubenţov porni după silueta ce se zărea sub apă, apoi, avîntîndu-şi braţele înainte, se băgă la fund, ca să taie drumul orociului. Pentru cei care se aflau pe mal, clipa cît stătuse Dubenţov scufundat le păru o veşnicie.

— Dumnezeule, mi se pare că şi el se îneacă... — spuse cu un tremur în glas Aniuta, apucîndu-l de mînă pe tatăl său.

Ceremhovski stătea neclintit, cu faţa dăltuită parcă în piatră.

Departe de locul unde se scufundase Dubenţov, apa se învolbură deodată. La început, se zăriră o clipă mîinile lui Mamîka, apoi îi apăru şi tichia pestriţă, pe urmă apăru spatele lui Dubenţov, o mînă, în sfîrşit capul şi faţa învineţită de încordare. Cu o mînă îl ţinea şi-l împingea de jos pe Mamîka, iar cu cealaltă înota, gîfîind din greu.

— Se îneacă, se îneacă amîndoi ! strigară cei de pe mal şi se năpustiră cu toţii spre locul către care înota cu atîta greutate geologul.

În cele din urmă, cu mari eforturi, Dubenţov izbuti să ajungă pe bancul de nisip. Clătinîndu-se, se ridică în picioare şi începu să meargă împotriva curentului, trăgînd după el trupul lui Mamîka. Pahom Stepanovici se apropie în goană şi-l luă în braţe pe Mamîka, iar apoi, călcînd rar prin apa puţin adîncă, se îndreptă

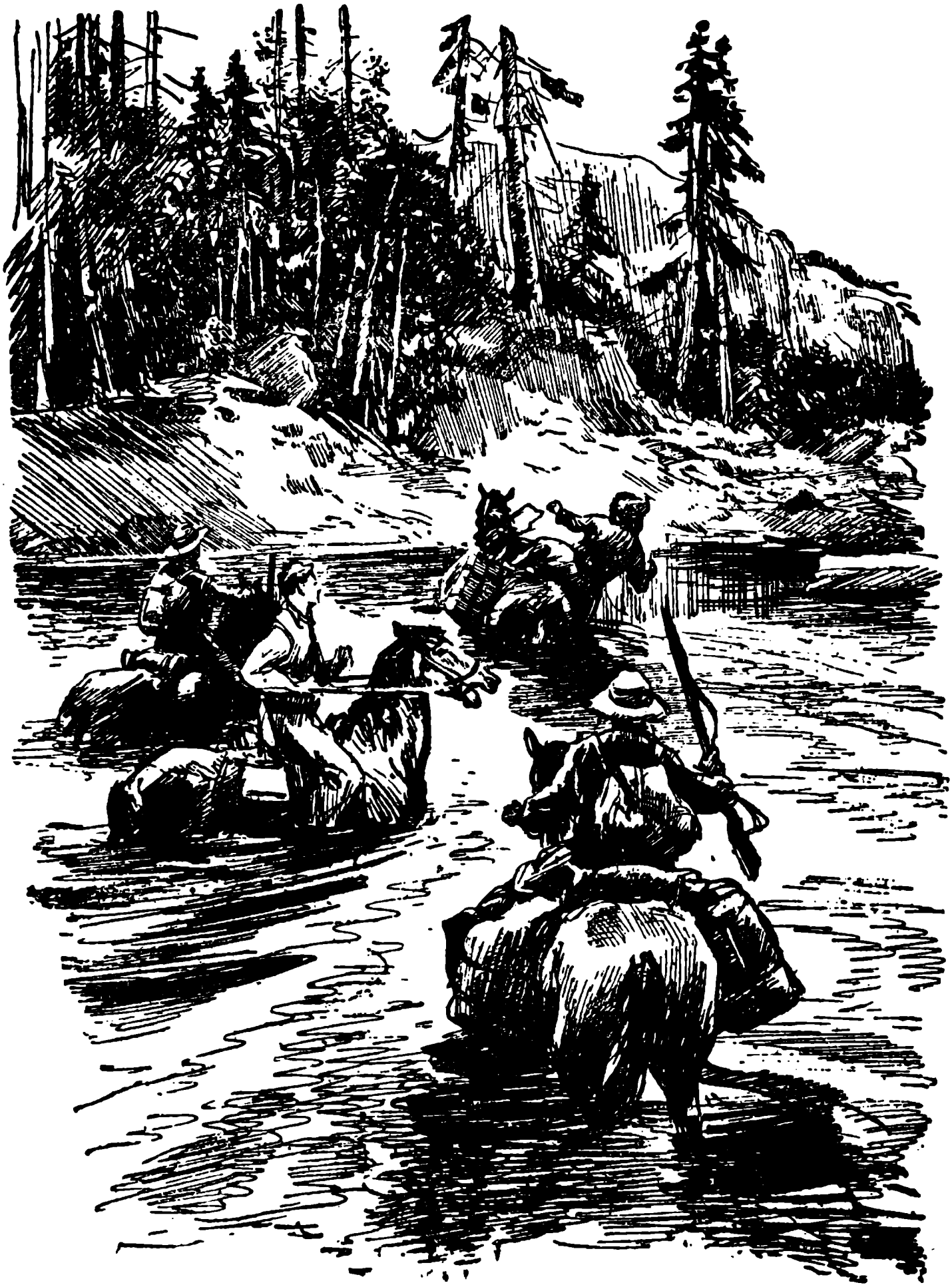

spre mal. Dubenţov îi urma, abia mergînd, de parc-ar fi fost beat.

Între timp, se apropiase de malul rîului şi Karamuşkin. După ce îl examină pe Mamîka şi constată că inima îi mai bătea, începu, împreună cu Dubenţov, să-i facă respiraţie artificială bătrînului oroci. Peste un sfert de oră, Mamîka îşi veni în fire. Privind cu ochi sălbatici în jur, începu să şoptească ceva anapoda ; printre cuvintele pe care le bolborosea, doar un singur cuvînt se putea desluşi : „amba". Îl scuturau frigurile. Felcerul duse la buzele lui un păhărel cu valeriană şi îl sili s-o bea. Liniştindu-se puţin, Mamîka se mai uită o dată la cei din jur. Faţa lui îşi schimba mereu expresia : cînd era cuprinsă de o teamă uşoară, cînd se lumina de un zîmbet vinovat.

— Cum te simţi, tovarăşe Mamîka ? îl întrebă Ceremhovski, aplecîndu-se deasupra lui.

— Eu nu-nţeles nimic... Rîu prins la mine, amba ! spuse acesta cu glasul răguşit.

Ceremhovski îl arătă pe Dubenţov şi-i spuse :

— Erai cît pe-aci să te îneci, dar uite, el te-a scăpat de la moarte...

— Dînsul... tare om puternic... dînsul de loc frică amba... — spuse cu greu orociul.

În clipa aceea, toţi cei de faţă îl priveau pe Dubenţov cu admiraţie, iar acesta, gol pînă la brîu, se tot muta de pe un picior pe altul. Nu era prea înalt, dar avea trupul mlădios, puternic, cu muşcii pieptului şi ai braţelor frumos conturaţi. Ceremhovski se apropie de el şi, în liniştea ce se lăsase, îi strînse mîna, iar apoi îi spuse cu glas mişcat :

— Îţi mulţumesc din toată inima, tînărul meu coleg.

Mamîka fu ridicat în picioare. Clătinîndu-se, el încercă să meargă, dar deodată se lăsă jos. Atunci ceilalţi îl sprijiniră, şi-l duseră aşa pînă la bivuac, unde îi schimbară hainele şi îl culcară în pat.

Păţania lui Mamîka fu discutată multă vreme în tabără.

— Un singur lucru e ciudat şi neînţeles — spunea Aniuta. Cum se poate întîmpla ca un om, care a trăit toată viaţa lîngă rîu, în taigă, unde sînt multe ape, să nu ştie să înoate.

— Nu-i nimic de mirare — îi explică Dubenţov. Pentru orocii bătrîni şi superstiţioşi, ca şi pentru bătrînii nanaieni, care locuiesc pe malurile fluviului Amur, apa este lăcaşul duhurilor rele. De aceea se tem de ea.

— Dar totuşi, umblă cu baturile...

— Şi încă foarte bine ! Eu am văzut într-o zi nişte nanaieni trecînd Amurul pe timp de furtună, în bărci, familii întregi, cu copii mici. Şi totuşi, nimeni dintre ei nu ştia să înoate. Cu toate acestea, n-am auzit să se fi răsturnat o dată vreo barcă şi cineva să se fi înecat. Dacă nu ştiu să înoate, în schimb se pricep grozav să conducă batul...

Aşteptînd ca Mamîka să se facă bine, expediţia rămase cîteva zile în tabăra de pe malul rîului Udomi. Chiar a doua zi, Ceremhovski, întovărăşit de Dubenţov, Aniuta şi doi colectori[1], porniră să cerceteze cele mai apropiate strate dezvelite. Judecînd după fauna marină fosilizată găsită acolo, stratele arătau că dealurile erau alcătuite din roci sedimentare, din era terţiară. Sfătuiţi de Ceremhovski, geologii se apucară să caute depunerile paleozoice şi mai ales roci din era carboniferă, dar în zadar.

— Acum, nu-i aşa, ne aflăm în zona munţilor Sihote-Alin — spunea Ceremhovski — în regiunea care, socotind după pietrificările descoperite adineauri, în era terţiară era acoperită de marea ce se întindea din Mongolia pînă la gurile de astăzi ale fluviului Amur şi munţii Sihote-Alin. Şi părerea mea este că, îndepărtîndu-ne spre est, trebuie să fim din ce în ce mai atenţi şi să cercetăm dezvelirile, fiindcă acolo vom întîlni probabil depunerile cele mai vechi, care ne interesează în cea mai mare măsură.

---

[1] Specialist secund în expediţiile geologice. (n. red. ruse).

— Feodor Andreevici — întrebă Dubenţov — nu credeţi oare că bucata de cărbune găsită de Mamîka face parte nu din era carboniferă, ci dintr-o eră mult mai nouă, cum ar fi de pildă era terţiară ?

— Nu, cred că acel cărbune s-a format în era carboniferă. Pentru era terţiară, e prea vechi.

— Eu am impresia, Feodor Andreevici, — continuă tînărul geolog — că l-a „învechit" mai mult prezenţa în apropierea lui a unor formaţii intrusive care trebuie să fie foarte mari în partea axială a munţilor Sihote-Alin. Părerea mea este că sub influenţa lor s-a produs compactizarea rocilor neobişnuite pentru formaţiile terţiare — lucru care ne-a stîrnit mirarea, atunci cînd am cercetat stratele dezvelite.

— Eu socotesc că exemplele dumitale sînt pe deplin probante, Viktor Ivanovici — conveni bătrînul geolog — totuşi, nu putem trage o concluzie definitivă, pînă nu vom cerceta zăcămintele, pînă nu vom studia temeinic structura lor geologică şi pînă nu vom vedea rezultatele analizelor de laborator.

A doua zi, Ceremhovski îi trimise în cercetare pe Dubenţov şi Aniuta, iar el rămase ca să studieze nisipurile aluvionare de pe malurile rîurilor Udomi şi Hungari.

Aniuta primi cu plăcere propunerea tatălui său. Pentru ea, un drum făcut în tovărăşia lui Dubenţov era o şcoală serioasă de muncă, în condiţii vitrege. Tînărul geolog nu lăsa necercetat nici un fel de sediment, oricît de puţin interesant ar fi fost. El se căţăra prin văgăuni, folosindu-se mereu de ciocan şi daltă, stătea mult timp aplecat deasupra rocilor, cercetîndu-le cu lupa, turnînd peste ele picături de acid clorhidric, pe care-l păstra într-o sticluţă vîrîtă într-o cutie de ebonit. Uneori, încerca roca cu limba sau făcea pe ea zgîrieturi cu briceagul. Paginile jurnalului lui de geolog se umpleau mereu de noi însemnări şi schiţe ale zăcămintelor de roci sedimentare.

După prînz, în timp ce Dubenţov o ajuta pe Aniuta să se caţăre pe colţul unei stînci înalte şi abrupte, unde

se vedeau bucăţi de roci tari terţiare, fata îi spuse, abia mai răsuflînd :

— Nu pot să merg mai departe, Viktor Ivanovici. Am obosit. Să stăm puţin jos şi să ne odihnim.

Mînuind cu iuţeală şi iscusinţă toporaşul, Dubenţov făcu repede o treaptă în stîncă şi amîndoi se aşezară unul lîngă altul. Ziua era însorită, caldă, stînca pe care şedeau dădea spre sud, iar razele soarelui cădeau drept pe ea, încingînd-o.

Aniuta mai răsuflă puţin şi, îndreptîndu-şi cozile, întoarse spre Dubenţov faţa ei rumenă şi zîmbitoare. Pe frunte, deasupra ochilor ei negri, strălucitori, apărură broboane de sudoare.

— Ştii la ce mă gîndeam acum ? Dumneata, desigur, ai vrut să-mi dai o lecţie pentru ieşirea capricioasă pe care am avut-o faţă de dumneata atunci, în tabără...

— Cum, încă n-ai uitat asta ? o întrebă mirat Dubenţov, la fel ca Aniuta, zilele trecute.

Şi amîndoi începură să rîdă cu voioşie.

— Poate că şi de data asta am să fiu lipsit de tact — continuă Dubenţov — dar trebuie să-ţi spun din nou părerea mea : condiţiile de lucru de aici nu sînt potrivite pentru dumneata, Ana Feodorovna.

— Să ştii că iar o să ne certăm — răspunse Aniuta, devenind brusc serioasă. Oare dumneata, Viktor Ivanovici, nu înţelegi că eu nu sînt de loc obligată, ca dumneata, să gonesc după un tigru ?

— Şi dacă tigrul o să se ia după dumneata ?

— Exagerezi — spuse Aniuta. În taigă nu sînt chiar aşa de mulţi tigri, ca să alerge toată ziua după geologi. Şi dacă tata s-a hotărît să mă ia cu el în această expediţie, a ştiut el ce-a făcut, şi, în orice caz, cred că nu este mai puţin prevăzător decît dumneata. Doar el cunoaşte tot atît de bine ca şi dumneata regiunea munţilor Sihote-Alin şi ştie greutăţile pe care le-ar întîmpina un geolog.

— Eu personal, Ana Feodorovna — continuă să insiste Dubenţov — am impresia că dumneata ai stă-

ruit mult să te ia şi profesorul se vede că pînă la urmă n-a avut încotro...

— Ei, şi ?...

— Tocmai asta spun, şi n-a putut să te refuze, fiindcă ţi-e tată, şi te iubeşte...

Aniuta îşi făcea vînt cu pălăria, de parc-ar fi avut în mînă un evantai.

— Bine, Viktor Ivanovici, dacă vei avea cîndva fete, să nu le îngădui să plece în taigă, ai înţeles ? spuse ea veselă, pe un ton şăgalnic.

Şi amîndoi izbucniră iarăşi în rîs. După ce se odihniră, îşi împărţiră între ei parcele din stîncă şi începură cercetările. Dubenţov o urmărea tot timpul cu ochii pe Aniuta. Curînd se încredinţă că se ţinea destul de bine pe stîncă şi că ştia să se caţere cu destulă dibăcie pe povîrnişuri. Nu peste mult însă, găsi urma unor plante din era terţiară, care îl pasionară într-atît, încît uită de Aniuta. Atenţia îi fu atrasă de glasul fetei :

— Viktor Ivanovici, scuză-mă că te întrerup...

— Ai găsit ceva, Ana Feodorovna ?

— Mi se pare c-am găsit praf de cărbune — îi spuse emoţionată fata.

Într-o clipă, Dubenţov fu lîngă Aniuta. Pe bucăţile de şisturi şi gresie, amestecate cu lut, găsi într-adevăr un strat ce semăna cu praful de cărbune. Dubenţov se apucă să cureţe locul cu ciocanul. Pe măsură ce rîcîia, se murdărea tot mai mult de praf negru şi iată că de sub ciocanul lui apăru un conglomerat de cărbune praf, în care erau încrustate bucăţi mici de cărbune de piatră.

— Iată-l ! spuse tînărul geolog, gîfîind de emoţie şi de atîta încordare.

Ţinea cu grijă în mînă o bucăţică de cărbune, privindu-l cu admiraţie cum scînteia în bătaia razelor soarelui.

— E terţiar ? întrebă Aniuta, străduindu-se să pară cît mai calmă.

— După toate probabilităţile, da ! Uite-acolo, vezi, am găsit o mulţime de urme de sequoia [1] şi taxodium [2]. Cred că sînt frunze de mesteacăn şi arţar.

— Aşadar, cu ajutorul meu, l-ai întrecut pe tata — spuse fata zîmbind.

— Deocamdată, lucrul acesta încă nu e dovedit, Ana Feodorovna.

În ochii întunecaţi ai Aniutei se aprinse un licăr vesel, şiret.

— În schimb, mi se pare că este aproape dovedit, onorabile Viktor Ivanovici, — spuse fata, făcîndu-i o plecăciune — că colegul dumitale, adică persoana de faţă, — şi se arătă cu degetul — nu este de loc un balast, după cum aveaţi impresia...

— Vai de mine, dar nu m-am gîndit niciodată la asta.

— Sigur, sigur, acum ai să cauţi să mă convingi că-i aşa cum spui dumneata — glumi Aniuta. Eu, bineînţeles, nu pun numai pe seama mea această descoperire. Ea îţi aparţine şi dumitale. Cu toate acestea însă...

Dar Dubenţov era atît de pasionat de descoperire, încît nu auzi ultima replică a Aniutei.

Adunară cîteva bucăţi din roca găsită. Dubenţov făcu o schiţă în jurnalul său şi o însemnare pe harta topografică. Mulţumiţi de cele găsite, tinerii geologi o porniră în grabă spre tabără.

Ceremhovski nu se afla acolo. Nu se întoarse decît pe înserat, întovărăşit de un colector care aducea o grămadă de mostre.

După ce îl ascultă pe Dubenţov, profesorul spuse cu însufleţire :

— Nu-ncape nici o îndoială că ne găsim într-un ţinut carbonifer. Uite ce-am reuşit să găsesc... Şi scoase din rucsac cîteva bucăţi de cărbune de piatră, fărîmiţate, care îşi pierduseră strălucirea.

— Le-am găsit pe prundişul rîului. Undeva, pe aproape, trebuie să fie nişte zăcăminte supuse eroziunii...

[1-2] Plante din perioada terţiară (n. red. ruse).

CAPITOLUL IX

Purtarea ciudată a lui Mamîka. — Secretul lui Pahom Stepanovici. — Duhurile rele sînt păcălite. — Pe drumul arătat de oroci. — Porcii mistreți. — Drumul peste mlaștină. — Discuția continuă. — Expediția pierde un cal. — Caravana înnoptează într-un ținut mlăștinos.

După trei zile de la acea nefericită întîmplare, Mamîka se înzdrăveni de tot. Dar se schimbase mult: devenise ciudat, neliniştit, ursuz — nu mai era vesel ca altădată. De rîu nu se mai apropia de loc, îl privea doar de departe, pieziş, tot mormăind ceva în sinea lui.

După ce primi de la felcer încredinţarea că Mamîka se întremase, Ceremhovski hotărî ca a doua zi caravana să plece înspre regiunea dealurilor carbonifere. Pe înserat, îl chemă pe Mamîka în cortul lui.

— Mîine pornim mai departe, tovarăşe Mamîka, — spuse profesorul. Cum te simţi?

Orociul nu-i răspunse. Tăcut şi vădit tulburat, trăgea neîncetat din luleaua lui, cu muştiucul de alamă. Geologii se priveau nedumeriţi.

— Poate că mai eşti încă bolnav? întrebă Ceremhovski.

— Eu nu bolnav — răspunse cu glas nepăsător bătrînul oroci, uitîndu-se în pămînt.

— Atunci e bine — spuse Ceremhovski, după o clipă de gîndire. Du-te şi te odihneşte.

Dar Mamîka nu se sculă. Continua să şadă jos, de parcă cele spuse nu l-ar fi privit de loc pe el. După o tăcere îndelungată, zise, în sfîrşit, dus pe gînduri:

— Eu nu mai văzut dealul. Dealul plecat altă parte.

— Cum vine asta ? Nu-nţeleg — făcu nedumerit Ceremhovski. Repetă, te rog, ce-ai zis, tovarăşe Mamîka.

— Eu spus : dealul plecat altă parte — îl lămuri nerăbdător bătrînul oroci. Cum de tu nu-nţeles ?

— Nici eu nu pricep nimic, Feodor Andreevici — spuse Dubenţov.

— Trebuie să căutăm dealul acesta, tovarăşe Mamîka — spuse profesorul, nedumerit de purtarea călăuzei.

— Eu nu plecam — zise hotărît Mamîka — eu plecam acasă.

Zadarnic se rugară de Mamîka să le spună de ce nu voia să meargă mai departe. Bătrînul se încăpăţînă să tacă. În cele din urmă, geologii, neavînd încotro, se văzură nevoiţi să amîne plecarea expediţiei.

Seara, după ce mîncară, şeful caravanei îi pofti în cortul său pe Pahom Stepanovici şi pe Dubenţov.

— V-am chemat, prietenii mei, — spuse el — ca să ne sfătuim ce-i de făcut cu Mamîka. Să ne continuăm cercetările fără el, este cu neputinţă. Cred că s-a supărat pe noi că n-am ştiut să-l păzim, asta e părerea mea. Să mergem tustrei la el să încercăm să-l convingem ?

— Nu cred să fie supărat pe noi, Feodor Andreevici — răspunse Pahom Stepanovici.

— Atunci ce e la mijloc ?

— Cred că s-a speriat rău de tot.

— Atunci de ce nu vrea să ne ducă spre zăcămintele de cărbune cînd, după spusele lui, pînă acolo nu mai este de mers decît cel mult o zi ? întrebă Ceremhovski.

— Păi tocmai de-aceea nu vrea, fiindcă a intrat în el frica — răspunse liniştit Pahom Stepanovici. Daţi-mi voie, Feodor Andreevici, să stau de vorbă singur cu Mamîka. Eu cred că pînă la urmă am s-o scot la capăt cu el...

— Ţi-aş fi foarte recunoscător, Pahom Stepanovici — spuse profesorul, nădăjduind că ideea călăuzei lor va

da roade. Discută cu el, prietene, dumneata îl cunoşti mai bine, şi-o să-ţi vorbească deschis.

A doua zi de dimineaţă, Pahom Stepanovici se duse la cortul lui Mamîka. Bătrînul oroci era singur. Ducîndu-se acolo, Pahom Stepanovici îi avertizase pe toţi să nu intre nimeni în cort, cît timp va sta el de vorbă cu Mamîka. Orociul îl primi foarte prietenos pe bătrînul vînător. Stătură în tăcere un timp, faţă în faţă. Pahom Stepanovici ar fi vrut ca Mamîka să-nceapă primul vorba, însă acesta şedea tăcut, nemişcat, pîcîind mereu din lulea.

Dîndu-şi seama că Mamîka avea să tacă aşa mult timp, Pahom Stepanovici deschise el vorba, adresîndu-se orociului într-o limbă stricată, ce i se părea mai potrivită pentru ideea ingenioasă pe care o avea :

— Eu auzit că tu, Mamîka, vrei plecat acasă — spuse el ca din întîmplare. Feodor Andreevici este om bun, spus la mine că fără Mamîka oamenii nu găsit dealul. El tare amărît este. Şi Dubenţov umblă şi spune amărît : supărat pe Mamîka, sigur înecat, dar eu salvat pe Mamîka. Acum Mamîka nu vrea ajute Dubenţov... Aniuta supărat : de ce Mamîka pleacă, om tare bun...

Bătrînul oroci tăcea. Dar peste cîteva clipe, scuipînd înciudat, spuse deodată, cu glas hotărît :

— Eu nu supărat pe ei, ei toţi oameni buni...

Pahom Stepanovici se plecă repede la urechea lui şi îl întrebă în şoaptă :

— Tu, Mamîka, fricăamba ?

Mamîka se uită speriat în jur şi întrebă tot în şoaptă :

— Tu de unde ştiut ?

— Eu văzut cum Mamîka uitat la rîu şi rugat amba pleacă în taigă — îi şopti Pahom Stepanovici orociului la ureche. Eu vrut ajut Mamîka, vorbeşti cu amba, unde loc stă el ?

— El stă departe, în fundul Udomii — spuse orociul arătînd în partea unde era cît p-aci să se-nece. El venit aici la deal, aşteaptă pe mine. El vrut mă-nhaţe că de ce duc eu mulţi oameni în taigă.

— Eu pot alungă pe el — spuse Pahom Stepanovici, cu glasul unui cunoscător. El tare se teme oamenii ruşi. Toţi oamenii tras în rîu, el speriat şi fugit.

— Tu frumos vorbeşti, tu păcălit pe el... El trebuie speriat, tras cu puşca. Iar eu ţie spus repede unde drumul la deal. Tu plecat, eu rămas.

Pahom Stepanovici îl ascultase cu mare atenţie pe oroci. Dînd aprobator din cap, îi spuse :

— Eu dus acum rugat pe oameni să tragă în Udomi — şopti el. Iar tu povestit mie cum găsit dealul.

Bătrînul vînător ieşi din cortul orociului şi se duse la Ceremhovski. Peste cîteva minute, cinci oameni cu puştile încărcate, abia stăpînindu-şi rîsul, stăteau înşiraţi pe malul rîului Udomi.

Peste cîtva timp, după ce Pahom Stepanovici intră iar în cortul orociului, salvele începură să bubuie una după alta. Mamîka se lumină la faţă. Vesel, înviorat, începu să vorbească repede, explicîndu-i bătrînului unde se afla locul pe care-l căutau :

— Tu-nţeles bine ? îl întreba el mereu pe bătrînul vînător.

— Înţeles, înţeles — dădea din cap în semn de încuviinţare Pahom Stepanovici, silindu-se să nu-i scape nici un cuvînt.

— Eu la nimeni nu spus unde-i dealul. Nici tu la nimeni nu trebui spus. Numai ţie spus — îi atrase atenţia Mamîka ; şi mulţumit că rezolvase o situaţie atît de grea, începu tacticos să-şi aprindă luleaua, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Pahom Stepanovici era aşteptat cu emoţie şi bucurie în cortul lui Ceremhovski. Strîngîndu-i îndelung mîna, în semn de recunoştinţă, profesorul îi spuse :

— Bine te-ai mai gîndit ! Cui i-ar fi trecut prin cap să-i smulgă taina lui Mamîka, într-un mod atît de simplu ? Spune, prietene, cum de ţi-a venit asta în minte ?

— Mamîka este un om tare superstiţios — începu să explice cu un aer mulţumit Pahom Stepanovici. El se teme de duhuri rele şi crede că ele au vrut să-l fure

şi să-l tragă în rîu. Iar eu mi-am amintit de şamani. Şamanul face fel de fel de vrăji şi alungă duhurile rele din preajma bolnavului sau a satului. Dar cum le alungă ? Bate în dairea, se schimonoseşte, pentru că duhurile rele se tem de zgomot, de strîmbături şi de ocări. Aşa că m-am gîndit : ia hai să-i propun lui Mamîka să alung duhurile cu împuşcături, şi încă trase de cîteva arme. Mamîka e un om bun, dar foarte superstiţios. Ţine la tot felul de credinţe vechi şi prosteşti...

— Atunci poate c-o să reuşim să-l convingem să ne conducă spre deal ? întrebă Ceremhovski.

— Nu prea cred — clătină din cap Pahom Stepanovici. El îşi închipuie că duhurile rele au zburat pentru un timp, dar că totuşi îl urmăresc. Şi se teme să nu-l fure şi să-l ducă undeva, dacă ne va conduce spre deal.

— Foarte bine — se învoi Ceremhovski — dar cred că acum vom găsi zăcămintele şi fără Mamîka !

— Da — încuviinţă Pahom Stepanovici — eu am înţeles cam pe unde se află.

Fără să mai tărăgănească lucrurile, începură pregătirile de plecare. În acest scop fu creat un grup de nouă oameni, cu cinci cai încărcaţi cu samare. În fruntea grupului se afla chiar şeful expediţiei. Din acest grup făceau parte Pahom Stepanovici, Dubenţov, Aniuta, felcerul şi Sterleadnikov, tehnicianul-geolog, precum şi trei lucrători. În tabără, pe malul lui Udomi, în afară de Mamîka, mai rămăseseră doar geologul Titlianov şi trei lucrători, cu cinci cai şi rezervele de provizii.

Grupul de cercetători plecă la drum odată cu zorile. Potrivit indicaţiilor lui Mamîka, trebuiau s-o ia la început de-a lungul rîului Udomi, apoi pe lîngă un izvor nu prea mare ; după aceea urmau să cotească, să străbată nişte dealuri, după aceea un ţinut mlăştinos şi să urce pe un platou nu prea înalt. În regiunea acestui platou se găseau probabil zăcămintele de cărbuni.

Marşul prin lunca inundabilă a rîului Udomi era extrem de anevoios. Cînd apele vin mari, rîul se

revarsă în luncă. Din această cauză, pretutindeni în drumul lor cercetătorii întîlneau grămezi de rădăcini şi vreascuri, cărate de ape. Deseori dădeau de braţe şi de afluenţi ai rîului, care se împleteau într-un adevărat labirint. N-avea nici un rost să le ocolească, şi caravana le trecea direct, pe la vaduri.

Din fericire, drumul de-a lungul rîului Udomi nu fu prea lung. Cam pe la amiază, grupul ajunse la izvorul despre care vorbise Mamîka. Era un pîrîu îngust, însă repede, ce curgea spumegînd printre nişte pietre acoperite de straturi groase de muşchi şi de rădăcini de copaci putrede. În curînd, pătrunzînd într-o pădure bătrînă de cedri şi brazi, caravana înaintă mai lesne.

Nu peste mult însă, începu un povîrniş uşor, şi pe măsură ce înaintau, priveliştea începea să se schimbe. Apărură ulmi, arbori de „catifea", apoi un crîng de mesteceni, în mijlocul cărora creşteau stejari de Mongolia, nu prea înalţi. Stejarii dădeau pădurii o atmosferă blîndă, meridională. Dar iată că deodată pădurea începu să se rărească şi, pe neaşteptate, se isprăvi. În faţa lor se deschise o vale tristă, cu zade mărunte, pipernicite. Era mlaştina despre care le vorbise Mamîka, şi care se întindea pe o distanţă de aproape trei kilometri şi se termina la poalele unui deal nu prea înalt şi împădurit. Ca să ajungă acolo, caravana trebuia neapărat să străbată mlaştina. Undeva, dincolo de crestele lui, trebuia să se găsească platoul.

— Mistreţi, mistreţi ! strigă pe neaşteptate Pahom Stepanovici şi duse arma la ochi. Urmîndu-i exemplul, Dubenţov îşi smuci de pe umăr carabina.

Cam la vreo sută de metri de izvorul pîrîului, la marginea pădurii, chiar în locul de unde începea mlaştina, păştea o turmă de animale scunde, vînjoase, cu trupurile cenuşii.

Auzind strigătele, mistreţii îşi ridicară rîturile în sus, sforăiră alarmaţi şi porniră într-o goană turbată prin taigă. Două detunături răsunară în acelaşi timp. Ecoul lor încă nu se stinsese şi mistreţii se şi făcuseră nevăzuţi. În pădure se auzea doar un trosnet de crengi rupte.

Dubenţov se năpusti spre locul unde păscuseră mistreţii, dar în afară de păpurişul călcat în picioare şi amestecat cu noroi, plin de nenumărate urme de copite mici, ascuţite, nu găsi nimic. În ochi îi stăruia ca o vedenie turma de porci mistreţi ; trupurile lor scurte, vînjoase, rîturile ridicate în sus, urechile mici, ciulite, şi smocurile de iarbă răsucite pe colţi.

Întărîtat de apariţia mistreţilor, Dubenţov alergă cîţiva paşi prin pădure, după ei. La un moment dat, văzu pe iarbă urme de sînge. Picăturile de sînge se-ntindeau ca un lănţişor în zigzaguri, dar mai departe dîra se prelungea dreaptă ; pesemne că mistreţul rănit începuse să gonească în salturi mai mari. Fără îndoială că fugise împreună cu turma. Mîhnit, Dubenţov se întoarse la caravană. Ascultîndu-l, Pahom Stepanovici îi spuse :

— Mistreţul e un animal foarte puternic. El fuge chiar cînd e rănit, şi scapă cu viaţă. Am făcut o greşeală — niciodată nu trebuie să ieşim în taigă, în poiană sau mlaştină, cu toţii dintr-o dată. Vara, în astfel de locuri, întotdeauna pasc fel de fel de animale. Am făcut o mare prostie. Şi ce carne de porc am mai fi avut astăzi la masă !...

Hotărînd ca pînă la căderea nopţii să ajungă neapărat la poalele platoului, exploratorii ridicară îndată tabăra.

Chiar de la primii paşi, înţeleseră cu toţii că începuse partea cea mai grea a drumului. Privită de departe, mlaştina părea un covor verde, neted, de papură, ce creştea în snopuri frumoase, ca nişte evantaie. Din loc în loc se vedeau nişte grămăjoare, ca nişte vase de flori, din care se înălţau trestii. Şi totuşi, priveliştea aceasta frumoasă era înşelătoare. „Vasele“ nu erau altceva decît nişte muşuroaie destul de înalte, cam de-o jumătate de metru, alcătuite dintr-o ţesătură de rădăcini de rogoz şi turbă. Sub rădăcini, pretutindeni mustea apa, care forma mlaştina acoperită de covorul verde al păpurişului. Pămîntul de sub muşuroaie era însă atît de bătătorit, încît nici chiar copitele cailor nu se înfun-

dau în el. Deseori întîlneau niște gropi cu urme de rădăcini putrede, ale copacilor ce crescuseră cîndva pe acele locuri. Gropile erau pline de apă și deseori acoperite de rogozul ce se răsfira într-o parte și alta, de pe mușuroaie.

Omul care a cutreierat mult prin taigă, unde deseori întîlnești mlaștini, capătă o anumită iscusință de a păși peste mușuroaiele acestea. Înarmîndu-se cu un baston, el îl înfige între mușuroaie și pune piciorul în mijlocul evantaiului format de rogoz, adică, chiar în centrul mușuroiului. Așa încît fiece pas este sigur și calculat. Bineînțeles, un astfel de mers cere foarte mult timp și energie și mai ales o atenție mereu încordată. Pahom Stepanovici, Dubențov și mai cu seamă profesorul Ceremhovski cunoșteau bine tehnica aceasta. Pentru toți ceilalți însă și mai ales pentru animale, mersul prin mlaștină devenise o adevărată tortură.

Deși înarmați cu bețe, oamenii lunecau într-una. Căzînd în apă, ieșeau uzi pînă la genunchi, încercau să meargă, iar lunecau, și iar se ridicau anevoie. Unii încercară s-o ia de-a dreptul prin mocirlă, dar degeaba — uneori era cu neputință să-și facă loc printre mușuroaie. Animalele sufereau cel mai mult. Împovărate cu samare grele, ele înaintau încet, abia ridicîndu-și picioarele. Privite dintr-o parte, păreau că se tîrăsc pe burtă, pe covorul verde al rogozului, și că nu au picioare. Uneori, cîte un cal cădea și, ca să poată fi ridicat, trebuiau să-i scoată samarul, operație care ținea mult timp caravana în loc.

Geologii înaintau în față, încet, se opreau deseori ca să mai răsufle și din nou o porneau înainte tăcuți, cu dinții încleștați, istoviți, scăldați în sudoare.

Aniuta îndura cu bărbăție greutățile marșului prin mlaștină. Ea nu știa să meargă pe mușuroaie, și de aceea Dubențov găsi de datoria lui s-o ajute. La început o sprijinea de braț, apoi o apucă de mînă. Pășind din mușuroi în mușuroi, Dubențov îi arăta cu bastonul locul unde trebuia să pună piciorul. Aniuta se dovedi a fi o elevă inteligentă. Acum aluneca din ce în ce mai

rar. Dar după ce merseră un kilometru, obosi atît de tare, încît începu să cadă în apă tot mai des. Popasurile de cîteva minute nu-i refăceau forţele, iar ca să stea mai mult timp nu voia, deoarece şi-aşa rămăseseră la o distanţă apreciabilă în urma caravanei. De altfel şi soarele scăpăta. Şi nu făcuseră decît a treia parte din drum.

Dubenţov, care purta în spate rucsacul şi carabina, obosise şi el foarte mult. Tot privind cu atenţie înainte, nu văzuse că Aniuta căzuse într-o groapă, mascată de fire înalte şi dese de rogoz... O ajută să iasă de acolo, dar fata făcuse o baie în lege. Acum nu mai putea merge. Trebuiau să se odihnească neapărat. Amîndoi se aşezară pe un muşuroi.

— Sigur că în momentul acesta dumneata te gîndeşti, Viktor Ivanovici, — spuse Aniuta, după ce se mai odihni puţin — că uite, acum fetişcana asta s-a convins că taiga nu e un loc potrivit de plimbat, pentru o domnişoară de la Moscova. Dar chiar şi-acum te-nşeli. Mie nu-mi pare de loc rău. Zîmbeşti ? Îţi dau cuvîntul meu de onoare că, în timp ce mergeam prin mlaştină, mă gîndeam : e greu, îngrozitor de greu, şi dacă pe neaşteptate cineva mi-ar spune : ajunge, draga mea, nu te mai istovi atîta, uite, poftim un covor fermecat, şi du-te direct la Moscova, acasă, unde te aşteaptă o baie caldă, haine uscate şi curate, o masă gustoasă, unde ai să te poţi odihni în sfîrşit... Ce crezi dumneata ? Că m-aş duce ? Da' de unde ! Toate astea nu mă atrag de loc. Şi n-am altă dorinţă decît să merg, să merg, ca să ajung la lanţul acela de dealuri verzi... Mă crezi ?

— Desigur. Şi eu deseori simt acelaşi lucru. Totuşi, am rămas la convingerea mea şi de aceea socot că dumitale îţi vine mult mai greu decît mie şi că pentru dumneata e mult mai cuminte să stai într-un laborator sau, bunăoară, într-un cabinet de paleontologie. Că doar şi aceea este muncă de geolog ! Dar nu, dumneata trebuie musai să te-avînţi acolo unde numai un bărbat poate rezista, şi mă întreb, de ce oare ?

— Poate că din acelaşi motiv care te-a făcut şi pe dumneata să hăituieşti tigrul — răspunse Aniuta zîmbind. De altfel, de mult voiam să te întreb. Şi Aniuta formulă aproape exact întrebarea pe care i-o pusese lui Dubenţov în seara cînd se cunoscuseră. Uite, nici eu nu pot să pricep — continuă ea — cum de ţi-a venit ideea asta : dintr-o raţiune, atît de înaltă, încît eu nu sînt în stare s-o înţeleg, sau din pasiune, din dorinţa de a face cu orice preţ o faptă de vitejie ?

— Bineînţeles că din raţiune, şi încă dintr-o raţiune elementară, şi atît de limpede, încît nici nu merită să vorbeşti de ea — răspunse repede şi convingător Dubenţov. Nici prin cap nu mi-ar fi trecut să procedez altfel.

— Asta-i minunat ! Nici eu n-aş fi putut să procedez altfel, decît aşa cum procedez — spuse Aniuta. Şi atunci cînd dumneata mă condamni pentru asta, eu mă supăr.

— N-are nici un rost — îi replică Dubenţov — departe de mine gîndul că dumneata nu trebuie să te ocupi de nimic altceva decît de gospodărie. Ferească sfîntul ! Dar taiga e taigă. Cred că acum vezi şi dumneata...

— Văd şi nu mă-nspăimînt de loc. Sînt mult mai tare decît îţi închipui dumneata.

— Îmi place dîrzenia dumitale — spuse Dubenţov zîmbind împăciuitor. Ei, ce facem, pornim ?

După acest popas, începură să înainteze mai repede. Acum Aniuta se învăţase să meargă prin mlaştină. După ce se mai odihniră vreo cinci minute, ajunseră din urmă caravana.

Mai aveau de străbătut încă o parte din drum pînă la poalele verzi ale munţilor, adică aproape un kilometru, iar soarele scăpăta din ce în ce mai mult spre orizont. La răsărit, amurgul violet ce se lăsa devenea tot mai dens, iar cerul înalt, senin, se făcuse vineţiu. Prin văzduh începu să adie boarea rece a serii. În timp ce exploratorii se grăbeau să iasă din mlaştină, ca să nu-i apuce noaptea acolo, unul dintre cai căzu între muşuroaie. Toate încercările de a-l ridica, fără să i se

scoată samarul, fură zadarnice. Calul sforăia puternic, iar cînd încercară să-l tragă, începu să necheze jalnic. Îi scoaseră repede samarul, dar degeaba, calul nu se ridică.

— Ce s-a-ntîmplat ? îi întrebă Ceremhovski pe cei care se învîrteau în jurul calului.

Lipindu-şi obosit capul pe muşuroi, calul răsufla din greu, fără să se mişte. Pahom Stepanovici parcă se gîndea la ceva. După cîteva clipe, pipăind încetişor coastele animalului, spuse amărît :

— Aşa-i cum am crezut. Şi-a rupt piciorul, săracul. S-a zis cu el...

Cît timp încercaseră să ridice calul, soarele se ascunsese cu totul după orizont, întunericul se îngroşase, acoperind dealurile ce se vedeau în depărtare. Toţi se uitau întrebători la Ceremhovski.

— Scoate samarele de pe cai — porunci el cu glas hotărît. Vom înnopta aici.

— Dar unde o să dormim ? întrebă Aniuta, aproape fără voia ei.

— Şi cu calul ce-o să facem, Feodor Andreevici ? îl întrebă în acelaşi timp Pahom Stepanovici.

— Vom dormi pe muşuroaie, n-avem încotro — răspunse Ceremhovski, după o clipă de gîndire. Iar calul... ce să-i faci, prietene, Pahom Stepanovici, va trebui să-l împuşcăm. Recunosc, e ceva barbar, dar n-avem ce face.

Privind feţele chinuite ale celor din jur, expresia ochilor săi se îmbună, iar vîrfurile mustăţilor i se ridicară uşor, sub un surîs duios care îi înflorise pe buze.

— Ehei, prietenii mei — spuse el vesel — mă uit la voi şi vă văd tare abătuţi ! Nu vă plecaţi capetele, nu vă lăsaţi pradă amărăciunii ! Că ar putea să fie şi mai rău. Ce, vi se pare chiar atît de greu să petreceţi o noapte fără un pat comod ?

Vorbele acestea avură darul să-i învioreze pe toţi. Oamenii începură să umble sprinteni, de colo-colo. Dubenţov, împreună cu tehnicianul Sterleadnikov por-

niră spre niște arbuști, ce se aflau în apropiere, ca s-aducă ramuri, iar lucrătorii începură să scoată samarele de pe cai. Nici n-apucase să se întunece bine, și bivuacul fusese ridicat. Lucrătorii aduseră doi copaci tăiați și făcură un fel de podeț, pe care se putea dormi destul de bine. Curînd aprinseră și un foc, a cărui flacără lumină jur-împrejur mlaștina.

— Oricum, Feodor Andreevici, eu am să leg piciorul calului — spuse Pahom Stepanovici, cînd se adunară cu toții în jurul focului, în așteptarea mîncării. Poate se vindecă, săracul, că doar mîncare și apă are chiar lîngă el.

...Dimineața, cînd soarele se ridica deasupra munților învăluiți în ceață, caravana porni mai departe la drum. Caii și oamenii, după o noapte de odihnă, mergeau destul de repede. În liniștea dimineții, calul, părăsit printre mușuroaie, necheza jalnic. Singur în mijlocul mlaștinei, cu capul ridicat sus, privea, fără să înțeleagă, în urma caravanei ce se îndepărta. Dar iată-l sculîndu-se și încercînd să meargă în trei picioare. Face două-trei sărituri, se oprește, iar face cîteva sărituri și iar stă, ca să mai prindă puteri...

— Ăsta se face sănătos, zău că se face ! spunea plin de bucurie Pahom Stepanovici, privind mereu în urmă.

Pe la zece dimineața, caravana ajunse la poalele munților. Toți răsuflară dintr-o dată ușurați și se porniră pe glume și pe rîsete.

Dar undeva, în urma lor, în mlaștină, calul părăsit continua să meargă încet în trei picioare, îndreptîndu-se cu îndărătnicie către marginea pădurii...

CAPITOLUL X

Scurt popas în tabără. — Itinerariile de prospecţiuni. — Adunarea. — Geologii pleacă spre dealuri. — Descoperirile făcute de grupa lui Sterleadnikov. — Unde au dispărut Dubenţov şi Aniuta ?

În cea de-a doua jumătate a zilei, geologii ajunseră în vîrful dealurilor, dincolo de care începea platoul. Înaintea ochilor li se deschidea o panoramă vastă. În faţa lor, în toate părţile, se întindea un platou acoperit cu mesteceni şi stejari. La răsărit, la vreo zece kilometri, se zăreau valurile albăstrii ale dealurilor. Ele se ridicau în cîteva trepte, amestecîndu-se într-o îngrămădire haotică de stînci şi păduri.

Caravana merse de-a lungul platoului şi spre seară se opri la vreo cinci kilometri de poalele munţilor, lîngă un pîrîu. Ceremhovski hotărî ca tabăra să fie instalată acolo, pentru scurtă vreme, urmînd ca a doua zi să pornească în căutarea dealului descoperit de Mamîka.

În timp ce ridicau tabăra, se lăsă seara. Ceremhovski elaboră planul cercetărilor geologice în regiunea care se întindea spre răsărit, împărţind geologii în trei grupe. Fiecare grupă trebuia să cerceteze un anumit sector. În prima grupă intră el însuşi şi Pahom Stepanovici, în cea de-a doua, Dubenţov şi Aniuta, iar într-a treia, tehnicianul geolog Sterleadnikov şi un colector.

— Sper, draga mea — îi spuse el Aniutei — că acest drum pe care-l vei face cu Viktor Ivanovici, care cunoaşte atît de bine geologia munţilor Sihote-Alin, îţi va îmbogăţi mult cunoştinţele. Ascultă atent observaţiile pe care le face, căci întotdeauna sînt întemeiate.

Afară de asta — zîmbi profesorul — o astfel de repartizare a forţelor te va scăpa de tutela tatălui, împotriva căruia te răzvrăteşti întotdeauna.

— Îţi mulţumesc, tată — răspunse Aniuta. O să mă străduiesc să-ţi urmez sfatul.

Înainte de apusul soarelui, Ceremhovski îi chemă pe geologi să arunce o privire asupra regiunii în care trebuiau să efectueze prospectările. Urcîndu-se pe o movilă, rămaseră muţi de admiraţie. Spre răsărit, se întindea un lanţ de dealuri neîntrerupt şi crenelat. Luminate de razele soarelui care scăpăta, vîrfurile dealurilor, aşezate pe treapta cea mai de sus, păreau alcătuite din cristale portocalii, învăluite de o pîclă mată, abia zărită. Mai jos, lumina portocalie devenea mai ştearsă şi se transforma într-un roşu întunecat, asemănător cu fierul încins. Mai jos, la poalele dealurilor, se întindea o mare de ceaţă liliachie, care dădea peisajului ceva ireal, o măreţie copleşitoare.

— Aşadar, prietenii mei, să pornim la treabă — întrerupse profesorul tăcerea care se lăsase. Viktor Ivanovici şi Aniuta, vă rog să fiţi atenţi. Vedeţi cele două dealuri mici, care se află unul lîngă altul, la poalele munţilor şi seamănă atît de bine între ele ? Iată-le — spuse Ceremhovski, arătînd cu mîna spre ele. Să le numim Gemenii. Între ele începe valea. Ea se termină într-un deal înalt şi teşit. Să-l numim Dealul Mare. Vă dau următoarea sarcină : să cercetaţi Gemenii, să străbateţi valea pînă la Dealul Mare, şi să-l cercetaţi, începînd de la poale şi pînă-n creştet. Sînteţi oameni tineri, aveţi destulă energie şi eu cred că pentru treaba asta vă ajung patruzeci şi opt de ore. Direcţia într-acolo este nord-est, 70°, iar la întoarcere — asta cred că nu trebuie să vă explic — sud-vest, 250°. De la Gemeni şi pînă-n tabără, întoarceţi-vă ţinînd cu stricteţe drumul de la ducere. Vă interzic să vă abateţi de la itinerariul pe care vi l-am trasat.

Profesorul notă ceva în bloc-notesul lui, apoi i se adresă lui Sterleadnikov :

— Acum vă rog pe dumneavoastră să fiţi atent, Vasili Egorovici. Uite, dealul acela care se învecinează cu Gemenii, mai în dreapta lor, să-l numim Dealul Cedrilor. În spatele lui se înalţă ca o treaptă un al doilea deal, de aceeaşi formă. Să-l numim Dealul Îndepărtat. Sarcina dumitale este să mergi drept spre Dealul Cedrilor şi să-l cercetezi în mod amănunţit. După asta, să treci spre Dealul Îndepărtat şi să-l cercetezi tot atît de amănunţit din toate părţile. Drumul într-acolo este sud-est 120°, iar la întoarcere nord-vest 300°. Nu vă dau mai mult decît 48 de ore... Ei, şi noi, onorabile Pahom Stepanovici, o să ne plimbăm, prietene, pe aici, prin apropiere, pe flancul drept. Ne-am înţeles, prin urmare. Aveţi să-mi puneţi întrebări ? Nu ? Foarte bine ! Vă rog să vă pregătiţi. Plecarea mîine dimineaţă, fix la ora 8.

Pînă seara tîrziu, geologii împachetară alimente, muniţii şi cele necesare pentru o expediţie geologică, obiecte de uz casnic, îşi repararâ hainele şi încălţămintea. Fiecare primi cîte o geantă impermeabilă pentru rezerva de care n-aveau voie să se atingă. Mai luară de asemenea şi haine de ploaie şi corturi împotriva ţînţarilor, aşa-numitele hos-iakuturi.

Un asemenea cort este făcut pentru un singur om sau doi şi este destul de comod pentru drumurile prin taigă. Se face de obicei dintr-un material subţire şi des şi, atunci cînd se întinde, are forma unei lăzi dreptunghiulare, întoarsă cu fundul în sus. Cîntăreşte numai un kilogram şi, împăturit, poţi să-l vîri în buzunarul hainei de ploaie. La acest cort se mai adaugă întotdeauna şi un umbrar din pînză de bumbac sau din altă ţesătură uşoară.

Atunci cînd se opreşte undeva ca să înnopteze, călătorul care străbate taiga îşi face din crengi o carcasă patrată şi întinde deasupra ei cortul. Intrînd în cort, îşi vîră sub el marginile pînzei şi astfel se apără de ţînţari şi de roua nopţii.

Dacă plouă, peste cort mai întinzi şi umbrarul şi în felul acesta te aperi de ploaie. În expediţia lui Cerem-

hovski, în afară de corturile în care locuiau cu toţii, fiecare avea cîte un cort special împotriva ţînţarilor.

Aşadar, plecînd la drum, geologii duceau în rucsac o greutate de 12 kgr. Dubenţov avea în plus şi o rezervă serioasă de cartuşe pentru carabina lui, şi un sortiment complet de instrumente geologice.

Fiecare purta asupra lui o rezervă de hrană pentru cinci zile.

Un asemenea echipament greu, cum ar părea la prima vedere, pentru nişte geologi care plecau la drum doar pentru două zile şi două nopţi, corespundea perfect ordinei stabilite de Ceremhovski în tabără. Om cu o mare experienţă, el cunoştea preţul lucrurilor de amănunt. Ceremhovski avea faima unui cercetător îndrăzneţ. Însă puţini ştiau cu cîtă grijă şi minuţiozitate se pregătea el cînd pornea în vreo expediţie. Şi-acum, de pildă, asistînd la echiparea grupelor ce plecau în cercetarea raioanelor necunoscute, bătrînul geolog nu se culcă pînă ce nu controlă totul, pînă la cel mai mic amănunt, la fiecare dintre cei care plecau, şi pînă ce nu se convinse că echipamentul fiecăruia este temeinic alcătuit.

Cum se crăpă de ziuă, în tabără începu forfota. Focul ardea vesel — bucătarul pregătea o mîncare săţioasă. Fără să se grăbească, oamenii se încălţau şi se îmbrăcau cu grijă, ca pentru drum, şi încercau pe umeri curelele rucsacurilor.

La dejun, Dubenţov îl rugă pe Pahom Stepanovici să i-l dea pe Orlan.

— E un ajutor de nădejde în taigă — îi spuse tînărul geolog. Tare aş vrea să împuşc o cabarga, să facem o friptură straşnică.

— Dar după tigru n-ai s-alergi ? îl întrebă Pahom Stepanovici cu un surîs blînd şi ironic, în acelaşi timp. Ei, ce să-ţi fac, ia-l ! Cîinele s-a obişnuit cu dumneata. Dar bagă de seamă, ai grijă de el ! Ştii ce cîine e Orlan... Eu nu l-aş da nici pe doi cai !

Cînd razele soarelui începură să alunece pe vîrful

meșteșugului, făcînd să scînteieze picăturile de rouă, geologii porniră la drum. Primul care părăsi tabăra fu Sterleadnikov, împreună cu colectorul, iar curînd după ei porniră Dubenţov şi Aniuta.

Cam întristat, Ceremhovski se apropie de Dubenţov, îi strînse mîna, iar pe Aniuta o sărută pe obraz.

— Vă doresc izbîndă, dragii mei — spuse el însoţindu-i. Dar fiţi cu ochii-n patru... Şi să vă întoarceţi cu veşti bune, neapărat...

Tinerii geologi porniră spre răsărit, întovărăşiţi de Orlan, care ţopăia vesel în jurul lor. Şi privindu-i în clipa aceea, cine şi-ar mai fi putut închipui că ei n-aveau să se mai întoarcă în tabăra pe care o părăseau ?

După ce se făcură nevăzuţi în pădure, Ceremhovski spuse pe un ton vesel călăuzei sale :

— Şi-acum, ne-a venit şi nouă rîndul, onorabile Pahom Stepanovici.

Începură să se pregătească şi ei de drum.

— Mă uitam adineauri după Viktor Ivanovici — spuse, dus pe gînduri, bătrînul geolog — şi nu ştiu cum, parcă îmi creştea inima. Ce urmaşi am educat noi ! Cît de mult îşi iubeşte meseria, ce tare, ce dîrz e ! Tineri ca aceştia, cu siguranţă că îşi vor întrece profesorii.

— Ai dreptate, Feodor Andreevici — încuviinţă bătrînul vînător, cu un glas sfătos. E un flăcău isteţ şi aprig ! Dacă-şi pune el ceva în minte, apoi nu se lasă pînă n-o scoate la capăt. Pentru astfel de oameni, taiga e ca o mamă...

În seara aceleiaşi zile, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici se întoarseră în tabără. Cercetările lor rămaseseră fără rezultat. Seara era întunecoasă. Pe cer pluteau nori grei, posomorîţi. La orizont, cînd într-o parte, cînd într-alta, şi mai ales înspre dealuri, văzduhul era brăzdat de fulgere, iar tunetul bubuia surd, amenințător, undeva în depărtare. Noaptea se porni o ploaie măruntă. Foşnetul monoton şi plicticos al picăturilor de ploaie, ce cădeau pe ramuri şi în iarbă, te-ntrista.

Ploaia ţinu toată noaptea, cînd slăbind, cînd înteţindu-se, şi continuă toată ziua următoare. Nori grei se tîrau jos, deasupra taigăi, ascunzînd vîrfurile dealurilor.

— După cum se vede, Feodor Andreevici, vremea s-a stricat pentru mult timp — spuse Pahom Stepanovici, urmărind mişcarea norilor.

Cu puţin înainte de a se lăsa seara, în tabără se întoarseră, uzi pînă la piele, Sterleadnikov şi colectorul. Rucsacurile le erau ticsite cu mostre de cărbune de piatră.

— Le-am găsit lîngă Dealul Cedrilor — îi spuse lui Ceremhovski Sterleadnikov, cu faţa strălucitoare de bucurie, îmbujorat şi încălzit de atîta alergătură. Într-una din văi există dezveliri, foarte bogate. La suprafaţă sînt trei strate înclinate.

La lumina unei lanterne electrice, profesorul studie pînă noaptea tîrziu mostrele de cărbune şi rocă.

— Da, acestea sînt depuneri terţiare — conchise el. Viktor Ivanovici a avut dreptate.

Descoperirea lui Sterleadnikov îl bucură nespus pe bătrînul geolog, dar bucuria aceasta era umbrită de grija pentru Dubenţov şi Aniuta, care nu se întorseseră încă.

Noaptea, ploaia continuă să cearnă mărunt şi, ca şi înainte, deasupra taigăi goneau cîrduri de nori destrămaţi, plumburii. Ceremhovski n-avea somn. Ieşea deseori din cort şi asculta încordat zvonurile nopţii, doar o auzi în beznă un strigăt, doar o răsuna o împuşcătură. Dar taiga vuia posomorîtă şi surdă, iar ploaia ţîrîia monoton în frunziş. În cele din urmă, bătrînul geolog nu mai putu răbda şi-l rugă pe Pahom Stepanovici să tragă cîteva salve.

Bătrînul vînător trase de două ori în aer, dar nici un răspuns nu veni din adîncul nopţii.

— Cred că s-au hotărît să aştepte pînă se face vreme bună — îşi spunea profesorul întorcîndu-se în cort, încercînd să se liniştească. Totuşi, în noaptea aceea nu dormi decît două ore. Cînd stătea culcat, cu ochii des-

chişi, cînd ieşea afară din cort şi asculta, cu urechea încordată. O dată cu zorile, Ceremhovski îl trezi pe Pahom Stepanovici şi îl rugă să se pregătească să plece în căutarea celor doi.

— Dacă pînă la ora zece dimineaţa nu se întorc — spuse el abătut — atunci, dragul meu prieten, va trebui să pornim în căutarea lor.

Se făcuse ora zece dimineaţa. Dubenţov şi Aniuta tot nu se întorseseră. La zece şi ceva, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici, punîndu-şi rucsacurile în spate, porniră spre Dealul Mare.

CAPITOLUL XI

Lîngă Dealurile Gemenii. — Pe urme. — Urmele unui popas de noapte la poalele Dealului Mare. — Descoperirea făcută de Ceremhovski.

Apropiindu-se de Dealurile Gemenii, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici dădură peste un pîrîu îngust şi se hotărîră să meargă de-a lungul lui. La intrarea în valea unde începea o pădure cu copaci mari şi rari — brazi, ulmi — Pahom Stepanovici, care mergea în faţă, se opri dintr-o dată.

— Ia te uită, Feodor Andreevici — spuse el.

— Un foc ?

Lîngă pîrîu, sub un brad, se vedea pe pămînt un rotocol de pămînt ars, iar în mijlocul lui, o grămăjoară de cenuşă bătătorită de ploaie.

— Pesemne că au înnoptat aici — spuse Ceremhovski.

Pahom Stepanovici privi atent locul din jur.

— Nu. Aici au stat în timpul prînzului — adăugă el — căci nu şi-au întins corturile. Se vede că asta au făcut-o înainte de ploaie, căci uite, au stat pe loc deschis. Poate că era la amiază şi au căutat un loc umbros. Dacă ar fi trecut pe aici cînd ploua, desigur că s-ar fi adăpostit sub crengi.

— Uite, mi se pare c-am găsit şi eu o urmă ! spuse cu însufleţire Ceremhovski.

Şi vîrîndu-se sub ramurile mult aplecate ale bradului, ridică de lîngă trunchi, dintre rădăcinile ce se întindeau deasupra pămîntului, o bucată de coajă de mesteacăn. Sub ea se afla o grămăjoară de mostre de rocă, învelite în pergament. Pe aceste mostre se aflau

etichete cu inscripţii făcute cu creionul : „Nr. 8, granit de biotită, povîrnişul răsăritean al Gemenului drept“ şi data ; „Nr. 14, cuarţ, vînă pe povîrnişul răsăritean al Gemenului stîng“ ş.a.m.d.

— Aceste mostre le-au adunat chiar în prima zi — explică Ceremhovski. Prin urmare, au plecat ca să înnopteze pe Dealul Mare. Şi se vede că nu s-au mai întors de acolo. Altfel, îţi închipui că ar fi luat cu ei mostrele astea ?

Şi punînd cu grijă rocile în coaja de mesteacăn, ieşi de-a buşilea de sub ramurile bradului.

— Ei, acum să plecăm şi noi într-acolo, Pahom Stepanovici — propuse profesorul. Poate că sînt pe deal şi cercetează rocile.

Se îndepărtară spre fundul văii, ţinînd mereu drumul pe lîngă pîrău. Curînd, pe prundişul de pe mal, acoperit de nisip, bătrînul vînător descoperi două urme omeneşti.

— Pe-aici au trecut spre Dealul Mare — zise el din mers. Păşeau unul după altul.

Din acea clipă, Pahom Stepanovici nu mai pierdu urmele Aniutei şi ale lui Dubenţov. Urmele se înşirau de-a lungul pîrăului. Ceva mai încolo, începeau hăţişurile dese ale unei pădurici. La jumătatea drumului, începură să dea peste nişte cedri uriaşi şi puternici, ce creşteau laolaltă cu plopi bătrîni. Aici erau foarte multe veveriţe care mereu se căţărau în sus, pe trunchiurile cedrilor, ţipînd furioase şi zgîriind cu ghearele scoarţa copacilor. Calea le fu tăiată de arbori doborîţi de furtună. Urma, care se întindea tot timpul pe malul drept al pîrăului, trecu deodată pe cel stîng, apoi, după vreo două sute de metri, reveni pe cel drept.

Peste o oră, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici ajunseră la poalele unui deal. În desişul pădurii era greu să te orientezi însă, după toate semnele, acesta trebuia să fie Dealul Mare. Pahom Stepanovici arătă cîţiva mesteceni, a căror scoarţă fusese de curînd jupuită.

— Şi-au pregătit pentru noapte scoarţă de copaci — a spus el. Aici trebuie să fi poposit.

Cercetă cu atenţie locul din jur şi găsi sub ramurile unui brad bătrîn urmele unui foc mare.

— Uite, aici au înnoptat, cînd a început să plouă — spuse bătrînul vînător. Iată şi lemnele arse, rămase de la foc, scoarţa de mesteacăn... Cu ea au acoperit corturile.

Ceremhovski şi Pahom Stepanovici poposiră cîtva timp lîngă bivuacul pe care-l părăsise Dubenţov şi Aniuta şi mîncară ceva la repezeală. În pădure începu să se lumineze : se schimba vremea. Printre nori se zări cerul albastru, strălucitor, iar razele soarelui străpunseră întunericul pădurii, luminînd-o şi făcînd să scînteieze picăturile de apă rămase pe frunze. Dintr-o dată se simţi o boare de aer cald. Păsările începură să cînte.

După ce mîncară, Pahom Stepanovici se apucă să cerceteze cu grijă locul pe care poposiseră Dubenţov şi Aniuta. Aşezat lîngă cenuşa focului, Ceremhovski se uita mîhnit la bătrînul vînător.

— Ce să se fi întîmplat cu ei ? se întreba el, fără să poată găsi un răspuns. Ce-ar fi să ne urcăm pînă-n vîrful dealului ? îi propuse el lui Pahom Stepanovici.

Bătrînul parcă nici n-auzise. Ceremhovski îşi repetă propunerea.

— Degeaba, Feodor Andreevici, n-avem ce căuta acolo — spuse în sfîrşit Pahom Stepanovici. Ei au coborît dealul încă de alaltăieri, iar ieri dimineaţă au plecat de aici.

— Cum ? ! se alarmă şi mai mult profesorul. Oare să fi pornit spre tabără ? Dar cînd ? Nu cumva drumurile noastre s-au despărţit ?

— Nici nu poate fi altfel, amîndoi s-au întors înapoi ieri dimineaţă — repetă Pahom Stepanovici. Au mîncat seara şi dimineaţa, uite aici, în locul ăsta, iar de prînzit au prînzit în altă parte... vedeţi ce puţină cenuşă e ? Era noapte, dar n-au aprins focul. Se vede că nu mai puteau de oboseală, şi-au adormit buştean...

— Să fi plecat oare spre celălalt deal ?

Pahom Stepanovici nu răspunse. Continua să umble tăcut jur-împrejur, aplecîndu-se uneori şi cercetînd în-

delung iarba. Apoi, îndepărtîndu-se încet de locul bivuacului, stătu acolo cît stătu şi se întoarse zicînd :

— Aşa e, Feodor Andreevici, s-au întors. S-au întors pe acelaşi drum pe care au venit aici.

— Şi nu există nici un fel de semn, care să arate că s-ar putea înapoia aici ? îl întrebă profesorul.

— Nu prea văd — spuse clătinînd din cap bătrînul vînător. Uite, au dat jos pînă şi beţele de cort, iar scoarţa de mesteacăn au lăsat-o în voia ploii. Trebuie să pornim înapoi pe urmele lor. Uite, pe-acolo — arătă Pahom Stepanovici. O să ne ţinem de ele, pînă om afla unde duc.

Urma îi duse la pîrău şi de acolo începu să meargă înainte de-a lungul malului. Însă nu mergea exact după prima urmă, lăsată de Dubenţov şi Aniuta cînd mărşăluiseră de la Dealul Gemeni la Dealul Mare. Se vedea că tinerii geologi se orientau numai după pîrău. Nu departe de locul unde se aflau copacii doborîţi de furtună, urma coti în pădure, unde Pahom Stepanovici găsi pe iarbă pene de ieruncă, apoi coti după copacii doborîţi şi acolo se vedeau din nou pene de ieruncă. Numai după asta urma se întorcea din nou la pîrău.

În cea de-a doua jumătate a zilei, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici se apropiară de pădurea de cedri, prin care trecuseră atunci cînd merseseră spre Dealul Mare. Bătrînul vînător se opri şi începu să se uite cu atenţie, cînd în dreapta, cînd în stînga.

— S-au rătăcit — spuse el hotărît.

— De ce crezi asta, prietene ? îl întrebă neliniştit Ceremhovski.

— Aici se împreună două izvoare şi valea se împarte în două — spuse Pahom Stepanovici. O parte porneşte în stînga, spre Gemeni, cealaltă spre dreapta, către noi. Dacă ar fi mers înapoi, pe partea stîngă a izvorului, atunci ar fi ajuns la Gemeni. Ei însă, după cum se vede, au mers pe partea dreaptă şi-au greşit.

Uitîndu-se cu atenţie în jur, Ceremhovski se încredinţă că bătrînul avea dreptate. Se găseau la o bifurcare a văii, care era greu de observat în mijlocul desi-

şului. Partea dreaptă a văii părea o continuare a aceleia de lîngă Dealul Mare, deoarece cea stîngă se abătea în altă parte. Era natural ca Dubenţov şi Aniuta să fi pornit spre cea dreaptă, pentru că la bifurcare părea că ea este cea principală.

Profesorul şi călăuza se priveau întrebători unul pe altul.

— Trebuie să-i căutăm — hotărî Ceremhovski.

Pahom Stepanovici legă un smoc de iarbă, apoi luă un băţ, pe care-l ascuţi la un capăt. Prinse smocul de el şi-l înfipse la bifurcarea izvoarelor. Apoi porni mai departe, după urme.

Aproape două ore merseră de-a lungul pîrăului, pe vale, abătîndu-se tot mai mult spre dreapta, spre nord-vest. După aceea, o cotiră de-a dreptul spre vest.

— E uluitor ! spuse cu necaz bătrînul geolog. Şi un om lipsit de experienţă ar fi putut să se descurce, să se orienteze... Dar Viktor Ivanovici... Cum de n-a putut el să observe că valea o ia spre nord ?

— Norii erau prea jos, Feodor Andreevici — căuta Pahom Stepanovici să-l dezvinovăţească pe Dubenţov — nu se vedea soarele şi din pricina asta s-o fi rătăcit...

— Dar avea busolă ! spuse Ceremhovski, scoţîndu-şi busola. Însă, aruncînd o privire asupra ei, rămase încremenit.

— Iartă-mă ! Într-adevăr, valea asta se îndreaptă spre apus. E ceva foarte curios !

În momentul acela treceau printr-o pădure bătrînă, deasă, unde nu răzbăteau razele soarelui. Ceremhovski mergea tot înainte, nădăjduind să dea de o poiană, uitîndu-se în acelaşi timp cu atenţie în jur.

Şi iată că pădurea se sfîrşi. Călătorii se treziră lîngă o văgăună mlăştinoasă, plină de copaci scunzi, pipernicişi. Pe marginea văgăunei creştea o iarbă deasă. Soarele lumina puternic, coborînd spre apus.

— Aici au aşteptat ceva — spuse Pahom Stepanovici — arătînd iarba culcată. Uite, au stat mult timp pe loc, unul dintre ei se vede că s-a culcat chiar pe iarbă, pesemne că Ana Feodorovna s-o fi odihnit niţel.

De-aici, urma o lua la stînga, spre apus, dar la vreo cincizeci de metri, cotea brusc spre dreapta şi continua să meargă din nou spre nord.

— E ceva nemaipomenit, Pahom Stepanovici — spuse Ceremhovski, în timp ce bătrînul cerceta urma. Viktor Ivanovici s-a luat după busolă, dar busola l-a înşelat !

— Atunci se vede că nici busola nu arată întotdeauna exact ? întrebă la rîndul lui, uimit, Pahom Stepanovici.

— Să-ţi spun cum a fost. Cît timp au mers pe vale, s-au încrezut în ea, dar cînd au ieşit la loc deschis, instinctul se vede că i-a mînat spre drumul cel bun. Vezi că urma se îndreaptă spre apus. Dar s-au uitat la busolă şi uite ce s-a întîmplat...

Şi scoţîndu-şi pălăria, o puse pe pămînt, apoi cu grijă aşează deasupra ei busola geologică.

— Ia te uită aici, prietene Pahom Stepanovici, acul trebuie să arate spre nord. Şi ce ne arată ? După soare, ne putem convinge că el arată spre răsărit. Însă alaltăieri n-a fost soare şi pentru ei răsăritul — după busolă — a fost nordul. Tot după busolă, la nord trebuia să fie apusul. Adică, totul s-a mişcat spre dreapta cu un sfert de cerc. Iar Viktor Ivanovici controlîndu-şi busola, se vede că s-a întristat că l-a înşelat instinctul şi a fost nevoit să se încreadă în busolă care, în loc să-i ducă spre apus, i-a dus la nord. Aşa s-au rătăcit — încheie savantul, plin de amărăciune.

— Dar oare de ce în locul ăsta busola nu arată bine ? întrebă Pahom Stepanovici, care se posomorîse şi el.

— Este o anomalie magnetică, dragul meu Pahom Stepanovici — răspunse abătut profesorul. Undeva, poate că în munţi, în străfundurile lor, s-a format un puternic centru magnetic, sub formă de roci de bazalt sau magnetită. Dar e prea devreme ca să ne neliniştim, pentru că se poate foarte bine întîmpla să nu avem de-a face decît cu un simplu bazalt, adică cu o rocă eruptivă, care conţine de obicei foarte multă magnetită.

— Şi ce-o să facem acum, Feodor Andreevici ? îl întrebă vechiul vînător, care acum, pus în faţa unor fapte complet necunoscute, nu mai pricepea nimic.

Bătrînul geolog şezu multă vreme îngîndurat şi amărît lîngă pălăria pe care se afla busola geologică, fără să-i răspundă tovarăşului său de drum. În pădure era zăpuşeală. Căldura înăbuşitoare a serii şi aerul încins îl moleşiseră pe profesor. Se vede că oboseala îl răzbise în sfîrşit. În cele din urmă, răsuflînd greu, se ridică în picioare, aşează busola în cutie, îşi puse pe cap pălăria, notă ceva în carneţel, apoi îl vîrî la loc în buzunar.

— Să mergem spre tabără, prietene Pahom Stepanovici — zise el, punîndu-şi rucsacul în spate. Acolo o să vedem ce-i de făcut.

CAPITOLUL XII

Planul lui Ceremhovski. — Pahom Stepanovici se pregăteşte să pornească în căutarea celor rătăciţi. — Eşuarea planului. Karamuşkin e pus pe fapte eroice. — Ajutorul dat de oroci. — La Komsomolsk-pe-Amur. — Un avion deasupra taberei.

Seara tîrziu, Ceremhovski şi Pahom Stepanovici ajunseră în tabără, rupţi de oboseală, întristaţi. Speranţa ascunsă că îi vor găsi acolo pe Dubenţov cu Aniuta se spulberase.

Pe drum, Ceremhovski schiţă pentru orice eventualitate un plan de acţiune, pe care îl discută în amănunt cu Pahom Stepanovici. Potrivit acestui plan, Pahom Stepanovici avea să pornească chiar a doua zi dimineaţă în căutarea celor doi. Bătrînul vînător îl încredinţă pe şeful expediţiei că nu se va lăsa pînă nu le va da de urmă, chiar dacă ar fi fost să meargă la capătul lumii. Cît despre Ceremhovski, el urma să se ocupe cu studierea zăcămintelor de cărbuni de pămînt şi să nu ridice bivuacul pînă cînd nu se vor întoarce Aniuta cu Dubenţov. Dacă în următoarele două-trei zile nu se vor înapoia, el va trimite un lucrător la Komsomolsk, cu rugămintea de a li se pune la dispoziţie avioane pentru căutarea celor doi tineri.

Cu toate acestea, întîmplările care urmară aduseră — după cum cititorul va vedea în curînd — schimbări radicale în proiectele şefului de echipă.

După ce luară cina şi se odihniră puţin, Ceremhovski, împreună cu Pahom Stepanovici, la lumina focului de vreascuri, începură pregătirile pentru expediţia de a doua zi. În curînd însă, Ceremhovski se simţi bolnav:

se vede că, în timp ce îi căutau pe Aniuta şi pe Dubenţov, fiind năduşit şi stînd pe pămîntul umed şi rece, răcise. Tremurînd din pricina febrei şi căutînd să nu dea atenţie durerii pe care o simţea în piept, bătrînul se duse la culcare. Spre miezul nopţii, Pahom Stepanovici îşi isprăvi şi el treburile. Aşează toate cele trebuincioase într-un sac, îşi examină şi repară îmbrăcămintea şi încălţămintea, îşi curăţi şi unse arma. Apoi îi spuse omului de serviciu pe tabără să hrănească şi să adape în zori calul. După aceea, fără să se dezbrace, se culcă.

Cînd răsări soarele, Pahom Stepanovici era în picioare. Ceremhovski nu se vedea nicăieri, şi Pahom Stepanovici intră în cortul lui, crezînd că profesorul nu se trezise încă. Trebuia să-şi ia rămas bun şi să capete ultimele instrucţiuni.

Bătrînul geolog nu dormea. Pahom Stepanovici rămase uimit cînd văzu în ce stare se afla. Ţinea ochii pe jumătate închişi, capul aplecat într-o parte, fără vlagă. Mîinile-i uscate, zăceau nemişcate deasupra plăpumii. Bolnavul respira greu.

— Ce s-a întîmplat, Feodor Andreevici ? îl întrebă bătrînul vînător, aplecîndu-se asupra lui.

— Nu ştiu, nu ştiu, dragă prietene — răspunse profesorul cu glas slab. Am febră... febră mare... Abia mai pot să răsuflu...

Pahom Stepanovici îl trezi numaidecît pe felcer. Karamuşkin îşi făcu apariţia, puse numaidecît termometrul şi începu să-l examineze pe Ceremhovski. Termometrul arăta o temperatură de aproape 40°. Karamuşkin nu mai ştia unde îi e capul : se temea de encefalită — boală împotriva căreia nu exista pe acea vreme nici un fel de medicamente.

Vestea că profesorul căzuse greu bolnav alarmă toată tabăra. Toţi aşteptau neliniştiţi să audă ce va spune felcerul.

— Seamănă cu o congestie pulmonară — spuse Karamuşkin, examinîndu-l atent pe Ceremhovski. Numai că simptomele sînt tare neprecise...

Vroia să-şi exprime bănuiala că ar putea fi o encefalită. Tăcu însă, pentru că nu voia să-l mîhnească pe profesor şi să semene panică printre oamenii echipei. Cu toate acestea, puse o întrebare, care lăsa să se întrevadă bănuiala ce-i încolţise în minte :

— Simţiţi vreo durere în mîini, în picioare, Feodor Andreevici ?

— Deocamdată le pot mişca — răspunse bătrînul geolog, înţelegînd la ce se gîndea felcerul.

— Simţiţi vîrfurile degetelor ?...

— Se pare că da...

— Atunci nu seamănă... — spuse Karamuşkin, fără să-şi termine gîndul început. Cu toate acestea, starea dumneavoastră, Feodor Andreevici, o consider extrem de gravă. Trebuie să vă transportăm neîntîrziat pînă la un spital.

— Nu vorbi prostii, Karamuşkin, — îl repezi profesorul. Dumneata nu ştii că eu nu pot lăsa expediţia... în situaţia asta ? Guvernul mi-a dat aprobarea, este visul meu de o viaţă întreagă... şi apoi, am găsit, aproape că am găsit locul unde se află zăcămintele de hematită... — încheie el, cu glas stins.

Pahom Stepanovici ieşi, îl chemă în şoaptă pe felcer, după ce acesta îi dădu bolnavului o doctorie.

— Spune-mi, băiete — îl întrebă bătrînul vînător, luîndu-l deoparte pe felcer şi ducîndu-l cît mai departe de cort — pe Feodor Andreevici l-a muşcat vreo căpuşă veninoasă ?

— Nu sînt simptome de encefalită — zise felcerul dînd din mîini. Şi-apoi, eu tot timpul aplic măsuri de profilaxie, asta o ştii şi dumneata, aşa că nu cred să fie vorba de aşa ceva. Organismul e şubred şi de asta suportă greu boala. Presupun că e vorba de o congestie pulmonară.

— Şi ai să-l poţi lecui dumneata singur ?... întrebă Pahom Stepanovici, încruntîndu-se.

— Nu pot garanta, dragul meu. Ştii şi dumneata, nu sînt medic, sînt numai felcer.

— Aşa-aşa... cu alte cuvinte, Feodor Andreevici ar putea să moară ? întrebă curajos bătrînul vînător.

— Nu se poate vedea dinainte, boala este boală. Şi aici, în plus, e vorba şi de un organism zdruncinat.

— Zici că neapărat trebuie internat în spital ?

— Neapărat ! răspunse hotărît felcerul. Şi trebuie dus fără întîrziere.

— Ei, dacă e aşa, atunci adună-ţi calabalîcul — încheie vînătorul. O să-l duceţi voi doi, dumneata şi lucrătorul acela. Unul va merge călare, şi-l va ţine, celălalt va duce calul de căpăstru. Peste deal să nu mergeţi. O să-l chinuiţi prea mult — luaţi-o prin stînga. În apropiere de Udomi îl veţi lua pe Mamîka şi-i veţi spune că l-am rugat eu să-l ducă în 24 de ore pe Feodor Andreevici din aşezare la Komsomolsk, cu un bat. Veţi merge şi ziua, şi noaptea. Aveţi de făcut 24 de ore pînă la Udomi, iar de acolo 48 de ore pînă la aşezare, şi încă o zi şi o noapte pînă la Komsomolsk. În 4 zile să fiţi la Komsomolsk — încheie Pahom Stepanovici posomorît, pe un ton aproape poruncitor. Orice s-ar întîmpla, dumneata răspunzi. Doar ştii pe cine duci... Şi mai am o mică rugăminte. Ia plicul ăsta şi trimite-l la Komsomolsk femeii mele.

În scrisoarea care începea cu cuvintele cele mai duioase, vînătorul o vestea pe „femeia lui" despre nenorocirile care se abătuseră asupra caravanei, spunîndu-i că nu avea să se înapoieze chiar atît de curînd. Apoi mai adăuga : „Preşedintelui, lui Andrei Ignatici, spune-i că la iarnă am să merg cu brigada spre izvoarele Zimin, la vînătoare de veverițe, aşa că să ducă acolo nişte iucola şi să repare magazia".

După ce dădu dispoziţia să fie pregătit calul cel mai bun, Pahom Stepanovici intră în cortul lui Ceremhovski ca să-i comunice hotărîrea luată împreună cu felcerul. Şeful expediţiei încercă să obiecteze.

— Uite ce, Feodor Andreevici — declară hotărît Pahom Stepanovici — fierul şi cărbunii n-or să fugă, pe cînd viaţa dumitale este mai presus de orice. Cînd te vei face bine, atunci poţi să străbaţi în lung şi-n lat toată

taiga. Pentru fata dumitale şi Viktor Ivanovici, nu fi îngrijorat : am să-i găsesc şi am să-i aduc...

Ceremhovski nu răspunse, dar se vedea că este de acord cu argumentele bătrînului său prieten.

În timp ce pregăteau calul, felcerul aplică pe pieptul şi pe spatele bolnavului o cataplasmă. Febra bolnavului crescu şi mai mult. Ceremhovski începuse să delireze. O chema pe Aniuta, atrăgîndu-i atenţia asupra unor lucruri înfricoşătoare care o pîndeau, striga mereu cu glas tare ceva în legătură cu perturbaţia magnetică, vorbea cu un Dubenţov închipuit, şi-l mustra pentru nişte greşeli pe care le făcuse.

Delirul însă nu dură multă vreme. După ce-i scoaseră cataplasma şi îl îmbrăcară mai gros pentru drum, Ceremhovski îşi reveni.

— Tocmai acum să mă îmbolnăvesc, ce ghinion — spuse el gemînd. Pahom Stepanovici, dragul meu prieten, caut-o pe fetiţa mea, salveaz-o... nu-i lăsa să piară...

Şi de sub pleoapele roşii, congestionate, începură să i se prelingă lacrimi.

— Lui Viktor Ivanovici să-i transmiteţi, dacă... mi se întîmplă ceva... îi încredinţez tot... toată conducerea lucrărilor de prospectare, şi... şi las moştenire lucrările mele...

— Lasă, Feodor Andreevici — căuta să-l liniştească bătrînul vînător cu un glas plin de blîndeţe şi duioşie, neobişnuit pentru el, că mai mergem noi prin taigă şi o să descoperim multe zăcăminte. Iar pe Aniuta şi pe Viktor Ivanovici am să-i găsesc, chiar dacă ar fi să merg pînă la capătul lumii. De asta să n-ai nici o grijă.

În faţa cortului fu adus un cal înşăuat.

— Ei, Feodor Andreevici, atunci să ne vedem cu bine — spuse Pahom Stepanovici, apropiindu-şi obrazul de faţa bătrînului său prieten. Iar în ce mă priveşte, am să pornesc şi eu pe drumul care m-aşteaptă...

Ignat Karamuşkin de mult voia să săvîrşească o faptă eroică. Pesemne că de aceea venise în Orientul îndepărtat, de aceea ceruse să facă parte din această expediţie

grea. Dar dorința asta arzătoare nu se trezi în el cu adevărat decît după întîlnirea cu Viktor Dubențov. Numai Karamușkin știa cît de mult îl pizmuia pe tînărul geolog. Vînătoarea tigrului, salvarea lui Mamîka — ce n-ar fi dat să fi săvîrșit el faptele acestea !... Sigur, Aniuta de asta îl îndrăgise pe Dubențov. Și într-adevăr, cum să nu-ți placă un erou ca el ! Și ce era Karamușkin în comparație cu Dubențov ? Un biet felcer, care nici măcar nu cunoștea taigaua și care pe deasupra nici nu era prea învățat. Dar stați, Karamușkin le va arăta el tuturor ce poate ! Felcerul își dădea seama că pentru a săvîrși o faptă eroică nu-i de ajuns numai să ai dorința de a o face, dar nu bănuia cît de multe lucruri trebuie pentru aceasta.

Pregătindu-se pentru drumul greu care îl aștepta, alerga prin tabără transpirat, cu părul zbîrlit. El însuși examină calul, șaua, pregăti infuziile necesare pentru drum, puse deoparte și îi încredință lui Sterleadnikov medicamentele ce trebuiau lăsate în bivuac.

Și iată că pregătirile luară sfîrșit.

— Vom merge așa — îi explica el, cu aerul cuiva care dă ordine, lucrătorului însărcinat să-l ajute : unul din noi călare, ținîndu-l în brațe pe bolnav, celălalt ducînd calul de căpăstru, apoi pe drum vom face cu schimbul. Ai înțeles ?

— Stai, stai — îl opri pe Karamușkin tehnicianul-geolog Sterleadnikov, în momentul în care felcerul se pregătea să încalece. Dumneata știi cum trebuie să înaintezi ca să scurtezi cît mai mult drumul ?

— Vom merge spre Udomi, iar de acolo începe o cărare... Vom ocoli mlaștina dinspre sud, așa cum ne sfătuiește Pahom Stepanovici.

— Nu despre asta vorbeam ; ai socotit cam cît timp îți trebuie pentru drum ?

— Cum să socotesc ?

— Vezi, și mai vrei să ajungi repede la așezare ! îi spuse dojenitor Sterleadnikov. El nu dădea nici doi bani pe Karamușkin și socotea că se făcuse o mare greșeală încredințîndu-i-se transportarea profesorului Ce-

remhovski la Komsomolsk-pe-Amur. Ascultă, şi ţine bine minte ce-ţi spun — continuă el, subliniind fiecare cuvînt. Calul nu este o maşină, e un animal. Dumneata ai de gînd probabil să înaintezi ziua, iar noaptea să dormi, nu-i aşa ? Ei bine, în felul ăsta n-ai să ajungi nici într-o săptămînă la aşezare. Uite care e sistemul : mergi o oră ; zece minute te odihneşti. După două ore de mers, faci un popas de 30 de minute, după 6 ore — un popas de 2 ceasuri. Noaptea nu faci nici un popas, fiindcă noaptea se poate înainta foarte bine. Pentru asta însă, trebuie să ai pregătite de cu seară vreo 20 de torţe din coajă de mesteacăn. În special acest sistem de înaintare se va putea practica dincolo de Udomi, unde există o cărare. Calului să-i daţi ovăz la popasul de 2 ceasuri, şi cît mai mult ovăz. M-ai înţeles ?

— Am înţeles — mîrîi nemulţumit Karamuşkin. Aduceţi-l pe bolnav.

...Un alai ciudat înainta încet printre hăţişurile taigăi : doi călăreţi pe un singur cal şi o călăuză. Felcerul se legăna în şa, ţinîndu-l în braţe pe şeful caravanei, înfăşurat într-o pătură. Crengile îi biciuiau şi îi zgîriau pe călăreţi. Ca să-l apere pe bolnav şi ca să-şi ferească obrazul, Karamuşkin era nevoit aproape tot timpul să se aplece şi să primească loviturile crengilor în spate. O dată, un ciot îl zgîrie atît de tare, încît felcerul fu cît p-aci să cadă de pe cal, împreună cu bolnavul. Se alese numai cu haina ruptă zdravăn la spate. După această întîmplare, Ceremhovski ceru să fie lăsat singur în şa. Acum Karamuşkin mergea alături, sprijinindu-l.

Sfatul dat de Pahom Stepanovici de a nu merge prin mlaştină şi de a o ocoli prin stînga, pe la sud, se dovedi a fi înţelept. Pînă la pădurea de stejari făcură numai trei ceasuri, în loc să piardă aproape o zi întreagă, cum se întîmplase data trecută cînd trecuseră de-a dreptul prin mlaştină. E drept că şi pe drumul acesta întîlniră destule obstacole care îl zăpăciră pe Karamuşkin, îndeosebi copaci doborîţi de furtună, care ocupau o întindere destul de mare.

Pe aici izbucnise cîndva un incendiu. Focul mistuise întreaga pădure tînără şi tot stratul de vegetaţie, de jur-împrejur. Şi pentru că aproape peste tot, în Sihote-Alin, rădăcinile copacilor nu cresc în adîncime, ci se întind orizontal, la suprafaţa pămîntului — dedesubt aflîndu-se fie roci, fie pietriş — toate rădăcinile erau dezgolite şi nu aveau de ce să se mai ţină, iar la întîiul vînt mai puternic, toată pădurea arsă se prăbuşi. În locul trunchiurilor, acum se ridicau în sus rădăcini noduroase, uneori cu bulgări de pămînt prinse de ele, alteori blocuri întregi de argilă în care erau înfipte rădăcini, crengi ascuţite şi trunchiuri. La prima vedere, se părea că n-ai fi putut să răzbaţi prin haosul acela.

Călătorii noştri însă avură noroc : undeva, aproape, lîngă o băltoacă, formată pe o argilă compactă, zăriră urmele a trei elani. Se vede că acolo se adăpaseră două animale mari şi un pui. Urmele duceau în desiş. Karamuşkin se luă după ele şi în scurt timp se întoarse, anunţînd solemn şi ştergîndu-şi faţa asudată :

— Există o trecere. E drept că e greu s-o străbaţi, dar totuşi o să ne putem strecura. Călare însă, nu se poate trece pentru că ne putem agăţa de trunchiuri. Vă vom duce noi, Feodor Andreevici.

Bătrînul geolog încercă să se împotrivească, dar Karamuşkin nu-i luă în seamă vorbele. Felcerul împreună cu muncitorul tăiară în grabă doi pari, legară de ei o manta de ploaie şi îl culcară pe Ceremhovski pe această targă improvizată. Cu mari eforturi, călătorii merseră aşa aproape un ceas întreg printre copacii doborîţi, ţinîndu-se de urma elanilor. După ce trecură de hopul acesta, zăriră un pîrău, în apropierea căruia caravana se întîlnise mai înainte cu porcii mistreţi.

După ce lăsară calul să se odihnească şi să mănînce, călătorii îşi continuară drumul de-a lungul pîrăiaşului. În acel loc, pădurea se mai rărea. Iarba şi tufişurile aproape că dispăruseră.

Drumul, destul de uşor acum, nu ţinu multă vreme. Trecînd pe o pantă lină, călătorii noştri ajunseră în lunca rîului Udomi. Nu nimeriră însă urma pe care o

lăsase caravana în drum spre platou, şi în curînd începură să se învîrtească în labirintul nenumăratelor braţe, formate în valea largă a rîului. Karamuşkin nu avea încredere în lucrătorul care îl însoţea şi căuta el însuşi vad peste aceste braţe. Peste fiecare vad ducea calul de căpăstru, strigîndu-i însoţitorului său să nu ude picioarele bolnavului. Istovit, ud leoarcă, peste vreo două ceasuri Karamuşkin găsi urma caravanei şi de aici nu o mai pierdu pînă la sfîrşit.

Soarele era aproape de asfinţit cînd călătorii ajunseră la tabăra de la gurile rîului Udomi. Ceremhovski era istovit, slăbise mult, şi, de îndată ce îl duseră în cortul lui, adormi. Karamuşkin nu mai prididea cu treburile. Îşi uscă hainele, pregăti un ceai tare pentru bolnav, alese cel mai bun cal din tabără, verifică echipamentul.

Boala şefului caravanei îl mîhni nespus de mult pe Mamîka. Bătrînul oroci rămăsese în tabără, aşteptînd un prilej favorabil ca să-l „păcălească" pe amba şi să treacă rîul. Dar acum Mamîka se arătă gata să meargă fără întîrziere spre aşezare.

Pe Ceremhovski îl treziră peste două ceasuri. Stînd în pat, înfăşurat în cataplasme, profesorul dădea ultimele directive geologului Titleanov, care rămînea în tabără.

— Mîine dimineaţă veţi pleca spre baza expediţiei — spunea el cu o voce slabă. Vă va duce Skuratov, care m-a însoţit pînă aici. Acolo, pînă la întoarcerea lui Dubenţov, veţi conduce explorarea zăcămîntului de cărbuni. Lucrează în linişte. Eu cred că am să mă întorc în curînd. Dacă mi se întîmplă ceva, veţi primi directive suplimentare... Aţi înţeles ce v-am spus, totul e limpede, nu-i aşa ?

— Da, Feodor Andreevici, — răspunse cu voie bună Titleanov, un om înalt, uscăţiv. Mîine în zori plecăm...

La lumina torţelor din coajă de mesteacăn, pregătite în număr mare, Ceremhovski, însoţit de felcer, Mamîka şi muncitor, trecură cu bine rîul Udomi. În frunte păşea Mamîka, ţinînd ridicată sus o torţă. Lumina torţei scotea la iveală din întuneric trunchiurile copacilor ce

pluteau fantomatic în faţa călătorilor, crengile atîrnînd în toate părţile, cărarea îngustă, precum şi rădăcinile dezgolite care apăreau în drum. Calul, odihnit, mergea iute, simţind că se apropie de un sălaş omenesc.

Înaintau repede şi fiindcă torţele luminau bine cărarea. Felcerul şi muncitorul îşi schimbau din cînd în cînd rolurile : unul din ei ducea calul, celălalt ţinea bolnavul, şi invers.

Nopţile de iunie sînt scurte. Sub pologul întunericului, călătorii n-apucară să facă decît trei popasuri, şi iată că zorile şi mijiră. O dată cu răsăritul soarelui făcură un popas de două ceasuri pe malul nisipos al rîului Hungari. Karamuşkin îi dădu bolnavului doctoriile necesare. Ceremhovski nu se simţea nici mai bine, nici mai rău. Dar nu era de loc mofturos. Făcea tot ce-i spunea felcerul : bea infuzii, stătea răbdător în şa, legănîndu-se, şi fără să scoată nici un geamăt.

Din fericire, vremea era frumoasă. Oamenii se odihneau cîte zece minute la fiecare oră, iar la fiecare şase ore, cîte două ceasuri. Respectînd cu străşnicie acest regim, mergînd în acelaşi ritm, îşi păstrau forţele, cruţîndu-le şi pe cele ale calului.

A doua zi, pe la prînz, trecură de aşezarea retrasă, iar spre sfîrşitul celei de-a treia zi, socotind din clipa în care au părăsit platoul, pe la revărsatul zorilor, îi întîmpină un lătrat de cîini de la o mare aşezare de oroci.

— Ei, vedeţi, Feodor Andreevici — spuse voios felcerul, scoţîndu-l pe Ceremhovski din pătură — tot ce a fost mai greu, a trecut. Acum cred că sănătatea dumneavoastră e în afară de orice primejdie. Vorbind sincer, la început eram tare îngrijorat. Credeam că n-o să rezistaţi la zdruncinături. Dar se vede că aveţi un organism de-a dreptul de fier.

Niciodată Karamuşkin nu fusese mai mîndru de el ca în clipa aceea ! Şi cît de mult ar fi dorit ca toate acestea să le simtă şi Aniuta !

— Ce bine ! spunea profesorul înviorat. Poate că nici nu va fi nevoie să mergem la Komsomolsk,

— Nu se poate, Feodor Andreevici, la dumneavoastră procesul congestiei nici nu a evoluat încă cum trebuie. Este posibil să nu ia amploare — în cazul acesta e cu totul altceva — dar boala poate lua o altă întorsătură. Trebuie să ne grăbim, să ne grăbim!

Profesorul Ceremhovski fu găzduit în clădirea şcolii, în camera învăţătoarei. Tînăra fată stătea tot timpul la căpătîiul bolnavului, în timp ce felcerul se odihnea — el nu dormise nici o oră din momentul cînd plecase de pe platou. Vestea că şeful expediţiei se îmbolnăvise şi trebuia transportat repede la Komsomolsk tulbură întreaga aşezare. Încă înainte de răsăritul soarelui, toţi bărbaţii se adunară în faţa şcolii, unde se sfătuiră între ei cum să-l transporte mai repede pe savant la Komsomolsk. Preşedintele sovietului local îl alese pe Aktînka Bokaci, ca unul dintre cei mai buni conducători de bat, dîndu-i drept ajutor pe Mamîka. Bătrînul oroci cunoştea foarte bine rîul Hungari. În afară de aceasta, preşedintele le mai dădu şi un bat de rezervă, cu doi oameni destoinici.

Baturile părăsiră malul la ora şapte şi jumătate dimineaţa. Pe primul bat, împreună cu bolnavul, se aflau felcerul, Mamîka şi Aktînka. Pe cel din spate, cei doi oroci şi muncitorul. Desprinzîndu-se de mal, luntrile lungi, înguste, scobite dintr-un trunchi întreg de copac, cu prova ca o lopată, porniră repede, duse de curent, mînuite dibaci cu prăjini.

Au mers o zi şi o noapte întreagă, luminîndu-şi drumul cu ajutorul torţelor făcute din coajă de mesteacăn. Karamuşkin se minuna în faţa dibăciei lui Aktînka de a conduce batul prin pragurile înspumate, sau prin vîrtejurile uriaşe ce se învolburau în faţa stîncilor de lîngă mal. Erau clipe cînd batul părea gata-gata să se răstoarne. Atunci felcerul, pierzîndu-şi răsuflarea, se apropia de Ceremhovski, prinzîndu-i umerii cu braţele. Dar după o fracţiune de secundă, batul, cu o viteză fulgerătoare, tăia vîltoarea îndreptîndu-se spre un loc mai ferit, fără să se răstoarne. Noaptea, Aktînka nu avea încredere nici în priceperea sa, nici în lumina torţelor.

Ajungînd în dreptul pragurilor învolburate, el apropia luntrea de mal, intra în apă pînă la brîu sau pînă la piept, şi cu braţele trecea batul prin locul primejdios.

După o zi şi o noapte de plutire pe acest rîu de taigă, în faţa călătorilor se deschise oglinda nesfîrşită şi netedă a Amurului. Străbătuseră o distanţă de peste 250 km de la aşezare. Dar de la gurile rîului Hungari şi pînă la Komsomolsk mai rămăseseră aproape 70 km. Aici le veni în ajutor vaporaşul poştal, care se afla într-un sat apropiat. Peste un ceas şi jumătate vaporaşul îl transportă pe bolnav în portul Komsomolsk-pe-Amur. Ceremhovski, care se odihnise în ultimele 24 de ore, se simţea acum mai bine. Sosirea în oraş îl învioră şi mai mult ; ba chiar îl rugă pe felcer să-l scoată din păturile în care îl înfăşurase, dorinţă însă pe care Karamuşkin o respinse categoric. Chemînd salvarea, el îl transportă pe profesor la cel mai bun spital al oraşului. Iar cînd Ceremhovski fu introdus în salon, felcerul, strălucind de bucurie, rosti :

— Acum pot să vă scot păturile, Feodor Andreevici.

— Dragul meu — spuse Ceremhovski, cu glasul stins — dacă îmi va fi dat să mai trăiesc şi să mai fac parte din expediţie, acest lucru se datoreşte numai dumitale şi bravilor dumitale însoţitori.

— Iar eu, Feodor Andreevici, am să vă rog să mă luaţi din nou cu dumneavoastră... zise tulburat Karamuşkin.

— Da, da, ai dat dovadă că eşti un om destoinic — spuse bătrînul geolog cu o voce slabă. Te voi lua cu mine, neapărat, şi cu multă plăcere...

Ceremhovski dormi aproape 24 de ore într-un salon luminos şi curat. Medicamentele pe care le luase la venire avură efect. Acum respira mai uşor, iar febra scăzuse.

— Ştii, băiete, că tu i-ai salvat viaţa profesorului ? îi spuse medicul lui Karamuşkin, după ce-l examină pe Ceremhovski. Cîtă tenacitate, cît curaj !... Să vii tocmai de la capătul lumii, în patru zile, cu un asemenea bol-

nav în braţe — drept să spun, nu oricine ar fi putut să facă lucrul acesta.

— Rolul meu, doctore, a fost mai mult decît modest — răspunse felcerul. Oricine ar fi putut să străbată repede această distanţă. Totul e să ai ajutoare de nădejde. Cu ei nici o nenorocire nu este de temut...

Simţindu-se mai bine, Ceremhovski rugă pe cineva să-l cheme pe Karamuşkin. Obrajii supţi şi ochii, adînciţi în fundul capului, arătau cîte suferinţe încercase bătrînul geolog în cele cinci zile de boală. Cu toate acestea, profesorul se arătă preocupat de treburile expediţiei.

— Deocamdată, îmi este interzis să iau legătura cu caravana — spuse el — de aceea te rog încă un lucru : să-i scrii şefului expediţiei din regiunea Amurului, ceea ce am să-ţi dictez acum...

Făcînd pauze lungi după fiecare frază, Ceremhovski raportă despre rezultatele lucrărilor echipei, despre dispariţia lui Dubenţov şi a Aniutei, despre măsurile ce trebuiau luate pentru găsirea lor, despre anomalia magnetică... În concluzie, cerea să i se pună la dispoziţie un avion pentru căutarea celor doi tineri.

...A doua zi, la amiază, un avion mic, aparţinînd expediţiei din regiunea Amurului, îşi luă zborul cu destinaţia taberei. În cabina din fund se vedea silueta lungă şi deşirată a lui Karamuşkin.

Peste vreo trei ceasuri de zbor, dedesubt apăru aşezarea. Avionul făcu un cerc deasupra ei. Jos, orocii alergau şi săreau dînd din mîini. Dar n-aveau de ce să aterizeze acolo. Karamuşkin ştia să se orienteze bine pe teren. Fără nici o greutate, desluşi gurile rîului Udomi, deşi tabăra nu se mai afla acolo. Privită din avion, mlaştina, pe care caravana o trecuse cu atîta greutate, părea un covor mozaicat.

În sfîrşit, în faţă, pe fondul verde al unei păduri rare, apărură petele albe ale corturilor taberei. Avionul începu să se rotească deasupra ei, coborînd mai jos cu fiecare cerc. Iată şi cazanul pus deasupra focului, iată şi ţăruşii care susţin corturile, şi calul cu piciorul ban-

dajat... Dar oamenii nu se vedeau. A, uite unul!... Felcerul îl recunoscu numaidecît pe muncitorul Skuratov. Acesta dădea din mîini, îşi arunca în aer şapca...

Karamuşkin scoase un tub metalic legat de o mică paraşută şi îl aruncă jos. Tubul căzu în apropierea corturilor. Skuratov se repezi îndată spre el. Avionul îşi luă din nou avînt, rotindu-se deasupra taberei. Acum Skuratov începuse să citească mesajul. Iată-l dînd din mîini şi arătînd cu şapca în direcţia dealurilor. Apoi, răzgîndindu-se deodată, apucă ceva de lîngă foc şi se năpusti spre cortul cel mai apropiat. Curînd, pe pînza albă a cortului apărură litere mari, negre, scrise cu cărbune: „Dubenţov nu s-a întors. Echipa se află pe Dealul Cedrilor. Puţuri de explorare. Vor sosi seara..."

Avionul se îndreptă spre Dealul Cedrilor şi acolo se roti de cîteva ori. La început, cei din avion nu putură vedea oamenii. Printre hăţişuri fu întîi descoperit un cal alb iar apoi, în apropiere, Karamuşkin zări printre tufişuri cîţiva oameni. Dădeau din mîini cu desperare, îşi duceu palmele pîlnie la gură şi, se vede, strigau ceva. Pilotul le făcu semn cu mîna, apoi avionul luă drumul înapoi. Acum zbura peste taigă, pe deasupra albiei rîului Hungari, în linie dreaptă, spre Komsomolsk.

La patru ore după zborul efectuat deasupra taberei, felcerul îi raporta şefului expediţiei complexe din regiunea Amurului despre misiunea încredinţată. Dar pe la profesor nu mai trecu. Nu voia să-i aducă la cunoştinţă vestea aceasta neplăcută, înainte de a se fi luat măsurile necesare pentru căutarea tinerilor geologi.

CAPITOLUL XIII

De partea cealaltă a masivului Sihote-Alin. — „Agenţii de asigurare". — Sarcina. — Rezidentul principal. — Un plan de acţiune.

În timpul acesta, de partea cealaltă a masivului Sihote-Alin, în ţinutul unde se întinde graniţa maritimă dintre Uniunea Sovietică şi Japonia, se desfăşurau de asemenea evenimente legate de taina Lacului Roşu.

La sfîrşitul lunii iunie, în portul Sovietskaia, sosiră de la Vladivostok, cu vaporul, doi indivizi, care se dădeau drept agenţi de asigurare. Reprezentantul autorităţilor de frontieră, după ce examină documentele pasagerilor, nu găsi nici un fel de motive ca să nu acorde încredere celor doi, ca şi altor multor călători sosiţi în portul Sovietskaia cu diferite treburi. Cei doi se pierdură în mulţimea ce mişuna în port.

În aceeaşi seară, „agenţii de asigurare" se apucară de lucru, mergînd din locuinţă în locuinţă şi completînd formulare de asigurare. La locuinţa unui celibatar în vîrstă, care lucra pe şantierul naval, unul dintre cei veniţi, un om vîrstnic, greoi, cu faţa buhăită, începu să explice gazdei însemnătatea asigurării, pe cînd celălalt, mai tînăr, roşcat, cu o faţă îngustă şi cu ochi şireţi, examina cu atenţie încăperea, trăgînd mereu cu urechea la zgomotele ce veneau de afară. Apoi, la un moment dat, îi făcu un semn colegului său, care spuse :

— Iar acum, tovarăşe Stavruk, să ne apucăm de treabă. Cuvîntul „tovarăş" îl pronunţă cu o vădită batjocură.

Proprietarul locuinţei tresări uşor şi se ridică în picioare. Era un bărbat înalt, negricios, posomorît, cu un cap mic, rotund, şi cu nişte umeri de uriaş.

— Nu vi se pare că vă înşelaţi ? întrebă el, apropiindu-se de fereastră şi trăgînd perdeaua.

— Nu, nu mi se pare de loc. Noi ne cunoaştem de la Amur...

— Spuneţi despre ce sarcină e vorba şi căraţi-vă — vorbi repede Stavruk, cu glas surd. Aici e periculos.

— Eşti suspectat ?

— Pînă în prezent nu, dar atmosfera e foarte primejdioasă.

— Nu-ţi face griji, dragul meu, organizaţia noastră conspirativă lucrează cu multă grijă. Şi-apoi, pentru orice eventualitate, avem un paravan. Şi zicînd acestea, scoase din servietă o sticlă cu vodcă şi o puse pe masă.

— Pregăteşte o gustare — continuă cel cu faţa buhăită — la nevoie vom spune că ne-am întîlnit cu un vechi prieten şi că stăm la taifas.

După ce băură cîte o înghiţitură de vodcă, cel în vîrstă spuse din nou :

— Sarcina cu care am venit la dumneata este de cea mai mare importanţă faţă de cele ce ţi-au fost încredinţate pînă în prezent. Zilele acestea dumneata vei primi ordin să pleci la Habarovsk, pentru nişte cursuri de planificatori, care vor dura două luni de zile. Dumneata însă, n-ai să pleci la Habarovsk, ci ai să te duci spre munţii Sihote-Alin, însoţit de acest tînăr — şi arătă înspre însoţitorul său cu faţa îngustă. Cu dumneavoastră va pleca încă o persoană, care va conduce acest grup de şoc. E posibil că veţi avea şi o călăuză, un băştinaş, dacă vom reuşi să-l găsim.

În timpul acesta, omul cu faţa îngustă umbla de colo-colo, neliniştit. Ba se apropia de fereastra cu perdeaua trasă şi printr-o crăpătură privea în stradă, ba umbla de colo-colo prin cameră, cu mîinile la spate. Cînd cel cu faţa buhăită, dîndu-şi seama în ce stare se află, îi propuse să bea, acesta goli dintr-o înghiţitură o ceaşcă plină cu vodcă, fără să guste nimic.

Acest „agent de asigurare", care purta acum numele de Hrapov, nu era altcineva decît unul dintre membrii expediţiei din care făcuse parte geologul Ivan Filipovici Dubenţov, tatăl lui Viktor Dubenţov. Cu cincisprezece ani în urmă, el plecase spre apus, împreună cu Dubenţov-tatăl şi cu celălalt tovarăş al lui, însoţiţi de o călăuză. Trecînd peste munţii Sihote-Alin, descoperiseră în drumul lor mari zăcăminte de minereu de fier. Ajungînd la izvoarele rîului Hungari, călăuza se întoarse, pe cînd Dubenţov cu însoţitorii săi se îndreptau spre Amur. Ajungînd pe malul Amurului însă, ei fuseseră arestaţi de o patrulă a armatei japoneze de ocupaţie.

Japonezii încercaseră să-i atragă de partea lor pe geologii ruşi Dubenţov şi Ciumarin. Împreună cu ei se afla şi topograful-practicant Petrov, pe atunci student la Institutul politehnic din Vladivostok. Li se propusese să conducă echipa topografică japoneză spre zăcămintele de fier găsite de ei. Dubenţov şi Ciumarin refuzară în mod categoric. Petrov se învoi, dar, fiind bolnav, nu putu să pornească îndată în expediţie. Ocupanţii îi împuşcară pe Dubenţov şi pe Ciumarin, iar pe Petrov, împreună cu materialele capturate, îl trimiseră în Japonia. Curînd după aceea, intervenţioniştii fură izgoniţi din Orientul îndepărtat sovietic şi taina zăcămintelor de fier rămase în mîinile lor.

În primăvara acelui an, spionii japonezi anunţară biroul lor de spionaj că o expediţie sovietică, condusă de cunoscutul geolog Ceremhovski, urma să pornească spre regiunea zăcămintelor de fier, dînd amănunte în acelaşi timp şi asupra itinerariului propus. Curînd după aceea, rezidentul principal al serviciului de spionaj japonez din Orientul îndepărtat sovietic îl primise pe Petrov, venit din Japonia... Petrov trebuia să se strecoare spre regiunea zăcămintelor de fier şi să saboteze planurile expediţiei lui Ceremhovski.

Tocmai această problemă i-o supunea acum lui Stavruk, omul cu faţa buhăită.

— Cum putem să facem acest lucru ? întrebă Stavruk cu glas surd. Şi ce trebuie să întreprindem în cazul în care expediţia va ajunge la zăcăminte înaintea noastră ?

— Aveţi la dispoziţie un mijloc foarte bun — răspunse cel cu faţa buhăită, nepăsător.

— Adică ?...

— Bacteriile de ciumă şi holeră... — spuse încet, dar cu înţeles, roşcatul, care răspundea la numele de Hrapov.

— Dacă expediţia va sosi la zăcăminte înaintea voastră, veţi lua legătura cu ei — continuă cel cu faţa buhăită — şi îi veţi explica lui Ceremhovski că v-aţi rătăcit în timpul unei vînători. Apoi veţi lichida expediţia. Dacă expediţia va fi numeroasă, atunci, la prima ocazie, tînărul acesta va infecta hrana. Are instrucţiunile necesare. Dacă n-o veţi putea scoate la capăt cu bacteriile, veţi recurge la arme. Nici un fel de urme nu trebuie să rămînă din expediţia lui Ceremhovski. Trebuie să dispară cu desăvîrşire. Mai sînt întrebări ?

— Ce garanţii avem noi că vom găsi zăcămintele ?

— Am numele orociului, fosta noastră călăuză — spuse roşcatul clipind din ochii săi şireţi — îl cheamă Solomdiga. Mi-aduc aminte şi de aşezarea în care stă şi chiar mîine voi pleca acolo pentru clarificarea situaţiei. În cazul cînd Solomdiga nu mai este în viaţă, am să conduc eu echipa. Cred că mă voi descurca.

— La cît este apreciată misiunea asta ?

— Dumneata personal vei primi pentru cheltuielile necesare cinci mii...

— Cum, numai atît ? întrebă mirat Stavruk.

— După executarea misiunii, vei mai primi de la mine douăzeci şi cinci de mii. Eşti mulţumit ?

Stavruk se strîmbă.

— Cam puţin. O misiune atît de grea...

— Să n-ai nici o grijă. Dumneata ştii foarte bine că pentru o muncă bine executată, plătim bine. După îndeplinirea misiunii, vei pleca într-ascuns pe Amur. Pen-

tru asta, ţi-au şi fost pregătite toate actele cu care vei merge la Habarovsk.

...A doua zi, Petrov plecă spre aşezare, chipurile, pentru a-şi exercita funcţia de agent de asigurare — în realitate însă, ca să-l caute pe Solomdiga. Seara tîrziu, el se înapoie la hotel.

— Orociul trăieşte şi e bine sănătos — îi raportă el celui cu faţa buhăită. S-a învoit să mă călăuzească în aşezările îndepărtate, pentru asigurarea orocilor.

În afară de cel cu faţa buhăită, în cameră mai era încă un membru al grupului de diversionişti — un om vînjos, cu faţa pătrată, de tip mongolic.

— Faceţi cunoştinţă — spuse buhăitul — vechiul meu prieten Sudzuki, dar dumneata să-i spui Kim Do By — e un nume corean. Sub acest nume, trebuie să-l cunoască atît Stavruk, cît şi orociul. Dumneata şi cu Stavruk îl veţi avea drept şef.

— Cum ai de gînd să procedezi, pentru a-ţi putea sili călăuza să ne conducă spre regiunea zăcămintelor de fier ? întrebă japonezul într-o rusească curată.

— Eu am următorul plan... — vorbi cu un aer preocupat Petrov.

Ascultîndu-l pe Petrov, Sudzuki dădea mulţumit din cap, iar cînd acesta isprăvi, japonezul îl privi întrebător pe cel cu faţa buhăită, cu aerul unui şef care-şi priveşte subalternul, şi întrebă :

— Aţi elaborat împreună planul ?

— Da, domnule Sudzuki.

— Te rog să organizezi totul în aşa fel, încît poimîine să putem porni la drum. Şi ai grijă ca armamentul, calul şi proviziile să fie pregătite într-un loc dinainte stabilit. Cu dumneata, nu ne mai vedem. Iar noi — se adresă el lui Petrov — ne întîlnim peste două zile.

CAPITOLUL XIV

O discuție în taigă. — Solomdiga își aduce aminte de vechile lui cunoștințe. — Doi oameni și un cal. — Călăuze spre Sigdzî-mu. — Diversioniștii îl duc de nas pe Solomdiga. — O nenorocire la trecerea apei. — O rație slabă. — Hoțul. — Solomdiga încearcă să fugă.

Odată cu răsăritul soarelui, Solomdiga împreună cu roșcatul ieșiră din așezare. Pînă la așezarea cea mai apropiată, îi aștepta un drum greu de cel puțin două zile, și de aceea Solomdiga își zorea tovarășul.

Merseseră o bucată de vreme, cînd cel care purta numele de Hrapov îi spuse lui Solomdiga :

— Nu știu cum, dar mie mi se pare că noi ne-am mai întîlnit cîndva, dragă prietene...

Solomdiga nu înțelese dintr-o dată. Întorcîndu-și fața rotundă, de culoarea bronzului, spre omul roșcat, zîmbi nedumerit. Fiind un om vesel din fire, lui Solomdiga i se păru că tovarășul său de drum glumea.

— Cum, nu m-ai înțeles ? îl întrebă roșcatul.

— La mine tare, tare prost înțelegi ruseşte — spuse surîzînd orociul, cerîndu-și iertare parcă.

— Cum, nu-ți mai aduci aminte ? Ne-am cunoscut de mult, acum vreo cincisprezece ani... M-ai cunoscut pe mine, pe mine... — repetă el lovindu-se cu degetul în piept.

Dîndu-și seama că „agentul de asigurare“ vorbește serios, Solomdiga căzu pe gînduri. Acum parcă își amintea ceva.

— Eu gîndit, pe tine puțin, puțin cunosc — începu el. Tu mers partizani ?

— Aşa, aşa, uite că ţi-ai adus aminte! exclamă roşcatul. Noi plecam la partizani, pe Amur, iar tu ne-ai condus prin Sihote-Alin, îţi aminteşti?

— Eu acum ştii — spuse înviorat Solomdiga. — Dubenţov fost şef, el mers Sîgdzî-mu. Dubenţov găsit mult fier. Unde trăieşti el acum? Tu cum cheamă?

Roşcatul era gata să răspundă, dar orociul, luîndu-i-o înainte, exclamă:

— Eu adus aminte, acum adus aminte — Petrov! Tu atunci învăţat şcoala Vladivostok, mers cu Dubenţov, puţin, puţin lucrat.

Descurcînd în minte firul unor întîmplări de mult trecute, Solomdiga nu bănuia că prin aceasta îşi închidea în mod definitiv drumul de întoarcere în aşezarea lui natală.

Spre seară, pe cărare, cu mult înaintea locului unde se aflau călătorii, se auzi un lătrat de cîine.

— Acolo oameni sînt — spuse orociul, privind cu luare aminte în penumbra pădurii şi încordîndu-şi auzul.

Coborînd într-o vîlcea întunecată, călătorii văzură un cal încărcat cu samare şi doi necunoscuţi îmbrăcaţi cu mantale de ploaie şi pălării moi de pînză impregnată. Calul păştea într-un desiş de pir, oamenii stăteau pe malul apei şi fumau. Alături de ei se aflau trei winchestere.

— Noroc, oameni buni — spuse Petrov. Mergeţi departe?

Sudzuki şi Stavruk — căci ei erau — îi întîmpinară cu voioşie pe noii sosiţi.

— Mergem atît de departe, încît nici noi nu ştim prea bine unde — spuse rîzînd Sudzuki. Luaţi loc, tovarăşi, şi odihniţi-vă.

Petrov şi Solomdiga îşi dădură jos rucsacurile şi se aşezară pe pietrele de pe mal. Dîndu-se mai aproape de Stavruk şi de Sudzuki, Petrov le spuse în şoaptă să i se adreseze numai cu numele de Petrov.

— Uite, am rămas în urma expediţiei — începu posomorît Stavruk, aruncîndu-şi ţigara în apa pîrăului.

Trebuia s-o apuce pe cărarea asta, şi nu se vede nici o urmă.

— Ce fel de expediţie este asta ? întrebă Petrov, făcîndu-i cu ochiul lui Stavruk.

— E o expediţie geologică, condusă de un geolog pe care îl cheamă Dubenţov. Poate că aţi auzit de el ?

— Eu, bine cunoscut ! exclamă Solomdiga, nespus de tulburat.

Atît el cît şi Petrov începură să-şi amintească, povestind care mai de care, cum străbătuseră cu cincisprezece ani în urmă masivul Sihote-Alin, prin cîte întîmplări trecuseră, cum găsise Dubenţov zăcămintele de fier.

— Tocmai spre acest zăcămînt se îndreaptă acum expediţia noastră — zise Sudzuki, după ce îi ascultă pe Solomdiga şi pe Petrov. Dar uite că am rămas în urma expediţiei şi acum nu mai ştim unde să-l căutăm pe Dubenţov.

Solomdiga începu să povestească cu însufleţire cum se poate ajunge pînă la Sîgdzî-mu, dar nici Sudzuki, nici Stavruk nu-l prea înţelegeau.

— Cîte zile de drum sînt pînă acolo ? întrebă Stavruk.

— Eu cred douăzeci zile — presupuse Solomdiga.

— Ehe ! exclamă Stavruk. Păi atunci n-o să mai găsim niciodată expediţia noastră, o să ne rătăcim de tot prin taigă.

— Ia ascultaţi, oameni buni ! spuse la iuţeală Sudzuki. Dacă ziceţi că ştiţi bine drumul şi dacă treaba pe care o aveţi nu cere cine ştie ce grabă, n-aţi vrea să ne duceţi într-acolo ? Eu v-aş propune cîte zeçe mii de fiecare !

Petrov începu să se codească, tot trăgînd cu coada ochiului la Solomdiga, care şovăia şi el. Iar cînd diversionistul se convinse că orociul este gata să-şi ofere serviciile, spuse :

— E-e, treacă de la noi ! O să-l vedem pe Dubenţov, o să vînăm pe malul lacurilor, acolo sînt mulţi marali... Mă învoiesc !

Se pare că tocmai asta voise şi Solomdiga. Îşi manifestă şi el cu hotărîre dorinţa de a-l mai vedea încă o dată pe Dubenţov şi de a merge pînă la Sîgdzî-mu. Pe drum, într-una din aşezări, el va ruga pe cineva să-i vestească pe cei de acasă că plecase departe, spre Sîgdzî-mu.

Un contract de muncă în toată regula fu încheiat pe loc, întărit de semnăturile tuturor. Celor doi li se dădu imediat jumătate din ceea ce li se cuvenea. Petrecură noaptea aci, în vîlcea, iar, odată cu răsăritul soarelui, porniră la drum.

— Deocamdată, nu se poate spune că n-am avut noroc — îi şoptea Sudzuki lui Petrov păşind alături de el, în urma calului. Dar mă gîndesc ce-o să ne facem cînd vom ajunge la aşezare ? După cîte spune călăuza, vom sosi acolo seara, deci noaptea va trebui s-o petrecem în aşezare. Mă tem că indigenul ăsta are să trăncănească cu cei de acelaşi neam cu el şi o să le dea unele amănunte primejdioase pentru noi. Posibilitatea asta trebuie evitată într-un fel.

— Dar nu e de loc greu, şefule, — răspunse cu jumătate de glas Petrov. Vom face în aşa fel, încît să nu ajungem pînă seara în aşezare. Vom înnopta în taigă, iar în cursul zilei de mîine, ne vom opri în aşezare doar pentru cîteva minute, ca omul nostru să-şi facă comisioanele.

— Da, e o idee bună — încuviinţă spionul. Trebuie însă să găsim un motiv convingător... Să ne prefacem, eu ori dumneata, că ne-am îmbolnăvit, că ne-am scrîntit piciorul, sau că ne doare stomacul.

— Să nu uităm, şefule — observă diversionistul — că trebuie să procedăm în aşa fel încît călăuza noastră să nu bănuie absolut nimic. Să nu ne închipuim că e un nătărău. Acest copil al naturii sezisează orice fals mai bine decît noi, oamenii civilizaţi.

— Şi dumneata ce propui ?

Un timp oarecare, Petrov merse în tăcere, gîndindu-se parcă la ceva.

— Ar exista un mijloc — rosti el în sfîrşit. Călăuza crede că dumneavoastră sînteţi geologi şi atunci socot că n-ar fi rău să săpaţi puţin pămîntul, căutînd de pildă vreun molibden sau argilă cu bauxită argiloasă.

Pe la ora patru după amiază, Sudzuki înscenă cu măiestrie găsirea „argilei cu bauxită argiloasă", oprindu-se în faţa unei argile obişnuite. Începu să sape un puţ de explorare şi cum nu aveau decît o singură lopată, lucrară cu schimbul pînă la lăsarea întunericului. Solomdiga, care îi zorise tot timpul, se împăcă în cele din urmă cu gîndul că trebuia să înnopteze acolo, şi începu să facă un foc de vreascuri.

— Pînă la aşezare, puţin-puţin rămas mers — spunea el cu un regret calm — cinci kilometri...

A doua zi se sculară în zori şi, cînd soarele răsări, ajunseră în aşezare. Oamenii încă mai dormeau. Doar ici-colo apăreau femei, trebăluind la bucătăriile de vară. Sudzuki îi dădu lui Solomdiga exact atîta timp cît îi trebuia ca să rostească cinci cuvinte. Sărmanul oroci nu schimbă nici o vorbă de prisos cu prietenul său, la care intrase pentru o clipă. Fără să se oprească, diversioniştii trecură prin satul cufundat în somn, însoţiţi de lătratul puternic al cîinilor.

De la aşezare, drumul mergea pe poteca vînătorilor pe care nu mai exista nici o urmă de locuinţe omeneşti. Dar nici cărarea asta nu-i conduse mai mult de două zile în direcţia de care aveau nevoie. În curînd o coti într-o parte şi începu o călătorie grea, prin desişuri de nestrăbătut, după semne cunoscute doar de Solomdiga şi în parte de Petrov, fost topograf practicant.

În aceste locuri, munţii nu sînt înalţi, dar coboară în pante abrupte spre ţărmul mării. Pantele se ţin lanţ, vîlcelele se termină cu grohotişuri, iar văi mai lungi nu există aproape de loc. Cei trei, fără să ţină seama de povara pe care o poate duce un cal, fără să-i poarte de grijă, nelăsîndu-l să se odihnească îndeajuns, preocupaţi să coboare cît mai repede, nu băgară de seamă că şaua rosese pielea animalului pînă la sînge. Se formă un

abces. La unul din popasuri, se constată că abcesul, copt, se deschisese, şi pe locul lui se formase o rană.

— Rău, rău ! bodogănea mereu Solomdiga, nemulţumit de purtarea tovarăşilor săi de drum — el poate moare...

— Tu ce propui ? întrebă Sudzuki.

— Oamenii cărat geanta, calul trebuie puţin-puţin odihnit.

— Asta mai lipsea ! exclamă Stavruk, care întotdeauna era nemulţumit. Eu să trag în locul calului, auzi ! Păi, atunci mai bine să-l împuşcăm dracului !

— Pentru ce împuşcat ? se supără Solomdiga. Puţin-puţin îngrijeşte şi la el din nou trage. Tu, om rău.

— Ascultă, sălbaticule, ce ţipi aşa la mine ? zbieră Stavruk.

— Stavruk !... mîrîi Suzduki, privindu-şi mînios tovarăşul. Încărcătura o vom împărţi între noi. Calul îl vom îngriji. Pierderea calului ar putea să ne coste scump.

După o zi de drum, încărcaţi de poveri, diversioniştii deveniseră tăcuţi, nervoşi, posomorîţi. Certurile izbucneau în fiecare clipă, din cele mai mărunte pricini. Ba cel care mergea în faţă scăpa din mîini crengile îndoite ca un arc, biciuind obrazul celui ce venea în urmă ; ba ceaiul fierbea prea încet ; ba cel ce venea în urmă făcea să alunece cîte un pietroi care îl lovea pe cel ce mergea în faţă... Dar cel mai nerăbdător se dovedi a fi Stavruk. Nemulţumirea lui se datora mai ales faptului că Sudzuki, chiar din prima zi, se purta cu el ca şi cînd ar fi fost un salahor, în timp ce cu Petrov se înţelegea de minune. Formau parcă o castă aristocratică : stăteau de vorbă ceasuri întregi în limba japoneză, discutînd despre ale lor, ba uneori se apucau să rîdă, fără să-i spună lui Stavruk de ce, ceea ce, desigur, pe Stavruk îl făcea să bănuie că cei doi îşi băteau joc de el. Dar lucrul care îl indigna cel mai mult pe Stavruk era că la dejun şi la cină Sudzuki punea în cana lui şi a lui Petrov mai multă cacao decît în cana sa şi a lui Solomdiga.

Şi totuşi, încă nu trecuseră peste ceea ce era mai greu. A doua sau a treia zi, după ce rana de pe spatele calului se mai vindecă şi animalul fu din nou încărcat cu samare, diversioniştii coborîră într-o vale adîncă şi se opriră pe malul unui rîuleţ care le bara drumul. Rîul, deşi mic, era adînc şi repede.

Deşi Solomdiga le spusese să treacă cu toţii prin vad, ducînd calul de căpăstru, Sudzuki nu ţinu seamă de sfaturile lui şi, poruncindu-i lui Stavruk şi lui Solomdiga s-o ia înainte prin apă, încălecă, aşezîndu-l la spate şi pe Petrov.

— Prin greutatea noastră, vom ajuta calul să-şi păstreze echilibrul în locurile unde curentul apei este puternic — explică el.

Dezbrăcîndu-se, Stavruk şi Solomdiga trecură cu greu rîul. După ei porni călare şi japonezul. Dar cum se îndepărtă trei-patru paşi de mal, calul se cufundă pînă la gît în apă, cu samare cu tot. Cuprinşi de panică, cei doi călăreţi se apucară cu desperare de coama calului, aplecîndu-se cu toată greutatea pe gîtul lui.

— Jos, jos, calul îneacă ! striga de pe mal Solomdiga.

— Săriţi o dată, dracu' să vă ia ! urla Stavruk. Nu vedeţi că înecaţi calul şi cu el odată toate bagajele ?

Zăpăciţi, călăreţii nu izbutiră să facă nimic. Curentul apei tîra la vale calul, care se zbătea, încercînd să înoate, dar încărcătura îl trase încetul cu încetul sub apă. Cu faţa schimonosită de groază, Sudzuki şi Petrov se aruncară înot, reuşind în curînd să prindă fund sub picioare. În timpul acesta, curentul apei ducea mai departe calul care, înghiţind apă, încetă să mai lupte. Din fericire, rîul făcea în apropiere o cotitură bruscă şi leşul calului, împreună cu încărcătura, se opri sub un ciot noduros.

Stavruk şi Solomdiga se repeziră într-acolo, ca să salveze măcar o parte din samare. Sărind peste trunchiurile prăbuşite în apă, ei ajunseră pînă la leşul calului şi încercară să-l scoată dintre cioturi, dar în zadar.

Stavruk îl tot silea pe Solomdiga să intre în apă şi să desprindă şaua de samar, dar călăuza refuză cate-

goric, întrucît nu ştia să înoate. Sudzuki, care venea în urma sa, îi porunci lui Stavruk să intre el în apă şi să scoată samarele. Înjurînd cumplit, Stavruk coborî în apă şi, după multe încercări, izbuti să desfacă chingile. Calul însă apăsa cu toată greutatea lui samarele. Dîndu-i lui Solomdiga şi lui Petrov un capăt al chingii, el îi ceru orociului un cuţit mare de vînătoare şi începu să ciopîrţească leşul, ca să elibereze samarele. În curînd termină această operaţie barbară. Samarele eliberate fură tîrîte pe mal.

Timp de cîteva minute, toţi se odihniră fără să scoată o vorbă. Apoi Sudzuki porunci să se desfacă genţile, ca să le examineze conţinutul. Toate lucrurile se udaseră. Înainte de a porni mai departe, hotărîră să le usuce şi să aleagă din ele ce nu se stricase.

Spre seară, isprăviră şi cu treaba asta. Pierduseră cea mai mare parte din zahăr, sare, iar pîinea, aproape toată, se transformase în cocoloaşe de cocă. Se păstraseră doar biscuiţii, aşezaţi în două borcane mari, laptele condensat şi conservele de carne. Două borcane, înfăşurate în muşama şi într-o pînză cauciucată, nu fură deschise de faţă cu Solomdiga, pentru că acolo se aflau granatele. Petrov se duse cu ele după cotul rîului, şi, peste un ceas, se auzi de acolo o explozie surdă, în apă. Curînd după aceea apăru şi Petrov.

— Totul este în ordine — îi raportă el lui Sudzuki.

Seara, Sudzuki le spuse că alimentele, în special biscuiţii şi zahărul, trebuiau raţionalizate cu străşnicie. După socotelile lui Solomdiga, mai aveau în faţă vreo douăsprezece-treisprezece zile de drum. Bizuindu-se pe acest calcul, făcură împărţirea pe zile a unei jumătăţi din proviziile rămase. A doua jumătate, Sudzuki o declară drept rezervă intangibilă.

Nemaiavînd cal, spionii trebuiră să care singuri în spinare poverile, ceea ce le spori şi mai mult neînţelegerile. Mai ales se certau Stavruk şi Petrov. Se certau neîncetat, şi, cu fiecare zi, ura dintre ei creştea. Pe Petrov însă îl susţinea Sudzuki, şi furia lui Stavruk era neputincioasă. Cu toate acestea, în scurt timp, lui

Stavruk i se ivi prilejul fericit de a ştirbi prestigiul pe care Petrov îl avea în faţa lui Sudzuki.

El începu să-l bănuiască pe Petrov că fura biscuiţi. O dată îl văzuse cum, rămînînd intenţionat în urma tuturor, mesteca în grabă un biscuit ; altă dată zărise pe buzele lui nişte firimituri după ce stătuse ascuns cîtva timp printre tufe. Stavruk hotărî să stea la pîndă şi să prindă hoţul.

Noaptea, după ce Petrov îl schimbă, ca să stea de gardă în faţa focului, el se culcă şi se prefăcu că doarme, urmărindu-l cu coada ochiului pe Petrov. Trecuse un ceas. În sfîrşit, Stavruk văzu cum Petrov se apropie pe furiş de geantă şi începe să-şi vîre biscuiţi sub cămaşă.

— Te-am prins, hoţule ! urlă victorios Stavruk. Aşa care va să zică, domnule Petrov, furi ?

Spionul sări ca ars, îndepărtîndu-se de geantă. Ochii lui mici, şireţi, clipiră des, obrazul mic, cu nasul ascuţit, se schimonosi.

— Da', de unde, împachetez alimentele, ca să stea mai bine...

— Da-a, împachetezi alimentele ? Sub cămaşă ?

— De ce ţipi la mine ? se bîlbîi Petrov.

Gălăgia pe care o făceau cei doi îi trezi pe Sudzuki şi Solomdiga. Stavruk, cu o bucurie răutăcioasă, povesti, amănunt cu amănunt, tot ce se întîmplase. Şi cînd tăcu, în faţa focului se făcu o linişte adîncă, liniştea care se lasă de obicei înaintea unei furtuni. Dar furtuna nu se dezlănţui. Sudzuki îi porunci lui Petrov să restituie biscuiţii.

— Doar ştii că la noi, în Japonia, pentru un lucru ca ăsta ţi s-ar tăia braţul drept — spuse Sudzuki privindu-l cu asprime pe hoţ. Ar trebui să-ţi fie ruşine, doar eşti un om civilizat ! încheie el încet, pregătindu-se de culcare.

Trăgîndu-şi pătura peste cap, păstră mult timp tăcere. Părea că adormise, cînd, deodată, spuse surd, fără să-şi arate faţa :

— Dacă se mai repetă ceva asemănător, oricine ar fi, vinovatul nu va trăi nici măcar un ceas...

Nu mai spuse nimic şi adormi.

După această întîmplare, neînţelegerile dintre diversionişti se transformară într-o duşmănie tăcută. Certurile pe faţă dintre Stavruk şi Petrov nu se mai repetară însă, pentru că Sudzuki le interzisese, simţind că nu vor duce la nimic bun.

Călăuza însă se schimbase mult de la un timp. În primele zile ale călătoriei el îşi exprimase în mod deschis nemulţumirea, de cîte ori observase vreo purtare urîtă din partea geologilor. Apoi, se mărginea doar să dea sfaturi, continuînd însă să fie vorbăreţ, să glumească, să rîdă adeseori. Acum însă, părea bolnav, era posomorît, tăcut şi neliniştit.

Într-o seară, dispăru din faţa focului de vreascuri, unde stătea. În aceeaşi clipă dispăru şi Sudzuki. Japonezul îl urmărea pe oroci, şi nu degeaba. Prefăcîndu-se că se dusese după poame, Solomdiga încercă să se facă nevăzut. Din cînd în cînd, se uita împrejur, cu teamă, fără să-l observe pe Sudzuki, care-l urmărea cu ochiul ager. Orociul coborîse în vîlcea şi se îndepărtă repede de bivuac. La ieşirea din vîlcea însă, Sudzuki îi răsări în faţă, ca din pămînt.

— Nu sînt poame — zise japonezul, ţinîndu-şi mîna în buzunarul drept.

— Nici eu nu găsit poame — răspunse fîstîcit Solomdiga, uitîndu-se bănuitor la mîna dreaptă a japonezului.

— Ia dă puşca încoace — porunci Sudzuki, observînd că orociul strîngea în mînă cureaua puştii pe care o ţinea după umăr, şi, fără să-şi scoată mîna dreaptă din buzunar, se apropie de Solomdiga, şi-i luă de pe umăr arma.

— Acum, tu mergi înainte, eu mers în urmă — porunci Sudzuki, făcîndu-i semn să pornească spre bivuac.

Ceilalţi doi nu bănuiau ce se întîmplase. Abia cînd orociul se aşeză jos înaintea focului, Sudzuki spuse :

— Dă la mine cuţitul tău, vreau să-l văd.

Solomdiga se execută fără nici o împotrivire.

— A încercat s-o şteargă ? întrebă Petrov, înţelegînd ce se petrecuse.

— Da, cică se dusese după poame...

— Cu alte cuvinte, a ghicit cu cine are de-a face? spuse Stavruk, cu jumătate de glas.

Drept răspuns, Sudzuki descărcă puşca lui Solomdiga şi plecă cu ea în pădure. Peste vreo zece minute, se întoarse fără puşcă.

— Ai aruncat-o? întrebă Petrov.

— Da, acum să încerce s-o găsească — spuse zîmbind, cu o mulţumire răutăcioasă, japonezul. Noaptea, de acum înainte să-i legăm mîinile şi picioarele. Ziua, nici o clipă să nu fie lăsat fără pază.

Apoi, adresîndu-se călăuzei, îi spuse:

— Dacă mai încerci să fugi, să ştii că îţi tai urechea stîngă — şi făcu un gest, ca şi cum şi-ar fi retezat urechea stîngă. Iar dacă în zece zile nu ne duci la Sîgdzî-mu, îţi facem aşa — şi rostind aceste cuvinte, luă o bucată de lemn şi arătă cum o să-i rupă oasele mîinilor şi ale picioarelor. N-ai să poţi să mori şi nici să mergi mai departe. Şi-o să te lăsăm aici, în taigă, să te mănînce furnicile.

Orociul se uita cu groază la japonez şi pe obraji i se prelingeau şiroaie de lacrimi.

— Voi nu oameni sovietici — atît putu să spună Solomdiga şi, legănîndu-se, începu să geamă şi să mormăie ceva în limba lui.

PRIN DESIȘURI NESTRĂBĂTUTE

PARTEA A DOUA

CAPITOLUL I

Pahom Stepanovici părăseşte tabăra. — O vale adîncă. — Găinuşa de munte. — Alarmă în toiul nopţii. — Rîsul. — Cioplituri pe copac. — Scrisoarea.

După plecarea lui Ceremhovski la spital, Pahom Stepanovici porni numaidecît în căutarea Aniutei şi a lui Dubenţov. Luîndu-şi rămas bun de la puţinii oameni care mai rămăseseră în tabăra de pe platou, acum aproape pustie, el înfăşură pe mînă căpăstrul calului şi plecă spre răsărit, în direcţia Gemenilor.

Ajuns la Gemeni, porni mai departe spre bifurcarea văii, unde făcuse un semn, şi de acolo o luă pe urmele lăsate în ajun împreună cu Ceremhovski. După ora nouă dimineaţa, ajunse la viroaga unde profesorul descoperise perturbaţia magnetică. Aici deşăuă calul şi se apucă să-şi pregătească ceva demîncare, ca să mai prindă puteri, înainte de a începe munca grea de cercetare a urmelor.

În cursul anilor îndelungaţi de pribegii prin taigă, Pahom Stepanovici nu căpătase numai obişnuinţa de a se purta în străfundul pădurii ca la el acasă, dar şi experienţa de a face totul cu precizie, fără mişcări inutile, fără a-şi pierde timpul degeaba. Ştia unde să caute apă, ce combustibil să folosească pentru a fierbe cît mai repede hrana, unde să aşeze bivuacul, în funcţie de vremea de afară şi de oră. Pentru el, taiga nu constituia o enigmă, dimpotrivă, era ca o carte deschisă, în care ştia citi cu multă dibăcie.

Din această adîncă cunoaştere a vieţii de taigă, se formase măiestria lui de cercetător de urme. Ar fi greu să încadrăm în nişte reguli concrete tot ceea ce reprezintă această măiestrie.

El căuta urma omului sau a fiarei în desişul de pădure, uneori după dîre mici, abia văzute, după sfărîmăturile crengilor uscate şi putrezite, uneori atenţia îi era atrasă de o rămurică ruptă de curînd, sau întoarsă în mod nefiresc, sau chiar de o frunzuliţă. Avea un fel de instinct, care-l ajuta să cunoască o sumedenie de semne aproape invizibile ; ştia să ghicească unele lucruri, să facă presupuneri, care, de obicei, se dovedeau a fi întemeiate. Aceasta era o artă, şi în arta asta aproape că nu avea egal.

După ce mîncă şi se odihni, Pahom Stepanovici porni pe urma Aniutei şi a lui Dubenţov. Chiar de la primul kilometru, urma lor se pierdea într-un grohotiş, de-a lungul poalelor unui deal, pe unde trecuseră cei doi tineri. Pahom Stepanovici nu se opri, continuă să meargă prin grohotiş la întîmplare, încredinţat că Dubenţov şi Aniuta trecuseră tocmai pe acolo, şi nu prin alt loc. Trecînd de grohotiş, el căută urma vreme îndelungată, se tîrî în genunchi şi în sfîrşit, găsind-o, nu o mai pierdu pînă la căderea serii.

Seara, Pahom Stepanovici ajunse într-o vale adîncă, îngustă şi întunecată ca o hrubă. În adîncul văii şerpuia un pîrăiaş. Pahom Stepanovici lăsase drept semn un băţ şi se pregătea să facă acolo un popas de noapte, cînd, deodată, un sunet de neînţeles îi atrase atenţia. Sunetul semăna cu piuitul puilor cînd se aşează în pătul. Pahom Stepanovici privi cu luare aminte spre un nuc ce-şi răsfrîngea crengile pe malul pîrăului, şi, în întunericul ce se lăsa tot mai gros, zări pe crengi cîteva păsări mari, semănînd cu găinile. După penele lor cenuşii, îşi dădu seama că erau nişte găinuşe de munte — cele mai voioase şi mai uşuratice dintre înaripatele ce locuiesc în taigă. Bătrînul vînător ştia că pentru aceste păsări nu era nevoie să cheltuiască o încărcătură. Avusese prilejul să vadă găinuşa şi mai înainte, în pribegiile lui prin taigă. Pahom Stepanovici zîmbi, ca şi cînd ar fi întîlnit nişte cunoştinţe vechi, tăie o creangă, o jupui şi îndoi vîrful crengii, formînd un fel de laţ mic. Cu această armă atît de simplă, el se apropie de copac. Păsările, fără să

se clintească din locul lor, îşi roteau capul, privind cu mirare omul. În timpul acesta, bătrînul vînător începu să potrivească binişor laţul de gîtul păsării celei mai apropiate. Găinuşa îşi pleca uimită capul, cînd într-o parte, cînd în alta, uitîndu-se pieziş cu ochii ei rotunzi ca nişte mărgele spre Pahom Stepanovici, apoi dădu energic din cap, şi, curioasă, începu să ciugulească repede creanga, foarte liniştită. În momentul în care laţul înconjură strîns gîtul păsării, Pahom Stepanovici, cu o smucitură uşoară, dar rapidă, o smulse de pe tufă şi, cu un cuţit, îi reteză capul. Cîteva găinuşe, speriate de zgomot, îşi luară zborul, dar două dintre ele continuau să stea locului, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Pe una, Pahom Stepanovici o prinse cu acelaşi sistem, şi abia atunci ultima pasăre îşi luă şi ea zborul.

Legînd calul de un copac, cu ajutorul unei frînghii lungi, subţiri şi trainice, bătrînul vînător îşi alese un loc şi se apucă să-şi pregătească culcuşul pentru noapte. Pămîntul era umed — nu de mult plouase. Pahom Stepanovici aduse o grămadă de uscături şi făcu focul. În curînd, un uriaş foc de vreascuri ardea în adîncul văii, aruncînd reflexe roşii pe trunchiurile cedrilor şi ale pinilor, ce se profilau în întuneric.

Crengile uscate arseră într-o clipă. Pahom Stepanovici adună cărbunii aprinşi împreună cu cenuşa, şi le azvîrli în pîrău. În locul unde cu cîteva clipe înainte pîlpîise focul, pămîntul se făcuse uscat şi cald. Aici îşi făcu culcuş vînătorul. Pe pămînt aşternu coajă de pin, iar deasupra aruncă o piele de mistreţ — salteaua lui, de care nu se despărţea niciodată cînd pleca în taigă. Deasupra pielei de mistreţ, Pahom Stepanovici întinse cortul, plasa împotriva ţînţarilor, apoi îşi duse tot avutul în cort şi abia după aceea se apucă să-şi pregătească cina. În vale se lăsase întunericul, deşi în luminişurile dintre coroanele copacilor se mai zărea încă cerul de un verde străveziu — se vede că soarele încă nu scăpătase. Vîntul trecea peste vîrfurile copacilor, clătinîndu-le. Taigaua vuia surd, monoton, stîrnind gînduri triste. Lui Pahom Stepanovici, dintre toate ceasurile pe care le petrecea în

taigă, cel mai puţin îi plăcea seara, mai cu seamă cînd era nevoit să rămînă singur în inima pădurii. La ceasul acesta, pe bătrînul vînător îl cuprindea un dor nelămurit. De ce oare ? Poate pentru că glasurile locuitorilor pădurii amuţeau, burunducii, veveriţele şi piţigoii încetau să se mai zbenguie, iar fiarele ieşeau la vînătoare ? Sau poate că în asemenea clipe îşi aducea aminte de casă, de atmosfera ei plăcută, de odihna lipsită de griji din sînul familiei, după o zi de muncă ? Pahom Stepanovici nu căuta să înţeleagă aceste lucruri. El se gîndea cu tristeţe la soarta lui Dubenţov, şi a Aniutei. Ar fi vrut să meargă, să meargă tot înainte, ca să-i ajungă, dar noaptea îl silea să stea pe loc.

Dar iată că ciorba de găinuşă fu gata. Aburii aromaţi îi treziseră pofta de mîncare. Pahom Stepanovici scoase doi pesmeţi şi, flămînd, începu să mănînce cu lăcomie. După ce goli căzănelul şi aruncă oasele, luă apă din pîrău şi-şi potoli setea. Apoi făcu un focşor din trei bucăţi uscate de lemn, aşezate cruciş pe o bîrnă groasă — astfel încît să ardă toată noaptea, radiind căldură şi lumină.

Înainte de a se culca, Pahom Stepanovici se duse să-şi vadă calul, care păştea sub o tufă de nuc, în apropierea pîrăului. Calul îşi întinse prietenos botul către stăpîn.

— Ce-i, flăcăule, ai obosit ? spuse cu duioşie Pahom Stepanovici, bătîndu-l peste gît. Tu, frăţioare, sigur, ai vrea niţel ovăz, dar te rog să mă ierţi că nu-ţi dau : avem cam puţin. Şi cîtă muncă te mai aşteaptă !... Uite, peste vreo două zile am să încep să mă îngrijesc de tine. Cred că o să ne vină cam greu. Ei, odihneşte-te, odihneşte-te, adună puteri... Uite, şi eu mă duc să trag un pui de somn...

Peste cîteva minute, Pahom Stepanovici dormea tun.

Dar prin somn auzea totuşi vuietul neîncetat al vîntului, trosnetul bîrnelor care ardeau, clipocitul pîrăului, sforăitul calului. Iată însă că deodată, urechea prinse un sforăit, apoi un tropot turbat — calul, speriat, necheza plin de jale, chemîndu-şi stăpînul.

Puşca încărcată zăcea alături — Pahom Stepanovici nu se despărţea niciodată de ea. O singură mişcare, şi luă arma în mînă. Încă o mişcare, şi vînătorul ieşi din cort. Ochiul lui ager scrută cu încordare şi calm împrejurimile.

Întinzînd frînghia de care era legat, calul se dădea spre focul de vreascuri, mişcîndu-şi speriat urechile. Părea că nu se petrece nimic suspect. Cu toate acestea se întîmpla ceva — instinctul animalului nu se înşeală niciodată. Pahom Stepanovici se furişă pe după un copac, fără să facă nici cel mai mic zgomot, stătu acolo cu auzul încordat, ascultînd foşnetele nelămurite ale nopţii : spre mirarea sa, nu descoperi nimic nici acum. Atunci bătrînul vînător îşi înălţă capul şi privi spre vîrful unui arbore. Din prima clipă îl descoperi pe duşman : de sus, din bezna adîncă, străluceau, fără să clipească, două scîntei verzi. Vînătorul ridică puşca şi o bubuitură puternică spintecă întunericul nopţii. Calul se dădu în lături, sforăind tare. Cioturile şi crengile unui brad vecin trosniră ; de sus căzu ceva greoi, chiar în apropierea locului unde se afla calul. Animalul se dădu din nou în lături, întinzînd frînghia, dar de data aceasta se linişti repede.

Pahom Stepanovici se apropie de fiara împuşcată. Era un rîs, care pîndise calul. De obicei, ascunsă în vîrful unui copac, fiara se năpusteşte asupra pradei, se înfige în ceafa ei, indiferent dacă e un elan uriaş sau o micuţă cabarga, şi-i suge sîngele, pînă cînd victima cade sleită de puteri.

Glontele sfîrtecase botul rîsului, ieşind prin ceafă şi rupînd în trecere o bucată mare de blană. Fiara semăna cu o pisică uriaşă. Diferenţa consta numai în dimensiuni. Trăind de obicei în copaci, rîsul, în comparaţie cu o pisică, părea stîngaci şi greoi. Picioarele semănau cu două beţe strîmbe ; groase şi disproporţionat de lungi, erau prinse parcă într-un mod nefiresc de trupul lui întins. Botul, larg, pătrat, împodobit cu nişte favoriţi stufoşi, încremenise într-un rînjet plin de furie. Urechile, largi la bază şi înguste la capete, se terminau cu nişte

ciucuri negri. Rîsul năpîrlise nu de mult. Blana lui frumoasă, cu păr scurt, era de un alb murdar, presărat cu picăţele roşcate.

Pahom Stepanovici tîrî fiara împuşcată spre focul de vreascuri. Aşezîndu-se cît mai comod, scoase de la brîu un cuţit mare de vînătoare şi se apucă să jupoaie pielea. Ar fi putut să facă treaba asta şi a doua zi, dar bătrînul vînător ştia cît de greu se jupoaie pielea atunci cînd leşul se răceşte. În afară de asta, pînă a doua zi, pielea trebuia să se usuce. După ce jupui rîsul, Pahom Stepanovici întinse pielea pe nişte beţe, îndreptă bîrnele focului, îşi spălă mîinile în pîrău şi se culcă din nou.

Cum se crăpă de ziuă şi păsărelele începură să ciripească, Pahom Stepanovici era în picioare. În timp ce pădurea se lumina, vînătorul îşi pregăti ceva de-ale gurii şi mîncă. Pe cît de mult îl întrista seara, pe atît îl bucurau ceasurile limpezi ale dimineţii. Dimineaţa, viaţa în pădure e clocotitoare. Parcă bucurîndu-se că nu căzuseră pradă fiarelor în timpul nopţii şi că văzuseră din nou lumina soarelui, vieţuitoarele taigăi se zbenguiau zgomotoase prin copaci şi pe pămînt, piuind, fluierînd, alcătuind un concert nu prea armonios, dar plin de bucuria vieţii.

După ce mîncă, Pahom Stepanovici înşăuă calul şi, ţinîndu-l de căpăstru, porni mai departe pe urmele tinerilor, încercînd să descurce firul sorţii lor necunoscute.

Cel mai mult îl mîhnea încetineala cu care era nevoit să înainteze. Înţelegea că, dacă avea să meargă tot timpul în ritmul acela, ar fi fost nevoit să piardă două zile pentru o distanţă, pe care Dubenţov şi cu Aniuta ar fi străbătut-o într-o singură zi.

Ieşind din valea aceea adîncă, Pahom Stepanovici dădu de urmele unui foc de vreascuri. Sub coroana unui pin uriaş pămîntul era curăţit — se vede că cineva făcuse focul acolo. În două locuri zăceau nişte bucăţi de coajă de copac şi cîţiva ţăruşi, care susţinuseră un cort, sau o plasă împotriva ţînţarilor. Alături se aflau nişte bîrne arse — resturile unui mic foc de vreascuri, aprins noaptea.

Cenuşa bătută de ploaie arăta că Dubenţov şi cu Aniuta petrecuseră acolo noaptea ce urmase după popasul de la poalele Dealului Mare. Deci acesta fusese al doilea popas de noapte al tinerilor. Prin apropiere era aruncată o cutie goală de conserve, atît şi nimic mai mult.

— Păstrează merindele. Aşadar, au înţeles că s-au rătăcit — mormăi dus pe gînduri Pahom Stepanovici. Oare nici după asta n-o să le treacă prin minte să lase semne în pădure ?

Privind cu luare aminte în jur, zări, spre marea lui bucurie, nişte cioplituri albe pe trunchiuri, care plecau unele după altele în adîncul hăţişurilor.

— Uite, pentru asta eşti cineva, Viktor Ivanovici ! exclamă Pahom Stepanovici. Acum am să pot merge mai repede !

Într-adevăr, acum era mult mai uşor de mers : nu mai trebuia să stea şi să dibuiască urmele.

Pe la amiază, luîndu-se după cioplituri, Pahom Stepanovici ajunse la locul celui de-al treilea popas de noapte al lui Dubenţov şi al Aniutei. Lîngă urmele bivuacului, vînătorul zări o cioplitură mare pe trunchiul unui conifer. Nişte zgîrieturi, făcute pe lemnul alb, atraseră atenţia vînătorului. Pahom Stepanovici slăbi căpăstrul calului, îi dădu drumul să pască, şi se apropie de copac. Izbuti să desluşească literele vizibile, zgîriate pesemne cu vîrful unui cuţit.

Vînătorul se aşeză cît mai comod şi începu să descifreze. În curînd, citi : „Pahom Stepanovici ! Noi ne-am rătăcit. Ne-a înşelat anomalia magnetică. Încredinţaţi că vei porni pe urmele noastre, am hotărît să scriem. Deocamdată încă nu ştim în ce parte se află tabăra. Am hotărît să mergem numai spre sud-est. După presupunerile noastre, acolo trebuie să fie tabăra echipei. În cel mai rău caz, vom ieşi la Hungari. Deocamdată nu ne pierdem curajul, şi ne ţinem bine pe picioare. Vom rezista. Urmăreşte cioplitурile. Dubenţov, Ceremhovskaia".

CAPITOLUL II

Pahom Stepanovici e neliniştit. — Popas de noapte într-o vale. — Atacul tigrului. — Aproape de ţel. — Greşeala de neiertat a bătrînului vînător.

După ce reciti de cîteva ori cele scrise, Pahom Stepanovici căzu pe gînduri. Faţa i se posomorîse, iar între sprîncenele-i stufoase, îmbinate la rădăcina nasului, se adîncise o cută plină de îngrijorare. Privind spre soare, îşi întoarse ochii înspre sud-est, apoi, dînd din cap cu o mare întristare, se apropie de cal.

— Ei, dragul meu, acum ţin-te bine : dacă nu-i ajungem — au să piară oamenii ! Au pornit-o în cu totul altă parte...

Mînînd cu grabă calul care abia se mai tîra, tras de căpăstru, Pahom Stepanovici se îndreptă în direcţia pe care o arătau ciopliturile. Ele duceau întîi printre dealuri, apoi tăiară cîteva viroage mlăştinoase, ce se întindeau între povîrnişuri line. Prin locurile joase, neîmpădurite, drumul era marcat cu beţe. Apoi din nou Pahom Stepanovici începu să se caţăre pe dealuri, să coboare povîrnişuri abrupte, fără să-i dea răgaz calului, neodihnindu-se nici el. Bătrînul vînător era grăbit : ori îi va ajunge din urmă pe Dubenţov şi pe Aniuta şi îi va salva, ori nu-i va găsi, şi atunci nimeni, niciodată, nu va şti unde îşi vor fi aflat ei moartea, în acel haos al pădurii.

Obişnuit să care fără grabă prin taigă samare grele, calul se lăsa tras de căpăstru şi, prin încetineala lui supusă, îl făcea pe Pahom Stepanovici să-şi piardă răbdarea. Spre seară, pe cînd vînătorul se grăbea să ajungă cu orice preţ la următorul loc de popas al tinerilor, îşi

pierdu toată răbdarea şi, rupînd o nuia groasă, începu să biciuiască cu înverşunare calul. La început, animalul se strădui să meargă mai iute, dar în curînd încetini din nou pasul. Pahom Stepanovici îşi încordă iarăşi puterile ca să tragă calul după el, însă degeaba. Din pricina asta, nu ajunse pînă la punctul pe care voia să-l atingă şi trebui să se oprească, pentru a înnopta la marginea unei văi mici, acoperită de un crîng rar, veştejit. Începînd de acolo, ciopliturile duceau spre o trecătoare abruptă, dar Pahom Stepanovici, sleit de puteri, hotărî să stea pe loc, să se mai odihnească.

— Mînca-te-ar ursul, diavol leneş ce eşti ! înjura el calul.

Mai tîrziu, bătrînul vînător avea să spună că tocmai aceste cuvinte atrăseseră nenorocirea, despre care se va vorbi mai departe.

Seara, totul fusese foarte liniştit. Pahom Stepanovici se pregăti să se culce, tocmai în locul unde se termina pădurea deasă şi începea o prăpastie. Printre tufişurile rare, bătrînul vînător observă cîteva poieniţe acoperite de o iarbă grasă, bună pentru păscut. Nu departe, de sub pămînt, ţîşnea un izvor a cărui apă era străvezie cum e cristalul. Pahom Stepanovici îşi înălţă lîngă izvor cortul şi aprinse un foc. Calul îl lăsă să pască în voie, nu-l mai priponi.

Adormi repede şi dormi mult. Prin somn auzea foşnetul ierburilor rupte, sforăitul calului... Dar iată că o gaiţă de munte, începu să cîrîie, prevestind zorile. Şi numaidecît după cîrîitul gaiţei, liniştea nopţii fu tulburată de un tropot desperat de copite de cal, de un trosnet de crengi, apoi de un urlet sălbatic. Împins parcă de o forţă venită din afară, Pahom Stepanovici sări drept în picioare, aruncînd deoparte plasa împotriva ţînţarilor, în care era înfăşurat.

Deasupra taigăi mai dăinuiau ultimele văluri ale nopţii. Între două dealuri, care acopereau marginea de răsărit a cerului, se ridicau zorile de un roşu aprins. Deasupra, se întindea o dungă de un verde deschis, peste care se aşternuse azurul cupolii cereşti, smălţuit de stele

rare ce clipeau. Pe siluetele clare ale dealurilor apăreau contururile brazilor, iar pîcla dimineţii se scurgea greoaie pe marginile văilor.

Pahom Stepanovici înţelese din prima clipă ce se întîmplase. La cîteva zeci de metri de focul de vreascuri, între tufele de răchită, se dădea o luptă pe viaţă şi pe moarte. Cu un nechezat sălbatic, calul se ridica în două picioare, cădea, bătînd pămîntul cu copitele. Trupul lung şi dungat al tigrului şerpuia deasupra lui. Zgomotul împuşcăturii întrerupse această încleştare desperată. Cu un urlet înfiorător, fiara sări în lături, rupînd tufele, şi se prăbuşi la pămînt. Se auzi un răcnet furios, un trosnet de crengi, apoi nimic.

Luînd repede în mîini puşca, vînătorul introduse în ea un glonte dum-dum. Dar rămase pe loc, privind cu încordare spre tufişurile unde se zbătea fiara. Încredinţîndu-se că fiara fusese rănită de moarte, Pahom Stepanovici străbătu în fugă poiana şi se piti după o tufă. De aici văzu deslușit trupul lung, albicios, al tigrului, care se zbătea, rotindu-se în loc, de parcă ar fi fost priponit de un ţăruş. De obicei, cînd trăgea cu puşca, Pahom Stepanovici nu stătea să ochească prea mult, dar de astă-dată, timp de un minut, căută să prindă pe cătare capul fiarei. Iată, în sfîrşit, fiara se ridică pe labele dinainte şi-şi întinde gîtul imens cu botul pătrat. Se vede că se străduia să facă un salt. Dar în clipa aceea se auzi o bubuitură şi tigrul căzu cu botul în iarbă, nemişcat. Calul sforăia zgomotos, rîcîind cu copitele pămîntul din jurul lui.

Pahom Stepanovici încărcă din nou puşca şi o altă bubuitură făcu să răsune taiga. Soarele încă nu răsărise. Ecoul împuşcăturii se rostogoli multă vreme departe, printre văi şi vîlcele. Vînătorul se apropie cu băgare de seamă de fiară, care zăcea întinsă pe burtă, cu una din labele dinainte îndoită sub ea, cu cealaltă aruncată înainte. Picioarele dinapoi erau sprijinite în pămînt, ca şi cînd tigrul ar fi fost gata să sară. Dar era mort.

Era un animal matur, tînăr încă. Pielea de un galben deschis, aproape alb, era brăzdată de dungi roşcate, abia

vizibile. Botul uriaş, cu mustăţi ca de pisică, era plin de sînge. Glontele nimerise mai jos de ureche, în falcă, pricinuindu-i o rană mare. O altă rană — se vede cea dintîi — vînătorul o găsi cam pe la mijlocul spinării. Pipăind spinarea tigrului, Pahom Stepanovici descoperi că este frîntă.

— Na, ticălosule, să te saturi să mai sai ! spuse cu o bucurie răutăcioasă vînătorul şi se îndreptă spre cal.

Calul zăcea nemişcat, cu capul aruncat spre spate, dînd din cînd în cînd din picioare. Nu se mai zbătea, sforăia numai, prelung şi răguşit. Mai jos de coamă, pe spate, şi pe coastă se zăreau răni adînci. Mai jos de gît, în faţa gîtlejului, se vedea o rană deschisă, din care ţîşnea şuierînd o spumă purpurie. Văzîndu-l pe vînător, calul încercă să ridice capul, dar nu mai putu, şi-i aruncă stăpînului său o privire plină de suferinţă.

— Ţi-a sunat şi ţie ceasul, dragul de tine — spuse cu amărăciune Pahom Stepanovici. Iartă-mă, flăcăule, că am greşit şi că ţi-am adus pe cap o năpastă ca asta... — şi bătrînul vînător îşi şterse o lacrimă. Apoi apropiindu-se de cal pe la spate, îi trase un foc în ceafă, fără să-l privească.

— De cît să se chinuiască... mai bine aşa — bolborosi el, scuzîndu-se parcă.

Stătu o clipă lîngă calul împuşcat, dînd un ultim omagiu ajutorului său credincios, apoi, oftînd adînc, porni agale spre focul aprins.

Se luminase de ziuă. Taigaua se trezise la viaţă, şi locuitorii ei ciripeau zgomotos, pe toate glasurile. La răsărit cerul strălucea de primele raze ale soarelui. În curînd, un evantai gigantic de raze izbucni în sus, cuprinzînd ca un brîu tot cerul.

Fel de fel de gînduri triste îl băteau pe bătrînul vînător, în timp ce desfăcea samarele de pe leşul calului. Şaua, rezerva de ovăz şi pielea tigrului, toate acestea trebuiau părăsite. Împachetă restul într-un sac şi încercă să-l ridice. Povara era grea. Dar vînătorul nu se sinchisi. Ca şi cum sacul n-ar fi fost destul de greu, mai băgă în el frîul şi o frînghie. Cu ajutorul fîşiilor de piele tăiate

de la şa, strînse cu putere sacul, făcîndu-şi curele pentru umeri. Încărcătura era atît de grea, încît n-ai fi putut s-o salţi în spate, decît dacă te lăsai jos, pe pămînt.

Pahom Stepanovici mîncă la repezeală ceva şi, încărcat pînă la refuz, porni după cioplituri, clătinîndu-se, înspre trecătoare. Înainte de a ajunge pînă în vîrf, fu nevoit să se oprească de vreo trei ori pentru a se odihni. Ajungînd în vîrf, aruncă mîhnit din sac frîul şi curelele de prisos. Printre lucrurile de prisos, mai rămăsese şi frînghia, dar bătrînul vînător nu vru să se despartă de ea — era o frînghie straşnică, de vreo 30 de metri lungime, nu prea groasă, împletită din fir de bumbac, trainică şi cîntărind vreo 2—3 kilograme.

— O să-mi prindă bine poate — îşi spuse Pahom Stepanovici, vîrînd-o din nou în sac.

Istovit de atîta greutate şi de soarele dogoritor, scăldat de sudoare, Pahom Stepanovici păşea neobosit înainte. În ziua aceea nu se opri ca să se odihnească decît de cîteva ori, astfel încît străbătu două etape. Acum nu-l mai despărţea de cei doi tineri decît o distanţă, pe care ar fi putut s-o parcurgă în patruzeci şi opt de ore.

A doua zi, el străbătu această distanţă, trecînd pe lîngă rămăşiţele proaspete ale unui alt bivuac.

Cei doi tineri poposiseră acolo cu o noapte înainte. Pahom Stepanovici slăbise atît de mult, încît faţa îi devenise pămîntie, pometii obrajilor i se ascuţiseră, nasul i se coroiase, şi o barbă de culoarea smoalei îi năpădise obrajii.

Acum trebuia să facă o ultimă sforţare şi ţelul va fi atins : îi va ajunge din urmă pe Dubenţov şi pe Aniuta !

Pînă la apusul soarelui nu avea mai mult de o oră şi Pahom Stepanovici nu zăbovi la locul ultimului popas de noapte al geologilor. Acum mergea mai repede decît de obicei. Şiroaie de sudoare îi curgeau pe faţă şi mereu şi le ştergea cu mîneca aspră a mantalei de ploaie. La un moment dat, un cîrd de găinuşe îşi luă zborul de sub picioarele lui, cu un zgomot asurzitor. Pahom Stepanovici nici nu le băgă în seamă.

Înainte de apusul soarelui, vînătorul ajunse la marginea unui lanţ de dealuri şi văzu în faţa sa un platou mohorît, monoton, acoperit de o pădure de brazi bătrîni, şi care se întindea spre est şi sud-est cît cuprindeai cu ochii. În zarea posomorîtă a amurgului, la marginea podişului, se conturau abia vizibil dealurile şi munţii.

Semnele de pe copaci îl duseră pe Pahom Stepanovici pînă într-o pădure de brazi. Deodată se opri din mers, încordîndu-şi auzul. Undeva, înspre stînga, auzi un lătrat de cîine, aproape insezisabil. Departe, la o distanţă de o jumătate de kilometru de el, credinciosul lui Orlan, plecat cu Dubenţov, îi dădea de ştire unde se află. Pahom Stepanovici mai ascultă încă o dată ; acum însă, lătratul era mai surd, se îndepărta parcă.

Pahom Stepanovici uită dintr-o dată şi de urme, şi de apropierea nopţii. Ciopliturile o luau înspre dreapta, în timp ce lătratul se auzea din stînga. Ca să nu ocolească mergînd pe urma ciopliturilor — aşa socotea el — Pahom Stepanovici hotărî să meargă drept în partea de unde se auzea lătratul, încredinţat că în scurt timp îi va întîlni pe Dubenţov şi pe Aniuta. Numai să vină seara, şi le va da de ştire, trăgînd cu puşca.

În taigă, întunericul se lăsa tot mai gros. Pahom Stepanovici iuţi pasul. Acum mergea repede, gîndindu-se cu emoţie la bucuria întîlnirii. Dar la un moment dat, un pîrăiaş nu prea lat, dar vijelios, îi tăie calea. Era destul de adînc şi Pahom Stepanovici se strădui, după zgomotul apei, să găsească pragul — adică acolo unde apa e cea mai mică în rîurile de taigă. Dînd la fiecare pas de copaci doborîţi de furtună, răzbind cu greu prin tufele de măcieş care-l înţepau, merse mult timp de-a lungul malului, ascultînd cu luare aminte.

În sfîrşit, auzi un clipocit : dăduse de un prag.

Înarmîndu-se cu un băţ, vînătorul intră în apă. La mal apa nu era prea mare. Spre mijloc însă, devenea din ce în ce mai adîncă. Iată că apa începu să-i intre în cizme. În curînd îi ajunse pînă la brîu. Curentul îl tîra într-o parte, dar Pahom Stepanovici izbuti să se spri-

jine în băţ. Adunîndu-şi toate puterile, ieşi în sfîrşit pe celălalt mal, unde apa era mai mică.

Zgomotul pîrăului îl împiedica să audă lătratul cîinelui, şi Pahom Stepanovici o apucă repede înspre partea unde pîrăul curgea lin. Cîtva timp stătu în întuneric pe malul apei, trăgînd cu urechea. Dar nu auzi nimic asemănător cu un lătrat de cîine. Taigaua zăcea cufundată în tăcere. Atunci, ridicînd puşca deasupra capului, Pahom Stepanovici trase un foc în aer. Aşteptă cîteva clipe un răspuns, care nu veni. Bătrînul vînător îşi mai descărcă o dată puşca, dar degeaba. Neliniştit, se tot întreba : unde sînt Dubenţov cu Aniuta ? Oare ei nu-l aud ? Unde o fi Orlan, şi de ce a tăcut ? Sau acolo n-a mai rămas nimeni care să-l audă ? Să li se fi întîmplat ceva ?

Pahom Stepanovici se pierduse de tot cu firea. Fel de fel de gînduri negre îi trecea prin minte, încît ameţise de nici nu mai ştia unde-i e capul. Şi chiar în clipa aceea, înspre nord, nu prea departe de locul unde se afla, se auzi, ca şi înainte, prin întunericul pădurii, un lătrat de cîine : „Hau ! Hau !“

— Ce-o fi asta ?... Oare e cu putinţă ? se întrebă Pahom Stepanovici, şi un fior rece îi trecu prin spate.

Strigătul acela suspect se auzi din nou. Cînd amuţi, topindu-se parcă în liniştea taigăi, Pahom Stepanovici îşi dădu seama despre ce este vorba : strigătul bufniţei îl luase drept un lătrat de cîine. Îşi aruncă cu desperare şapca de pămînt şi scuipă cu înverşunare :

— Of, Dumnezeule ! Ah, ce zevzec sînt ! îşi spunea el, neştiind cum să-şi mai potolească supărarea. Cum de-ai putut să te păcăleşti în halul ăsta, cap sec ce eşti ? Aşa-ţi trebuie, neghiobule, altă dată să bagi bine de seamă !

Tot oftînd cu gîndul la nenorocirea lui, Pahom Stepanovici se lăsă să cadă istovit pe iarbă. Stătu multă vreme aşa, ţinîndu-şi capul în mîini. „Acum am pierdut urma — îşi spunea el — m-am rătăcit, nici dracu' nu ştie unde mă aflu, şi toate astea, de ce ?...“ Nu-şi putea ierta această greşeală, dar nu mai era nimic de făcut. Lăsînd

jos sacul, se apucă să aprindă focul. Îşi pregăti iute culcuşul pentru noapte, şi, după ce mîncă ceva la repezeală, se vîrî în cort, cu gîndul să adoarmă numaidecît. Dar somnul nu se lipea de el. Un chin fără leac îi rodea sufletul. Nici nu simţi cînd adormi, rupt de oboseală, după o zi atît de grea.

CAPITOLUL III

Popas de noapte pe malul pîrăiaşului. — O pădure pustie. — Chinuit de sete. — Descoperirea lui Pahom Stepanovici. — Bătrînul vînător se caţără în vîrful unui copac. — Încăierarea cu ursoaica.

Noaptea trecu în linişte. Istovit după o zi întreagă de drum, Pahom Stepanovici dormi toată noaptea fără să se trezească, fără să se întoarcă, măcar o singură dată, de pe o parte pe alta. Contrar obiceiului, a doua zi de dimineaţă se sculă destul de tîrziu — soarele răsărise de mult deasupra munţilor Sihote-Alin. Bătrînul vînător ştia bine că nimic nu reface forţele şi nu linişteşte nervii mai repede decît un somn bun. Fără grabă, îşi pregăti gustarea de dimineaţă, mîncă totul, fără să lase vreo firimitură, şi o luă din nou la drum.

Nu stătu prea mult pe gînduri, ca să hotărască încotro s-o apuce. Socoti că n-avea rost să se întoarcă înapoi şi să caute ciopliturile făcute pe trunchiurile copacilor. Pierdut în inima pădurii, mai ales după ce trecuse rîul pe întuneric, nu mai putea găsi urma. Era ca şi cum ar fi căutat un ac într-un car cu fîn. Nu, el nu-şi va pierde timpul căutînd ciopliturile.

După soare şi după zadele, ale căror trunchiuri erau luminate portocaliu în partea dinspre sud, luă direcţia sud-est — aceeaşi pe care mergeau Dubenţov şi Aniuta, în speranţa lor irealizabilă de a ieşi spre Hungari. Înainte de a porni la drum, bătrînul vînător scoase plumbii din zece cartuşe, iar tuburile cu praf de puşcă le băgă prin buzunare. „Voi trage focuri de armă ca să le dau de ştire“ — hotărî el.

Nu peste mult pătrunse într-o pădure deasă. În primul ceas al drumului, mai întîlni, printre desişurile de brazi bătrîni, şi alţi copaci, ca mesteacănul alb şi negru, uneori mălinul, rareori frasinul şi nucul sălbatic. Întîlnea uneori şi crînguri de caprifoi. Poamele mari, aproape coapte, îl ispiteau, dar era grăbit şi nu-şi îngădui să guste din ele. În treacăt, numai, rupea crengi pline de fructe. Tot aici, printre tufele de caprifoi, vînătorul zări urma lăsată de curînd de un elan. Dar nici elanul nu-i trezi pasiunea de vînător. Se grăbea şi preţuia fiecare clipă. Era convins că dacă astăzi, în cel mai rău caz pînă mîine seară, nu-i va găsi pe cei doi tineri, nu se va mai întîlni niciodată cu ei. În orice caz, nu-i va mai rămîne nici un fel de speranţă, şi va trebui să se lase atunci la voia întîmplării.

Cu cît mergea mai departe, cu atît mai puţin variaţi erau copacii. Bradul ieşise victorios. Tot mai des întîlnea piedici de netrecut — crengi împletite între ele şi trunchiuri putrezite, care îi barau calea. Bătrînul vînător era nevoit să recurgă mereu la toporişca lui. Încetineala mersului, inevitabilă în aceste condiţii, îl scotea din fire.

Înainte de lăsarea serii, Pahom Stepanovici se strecură prin nişte desişuri de brad, aproape de netrecut. Pădurea se ridica în faţa lui ca un zid. Bătrînul vînător se opri ca să-şi mai tragă sufletul. Şi aici, aproape, undeva în faţă, auzi acelaşi sunet, care prin asemănarea lui cu un lătrat de cîine îl păcălise în ajun atît de prosteşte. Tîrîndu-se în patru labe pe sub crengile, ce se lăsau aproape pînă la pămînt, şi pe sub desişurile de ramuri spinoase, uscate, strîns împletite între ele, Pahom Stepanovici auzi deodată acel sunet deasupra capului. În întuneric zări printre crengi o bufniţă albă, cu urechi mici, ciulite. Bufniţa îşi rostogoli o dată ochii ei galbeni, ca nişte nasturi, îşi vîrî capul între umeri, înghiţind parcă ceva, şi întredeschizîndu-şi ciocul îndoit, scoase din nou sunetul ei gutural : „Hau ! Hau !“

— Eh, va să zică aici erai, zgripţuroaico ! mîrîi printre dinţi Pahom Stepanovici. Ca să nu mai păcăleşti oamenii, uite, na, să te saturi, neam de drac ce eşti ! Şi

zicînd acestea, trase în sus un foc. Agăţîndu-se cu aripile-i moarte, larg desfăcute, de crăcile bradului, pasărea căzu la picioarele vînătorului. Pahom Stepanovici o azvîrli cît colo cu piciorul, răzbunîndu-se parcă pe ea, pentru că-l păcălise.

Bătrînul vînător o porni iarăşi înainte. Razele soarelui se stingeau în vîrful brazilor, printre hăţişuri întunericul se lăsa tot mai des, iar el mergea fără să se oprească. Acum nu-l mîna numai dorinţa de a străbate o distanţă cît mai mare, dar şi setea. Setea îl chinuia de mult ; luptase răbdător cu ea, dar în drum nu întîlnea nici un pic de apă. „De-aş găsi măcar un mic pîrăiaş sau o groapă cu apă de ploaie !“ — se gîndea el, abătut. Dar pe pămîntul acela uscat, fără iarbă, acoperit doar de un strat gros de ace de brad, nu întîlnea nici un firicel de apă.

Acum, peste pădure se lăsase un întuneric de nepătruns. Nu mai putea să înainteze. Era şi primejdios — în orice clipă ar fi putut să se rătăcească. Lăsînd jos povara, se apucă să-şi pregătească culcuşul.

Ameţea din cauza setei, îşi simţea gura atît de uscată, încît îl durea atunci cînd îşi mişca limba. La lumina focului de vreascuri, Pahom Stepanovici deschise o cutie de cacao condensată, de care nu se atinsese pînă acum, deşi avea în sac peste douăsprezece cutii. Lichidul dulce şi gros în loc să-i astîmpere setea, mai mult i-o înteţi. Toată noaptea vînătorul visă apă. Şi bea, bea la nesfîrşit, fără să-şi poată potoli setea...

A doua zi de dimineaţă se sculă slăbit, istovit. Limba, uscată iască, i se lipea de cerul gurii. Noroc cu roua ; dar nu era chiar atît de uşor să obţii cîteva picături de apă — roua căzuse mai mult prin vîrful copacilor. Pahom Stepanovici încercă să sape pămîntul. Sub stratul de ace, dădu de un sol calcaros, uşor pătruns de umezeală, şi se bucură. Dar ce dezamăgire ! Cu cît adîncea mai mult groapa, cu atît mai uscat şi mai compact devenea pămîntul. Şi nu erau nici un fel de semne, care să-i indice prezenţa apei în acel nisip albicios.

Bătrînul vînător îşi aruncă desperat toporişca. Nu-i mai rămînea nimic de făcut, decît să se caţăre cu gamela în mînă în vîrful unui copac şi, oricît de greu i-ar fi venit, să încerce să adune puţină rouă, ca să-şi umezească gîtlejul. Pahom Stepanovici se strădui aproape un ceas întreg să se caţăre în vîrful unui brad puternic. Ajungînd în sfîrşit sus, aşează gamela dedesubtul crengilor şi scutură picăturile mărunte de smarald de pe acele coniferului. Între timp, soarele se ridica tot mai sus, roua se evapora, iar el reuşi să strîngă atît de puţină apă, încît abia acoperea fundul vasului. Acolo, pe loc, Pahom Stepanovici goli dintr-o înghiţitură gamela.

Şi iarăşi începu un drum istovitor. Deasupra capului nu avea decît o fîşie mică de cer, iar în faţa ochilor, copaci gigantici, numai şi numai copaci...

Cele cîteva focuri, trase în prima jumătate a zilei, se pierdură fără nici un răspuns în liniştea adîncă a taigăi.

Ca şi înainte, nu găsea nicăieri apă. Pădurea aceea deasă de brazi o supsese parcă toată. De altfel, această pădure era, oricît de ciudat s-ar părea, un adevărat deşert fără viaţă unde nu domnea nisipul, ci bradul monoton, care triumfase de multă vreme pe aceste meleaguri asupra tuturor celorlalţi copaci. În această pădure nu se auzea cîntec de păsări, nu vieţuiau animale. Pînă şi ţînţarii o ocoleau, iar musculiţe n-ai fi găsit nici una.

Pahom Stepanovici îşi adună ultimele puteri. În urechi îi răsuna mereu un dangăt sîcîitor, care nu mai contenea. Uneori ameţea, vedea negru înaintea ochilor, totul în jur începea să se clatine. Şi cine ştie ce s-ar fi întîmplat pînă la urmă, dacă pe la amiază n-ar fi făcut o descoperire fericită. Pe neaşteptate, brazii se răriră, lăsînd loc unei mici poiene de vreo 50 de metri lărgime. Văzînd înaintea lui cîteva hăţişuri, Pahom Stepanovici se bucură nespus. Erau nişte tufe de caprifoi. Stăpînindu-se să nu se arunce spre ele, ieşi în mijlocul poienei, în speranţa că va întîlni un pîrîiaş. Nu se înşelă : un mic pîrăiaş răzbătea printre rădăcinile tufelor. În faţa izvorului se formase o băltoacă de apă rece.

Pahom Stepanovici trebui să facă apel la tot calmul lui, ca să dea jos, fără grabă, sacul greu ce-l avea pe umeri. Aşezîndu-se în genunchi în faţa izvorului, cu buzele tremurînde, înghiţi două picături de apă. Trăgîndu-şi răsuflarea, îşi scoase flanela şi pălăria şi rămase cîteva clipe nemişcat, căutînd să-şi revină. După ce faţa i se răcori un pic, mai sorbi cîteva înghiţituri şi se spălă. Temîndu-se să bea prea multă apă rece, se hotărî să-şi potolească de-acum înainte setea, mîncînd poame.

Dînd la o parte tufele, faţa lui suptă, acoperită de barbă, se lumină de fericire : pe butuci, de la pămînt aproape pînă la vîrf, atîrnau, unele lîngă altele, ciorchine de boabe negre-gălbui, acoperite de brumă. Erau parfumate, gustoase, şi potoleau setea pe loc.

Bătrînul vînător mergea din tufă în tufă, dar deodată atenţia îi fu atrasă de o moviliţă lungă, ce se zărea printre hăţişuri. Moviliţa semăna cu un om, peste care ar fi căzut un morman de frunze. Pahom Stepanovici nu apucă să facă această comparaţie, cînd deodată îi bătu la ochi un obiect negru, semănînd cu o puşcă, proptit de butuc. Pahom Stepanovici se duse pînă acolo şi examină cu atenţie obiectul. Era o puşcă cu ţeavă lungă, veche, acoperită de rugină. Patul putrezise şi în mîinile lui Pahom Stepanovici nu rămase decît ţeava. Scormonind cu ţeava ruginită frunzele căzute pe moviliţă, vînătorul zări o fîşie putrezită de îmbrăcăminte şi oasele galbene ale unui schelet. Pahom Stepanovici se dădu îndărăt fără să vrea, dar, adunîndu-şi tot curajul, examină cîrpele, desfăcîndu-le cu ţeava puştii. Cîrpele mai păstrau încă urmele abia vizibile ale unei broderii...

— Biet om ! În ce an crîncen o fi căzut pe tine năpasta asta ? bolborosi trist şi dus pe gînduri Pahom Stepanovici.

Dădu la o parte, cu băgare de seamă, frunzele mucegăite, prefăcute în pulbere. Sub frunze descoperi scheletul unui om, acoperit de cîrpe putrezite. Alături era o cartuşieră, plină cu gloanţe înverzite, oxidate, dede-

subt resturile unei genţi, care se destrămară de îndată ce fură atinse cu ţeava puştii, şi apărură nişte bile rotunde — plumbi de cartuşe. Pahom Stepanovici stătu cîtăva vreme îngîndurat în faţa rămăşiţelor acelui om necunoscut, ale cărui oase putreziseră departe de locurile sale natale. Apoi, vînătorul adună plumbii, descărcă tuburile, scoase alicele. Restul lucrurilor, printre care şi puşca ruginită, el le aşeză alături de schelet şi se apucă să acopere mormîntul acela necunoscut cu un strat gros de pămînt. Stînd cu capul plecat în faţa moviliţei pe care o înălţase, bătrînul vînător spuse trist, aproape în şoaptă :

— Rămîi cu bine, flăcăule ! Dormi în pace...

Odihna şi îndeosebi apa şi poamele, îl mai înviorară. Pahom Stepanovici îşi făcu provizii de poame, atît cît puteau încăpea în gamele şi în cutia de cacao, şi, aruncîndu-şi sacul în spate, porni mai departe la drum. Acum mergea repede, străduindu-se să-şi alunge gîndurile negre, stîrnite de întîlnirea cu rămăşiţele acelui om necunoscut.

Pînă la căderea serii, vînătorul mai trase două focuri de armă, dar, ca şi înainte, nu primi nici un răspuns.

A doua zi de dimineaţă, Pahom Stepanovici trase un foc în aer, însă fără nici un rezultat. Atunci, pentru prima oară în viaţa lui de cutreierător al taigăi, se văzu în faţa unei probleme de nedezlegat : ce să facă mai departe ? Cîtva timp stătu nemişcat, cugetînd asupra situaţiei sale şi asupra sorţii lui Dubenţov şi a Aniutei. Cîte gînduri nu-i trecură prin minte ! În cele din urmă, lăsînd jos sacul, se căţără pe unul din brazii cei mai înalţi. Din vîrful bradului, în faţa ochilor săi se deschise priveliştea dogorîtoare a unei zile însorite. Lanţul dealurilor, de care trecuse, rămăsese departe în urmă. În faţă, la o distanţă de vreo 2—3 km, începea un alt şir de dealuri vălurite. Rînd cu rînd, ele se înălţau mai sus, tot mai sus. Se vede că de acolo începea lanţul principal al masivului Sihote-Alin.

În primul plan se ridica un deal mare, cu creasta adusă, ca o cocoaşă de cămilă. Judecînd după frunzişul

de un verde crud, dealul era acoperit de mesteceni şi de acolo putea fi bine zărită panorama pădurilor din jur. „Dacă nu li se va întîmpla nimic în acest brădet blestemat — îşi spunea Pahom Stepanovici, gîndindu-se la cei doi tineri — ei se vor ajunge neapărat în preajma acestui deal. Trebuie să-şi dea seama o dată că nu merg în direcţia cea bună! Dacă ajung acolo, am să aprind pe deal un foc cît mai mare. Poate că aşa au să-l vadă şi au să dea de ştire unde se află". Acum lui Pahom Stepanovici nu-i mai era sete: întîlnea mereu pîrăiaşe zgomotoase, ce veneau dinspre munţi. La amiază, nu-şi mai găti mîncare, ca să nu piardă vremea, ci făcu doar un scurt popas. Gustînd la repezeală dintr-o cutie de conserve de carne, începu să se îndrepte spre dealul pe care îl zărise din vîrful copacului. Cînd însă, după presupunerile lui, nu mai avea mult ca să ajungă pînă acolo, se pomeni într-o pădure de brazi pustie. Pahom Stepanovici trase un foc de armă, nădăjduind că poate măcar acum are să fie auzit. Ceea ce se petrecu după această împuşcătură, care se dovedi a fi fatală, bătrînul vînător avea să-şi amintească mai tîrziu destul de confuz.

La început auzi un trosnet de crengi. Pahom Stepanovici întoarse capul. Nu departe, cu zgomot mare, coborau iute de pe trunchiul unui copac doi pui de urs. Cît de frumos se dădeau ei de-a berbeleacul! Atenţia lui Pahom Stepanovici fu însă atrasă de altceva. Rupînd din mers crengile ţepoase ale tufelor, se năpustea asupra lui, sărind, o ursoaică mare, cenuşie, cu o pată triunghiulară pe piept.

Într-o clipită, Pahom Stepanovici îşi dădu seama că, fără să vrea, tulburase o ursoaică, ce-şi învăţa puii să se caţere pe copaci. Mai avusese şi altădată prilejul să vadă astfel de scene. Mama îşi aduce odraslele greoaie şi stîngace spre trunchiul unui copac şi, mormăind, le sileşte să se caţere. Dacă puiul se încăpăţînează, ursoaica îi dă o labă zdravănă şi nu-l lasă pînă n-o ascultă. Silindu-i să se caţăre în copac, ursoaica îi pre-

vine printr-un mîrîit amenințător pe ursuleți, cînd aceștia încearcă să se dea jos.

Din pricina vîntului puternic ce bătea în taigă, Pahom Stepanovici nu izbutise să descopere la timp prezența fiarelor, și nici ursoaica, ocupată cu puii ei, nu-l simțise. Vînătorul însă se dăduse de gol cel dintîi, și de aceea animalul se afla într-o situație mai avantajoasă decît a lui. Turbată de mînie, ursoaica se rostogolea cu atîta repeziciune spre Pahom Stepanovici, încît acestuia nici nu-i mai rămase timp să-și încarce din nou pușca. Izbuti doar să se întoarcă cu fața spre ea și să se proptească bine cu picioarele în pămînt, ca să nu fie doborît din prima clipă.

Începu o luptă crîncenă, necruțătoare, pe viață și pe moarte.

Fiara făcea parte din specia urșilor de Himalaia. Urșii de Himalaia sînt mai mici decît cei roșcați, dar mai răi și mai sprinteni. Nu degeaba vînătorii preferă să vîneze urși roșcați, decît urși de Himalaia.

Ajungînd lîngă Pahom Stepanovici, ursoaica se ridică cu o repeziciune uimitoare în două labe și, scoțînd un răcnet înfiorător, se năpusti cu toată greutatea ei asupra vînătorului. Stînd întors într-o parte și apărîndu-se cu pușca, ca și cînd ar fi ținut în mînă o suliță, Pahom Stepanovici vedea în fața lui botul căscat al ursoaicei, trandafiriu, plin de dinți, și labele cu gheare lungi, ascuțite. Izbuti să vîre capătul țevii în botul fiarei. Ursoaica își rotea mereu capul, rozînd fierul și străduindu-se să atingă cu labele capul omului, sau să-i smulgă pușca din mîini.

Pahom Stepanovici voia să-și încarce din nou pușca și tot încerca să aleagă o poziție mai bună. Dar ursoaica, îndîrjită, cu o forță ce nu mai slăbea, trăgea cu putere de pușcă, încît vînătorul era nevoit s-o țină zdravăn, cu amîndouă mîinile. La un moment dat însă, apucă să se dea puțin înapoi, și, într-o clipită, azvîrli cartușul gol. Îi rămînea lucrul cel mai important de făcut — să încarce pușca cu un glonte dum-dum. În cazul acesta, ar fi fost salvat. Mai făcu un pas, scoase din cartușieră

un cartuş, dar îşi supraestimase forţele. Fiara se repezi asupra lui cu o furie crescîndă şi puşca, alunecîndu-i din mîini, nimeri sub picioarele ursoaicei. Nu mai avea unde să se dea înapoi : drumul era tăiat de o grămadă de trunchiuri şi crengi uscate, şi ar fi fost moarte sigură să încerce să se arunce peste ele.

Ursoaica se ridică din nou pe picioarele dindărăt şi, cu o furie şi mai mare, se năpusti asupra vînătorului. Dar în mîinile lui Pahom Stepanovici străluci un cuţit lung de vînătoare. Azvîrlindu-i la picioare sacul, bătrînul vînător se lăsă în jos, ca să-i pună piedică ursoaicei, şi în acelaşi timp s-o înjunghie cu cuţitul. Vrînd să-şi ia avînt, nu mai avu timp şi nimeri în braţele de fier ale ursoaicei. O durere ascuţită, de neîndurat, îi ardea ceafa, înceţoşîndu-i mintea. Simţea, ca prin vis, că totuşi cuţitul pătrundea în pieptul păros. Pahom Stepanovici răsucea din răsputeri mînerul, apăsîndu-l cu amîndouă mîinile. Apoi îl mai vîrî o dată, şi încă o dată. În clipa aceea, îşi pierdu cunoştinţa şi căzu în nesimţire.

CAPITOLUL IV

Pahom Stepanovici îşi revine. — Un leac al pădurii. — In căutarea apei. — Bătrînul vînător îşi pierde ultimele puteri. — Un colţişor binecuvîntat. — Bivuac într-o poiană.

Cînd Pahom Stepanovici îşi reveni din leşin, se făcuse noapte. La început, nu-şi dădu seama ce i se întîmplase. Primul lucru pe care-l simţi, fu o sete cumplită. Urechile îi vîjîiau şi o durere apăsătoare îi săgeta ceafa. Stătea culcat cu faţa în sus. Încercînd să se ridice, simţi deodată că o greutate imensă îi apăsa pieptul, gîtul. Nu putea să facă nici cea mai mică mişcare. Tot trupul parcă i-ar fi fost legat.

Cu chiu cu vai îşi ridică braţul drept şi începu să pipăie cu mîna în jur. Degetele atinseră blana moale a ursoaicei. Gîtul fiarei îi apăsa capul, iar corpul, lipit de coasta lui, îi strivise mîna stîngă, care era complet amorţită. Pahom Stepanovici nu avea puterea s-o scoată de sub leşul fiarei. Cu mîna dreaptă, încercă să-şi elibereze capul. O durere ascuţită îi străpunse ceafa. În curînd Pahom Stepanovici îşi dădu seama că şi curelele sacului îl ţineau strîns legat.

Scrîşnind din dinţi de durere, vînătorul îşi aruncă înapoi mîna liberă şi cu multă greutate scoase cureaua de pe umăr. Se simţi îndată mai uşurat, mai liber. Proptindu-se pe picioare, se avîntă înainte şi cu umărul dădu la o parte corpul ursoaicei. Îndată îşi eliberă şi braţul, şi gîtul. Pahom Stepanovici stătea acum în genunchi, ameţit. În taigă domnea un întuneric de nepătruns. Scoase chibriturile şi încercă să aprindă unul.

La lumina palidă a chibritului, adună în jurul său crengi uscate şi aprinse un foc.

În curînd flacăra focului lumină un colţişor de pădure. Abia acum Pahom Stepanovici reuşi să vadă urmările încăierării cu ursoaica. Hainele şi mîinile îi erau mînjite de sînge. Sîngele i se închegase pe gît, iar gulerul cămăşii i se lipise de ceafă, ceea ce îi dădea o senzaţie neplăcută.

Ursoaica zăcea culcată pe burtă, lungită cît era de mare, cu labele de dinapoi întinse peste puşcă. Vînătorul luă puşca în mînă, se uită la ea. Nu se stricase. După ce o încărcă, începu să caute cuţitul. Cu multă greutate izbuti să întoarcă trupul ursoaicei. Într-un loc, înfipt în blana ei, zări şi cuţitul. De atîta încordare ameţise din nou. În faţa ochilor vedea numai cercuri roşii. Era cît pe-aci să-şi piardă iarăşi cunoştinţa. Abia mai răsuflînd, Pahom Stepanovici scoase cu o sforţare cuţitul, şterse tăişul de blana fiarei, şi îl băgă în toc.

Acum putea să-şi îngrijească şi rana. Era o rană destul de gravă. Ursoaica îi jupuise aproape toată pielea de pe ceafă. Şi-i trebuia apă, ca să-şi potolească setea şi să se spele de sînge. Dar prin apropiere nu se vedea nici pic de apă. Pămîntul era tot uscat. Tîrîndu-şi anevoie picioarele, Pahom Stepanovici cercetă cu o torţă aprinsă în mînă tufele din apropiere, dar se întoarse fără nici un rezultat. Se apropie de foc. Totul i se întunecă în faţa ochilor. Copacii parcă se clătinau înaintea lui, simţea un nod în gît şi o senzaţie de greaţă îi răscolea măruntaiele. Se culcă cu faţa în sus şi în poziţia asta zăcu cam o jumătate de ceas, pînă îşi mai reveni puţin.

Mai aruncă cîteva vreascuri pe foc, scoase cuţitul şi începu să jupoaie blana fiarei. Operaţia aceasta îi luă mult timp. După ce isprăvi în sfîrşit, se întoarse spre focul de vreascuri, cu o bucată de grăsime de urs. Dezlegînd gamela agăţată de sac, Pahom Stepanovici vîrî în ea grăsimea şi puse gamela pe foc. În curînd se auzi un sfîrîit, şi în jur se împrăştie un miros de carne prăjită. După aceea, vînătorul scoase din sac două pache-

ţele de bandaj şi le desfăcu. În momentul în care în gamelă se adună o cantitate suficientă de grăsime topită, o scoase de pe foc şi o lăsă să se răcească puţin, apoi muie un tampon în grăsime şi începu să-şi ungă încet rana. Fu cît pe aci să-şi piardă cunoştinţa, cînd grăsimea fierbinte atinse rana deschisă, dar se stăpîni şi continuă să aplice mai departe acest tratament, pînă cînd îşi unse toată ceafa cu grăsime. Muindu-şi apoi degetele în grăsime, îşi desfăcu cu grijă fîşiile de piele rupte pe ceafă şi încetul cu încetul le aşeză la locul lor.

Operaţia aceasta chinuitoare dură aproape un ceas. Străduindu-se să ţină capul nemişcat, Pahom Stepanovici muie din nou tampoanele în gamelă şi le aplică pe rană. După aceea îşi bandajă strîns capul. Acum se simţea parcă ceva mai bine.

Noaptea scurtă de vară era pe sfîrşite. Cerul începuse să se însenineze deasupra pădurii, undeva o ghionoaie bătea într-un trunchi de copac. Pahom Stepanovici moţăia, cuprins de somn, dar şi mai mult decît somnul îl chinuia setea. Întunericul din pădure se înmuia, printre coroanele copacilor cerul devenea din ce în ce mai albastru. Acum putea să meargă după apă. Pahom Stepanovici îşi lăsă sacul în faţa focului şi se îndreptă spre răsărit, unde, după socotelile lui, dealurile trebuiau să fie destul de aproape. Din cînd în cînd îl apuca ameţeala. După ce se oprea şi se odihnea cîteva clipe, pornea din nou mai departe, rupînd în cale crengile copacilor, ca să însemne drumul.

Era o dimineaţă răcoroasă şi liniştită. Vîrfurile copacilor căpătaseră o culoare palid-trandafirie. Soarele răsărise deasupra pădurii. Sus, prin frunziş, zbură zgomotos un stol de piţigoi. Pahom Stepanovici nu mai văzuse nici o pasăre de cînd intrase în pădurea de brazi, şi trecerea piţigoilor îl făcu să tresară de bucurie. Îndată după aceea, auzul lui ascuţit de vînător prinse în liniştea dimineţii un sunet nou, cunoscut. Sunetul începea cu un zumzet repede, pe note joase, care devenea din ce în ce mai subţire, şi apoi deodată, parcă la o comandă, se preschimba într-un ţîrîit gingaş de

clopoţel, pentru ca apoi să se încheie cu un zgomot puternic, metalic parcă. După un minut-două, tot acest ciclu de sunete se repeta din nou.

— E o becaţă... — şopti cu buzele arse de sete Pahom Stepanovici. Apa trebuie să fie pe aproape...

Simţea cum îl părăsesc puterile, abia mai mergea, dar setea îl mîna mereu înainte. Curînd începu să se tîrască în patru labe. Un singur gînd îl stăpînea : „să bea apă, măcar o picătură de apă!"... Mergînd, îşi pierdea cunoştinţa, îşi revenea, şi iar înainta încă un pas, încă o jumătate de pas...

Soarele era sus, deasupra pădurii, cînd Pahom Stepanovici zări în faţă nişte mesteceni albi şi auzi parcă susurul unei ape. La început nu-şi crezu auzului, dar curînd se încredinţă că urechea nu-l înşelase. Adunîndu-şi ultimele puteri, se tîrî cu greu înainte, printr-un hăţiş, apoi ajunse într-o poiană acoperită de ierburi dese. Această parte a drumului, nu mai lungă de douăzeci-treizeci de metri, i se păru vînătorului cel mai greu drum din viaţă. Abia mai putea să se mişte, dar victoria era aproape : desişul şi ierburile înalte dispăruseră, şi o dată cu ele se termină şi pădurea. Se pare că însăşi natura îl răsplătea pe vînător : în faţa lui, la o depărtare de vreo trei metri, şerpuia un pîrăiaş limpede.

Spre stînga, se deschidea o poiană cu flori înmiresmate şi cu oglinda netedă a unui lac ce se întindea pînă la poalele dealurilor.

Deasupra lacului, la o înălţime de vreo cîţiva metri, atîrna un strat nemişcat de pîclă albastră-străvezie. Dedesubtul pîclei, ca sub un acoperiş, goneau cîrduri de raţe şi măcăitul lor răsuna limpede în aerul dimineţii. Pe malurile lacului se plimbau o mulţime de bîtlani. Păşeau ţanţoşi prin apă, sau stăteau într-un picior, care de departe părea subţire ca un firicel de iarbă. Uneori, glasurile stridente ale becaţelor umpleau văzduhul însorit, răzbătînd pînă departe, peste întinsul liniştit al lacului.

Acest colţişor binecuvîntat, plin de bucuria vieţii, îl învioră numaidecît pe Pahom Stepanovici. Răsuflînd

mai uşurat, coborî povîrnişul şi se aplecă spre şuvoiul zgomotos al pîrăului. Bău la repezeală două-trei înghiţituri, apoi se opri, scăldîndu-şi multă vreme în apă faţa şi braţele pînă la cot. După un sfert de ceas, potolindu-şi setea, se ridică, se urcă pe o moviliţă şi începu să cerceteze cu ochii poiana şi lacul. La marginea pădurii, dădu de o tufă de mure şi îşi umplu cu ele pălăria. După aceea se culcă pe iarbă, în bătaia soarelui, şi începu să mănînce la mure, strepezindu-şi dinţii, pînă ce goli toată pălăria. Se gîndea că trebuia să se ducă să-şi ia şi sacul, dar somnul îl birui cu o putere copleşitoare. Toropit de căldura mîngîietoare a soarelui, se întinse pe iarba moale şi adormi îndată.

Cînd se trezi, soarele trecuse de amiază. Ceafa nu-l mai durea atît de tare ca dimineaţa. Somnul îi reîmprospătase atît de mult puterile, încît acum se simţi în stare să se întoarcă în pădure ca să-şi ia sacul.

Urmele lăsate pe iarbă şi crenguţele rupte îl ajutară să găsească repede locul unde se încăierase cu ursoaica. Un mîrîit surd îl făcu să se oprească. Dînd la o parte cu grijă ramurile tufişului, Pahom Stepanovici zări un tablou ciudat : doi ursuleţi sfîşiau burta sfîrtecată a ursoaicei. Vînătorul strigă la ei din toate puterile, şi micile fiare începură să alerge de colo-colo, neştiind unde să fugă. Apoi auzind trosnetul crengilor, care indica direcţia de unde venea primejdia, se făcură nevăzuţi în desiş.

Pahom Stepanovici îşi dădu limpede seama că n-avea să mai poată duce sacul în spinare. Trebuia găsit un alt mijloc de a-l căra. După ce stătu cîteva clipe pe gînduri, se apucă de treabă. În scurt timp, înjghebă o targă din două beţe. Punîndu-şi puşca la spinare, se înhămă la targă şi începu s-o tîrască după el. Primele cîteva zeci de metri trecură uşor, apoi puterile începură să-l lase...

Abia pe înserat ajunse la pîrău. După ce întinse cortul împotriva ţînţarilor, Pahom Stepanovici începu să chibzuiască. Nu-i mai rămînea altceva de făcut, decît să pornească a doua zi spre dealul care începea dincolo

de lac şi să aprindă acolo un foc mare, tocmai în vîrf. Mai mult ca sigur că Dubenţov şi Aniuta nu străbătuseră ţinutul acela pustiu, iar dacă se aflau prin preajmă, aveau să vadă focul : ziua — fumul, iar noaptea — flăcările.

Înainte de apusul soarelui, bătrînul vînător împuşcă pe malul lacului două raţe sălbatice şi-şi pregăti o cină bogată.

CAPITOLUL V

Din jurnalul lui Viktor Dubenţov

29 iunie, orele 10 seara. Stau în faţa focului şi scriu. Ana Feodorovna este foarte obosită, s-a culcat devreme în cortul ei şi iată că, de mai bine de un ceas, nu se mai aude nici o mişcare. Se vede că a adormit. S-a întîmplat ceva, ce te poate face să-ţi pierzi capul — mi se pare că ne-am rătăcit... Astăzi, la orele 10 dimineaţa, am terminat de explorat Dealul Mare, unde am descoperit numeroase fosile terţiare, însă nu am găsit cărbuni şi am hotărît să ne întoarcem în tabără. Timpul mohorît şi norii, care se lăsaseră jos, ne-au împiedicat să ne orientăm cum trebuie. Apoi şi eu m-am arătat cam îngîmfat. Mă gîndeam : cunosc bine taigaua, doar am crescut în Orientul îndepărtat. Pentru mine taigaua e ca o mamă. Şi uite că „mama" asta s-a hotărît, se vede, să mă pedepsească.

Pînă acum nu-mi pot da seama cum s-a întîmplat de ne-am rătăcit. Ştiu atît că am înaintat aproape un kilometru pe urmele din ajun, apoi, pentru a ocoli desişurile şi îngrămădirile de crengi, am cotit-o spre dreapta, dincolo de pîrău. Vorbind mereu, n-am observat că mergem de aproape două ore şi Gemenii tot nu se arătau. Cînd ne-am dat seama de lucrul acesta, nu ne-am sinchisit, deşi trebuie să recunosc că regiunea mi s-a părut necunoscută. A. F. a propus să facem apel la busolă. Ne-am convins că mergeam bine. Am continuat drumul, însă dealul tot nu apărea, cînd deodată am dat de o vale mlăştinoasă. Uitîndu-ne la busolă, am constatat că ne-am abătut spre sud de la linia itinerariului. Se vede

că, trăncănind mereu, nu am observat la timp că undeva, într-un loc, valea se ramifica spre sud (pornind de la direcţia noastră) şi că ne-am îndepărtat de această ramificare. Lucru ciudat însă : un simţ lăuntric îmi şoptea că noi, nu numai că nu ne abătusem spre sud, dar chiar o luaserăm prea spre nord. Mai mult : la început, cum am ieşit pe un teren mai jos, am apucat-o drept spre sud ! Şi doar acul busolei m-a făcut să fac un unghi de 90° şi s-o iau spre dreapta. Acum eram siguri că în curînd vom ieşi pe platou. Cu toate acestea, speranţa noastră nu s-a realizat. Ocolind grohotişul, am văzut o vale adîncă şi îngustă. „Ei, valea asta trebuie să ne scoată neapărat la platou" — am spus eu, sigur de mine. Dar m-am lăudat degeaba. Pe A. F. lucrul acesta a demoralizat-o. Şi eu care nici nu ştiu cum s-o consolez ! M-am compromis în mod definitiv în ochii ei. Acum sînt într-o stare de spirit foarte proastă. Adineauri Orlan se gudura pe lîngă mine şi i-am dat una cu piciorul.

Spre seară, mergînd de-a lungul văii, am ajuns într-o regiune de dealuri, care nu semăna de loc cu platoul. Ieşind din această vale, A. F. s-a simţit obosită şi am luat hotărîrea să ne oprim aici, ca să facem popasul de noapte. Amîndoi eram uzi pînă la piele şi am pierdut un ceas întreg pînă ce ne-am uscat.

Deci, unde ne aflăm ? În ce parte vine platoul ? La aceste întrebări, nu ştiu ce să răspund. Şi mîine dimineaţă trebuie neapărat să iau o hotărîre. Desigur, vom fi nevoiţi să ne orientăm după busolă. La nevoie, dacă vremea se va însenina, am să mă caţăr în vîrful unui deal şi am să încerc să-mi dau seama unde ne aflăm.

De mine nu-mi pasă, nu mă sperie taiga. Pot să rătăcesc şi un an întreg şi pînă la urmă tot am s-o scot la capăt. Dar cînd mă gîndesc la A. F., cît de îngrijorat trebuie să fie acum Feodor Andreevici, nu mă simt de loc în apele mele. Aş putea să admit totul, numai asta nu !

Am să fac orice ca s-o salvez pe Aniuta !

30 iunie, amiază. Slavă Domnului ! Totul e clar ! Şi cine ar putea crede ! Cerul se înseninase şi ne hotărîsem să verificăm direcţia în care mergem, călăuzindu-ne după busolă şi soare. Cînd deodată am descoperit că acul arăta spre răsărit. Anomalie magnetică ! Oricît de critică ar fi acum situaţia noastră, totuşi există în ea un element pozitiv : ştim de ce ne-am rătăcit. A. F. culege flori de caprifoi. Împreună, am căutat să analizăm vreme îndelungată devierile din drumul nostru, pe care le-am făcut atît ieri cît şi azi. Este clar că ne-am depărtat cu vreo 30 de kilometri fie înspre nord, fie înspre nord-vest. Acum am hotărît să mergem spre sud, cu o mică deviere spre răsărit. Dacă nu vom ghici direcţia, ca să ieşim pe platou, în orice caz vom ieşi spre Hungari, care curge dinspre răsărit spre apus.

Cu cît o observ pe A. F., cu atît mai mult îmi place. Dacă la început vedeam în ea numai o fiinţă gingaşă, plăpîndă, deşi foarte drăgălaşă, acum mi-am dat seama că am în faţa mea un prieten, şi încă ce prieten !

Azi dimineaţă m-am sculat tîrziu, pentru că astănoapte am stat multă vreme de veghe în faţa focului. Cînd am ieşit din cort, ce să vezi : focul ardea vesel şi alături trebăluia de zor A. F. ! Deasupra focului, în gamelă, fierbea ceva. A. F. îşi găsise timp să culeagă nişte ciuperci şi acum le prăjea ! I-am mulţumit pentru această iniţiativă gospodărească. M-a privit îngîndurată, apoi mi-a zîmbit cu blîndeţe şi gingăşie şi zîmbetul acesta mi-a dat un sentiment de fericire, pe care nu-l pot asemui cu nimic.

După ce m-am spălat şi m-am întors la foc, A. F. mi-a spus :

— Ştii, Viktor Ivanovici, stînd singură aici şi chibzuind în sinea mea lucrurile, uite ce-am hotărît : cred că de aici înainte o s-o ducem cam greu ; desigur, sînt departe de gîndul că noi doi am putea să pierim, am încredere în experienţa şi în spiritul dumitale inventiv. Trebuie însă să ne împărţim sarcinile. Vorbesc serios, nu rîde te rog. De acum înainte, iau asupra mea toate grijile în legătură cu hrana. Rolul dumitale este să faci

rost de vînat şi să asiguri paza noastră la popasurile de noapte. Nu sînt o „domnişoară“ şi nici nu vreau să par aşa ceva.

Seriozitatea cu care fuseseră spuse toate acestea, mă făcu să rîd şi în acelaşi timp mă înduioşă adînc.

Acum, fiindcă ştim de ce ne-am rătăcit, A. F. s-a mai înviorat şi fredonează chiar un cîntec. Drace, ce fată minunată e, ce suflet are ! Şi chipul ei, şi gîndurile, şi glasul — un glas atît de sfios, de adînc şi de tulburat — totul te atrage la ea ! Am atîtea motive să fiu mîhnit, şi totuşi mă simt foarte bine...

Aceeaşi noapte. A. F. doarme. Acum cîteva clipe, am scris un mesaj cu cuţitul în scoarţa unui pin. Mesajul îi este adresat lui Pahom Stepanovici. Sînt sigur că el ne va căuta după urmele pe care le lăsăm. Omul acesta are un instinct atît de puternic, încît e în stare să descopere şi urma unui şoarece. De mîine voi începe să fac crestături pe copaci, ca să însemn drumul. Ar fi trebuit să fac lucrul acesta de la început, de cum ne-am dat seama că ne-am rătăcit, ca să ne putem întoarce eventual pe urmele noastre. Dar acum este prea tîrziu ca să ne mai întoarcem.

Astăzi am avut noroc. Pe crengile unui meşteacăn negru, am zărit opt găinuşe. Am tras cîteva focuri, am ucis una, dar celelalte continuau să stea liniştite. Abia atunci mi-am dat seama că am de-a face cu nişte găinuşe de munte. Făcînd un laţ mic, aşa cum am învăţat în taiga din Ussuri, am reuşit să mai dau jos două găinuşe, şi abia atunci celelalte şi-au luat zborul.

Pe-aici, prin desişurile astea, cred că n-a mai călcat nici un picior de om.

După cină, am stat mult de vorbă cu A. F. Era o seară foarte frumoasă... La asfinţit, dincolo de pădure, se stingeau ultimele raze ale soarelui şi în adîncul cerului, presărat de stele, juca în ape argintii luna nouă, care se înălţa deasupra zidului des al pădurii. Era străvezie, cu nuanţe albăstrii, avînd forma unei secere subţiri.

Venind vorba despre meseria de geolog, am constatat că avem puncte de vedere oarecum diferite asupra modului cum trebuie să acţioneze un geolog pe teren. Eu susţineam că geologul nu trebuie să se limiteze la erudiţie, că adeseori condiţiile muncii lui îi cer o rezistenţă fizică deosebită, o mare putere de voinţă, precum şi priceperea de a se stăpîni în situaţiile cele mai grele. Un geolog care lucrează în regiunile păduroase, pustii, ale Siberiei şi Orientului îndepărtat, poate întotdeauna să se pomenească în situaţia în care sîntem noi. Cînd eram în Primorie, am auzit, de la un vînător vestit, următorul proverb :

„Acolo unde taigaua pe cel tare îl istoveşte, cel slab mormîntu-şi găseşte." Acelaşi vînător îmi spunea : „Tu, fiule, să nu te temi de taigă. Dacă te-ai rătăcit şi nu ştii încotro să o iei, opreşte-te, stai jos şi linişteşte-te, sau culcă-te, dormi, odihneşte-te şi spune-ţi că nu s-a întîmplat nici o nenorocire. Şi apoi ai să vezi că gîndurile ţi se vor limpezi şi numaidecît după aceea vei şi găsi soluţia. Dacă nu ţi-ai pierdut capul, niciodată n-ai să piei în taigă. Acolo vei găsi de toate : poţi să-ţi înjghebezi un bordei, sau chiar o izbă mică. Poţi să culegi ciuperci sau poame, iar dacă nu ţi-e lene, poţi să faci rost şi de vînat..."

Pentru mine, acum, aceste cuvinte sînt o regulă, pe care o respect cu sfinţenie.

Toate acestea i le-am adus lui A. F. drept argumente că geologul de teren nu trebuie să fie „o domnişoară", nu trebuie să se mulţumească numai cu faptul că-şi cunoaşte bine meseria. Este dator să educe în el rezistenţa fizică, să cunoască bine condiţiile naturale în care lucrează, să ştie să găsească un adăpost şi hrană în mijlocul naturii. În sfîrşit, trebuie să fie un sportiv — să ştie să înoate bine, să tragă cu puşca şi să alerge cu schiurile.

Oricît s-ar părea de ciudat, aceste reguli, necesare unui bun explorator, găsesc adversari. Înţeleg, atunci cînd întîlnesc obiecţiuni din partea unui „cuconaş", un amator al vieţii tihnite şi plăcute, care numeşte ironic toate

acestea un „spartanism" copilăresc, şi care nu are curajul să-şi recunoască lipsurile. Un astfel de om caută exemple în persoana unor savanţi geologi de vază, subliniind faptul că ei au devenit învăţaţi pentru că au cunoscut bine teoria. Ca şi cînd eu aş nega lucrul acesta.

Am aflat că şi A. F. susţine că educarea însuşirilor fizice îţi răpeşte fără rost mult timp şi că natura nu îi face pe toţi oamenii puternici. „În afară de asta — spune dînsa — în secolul nostru, al tehnicii, cînd pretutindeni se înfiinţează căi aeriene şi drumuri pe pămînt, cînd tot mai puţine sînt teritoriile neexplorate, aflate departe de centrele industriale şi culturale, geologul poate fi eliberat de necesitatea de a vîna tigri. Geologul este un om de ştiinţă, şi dacă este aşa, el trebuie să se ocupe de ştiinţa lui, şi să nu se lase furat de alte treburi, de treburi de vînător".

Aici am început să discutăm în contradictoriu şi eram gata-gata să ne certăm. Înfierbîntîndu-mă, am învinuit-o că e o citadină. La rîndul său, ea m-a învinuit că sînt un provincial. Discutam atît de aprins, atît de zgomotos, încît Orlan s-a ridicat şi, dînd din coadă, a început să ne privească uimit, cînd pe unul, cînd pe celălalt. Văzînd acest lucru, amîndoi am izbucnit în rîs şi cu asta am încheiat discuţia.

Tăcem, ascultînd zvonurile pădurii. S-a făcut răcoare. Luna s-a lăsat mai jos, spre coroanele copacilor, iar vîrfurile brazilor celor mai înalţi par nişte turnuri de basm. De jur-împrejur, linişte, o linişte atît de măreaţă, încît o poţi asculta ca pe o muzică. Dinspre păduре se aude o respiraţie adîncă, puternică şi în acelaşi timp, abia sezisabilă. Din cînd în cînd, urechea prinde foşnete nelămurite şi nişte sunete necunoscute. Undeva departe, răsună un strigăt speriat de pasăre, în apropiere trosneşte încet o creangă, sus în vîrful copacilor, frunzele foşnesc.

— Desigur, dumitale ţi-e tare dragă taiga, nu-i aşa ? întreabă A. F.

— Da — răspund eu. Mi-e tare dragă.

— Şi ce pui dumneata pe primul plan — geologia sau taiga ?

— Ce întrebare ciudată ! răspund eu mirat. Geologia este profesiunea mea. M-am dedicat în întregime ei. Taiga e taigă — o pădure deasă, plină de fiare, cu locuri neumblate, unde poţi să hoinăreşti cu puşca, să asculţi cîntecul păsărilor, să admiri o privelişte rară, într-un cuvînt, e sport şi dragoste pentru natură.

— Îmi place răspunsul dumitale — continuă A. F. — şi ce anume îţi place din geologie ?

Oricît de ciudat s-ar părea, n-am putut să-i răspund pe loc la întrebarea asta. I-am povestit un episod dintr-o expediţie pe care am făcut-o anul trecut pe Malîi Hingan. O dată, strecurîndu-mă printr-una din ramificaţiile lanţului muntos, am întîlnit cîteva filoane de cuarţ. Există momente în viaţa omului — şi pentru un geolog un astfel de moment e atunci cînd găseşte o mulţime de filoane de cuarţ — cînd aştepţi cu inima zvîcnindu-ţi în piept ceva cu totul extraordinar. În faţa ochilor se perindă scenele unor catastrofe străvechi, ale unor grandioase erupţii vulcanice, surpări subterane de blocuri, naşterea unor insule şi chiar continente întregi. Iar tu, geologul, cauţi să reînvii în închipuirea ta succesiunea şi dinamica acestor fenomene titanice, să ghiceşti cînd şi în ce eră s-au produs şi care sînt substanţele minerale utile pentru om ce s-au format în rocile pe care le-ai întîlnit. Şi iată că, deodată, am observat un mineral de un argintiu închis, încrustat în cuarţ. Molibdenul ! Un sentiment de bucurie mă cuprinse. Am închis ochii şi am văzut în faţa mea spaţiile de necuprins ale Patriei : trenuri gonind pe căi de oţel, coşuri şi clădiri ale uzinelor, lanuri colhoznice nesfîrşite, oraşe şi sate înălţîndu-se ca în poveste, avioane zburînd la înălţimea norilor. Iar acolo, departe, dincolo de munţi şi de taigă — Moscova ! Şi am vrut să strig tare, ca să fiu auzit de toată lumea : „Îmbrăţişează-mă, Patrie-Mamă !“

A. F. îmi aruncă o privire lungă, plină de căldură, şi mi se păru că în ochii ei minunaţi licăreşte ceva

mai mult decît blîndeţea lor obişnuită. Acest „ceva“ m-a tulburat mult. Pesemne fata observase tulburarea mea, căci mi-a zîmbit.

— Uneori şi tata visează la fel — spuse ea, privind îngîndurată focul. Visează... iar mama începe să-l necăjească, rîzînd de dînsul, şi atunci tata se supără. „Cel care nu ştie să viseze, nu poate crea nimic!“ — îi spune el mamei. În astfel de momente, îmi vine să rîd şi în acelaşi timp mă cuprinde un sentiment de bucurie. Am un tată bun, nu-i aşa?

— Ştiu că e un geolog eminent — i-am răspuns eu.

— E şi un tată bun — adăugă A. F. Şi fiindcă veni vorba, află că nici lui nu-i place să riste, aşa cum faci dumneata adeseori. Poate că e puţin fricos...

— Astea-s fleacuri — am răspuns eu. N-ai auzit cum vorbea despre cercetările în legătură cu zăcămintele de fier?

— Nu mă refeream la asta — mă întrerupse A. F. Mă refeream la goana dumitale după tigru, la salvarea lui Mamîka, atunci cînd te-ai aruncat în rîu. În amîndouă cazurile, dumneata ţi-ai riscat viaţa, şi doar n-ai decît una singură...

Am contrazis-o, spunînd că în amîndouă cazurile am fost pe deplin convins de izbîndă, şi că nici o clipă nu m-am gîndit să risc ceva.

După cîteva clipe de tăcere, A. F. spuse:

— Uneori, în viaţă au loc întîlniri interesante. Ţi-aduci aminte cum s-a întîlnit caravana noastră cu dumneata, atunci cînd ne îndreptam spre aşezare? Te-am privit şi apoi, pe drum, m-am tot gîndit... Şi-mi făurisem o imagine despre dumneata, n-am să-ţi spun ce fel... A. F. zîmbi misterios, şi în acelaşi timp şăgalnic. Şi închipuieşte-ţi, imaginea asta, care cuprindea caracterul, deprinderile şi năzuinţele dumitale, a corespuns în întregime cu imaginea reală. Acum, una din două: ori eu mă pricep la oameni, ori dumneata eşti un om cu adevărat sincer, deschis.

Am început s-o iscodesc ce fel de imagine îşi făcuse atunci despre mine. Dar A. F. se mulţumi să-mi răs-

pundă prin glume, fără să-mi spună nimic esenţial. Pe mine însă lucrul acesta mă intrigă în aşa măsură, încît mă gîndesc şi acum cu emoţie ce părere are A. F. despre mine şi de aceea nu mi-e somn de loc, deşi ar fi timpul să mă culc. E trecut de 11. Am să potrivesc lemnele puse pe foc şi am să trec paza pe seama lui Orlan.

Şi noaptea e atît de frumoasă !

CAPITOLUL VI

Jurnalul lui Viktor Dubenţov. — Urmare.

1 iulie. E seară. Continuăm să ne îndreptăm înspre sud-est, însă pînă în prezent nu apare nimic asemănător unui platou şi nici nu se simte apropierea rîului Hungari. Sîntem nevoiţi să facem opriri dese, pentru ca A. F. să se odihnească. Astăzi, în a doua jumătate a zilei, ne-am suit în vîrful dealului şi am cercetat împrejurimile. Sînt locuri cu totul necunoscute. În faţa noastră şi pretutindeni, de jur-împrejur, se întind păduri nesfîrşite.

Fac cu încăpăţînare semne pe copaci şi rup crengile la fiecare 10—15 paşi.

2 iulie, seara. Mergem în aceeaşi direcţie. Cînd vom ajunge oare la rîul Hungari ? Astăzi nu ştiu prin ce împrejurare, Orlan a reuşit să prindă o cabarga, astfel că sîntem asiguraţi pentru două zile cu carne. La masa de seară am avut o friptură bună şi zmeură — am găsit nişte tufe de zmeură lîngă un grohotiş. Era cît pe-aci să dăm de un urs — a şters-o de sub nasul nostru.

3 iulie, în zori. Acum vreo două ceasuri a fost o mare zarvă în bivuacul nostru. Prin somn auzisem mîrîitul lui Orlan. La început nu i-am dat nici o atenţie, pentru că adeseori noaptea el mîrîie, cînd simte de departe apropierea unei fiare, şi, auzindu-i mîrîitul, fiara se îndepărtează. De data aceasta însă, cîinele mîrîia tot mai tare şi mai tare, apoi a început să urle cu desperare şi s-a repezit spre cort. Am dat la o parte pologul şi înarmat cu carabina m-am pregătit să întîmpin primejdia. Buimăcit de somn, fără să înţeleg despre ce este

vorba, mă fîstîcisem. Am tras la întîmplare în direcţia în care se auzeau crengi trosnind sub nişte paşi ce se depărtau. Drept răspuns, s-a auzit în desiş un răget plin de furie. Tigrul ! Uite, ticălosul, dacă l-ar fi înhăţat pe Orlan ? Cum aş fi putut atunci să mă mai uit în ochii lui Pahom Stepanovici ?

Zarva a speriat-o grozav pe A. F. Scoţînd capul de sub pologul cortului, m-a întrebat cu faţa îngrozită :

— Ce s-a întîmplat ?

— Nimic — am încercat eu s-o liniştesc.

— Nu, spune drept, ce s-a întîmplat ? Nu mai pot dormi...

Şi ieşind din cortul ei, s-a aşezat alături de mine, în faţa focului. Zîmbind cu un aer vinovat, mi-a luat mîna într-a ei.

— Să nu te superi, Viktor, că m-am speriat atît de tare. Dumneata eşti acum pentru mine omul cel mai apropiat din lume. Spune-mi, ce-a fost ?

I-am povestit ce se întîmplase şi A. F. s-a liniştit.

Am stat multă vreme tăcuţi, unul lîngă altul. A. F. continua să-mi ţină palma între mîinile ei calde, mîngîietoare. Atunci cînd am încercat să-mi retrag mîna, fata mi-a reţinut-o :

— Nu, las-o aşa. Mă linişteşte...

— I-am mulţumit, spunîndu-i că şi mie mîinile ei îmi transmit o căldură care îmi încălzeşte sufletul.

— Ai să-mi dăruieşti o fotografie la fel cu aceea pe care i-ai făcut-o cadou învăţătoarei ? Îţi aduci aminte ? Aceea, înrămată, de lîngă patefon.

— Nu am la mine nici o fotografie — i-am răspuns eu. Cînd am să mă întorc acasă însă, am să-ţi trimit una cu plăcere.

M-a întrebat apoi unde locuiesc şi despre familia mea. I-am povestit despre mama, despre firea ei bună şi severă în acelaşi timp.

— Dacă nu ni se întîmplă nimic rău şi ne vom întoarce cu bine din expediţie — a spus îngîndurată A. F. — am să mă duc neapărat la mama dumitale şi am să-i povestesc totul despre dumneata, vrei, nu vrei...

Rostind aceste cuvinte, îmi strînse cu putere mîna, spunîndu-mi că acum s-a liniştit şi ar vrea să doarmă.

— Aş dormi cu plăcere în faţa focului — adăugă ea — aici e cald şi nu-mi este atît de frică.

I-am propus să ia amîndouă mantalele de ploaie, să le întindă în faţa focului şi să-şi facă culcuşul acolo. Mi-a urmat sfatul, şi acum doarme liniştită, cu capul pe genunchii mei, de mai bine de un ceas. Orlan, la rîndul lui, s-a ghemuit şi el la picioarele mele. Sărmanul, se pare că a tras o spaimă mai mare decît noi. Din cînd în cînd, întredeschide ochii şi ciuleşte urechile. Apoi se uită la mine şi, liniştit, îşi închide din nou pleoapele.

Dar mie nu mi-e somn. Şi-acum îmi răsună în urechi discuţia avută cu A. F. Şi nici nu se poate să dorm. Cît timp fiara se mai află prin apropiere, trebuie să fiu cu ochii în patru. Am să stau de pază pînă la răsăritul soarelui.

5 iulie seara. Ne îndreptăm mereu spre sud-est, cu speranţa de a ajunge la malul rîului Hungari. A trecut o săptămînă de cînd am părăsit tabăra, şi nu ştim cît vom mai rătăci aşa. A. F. a slăbit în mod vizibil şi îşi pierde din ce în ce puterile. A făcut cearcăne la ochi, şi are mereu o privire tristă, îngîndurată. Mă doare cînd o văd aşa. Uneori noaptea geme prin somn, şi atunci simt cum mi se frînge inima. Cu toate acestea, caută să nu-şi arate oboseala ; cînd facem popas, mă ajută să ridic corturile, să pregătesc hrana, să culeg poame în coşuleţul de coajă de mesteacăn, pe care l-am meşterit anume pentru acest scop. Uneori numai, păşind îndărătul meu, mă strigă deodată : „Viktor !“ — şi privind înapoi, descopăr că a rămas în urmă. Atunci mă întorc, o iau de mînă şi mergem astfel înainte, unul alături de celălalt.

Cît priveşte merindele, pînă în prezent nu ducem lipsă. Proviziile luate din tabără nu s-au terminat încă. Adeseori Orlan vînează găinuşe de munte, întîlnim în drumul nostru ciuperci, boabe aproape coapte de afine. Ne hrănim doar cu vînat, ciuperci şi poame.

Oare cînd vom ajunge la rîul Hungari ? Sau poate nu mergem în direcţia cea bună ? Dacă este aşa, niciodată n-am să-mi pot ierta această greşeală fatală. Groaznic e că Feodor Andreevici trebuie să fie foarte îngrijorat. Apoi, ceea ce mă mai nelinişteşte, e că s-ar putea să zădărnicesc întreg planul expediţiei, fără să mai vorbesc de prospectarea zăcămîntului de fier.

Oare n-ar fi mai bine să ne oprim cîteva zile şi să aşteptăm ? Poate că Pahom Stepanovici se află pe urmele noastre. Să vedem ce ne va mai aduce şi ziua de mîine.

6 iulie, noaptea. Mi se pare că ne apropiem de rîul Hungari. Astăzi, la amiază, suindu-ne pe un deal înalt, acoperit de mesteceni, am zărit o vale întinsă, închisă din trei părţi de lanţurile dealurilor. Numai spre sud-vest lanţul este întrerupt într-un loc. Întreaga vale este acoperită de o pădure deasă de brazi şi pini. În stînga, la răsărit, se înalţă vîrfurile albastre ale munţilor. Acolo trebuie să fie lanţul principal al masivului Sihote-Alin.

După aşezarea dealurilor înconjurătoare şi a locurilor joase, am dedus imediat că aici trebuie să fie izvoarele unui rîu şi nu cunosc nici un alt rîu în această regiune, decît rîul Hungari. În cel mai rău caz, aici izvorăşte unul din afluenţii lui Hungari.

Ne-am bucurat amîndoi şi ne-am strîns cu putere mîinile. M-a cuprins bucuria, văzînd faţa slăbită a tovarăşei mele de drum înviorîndu-se şi strălucind plină de viaţă. Apoi am coborît de pe deal şi am intrat în desişurile întunecate ale brazilor bătrîni. Dar după primii o sută de paşi, drumul prin această pădure s-a dovedit a fi mult mai greu decît cel pe care îl străbătusem. Ne aflăm în mijlocul unei păduri vechi, greu de trecut. Aici se nasc şi trăiesc de veacuri arbori pe care moartea îi seceră, rînd pe rînd, doborîndu-i la pămînt. În locul lor apar, printre trunchiurile moarte, îndreptîndu-se spre soare, copaci noi, alcătuind un desiş haotic de crengi strîns împletite. Ca să ne croim drum înainte, sînt nevoit adesea să pun mîna pe toporişcă. Pretutindeni domneşte o linişte de mormînt. Se pare că

aici, în coroanele puternice ale copacilor, nu trăiesc păsări şi nici burunducii nu se cuibăresc prin scorburi şi printre rădăcini.

Înainte de apusul soarelui, am întîlnit în drumul nostru un pîrăiaş şi ne-am oprit pe malul lui, ca să facem un popas de noapte. M-am întins numaidecît să dorm puţin, ca să pot sta de veghe în timpul nopţii, în faţa focului. În timpul acesta, A.F. se ocupa de pregătirea cinei. Cînd m-am trezit, mi-a spus că i s-a părut că a auzit undeva, departe, o împuşcătură. Dacă era o împuşcătură, ce-ar putea să însemne ? Nu cumva e Pahom Stepanovici care ne caută ? Sau poate ne găsim în regiunea rîului Udomi ? Ce greu e cînd nu ştii unde te afli... Şi eu care m-am încrezut atît de prosteşte în forţele mele ! Dracu' să mă ia, de aceea am ajuns în situaţia asta atît de stupidă.

7 iulie, seara. Aproape o zi întreagă am mers şi nu am întîlnit în cale nici un fir de apă. În a doua jumătate a zilei, în momentul în care setea ne istovise de tot, am întîlnit în sfîrşit o mică băltoacă. Ne-am oprit în locul acela să ne odihnim şi am umplut cu apă tot ce-a fost posibil. Apa nu era de loc grozavă, o luasem dintr-o baltă stătută, dar nouă ni s-a părut o licoare dătătoare de viaţă. Vom înnopta aşadar, avînd o rezervă de doi litri de apă. Şi totuşi nu ne pierdem curajul. Acum cred că ne aflăm aproape de rîu. De-am ajunge mai repede acolo ! După aceea, lucrurile vor merge poate mai bine.

O admir pe A.F. Omul la greu se cunoaşte — atunci îţi dai seama cît preţuieşte în realitate. Vrînd-nevrînd, instinctul de conservare îl sileşte să lupte ca să-şi păstreze viaţa, smulgîndu-i de pe faţă acel văl convenţional, care se cheamă eticheta. Pentru a selecţiona pe oamenii cinstiţi din punct de vedere moral, cu adevărat curaţi sufleteşte, trebuie să-i observi cînd sînt în primejdie, în condiţiile unei extreme încordări a tuturor forţelor. Tocmai în astfel de condiţii ne aflăm noi acum. Şi dacă mie mi-e foarte greu — mie, care sînt obişnuit cu greutăţile vieţii din taigă — cum trebuie

să-i fie lui A.F. ? Ea nu a văzut niciodată taiga, e fiica unui savant de vază, a crescut în condiţiile confortabile ale vieţii de capitală, nu a îndurat niciodată nici un fel de lipsuri, este o fiinţă sensibilă, nu are nici un mijloc de apărare în faţa acestei naturi aspre şi sălbatice. Dar cum arată ! Nu şi-a schimbat cu nimic purtarea, e tot atît de bună şi atentă cu mine ca şi înainte, întotdeauna curat îmbrăcată, gata oricînd să îndeplinească orice sarcină şi nu crîcneşte de loc, atunci cînd este obosită sau nu se simte bine. Atîta doar, că a devenit foarte tăcută. Dar şi eu am devenit tăcut zilele acestea. Şi ce drăguţă s-a făcut ! Într-adevăr, pe pămînt nu există fiinţe mai frumoase şi mai bune decît oamenii cu sufletul nobil şi curat !

8 iulie, ora 12 noaptea. Abia mai ţin creionul în mînă. Nu reuşesc să descifrez de loc ceea ce scriu. Mîna continuă să-mi tremure, literele se transformă în nişte mîzgălituri. Ziua de astăzi a fost una din cele mai fericite, dar şi cele mai pline de groază din viaţa mea. Iată cum s-au petrecut lucrurile :

Dimineaţa, pe la orele 10, isprăvisem ultimele picături de apă, în speranţa că în curînd vom ajunge la rîu sau că vom întîlni în drum vreun pîrăiaş. Ne-am înşelat însă. În a doua jumătate a zilei, pe la orele 4, Aniuta s-a dat bătută. S-a lăsat istovită jos, pe pămînt, şi m-a rugat să-i îngădui să se odihnească. Avea ochii trişti şi doar în adîncul lor tremura un licăr febril. M-am aşezat alături, iar ea şi-a pus capul pe genunchii mei. Apoi, apropiindu-se şi mai mult, lipindu-se de mine, şi-a ascuns faţa la pieptul meu. Am simţit cum îi tresaltă umerii.

— Plîngi ? am întrebat-o speriat.

— Vitea... — spuse fata încet — dacă mi se întîmplă ceva...

I-am prins capul în mîini şi am privit-o în ochi. Genele îi erau ude de lacrimi. Simţeam cum mi se sfîşie inima de durere şi a trebuit să-mi adun toate forţele, să fac apel la tot optimismul meu, ca s-o încurajez. M-a ascultat în tăcere, apoi lipindu-şi buzele fierbinţi de

mîna mea, mi-a spus, fără să facă nici cea mai mică mişcare :

— Nu ştiu dacă am să rezist... Dar dacă n-am să rezist, vreau să ştii : te iubesc mult, mult de tot !...

Cuvintele acestea, rostite într-un astfel de moment şi cu atîta curaj, mă zguduiră. Setea, oboseala dispărură ca prin farmec şi, nu ştiu, poate fiindcă între timp ne mai odihnisem, poate fiindcă explicaţia dintre noi se produsese într-un mod atît de neaşteptat, dar amîndoi căpătarăm dintr-o dată forţe noi. Luîndu-ne de mînă, am pornit din nou înainte.

Am mers aşa fără să întîlnim apă în drum, pînă cînd deasupra noastră a coborît cortina neagră a nopţii. Setea era atît de chinuitoare, încît nu mai aveam chef nici să vorbim. Alesesem un loc pentru popasul de noapte, şi m-am apucat să aprind focul. Atunci cînd flacăra s-a înteţit, am băgat de seamă că Aniuta stă într-o poziţie nenaturală, cu capul lăsat pe spate. De groază, mi-a îngheţat inima. Aplecîndu-mă deasupra ei, i-am încercat pulsul. Era normal. Am înţeles totul : leşinase de oboseală.

Am apucat toporişca şi în apropierea focului am început să scormonesc cu înverşunare pămîntul. În creierul meu zvîcnea un singur gînd : „Să sap pînă la prundiş. Acolo trebuie să dau de un strat de apă. Nu se poate ca în valea aceasta apa să se găsească la o adîncime prea mare".

Nu era uşor să sap, dar cu toate acestea groapa se adîncea. Ajunsesem pînă la un strat de argilă, moale, dar apa tot nu se arăta. Am fost nevoit să lărgesc groapa, ca să mă pot sprijini cu picioarele de fundul ei. Era o muncă supraomenească. Mi se părea că toporişca rupe bucăţele mici de pămînt şi că intenţia mea de a ajunge pînă la apă este fantastică şi irealizabilă. Cu toate acestea, nici prin gînd nu-mi trecea să renunţ. Intrasem în pămînt pînă la brîu, cînd deodată am auzit-o pe Aniuta gemînd. Am sărit din groapă şi m-am repezit spre ea. Am început s-o scutur. Fata deschise ochii.

— Am dormit ? întrebă ea cu glas încet.

— Cred că ai leşinat, Aniuta — am spus eu. Cum te simţi, draga mea ?

— Bine, numai că mi-e sete... — spuse ea cu glas slab şi îşi aplecă din nou capul.

Am rugat-o să mai aibă răbdare şi m-am apucat din nou să sap. Mă gîndeam : „Am să intru în groapă cu cap cu tot, dar am să dau de apă !“

— Sapi o fîntînă ? mă întrebă Aniuta cu mirare şi, ridicîndu-se şi abia mai ţinîndu-se pe picioare de istovită ce era, se apropie de groapă. Ai să-ţi cheltuieşti restul de puteri şi atunci vom pieri amîndoi...

Eu însă am continuat să sap şi în curînd am intrat pînă la umeri în pămînt. Aniuta primea din mîinile mele vasul cu lut. În cele din urmă, toporişca zăngăni, lovindu-se de o piatră. În prima clipă, m-am speriat, crezînd că dădusem peste o rocă cristalină. Dar pipăind cu mîna, am simţit că ajunsesem la un strat de prundiş. Calculasem bine : după stratul umed de argilă nisipoasă, urmă prundişul ud. Puterile îmi crescură. Fără să-mi cruţ unghiile şi degetele, am început să scormonesc cu mîinile nisipul argilos, plin de pietricele, şi în cele din urmă am simţit că în groapă începe să se adune apă. I-am cerut Aniutei gamela şi peste o clipă i-am înapoiat-o, pe jumătate plină cu apă. Fata a băut cîteva înghiţituri, apoi întinzîndu-mi gamela, mi-a spus :

— Bea şi tu, Vitea. Trebuie să fii atît de obosit...

Am băut apă pe săturate, pe urmă, umplînd iar gamela, am ieşit din groapă. După aceea ne-am spălat şi Aniuta m-a rugat să mă întind puţin, ca să mă odihnesc, ea urmînd să pregătească cina. Am adormit într-o clipă, moleşit de oboseală, şi cred că în viaţa mea nu am dormit mai adînc. Aniuta m-a trezit ca să mă anunţe că „masa e gata“.

Acum doarme, înfăşurată într-o manta de ploaie şi în foaia de cort, iar eu nu mă mai satur privind-o. Cred însă că am să mă culc şi eu. În colţul acesta de pădure, atît de părăsit şi de liniştit, nu ne puteam bizui decît pe o singură santinelă : pe credinciosul nostru Orlan.

CAPITOLUL VII

Jurnalul lui Viktor Dubenţov. — Urmare.

10 iulie. Dimineaţa. Cu preţul unor eforturi aproape supraomeneşti, mi se pare că, în sfîrşit, ne apropiem de ţelul nostru. Ziua de ieri ne-a adus noi încercări. De dimineaţă, ca de altfel în toate aceste zile, am mers prin desişuri de brad greu de trecut, fără să întîlnim în drumul nostru vreo apă. La prînz terminasem ultimele resturi de apă, luată din fîntîna noastră. În a doua jumătate a zilei, Aniuta începu din nou să-şi piardă puterile. Spre seară, abia se mai ţinea pe picioare şi era cît pe-aci să cadă. Am prins-o de subsuori. Nu leşinase.

Pînă la căderea întunericului mai rămîneau 2—3 ceasuri. Ce să facem ? M-am căţărat pe bradul cel mai înalt, ca să cercetăm împrejurimile. Spre stînga, la vreo 7—8 km distanţă, se vedeau ridicîndu-se în trepte nişte dealuri înalte. La poalele acestor dealuri, într-o vale descoperită, strălucea oglinda unui lac mic. Atenţia mi-a fost însă atrasă de un coridor abia vizibil, care se profila în mijlocul pădurii, şi se afla la o distanţă de circa 1 km, în direcţia în care mergeam noi. L-am studiat cu atenţie şi am înţeles că era albia unui rîu.

Îndată ce am coborît pe pămînt, i-am împărtăşit vestea asta îmbucurătoare Aniutei, care s-a înviorat. Dar, copleşită de slăbiciune, n-a putut să facă înainte nici măcar un pas. Atunci am hotărît s-o duc în braţe. Aniuta primi cu greu, aproape cu groază, această propunere salvatoare.

— Nu, nu, nu ! începu ea să dea din mîini. Ai să-ţi frîngi mijlocul şi-o să pierim.

Punînd în spate rucsacurile noastre pe jumătate goale, am luat-o în braţe. Abia înaintam, capul îmi vîjîia, din cînd în cînd îi dădeam drumul Aniutei, lăsînd-o să facă cîţiva paşi singură, apoi din nou o luam în braţe. La un moment dat, scuturîndu-mă de umăr, mi-a spus :

— Opreşte-te, Vitea, ascultă...

M-am oprit, dar sîngele îmi zvîcnea tare în cap, şi nu puteam auzi nimic.

— Ce se întîmplă ? am întrebat-o eu.

— Cred că e un cocostîrc undeva prin apropiere — răspunse ea. Îl auzi cum strigă ?

Întîi am crezut că are halucinaţii, dar, după ce m-am odihnit cîteva clipe, am auzit într-adevăr undeva, în faţa noastră un strigăt de cocostîrc. După sunet, părea să se afle la o distanţă de 3—400 metri. Ceea ce însemna că eram în apropierea unui rîu.

— Acum o să am putere să ajung pînă acolo — spuse Aniuta.

Eu însă îmi făcusem alt plan : să mă duc singur după apă, urmînd ca după aceea să vedem dacă vom înnopta pe loc, sau vom merge pînă la rîu.

I-am lăsat rucsacul şi carabina şi, fără bagaje, luînd cu mine cîteva vase pentru apă, am pornit-o înainte. Seara se lăsa repede, în desişuri începuse să se întunece. Mă grăbeam, aproape că fugeam. Şi iată că printre brazii întunecaţi îmi răsări în drum un mesteacăn mic — primul în decursul ultimelor zile petrecute în mijlocul acelui brădet apăsător. Singuratic, zvelt, tînăr, îmbrăcat în frunzişul său verde aprins, semăna cu un flăcău înconjurat de bătrîni severi, cu plete albe. Eram gata să-l sărut. Era crainicul pădurii de cîmpie care ne vestea apropierea unui pîrăiaş sau a unui rîu.

N-apucasem să fac nici zece paşi, cînd am dat de un pîlc de sălcii şi am auzit un susur de apă. Puterile îmi reveniră. De bucurie, aproape inconştient, am început să ţip din răsputeri. Şi iată că pădurea se rări. În faţa mea, printre zidurile posomorîte ale brazilor, de-a lungul

pădurii, alerga un rîu mititel. Pe malurile acestui rîu am văzut tufe de măcieş, de coacăze şi de rozmarin sălbatic. După întunericul din pădure, care ne învăluise zile de-a rîndul, lumina vie a soarelui ce scăpăta mă orbi timp de o clipă.

Am sărit pe malul acoperit de pietriş. Zgomotul apei, strălucirea şuvoaielor ei argintii, în bătaia razelor soarelui, aveau ceva de basm. Mi-am cufundat capul în apă, bucurîndu-mă de răcoarea ei. După ce mi-am potolit setea, am umplut gamelele şi m-am grăbit să mă întorc.

Trecînd în goană printr-un tufiş, m-am poticnit de un buştean, şi, lovindu-mi cu putere genunchiul de un ciot, mi-am pierdut cunoştinţa. Revenindu-mi, am încercat să merg, dar nu-mi mai puteam mişca piciorul. Nu-mi rămînea altceva de făcut, decît să rup două crengi şi să-mi confecţionez nişte cîrje, în care să mă pot sprijini. M-am întors din nou la rîu, am umplut gamelele cu apă şi am pornit-o, şontîc-şontîc, spre Aniuta.

Cerul strălucea într-o lumină verde-portocalie. În pădure însă se lăsase întuneric. Temîndu-mă să nu mă rătăcesc, am început să strig. Drept răspuns, am auzit o împuşcătură nu departe de mine, în dreapta mea. Peste cîteva minute mă aflam lîngă Aniuta. Ea făcuse focul şi stătea în faţa flăcărilor cu carabina în mînă.

Hotărîrăm să petrecem noaptea lîngă foc. Examinînd genunchiul lovit, constatai că osul nu fusese atins. Numai sub rotulă văzui o vînătaie mare.

Spre dimineaţă îmi era aproape cu neputinţă să mai calc pe piciorul beteag. Amîndoi eram neliniştiţi de acest lucru. Atunci am luat o hotărîre : să mergem la rîu, să ne oprim undeva pe mal şi să stăm, pînă cînd avea să mi se vindece piciorul. Făcîndu-mi nişte cîrje mai bune, am izbutit să ajungem pînă la rîu.

...Deci, sîntem pe malul rîului. Acum nu ne mai e frică de nimic. Îndată ce mi se va vindeca piciorul, vom construi în grabă o plută şi ne vom îndrepta pe firul apei în jos. Rîul ne va duce cu siguranţă spre

Hungari sau, în cel mai rău caz, spre Amur. Deocamdată însă, ne desfătăm odihnindu-ne. Împrejurimile ne sînt cu totul prielnice pentru această îndeletnicire. Corturile sînt aşezate chiar lîngă apă. În rîu se găsesc mulţi păstrăvi. Aniuta pescuieşte. Lecţiile pe care i le-a dat Vacia, n-au fost zadarnice : vreo şase peşti se zbat lîngă ea pe nisip. Pe mal se văd tufe dese de coacăze. De cîteva ori au trecut în zbor şi cîteva stoluri de raţe sălbatice. Cum are să mi se mai vindece puţin piciorul, am să pornesc la vînătoare. Orlan, care s-a jigărit destul de mult în ultimele zile, se zbenguie acum prin tufele de pe mal, vînînd burunduci. Mă duc să mă culc, pentru că astă-noapte n-am putut dormi aproape de loc din pricina durerii pe care o simt în genunchi. Acum durerea mi-a mai trecut puţin, datorită prişniţelor reci şi a frunzelor de brusture cu care mi-am înfăşurat piciorul.

La aceeaşi dată, seara. Această zi ne-a răsplătit din plin pentru toate încercările grele prin care am trecut. M-am trezit în a doua jumătate a zilei. Durerea mi-a trecut aproape de tot. În faţa mea, pe o manta de ploaie întinsă, sînt aşezate două gamele pline cu peşte curăţat pentru ciorbă, pe care Aniuta l-a pus la fiert de îndată ce m-am trezit.

În timp ce mîncarea fierbe, Aniuta spală ceva în rîu. Luînd cu mine un săpun şi un prosop, m-am dus şi eu să mă spăl. După ce m-am mai înviorat, mi-am spălat şi rufăria, prosopul, m-am bărbierit, şi acum mă simt ca un nou-născut. Întorcîndu-mă spre corturi, am auzit deodată un sunet asemănător cu bîzîitul îndepărtat al unui avion. Clipocitul apei mă împiedica să disting bine zgomotul. Am chemat-o pe Aniuta şi ne-am îndepărtat cît mai mult de rîu. Acolo, fiind linişte, am auzit clar zgomotul avionului.

— E posibil oare să ne caute pe noi ? ne-am întrebat amîndoi într-un glas.

Eram bucuroşi şi în acelaşi timp neliniştiţi la gîndul că noi eram cauza atîtor griji. Făcurăm socoteala timpului care trecuse. Era a 12-a zi de cînd lipseam din

tabără. În acest interval, se putea foarte bine ajunge de la tabăra expediţiei pînă la Komsomolsk, în cazul cînd trimisul ar fi călătorit pe rîul Hungari, pe un bat.

Avionul se auzea undeva, la poalele dealurilor, în direcţia lacului pe care-l văzusem în ajun, din vîrful bradului. Apoi zgomotul scăzu, stingîndu-se cu desăvîrşire în liniştea taigăi. Abia atunci ne-a dat prin minte că ar fi trebuit să aprindem un foc, pentru a ne semnala prezenţa.

Ciorba de peşte era gata. Prînzul fu gustos. Mîncarăm pe săturate. După aceea ne apucarăm să ne cîrpim îmbrăcămintea şi încălţămintea. Hainele ni se rupseseră între timp şi pînă seara reuşirăm să ni le cîrpim. Aniuta arată acum mai înviorată şi mai drăguţă, şi nu mă mai satur admirînd-o. Ochii, ca nişte tăciuni, ascunşi sub sprîncenele drepte, severe, îi strălucesc de fericire şi veselie. Faţa înnegrită de soare, s-a lungit şi a căpătat parcă alte trăsături. De pe chipul ei zîmbetul nu dispare aproape toată ziua. Glumeşte mult, povestind întîmplări caraghioase din copilărie, anecdote despre diferiţi profesori din institut, ceea ce ne face să rîdem în hohote. Acum sîntem prieteni la toartă.

Trebuie să spun că am constatat un lucru interesant: acum doi ani, în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră am sărit cu paraşuta în parcul de cultură şi odihnă „Gorki", din Moscova.

— Ce păcat că soarta nu ne-a pus atunci faţă în faţă! spuse ea. Ai fi venit la noi acasă, i-ai fi cunoscut atunci pe tata şi pe mama, care e foarte bună. De doi ani am fi fost prieteni, prieteni buni...

Eu i-am spus atunci că s-ar fi putut să nu ne fi împrietenit. În orice caz, nu ne-am fi împrietenit ca acum. Prietenia noastră de astăzi s-a născut doar pentru că ne-am pomenit împreună în nişte condiţii atît de neobişnuite.

Ideea asta o jigni pe Aniuta.

— Pesemne că mă înţelegi greşit, Viktor — spuse ea pe un ton foarte serios. Desigur, prima noastră întîlnire în taigă m-a tulburat, pentru că atunci ţi-am văzut

curajul. Şi te iubeam, pentru că în gînd îmi făurisem o imagine a ta. Dacă ai şti ce tulburată eram, atunci cînd m-a trimis tata la tine !... La nici un examen n-am trecut prin atîtea emoţii. Apoi a urmat o dezamăgire, din fericire neîndreptăţită. Desigur, am început să te iubesc nu pentru că te-ai luat după tigru, ci pentru ochii tăi inteligenţi şi pătrunzători, pentru sufletul tău deschis, şi, în sfîrşit, pentru uitarea de sine şi modestia de care dai dovadă în muncă. Toate acestea sînt trăsături care te caracterizează nu numai cînd te afli în taigă, nu-i aşa ? Din moment ce eşti astfel, înseamnă că întotdeauna şi pretutindeni eşti astfel şi de aceea te iubesc... Cît de fericită sînt, Vitea, că mi-ai trezit acest sentiment ! Au fost momente cînd am crezut că n-am să mai trăiesc, dar gîndul că muream în braţele tale mă făcea ca moartea să nu mi se mai pară atît de îngrozitoare.

Ce puteam să-i răspund ? Am îmbrăţişat-o pe după umeri şi, lipindu-mi obrazul de faţa ei, nespus de fericit, am stat multă vreme alături de ea.

Seara, Aniuta s-a culcat devreme. Eu voi veghea pînă dimineaţa. Acum mă simt minunat. Sînt fericit.

11 iulie, orele 3 după amiază. Ziua a fost plină de evenimente neobişnuite. Pe la orele 10, cînd piciorul meu bolnav nu se mai făcea aproape de loc simţit, m-am hotărît să mă caţăr pe un copac înalt, ca să urmăresc de acolo cursul rîului, întrucît mîine sau poimîine plănuiam să pornim pe malul apei.

Cum am ajuns în vîrful bradului şi am cuprins cu ochii taigaua, am văzut o trîmbă de fum, înălţîndu-se deasupra lacului. Am strigat-o pe Aniuta şi i-am spus ce văzusem. Aniuta m-a rugat să privesc cu mai multă atenţie, pentru că s-ar fi putut ca acolo să fie tabăra expediţiei noastre. Mai departe, observaţiile mele m-au adus la concluzia că un foc atît de mare nu poate fi aprins de geologii din tabără, ci că este făcut cu un scop anume, că mai degrabă ar fi putut fi un semnal.

Fără să mai zăbovesc, m-am dat jos din copac şi mi-am exprimat presupunerea că focul fusese aprins de

un om, cu scopul de a semnaliza. Hotărîrăm să aprindem şi noi pe dată un foc de vreascuri. În curînd, lîngă bivuacul nostru se înălţa o grămadă de uscături. Punînd deasupra lemne şi muşchi uscat, am dat foc grămezii. Focul se aprinse repede. Nori groşi de fum galben-cenuşiu se îndreptară în sus, alcătuind în curînd deasupra pădurii o coloană uriaşă.

Căram neobosit braţe de vreascuri şi de iarbă şi le puneam pe foc. Fumul ascundea soarele, înălţîndu-se ca un polog întunecat. Pe la orele 12 m-am suit din nou în vîrful bradului şi am privit spre dealuri, unde văzusem fumul. Acum nu se mai vedea. Mi-am explicat dispariţia fumului prin faptul că fusesem observaţi. Hotărîrăm să aşteptăm, continuînd să întreţinem focul.

Apoi am mers în jos, pe malul rîului ; din vîrful copacului văzusem în partea aceea o luncă largă. Am aflat că la vreo 200 metri de noi există în apropierea rîului o mlaştină mică, acoperită de rogoz şi lişiţă. Acolo am zărit cîteva raţe sălbatice, care pluteau de-a lungul malului. M-am tîrît prin iarbă spre un loc deschis şi am început să trag. Peste cîteva clipe, o raţă mare plutea pe suprafaţa apei cu burta în sus. De pe mlaştină se ridică un cîrd uriaş de raţe. Se vede că se cuibăriseră prin aceste locuri. Îndată ce am intrat în apă ca să ridic prada, acelaşi cîrd apăru din nou deasupra mlaştinei. M-am pitit în iarbă, şi am aşteptat, pînă cînd păsările s-au lăsat pe apă. Cu al doilea foc, am doborît un răţoi. Păsările erau amîndouă grase, se vede că nu se puteau plînge de traiul pe care îl duceau în acele locuri.

Fericită de vînatul pe care i-l adusesem, Aniuta se apucă să jumulească raţele, iar eu plecai din nou spre malul rîului, ca să mai strîng lemne de foc. După cîtva timp, iar îmi ajunse la urechi zgomotul pe care-l auzisem în ajun venind dinspre dealuri. Acum venea din partea cealaltă şi se apropia simţitor. M-am repezit înapoi spre foc. Comunicîndu-i Aniutei vestea fericită, m-am apucat să rup iarbă verde şi s-o arunc peste flăcări. Aniuta îşi lăsă şi ea treaba la o parte şi începu

să mă ajute. Fumul se ridica acum deasupra taigăi şi mai înalt.

Trosnetul focului ne împiedica să auzim şi ne-am depărtat, ca să verificăm presupunerea noastră. Acum se putea distinge clar zgomotul caracteristic al unui avion în zbor. Creştea, se apropia. Peste puţină vreme, am reuşit să distingem vuietul motorului. După toate semnele, avionul mergea drept spre noi. Înseamnă că ne-au observat, înseamnă că ne caută! Ne-am apucat de mîini şi am început să sărim ca doi ştrengari.

Şi iată că deasupra albiei rîului, apăru un avion — un biplan mic. Zbura la o înălţime de vreo 500 de metri şi, pe măsură ce se apropia de noi, începu să coboare. Trecu deasupra noastră la o înălţime mică ; în cele două carlingi se zăriră doi oameni, pe cap cu căşti de piele şi cu ochelari mari de pilot. Împreună cu Aniuta, începusem să ţopăim în jurul focului, ca nişte sălbatici. Ne aruncam în sus, ca nişte desperaţi, mantalele de ploaie, strigam, uitînd că cei din avion nu ne puteau auzi. Omul din carlinga din spate ne făcu însă cu mîna, în semn de răspuns.

Avionul trecu deasupra noastră, dispăru după vîrfurile copacilor şi zgomotul începu să se depărteze. Începurăm să facem fel de fel de presupuneri. O fi un raid întîmplător, sau avionul ne caută pe noi ? Încotro o fi zburat oare acum ?

Începuse să ne cuprindă dezamăgirea, cînd deodată vuietul motorului întrerupse liniştea ce plutea în văzduh şi, la o sută de metri distanţă deasupra pădurii, acolo unde nici nu ne aşteptam, văzurăm un avion care se rotea alunecînd pe o aripă. Acum era la o înălţime de o sută de metri, dacă nu mai puţin, şi-l recunoscurăm pe curajosul nostru Karamuşkin, în persoana pasagerului aşezat în carlinga din spate. Rîdea şi, strîngîndu-şi amîndouă mîinile, le agita deasupra capului, în chip de salut. Uimiţi de această întîmplare, încredinţaţi acum că avionul ne căuta pe noi, începurăm să dăm nebuneşte din mîini, strigînd cît ne ţinea gura.

După ce se roti de vreo trei ori deasupra noastră, avionul o luă din nou de-a lungul rîului, spre răsărit, unde se îndreptase şi întîia oară. Ne frămîntam, întrebîndu-ne ce avem de făcut. Dar pînă să găsim răspunsul, avionul apăru iar deasupra rîului. Venea din nou spre noi, la aceiaşi înălţime. Cînd deodată zărirăm cum din carlinga din spate cade ceva. Oare Karamuşkin să fi sărit cu paraşuta ? Chiar în momentul acela, se deschise o paraşută ; strălucind şi şerpuind ca o panglică albă, se transformă imediat într-o cupolă. Abia acum văzurăm că sub paraşută nu era un om, ci un pachet. Paraşuta venea spre pămînt încet, lin, cu umbrela ei albă larg desfăcută ; pluti deasupra noastră şi căzu în rîu la vreo 100 de metri depărtare de foc. Luată de curentul apei, paraşuta începu să se dezumfle, alunecînd repede la vale. Ne-am repezit în urma ei. Mi-a trebuit un efort uriaş ca să opresc paraşuta, dusă de curentul repede al rîului. Coletul agăţat de paraşută se tîra şi se lovea de fundul apei, mai-mai să se rupă în bucăţi. Aniuta intră în apă ca să-mi vină în ajutor, şi, în sfîrşit, izbutirăm să prindem pînza de mătase umflată de şuvoaie. Poticnindu-ne de pietre, am scos paraşuta la mal. Numai după aceea am reuşit să scoatem şi încărcătura.

În faţa noastră zăcea un pachet făcut dintr-o pînză de cort subţire, ruptă în cîteva locuri. În partea de jos se formase un gol — se vede că de acolo căzuse ceva. Între timp avionul se rotea deasupra noastră. Cînd încărcătura nimeri în sfîrşit în mîinile noastre, avionul trecu în zbor razant peste rîu. Felcerul agită mîna în semn de adio şi zgomotul motorului începu să se depărteze. Peste cîteva clipe nu se mai auzi de loc — avionul plecase.

Aduserăm coletul lîngă foc şi desfăcurăm pînza. Înăuntru erau cîteva borcane cu carne conservată, fructe, lapte condensat, pachete cu batoane de ciocolată, o cutie mare cu pesmeţi şi un săculeţ cu făină şi sare, trei salopete, trei perechi de cizme, o legătură cu rufe. Totul era udat, însă alimentele, pe care apa le-ar

fi putut strica, fuseseră împachetate într-un ambalaj impermeabil şi nu avuseseră nimic de suferit.

Pentru cine oare erau destinate a treia pereche de cizme şi salopeta ? Am stat şi ne-am gîndit multă vreme şi am ajuns la concluzia că cineva, după toate probabilităţile Pahom Stepanovici, plecase în căutarea noastră. Nu cumva el era acela care aprinsese focul în vîrful dealului ? Să aşteptăm şi vom afla. Dacă era el, fără doar şi poate că avea să ne găsească după fumul focului nostru de vreascuri.

Apoi începurăm să căutăm un bilet — coletul nu putea să nu aibă un mesaj. Căutarăm prin toate buzunarele salopetelor, prin cizme, dar nu găsirăm nimic. Atunci, am întors pe dos pînza şi la fund, acolo unde era mai ruptă, am descoperit un tubuleţ metalic. Era turtit, la unul din capete lipsea capacul. Arzînd de nerăbdare, ne-am uitat înăuntrul tubuleţului şi am zărit acolo un sul ud de hîrtie. Dar, în clipa în care am scos sulul, o amară dezamăgire ne cuprinse : textul, scris cu creion chimic, se făcuse tot o pată, iar hîrtia se îmbibase de cerneală violetă.

Mi-am scos lupa şi am început să studiem textul. Primul cuvînt pe care am reuşit să-l descifrăm a fost : „rîul". Apoi am descifrat cuvintele „mergeţi de-a lungul rîului", „Lacul Roşu", „Ceremhovski", „cu băgare de seamă" şi „detaşamentul". Nu am mai reuşit să citim nici un cuvînt în plus. Multă vreme ne-am bătut capul ca să desluşim înţelesul acestor vorbe, fără să găsim însă între ele o legătură. Un lucru era clar : că ni se dădea indicaţia să plutim pe un rîu, posibil acelaşi rîu pe malul căruia ne aflam noi şi se vede că rîul acesta trebuia să ne aducă chiar la tabăra detaşamentului. De ce însă „cu băgare de seamă" ? De ce „Lacul Roşu" ? De ce, în sfîrşit, în cabina avionului se găsea felcerul ? Cum şi de ce nimerise el la Komsomolsk ? La aceste întrebări, n-am putut să găsim răspuns, în ciuda silinţelor noastre.

Acum Aniuta pregăteşte un prînz bogat, iar eu am grijă de foc şi în acelaşi timp îmi scriu jurnalul.

CAPITOLUL VIII

Un foc de armă în taigă. — Bănuielile lui Dubenţov se adeveresc. — Vestea despre rîul cel mare. — O cină solemnă cu ocazia întîlnirii. — O dimineaţă minunată. — Incotro să mergem ? — Porcii mistreţi.

În tot cursul zilei, tinerii întreţinură focul de vreascuri pe malul rîului. Coloane uriaşe de fum se înălţau deasupra copacilor, răsucindu-se în văzduh ca o trenă lungă. Flăcările vuiau, crengile de brad, pline de răşină, trosneau vesele. Dubenţov şi Aniuta, îmbrăcaţi în salopete şi cizme noi, aruncau pe foc, neobosiţi, braţe întregi de crengi, iarbă şi uscături.

Razele poleiau vîrfurile copacilor. Tinerii geologi se odihneau, stînd pe marginea unei rîpe. Continuau să facă diferite presupuneri cu privire la focul de vreascuri din vîrful dealului, cînd, deodată, de pe malul celălalt al rîului, printre desişurile de brădet, se auzi o împuşcătură de armă. Dubenţov şi Aniuta se priviră în tăcere.

— Ne caută pe noi ! exclamă Dubenţov şi se repezi spre cort să-şi ia carabina. În liniştea înserării răsunară două împuşcături, urmate de un ecou surd care se rostogoli pînă departe în taigă.

— Ho-ho-ho !... se auzi de pe celălalt mal, din semiîntunericul pădurii, cunoscuta voce de bas a lui Pahom Stepanovici.

— Ho-ho-ho !...

— Veniţi încoace !

— Sîntem aici !

Dubenţov şi Aniuta strigau amîndoi în acelaşi timp, acoperindu-şi glasurile. Simţind apropierea stăpînului

său, Orlan începu să alerge încoace şi încolo pe mal, lătrînd tare.

— Vă a-u-u-u-d !... Vin !... — striga Pahom Stepanovici de undeva de aproape şi în curînd se ivi din desiş.

Încovoiat, tîra după el un fel de targă făcută din beţe, înhămat ca un cal la o căruţă cu hulube. Geologii se repeziră în întîmpinarea lui trecînd rîul prin vad, într-un loc unde apa era mai mică. Luîndu-le-o înainte, Orlan fugea lătrînd. Pahom Stepanovici venea domol, fără grabă, clătinîndu-se de oboseală ca un bou înjugat la un car. Pe faţa lui trasă şi neagră, licărea un zîmbet blajin, istovit. Cu urechile culcate, schelălăind de bucurie, Orlan sărea pe lîngă el, încerca să-i lingă faţa, se rotea în jurul picioarelor lui, alerga în dreapta şi în stînga, încovoindu-şi spinarea şi întinzîndu-şi gîtul într-un fel caraghios.

— Ei, slavă Domnului, bine că v-am găsit sănătoşi ! tună Pahom Stepanovici cu un glas solemn, oprindu-se în faţa celor doi tineri. Ia veniţi încoace, ştrengarilor, să vă îmbrăţişez. De-aţi şti cîte am pătimit din pricina voastră !...

Îl îmbrăţişă pe Dubenţov şi pe Aniuta cu un aer maiestos şi cu multă grijă, apoi luîndu-l de labe pe Orlan, care nu mai putea de bucurie, îl mîngîie pe ceafă. În ochii bătrînului vînător, străluceau cîţiva stropi zgîrciţi de rouă. Îşi şterse încurcat ochii cu dosul palmei, repetînd mereu :

— Ei, iată că totul este bine, totul este bine !...

Dubenţov şi Aniuta apucară targa, uşurîndu-l astfel de povară pe Pahom Stepanovici. Ei abia acum îşi dădură seama la ce sistem străvechi de transport recursese bătrînul vînător. Dar Aniuta, văzîndu-i ceafa bandajată, îl întrebă :

— Ce ai, Pahom Stepanovici ?

— Nimic, Ana Feodorovna, nimic. M-am luat la harţă cu o ursoaică... Spuneţi, avionul cela a venit la voi ? întrebă el, adresîndu-se lui Dubenţov. Pesemne că v-o fi căutînd ?

— La noi, la noi, Pahom Stepanovici — răspunseră geologii amîndoi o dată. Am primit un pachet, în care sînt şi pentru dumneata o salopetă şi o pereche de cizme...

Pahom Stepanovici încercă parcă să spună ceva, se poticni însă la jumătatea cuvîntului : se vede că nu se putea hotărî să întunece bucuria întîlnirii, cu vestea despre boala lui Ceremhovski. Stătu cîteva clipe pe gînduri, apoi întrebă :

— Există şi o scrisoare ?

Dubenţov îi spuse ce se întîmplase cu mesajul şi Pahom Stepanovici se întunecă şi mai mult. Tinerii îl conduseră peste rîuleţ, ţinîndu-l de braţ. Pe mal el se opri clătinîndu-se ca un om beat. Genunchii i se îndoiră şi se aşeză jos.

— Să mă odihnesc... un pic... — spuse cu glas slab, lăsîndu-se pe spate.

Era alb ca varul la faţă şi îşi acoperise ochii cu palma.

— Te rog să-mi aduci trusa de medicamente şi sucul de afine — spuse repede Dubenţov, sprijinind capul lui Pahom Stepanovici.

Aniuta se repezi spre corturi şi într-o clipă se înapoiă cu o cană de suc şi cu trusa de medicamente. Mirosul de amoniac şi gustul astringent al sucului îl readuseră în curînd în simţiri pe Pahom Stepanovici. Se ridică într-un cot, apoi, aşezîndu-se, spuse cu un glas stins :

— Pesemne că în scrisoare se vorbeşte despre rîul acela pe care l-am văzut din vîrful dealului...

Cei doi geologi îl priveau în tăcere, fără să înţeleagă dacă aiurează sau vorbeşte conştient.

— Spui că ai văzut un rîu ? întrebă cu glas încet Dubenţov. Unde l-ai văzut, Pahom Stepanovici ?

— La poalele dealului, unde am aprins focul...

— E Hungari ! exclamară geologii în acelaşi timp, încredinţaţi acum că Pahom Stepanovici nu aiura.

— Cine ştie ! După lăţime, parcă ar fi Hungari. Curge spre miazăzi.

— În afară de rîul ăsta, nu se mai vede altul nicăieri ?

— Numai cel de aici — spuse bătrînul vînător, arătînd cu capul rîuleţul care curgea la picioarele lor. Ăsta o fi curgînd tot într-acolo, pesemne că se unesc undeva.

— Va să zică ăsta-i rîul despre care se vorbeşte în scrisoare ! exclamă Dubenţov. Fără doar şi poate că e Hungari şi undeva, pe malul lui, se află detaşamentul.

Îl ajutară pe Pahom Stepanovici să ajungă pînă la corturi şi începură să pregătească împreună cina. Pahom Stepanovici povestea cum fusese găsit cărbunele şi cum îi căutaseră cei din tabără. Dar nu suflă nici o vorbă despre boala lui Ceremhovski. Povestindu-şi pribegiile prin taigă, încăierarea cu ursoaica, el glumi, rîse, se arătă plin de voie bună, în aşa fel încît peripeţiile prin care trecuse apăreau ca nişte întîmplări pline de haz. Era greu să crezi că omul acesta trecuse prin clipe atît de grele, că fusese la un pas de moarte. Chiar şi acum încă mai era bolnav. Numai despre pierderea calului vorbea cu amărăciune, şi apoi nu-şi putea ierta prostia de a fi luat strigătul bufniţei drept un lătrat de cîine.

— Şi Feodor Andreevici ce face ? îl întrebă deodată Dubenţov. Pesemne că e îngrijorat din pricina dispariţiei noastre şi e supărat pe mine.

— De ce să fie supărat, flăcăule — răspunse bătrînul vînător — dacă busola te-a dus de nas ? Fiecăruia i se poate întîmpla aşa ceva, chiar şi lui Feodor Andreevici. El trage nădejde că n-ai să piei şi ai să ai grijă de Ana Feodorovna.

Nici de data asta Pahom Stepanovici nu spuse nimic despre boala lui Ceremhovski, hotărîndu-se în mod definitiv să-i împărtăşească Aniutei vestea abia atunci cînd aveau să se apropie de tabără. Dar nici mai tîrziu nu-i fu dat să-i spună lucrul acesta.

— Cina e gata ! anunţă Aniuta.

Pahom Stepanovici scotoci prin sacul său şi scoase de acolo o sticlă de spirt.

— Vai, cum am mai păstrat-o, draga de ea ! spuse cu patimă bătrînul vînător. Abia aşteptam să ne în-

tîlnim ca s-o începem. Hai, aduceţi-vă încoace cănile — le porunci el.

Măsură multă vreme din ochi, diluînd spirtul cu apă, apoi aşeză cănile în faţa fiecăruia. Pe pînza paraşutei erau întinse mîncăruri îmbelşugate : friptură rece, un borcan cu compot de vişine şi nişte pateuri din făină albă prăjite în grăsime. În gamele aburea o supă de bulion fierbinte cu bucăţi de raţă sălbatică, care luceau de grăsime.

— Niciodată nu m-am simţit atît de fericită — spunea Aniuta. În mine, pesemne, s-a trezit vreun strămoş pe jumătate sălbatic, pentru care fericirea cea mai mare era să se odihnească şi să mănînce pe săturate.

— Ei, odihna asta o meritaţi din plin, Ana Feodorovna — spuse vesel Pahom Stepanovici. Aţi bătut atîta cale şi v-aţi chinuit atît !...

Spunînd aceste cuvinte, bătrînul vînător ridică solemn cana, îşi netezi mustăţile, barba şi, aruncîndu-le o privire veselă tinerilor geologi, le adresă următoarele cuvinte :

— Să bem, copiii mei, că am scăpat cu toţii cu viaţă, să bem ca să fim sănătoşi şi să ne întoarcem teferi şi nevătămaţi în tabăra noastră. Şi mai zic să-l pomenim şi pe Feodor Andreevici cu o vorbă bună, să ne gîndim la el ce-o fi făcînd, sărmanul, acolo unde se află...

— Pentru stăpînul taigăi, pentru vînătorul sovietic neînfricat, Pahom Stepanovici ! închină Aniuta, triumfătoare, îmbujorată de emoţie.

— Ce stăpîn sînt eu — se împotrivi vînătorul — eu sînt un om prost. Iată cine e stăpînul, ăsta da ! zise el şi îl arătă pe Dubenţov.

Îşi goliră cănile. Aniuta îşi duse repede mîna la gît şi începu să tuşească.

— Bea puţin compot, ia compot — şi Dubenţov îi întinse borcanul.

Pahom Stepanovici icni o dată, mulţumit, din adîncul pieptului, apoi ştergîndu-şi mustăţile, spuse :

— Tare-i bună, pîrdalnica ! Nu-i nimic, Ana Feodorovna — şi, gustînd din friptură, o privi pe Aniuta cu un zîmbet pe buze. În taigă, drăcia asta e tare folositoare : e o doctorie care vindecă orice boală.

— Pentru prima oară în viaţă beau spirt — se justifica Aniuta, ştergîndu-şi lacrimile şi rîzînd. Parc-ar fi otravă, zău aşa, e mai rea decît chinina !

Şi astfel cinară pînă tîrziu, vorbind veseli între ei. Alături, focul trosnea luminîndu-le cînd şi cînd feţele radioase. O lună plină strălucea deasupra taigăi. Cu clipiri întunecate, de bronz, în apropierea lor curgea susurînd rîul, iar pădurea păstra o tăcere severă, enigmatică.

Dimineaţa, Aniuta se trezi cea dintîi. Soarele tocmai răsărea. Frunzele, cetina copacilor, iarba erau acoperite de o rouă deasă, argintie. Ziua făgăduia să fie răcoroasă, plină de o linişte măreaţă. Vrăjită de acest răsărit de soare în pădure, tremurînd de frig, tînăra fată se apropie de rîu şi rămase multă vreme ascultînd clipocitul apei, glasurile păsărelelor, admirînd aurul bogat pe care-l revărsase soarele pe tot întinsul cerului. Un cîrd de raţe sălbatice trecu în zbor şuierînd pe deasupra Aniutei.

Fata se opri în loc cîteva clipe urmărind cu privirea cîrdul, apoi coborî spre apă ca să se spele. Apa avea un joc de lumini cristaline. Prin şuvoaiele ei străvezii se conturau cu precizie pietricelele multicolore, mulţimi sperioase de peştişori, ai căror solzi sidefii scînteiau. Uneori, de după o piatră mare, apărea tîrîndu-se cîte un zglăvoc urît, cu botul mare, mişcîndu-şi alene aripioarele late. Trupul îi era atît de înspăimîntător prin forma lui hidoasă, încît Aniuta se apucă să arunce în el cu pietricele ca să-l facă să dispară din ochii ei, să nu mai tulbure acel tablou frumos al firii trezite la viaţă.

Aniuta nu simţise niciodată, cu atîta tărie ca pînă atunci, frumuseţea şi linişte a naturii. Şi

niciodată poate nu încercase un sentiment atît de plin şi atît de viu al fericirii. Îşi iubea prietenul, îşi iubea tatăl, mama, patria care avea atîta grijă de ea, îşi iubea munca şi această natură aspră şi maiestoasă. Şi era iubită. Cît de mult dorea în clipa aceea să fie o bună prietenă, o fiică bună, un bun geolog ! Ar fi vrut să săvîrşească în viaţă şi în muncă o faptă care să fie vrednică de prietenii ei, de cei pe care-i iubea, de poporul ei. Şi dori nespus de mult dintr-o dată să fie acolo, unde oamenii perforau rocile căutînd cărbuni, să muncească, să studieze cot la cot cu ei. De-acum înainte, ea nu va îngădui nimănui să o considere o fetiţă răsfăţată. Sufletul i se oţelise acum ; va munci cu îndîrjire, va purta pe umerii ei aceleaşi greutăţi şi va încerca aceleaşi lipsuri ca toţi ceilalţi ! Iar acum... acum va face totul, ca să fie de folos în această expediţie grea — va fi o gospodină grijulie.

Apoi se gîndi la Viktor. Fantezia ei curată şi luminoasă de fată îi ducea pe amîndoi în viitor. Cu ochii pe jumătate închişi, Aniuta se vedea împreună cu Viktor mergînd braţ la braţ pe drumul vieţii — cînd severi, preocupaţi, cînd veseli, fericiţi. Iar în faţă, apărea o culme strălucitoare, şi dacă te căţărai pe ea, puteai vedea totul pînă departe, jur-împrejur. Parcă niciodată pînă acum nu-i fusese Viktor atît de drag ca în clipa aceea. „Dragul meu, dragul meu, cîte înduri tu şi cît spirit de abnegaţie ai !“ îşi spunea ea în gînd. „De ce nu te plîngi niciodată, de ce nu-mi ceri ajutor ? Sau poate îţi sînt un ajutor de puţină nădejde ? Să ştii însă : chiar dacă am să rabd de foame, tot am să-ţi dau ultima bucată ; de cîte ori ai să fii în primejdie, voi fi alături de tine !“

După ce se spălă, Aniuta se înapoie spre corturi cu un sentiment de fericire, de pace sufletească. Începu să pregătească veselă micul dejun, căutînd să umble cît mai încet, ca să nu-i trezească pe bărbaţi.

Pahom Stepanovici şi Dubenţov se treziră la ora cînd soarele se înălţase de cîteva suliţe deasupra pădurii. Îi aştepta un dejun cald, pregătit de tînăra fată.

— Eh, Ana Feodorovna, o să fii o gospodină straşnică ! zise Pahom Stepanovici, înapoindu-se vesel şi înviorat de la spălat.

Fata se tulbură uşor şi, îndreptîndu-şi cozile prinse pe ceafă, îi aruncă o privire fugară lui Dubenţov. Tînărul geolog o privi şi el şi zîmbi fîstîcit. Între timp, bătrînul vînător, trăgîndu-şi cizmele, sporovăia :

— Femeia care e meşteră în ale gospodăriei se zice că e o roabă, dar nu-i aşa. Roabă cred că este aceea care e asuprită şi fără drepturi faţă de bărbatul ei. Dar atunci cînd gospodina e de o seamă cu tine — cum e cazul meu — apăi atunci e de-a dreptul o comoară. Păi eu, uneori, vorbind cinstit, n-o merit ! Zău aşa !

Pahom Stepanovici îi privi pe cei doi tineri, vrînd să vadă parcă dacă îl ascultau şi, încredinţîndu-se că sînt atenţi, vorbi mai departe :

— Iacă, am să vă spun o poveste — spuse el. Cu muierea mea trăiesc bine, e o femeie aprigă, dar bună, şi mai ales o femeie cu cap. Cînd eram tînăr, după ce tata îmi dăduse partea mea de avere, iarna mă duceam la vînătoare în taigă, iar vara fie că pescuiam, fie că lucram la grădina de zarzavat. Şi aveam şi noi acolo, în bătătură, o vacă, un cal, o scroafă, păsări, de, ca omul. Ei, şi cînd veneam de la pescuit, obosit, se întîmpla să găsesc ceva care nu era pe placul meu : ba mîncarea era rece, ba scroafa guiţa de foame în cocină. Iar cînd eşti tînăr, nu-i aşa, n-ai răbdare, eşti iute-foc. Şi atunci tăbăram cu gura pe nevastă : că de ce n-ai făcut aşa, că asta nu-mi place, că nu-i bine... Şi ea tăcea chitic, iar pe mine, să vă spun drept, asta mă scotea din fire. Aveam un băieţel, Miteaşka — avea vreo 5 ani pe atunci. Acum e în flota militară, comandant de vas...

Într-o zi, nevasta mea îmi spune : „Mama s-a îmbolnăvit, plec la ea pentru vreo două zile". O luasem dintr-un sat vecin, la vreo 20 km mai jos de Amur. Ei, şi-a luat Nastasia mea pe Miteaşka şi haida la ai săi. Şi am rămas singur acasă. A doua zi, dimineaţa, m-am sculat cam tîrziu, m-au trezit vecinii ; iar în

curte, o hărmălaie nemaipomenită. Vitele zbierau care mai de care. M-am îmbrăcat repede şi am ieşit în ogradă. Am dat drumul vacii şi calului să meargă în pădure — imaşul nostru n-are hotar, se întinde pînă unde vezi cu ochii — iar în timpul ăsta păsările cotcodăceau de mama focului. Am alergat după ovăz, le-am dat să ciugulească. Dincolo, scroafa guiţa — trebuia musai să-i dai fiertură. M-am repezit la sobă — lemne ioc. Am tăiat cîteva. Am dat să iau apă — apă nu-i. Am adus apă, am aprins focul, am coborît în pivniţă după cartofi, am pus fiertura pe foc. Apoi şi pentru mine trebuia să fac mîncare... Şi pînă le-am făcut pe toate, îmi trecuse şi pofta de mîncare — atît de mult obosisem. Şi trebuia să mai deretic prin izbă şi să mai fac cîte ceva prin gospodărie. Toată ziulica m-am spetit trebăluind prin casă şi prin curte. Şi atît de mult ostenisem pînă la lăsarea serii, că nu mai voiam decît un singur lucru : să mă culc cît mai repede. A doua zi a trebuit s-o iau de la capăt. În taigă nu oboseam atît de tare. Ei, credeţi-mă că o aşteptam pe Nastasia mea ca pe Mîntuitorul. Cînd s-a întors, a rîs de harababura pe care o făcusem peste tot şi, liniştită, dibace, s-a apucat de treabă. De atunci — gata, niciodată n-am mai cicălit-o, pentru că munca ei este mai grea decît a mea. Aşa e, copiii mei, să ştiţi !...

Aniuta îl ascultă pe Pahom Stepanovici cuprinsă de emoţie şi cu un fel de freamăt lăuntric. Cînd bătrînul vînător îşi termină povestirea, tînăra fată îl mai privi multă vreme, ca şi cînd atunci l-ar fi văzut întîia oară.

În timpul micului dejun, se sfătuiră cu toţii împreună ce să facă şi cum să dreagă, ca să ajungă mai repede la tabără.

— Sînt multe drumuri — spunea vînătorul — dar care din ele e cel mai scurt, nu pot să-mi dau seama. Dacă am şti că rîul de dincolo de deal e Hungari, am putea să coborîm pe el. Două-trei zile, şi am ajunge la ai noştri. Numai că Hungari nu cred să curgă pe-aici. El o ia spre miazăzi, nu departe de Udomi.

— Şi ăsta, spui că se îndreaptă spre miazăzi ? întrebă Dubenţov.

— În apropierea dealului, curge spre miazăzi, iar mai departe, naiba ştie încotro se îndreaptă.

— Nu este exclus — observă Aniuta — să se îndrepte spre miazăzi şi apoi, făcînd un cot, să se întoarcă spre miazănoapte.

— Şi asta se prea poate — încuviinţă Pahom Stepanovici — doar nimeni nu-i cunoaşte izvoarele.

— În ceea ce mă priveşte, nu am nici o îndoială — spuse Dubenţov — că în scrisoare e vorba tocmai despre acest rîu. Pesemne că tocmai ăsta este Hungari pe al cărui mal ne aşteaptă detaşamentul, ca să pornim în căutarea Lacului Roşu. Iar cît priveşte recomandarea de a merge „cu băgare de seamă", se vede că ne previn de existenţa unor cascade ce se întîlnesc uneori pe rîurile de munte. Aşa că eu nu văd altă soluţie decît să ne îndreptăm spre acest rîu şi să ne lăsăm pe el la vale. În cel mai rău caz, ne va aduce la Amur, iar de acolo, fără prea multe eforturi şi în scurt timp, vom ajunge la tabăra detaşamentului de pe malul rîului Hungari.

— Şi cu ce o să mergem ? întrebă Aniuta.

— Păi, cred — zise Dubenţov privindu-l întrebător pe bătrînul vînător — că noi, împreună cu Pahom Stepanovici, am putea să meşterim o plută...

— Eu cred mai degrabă că ar trebui să scobim dintr-un trunchi de copac o luntre — răspunse acesta — aşa e mai bine, fiindcă pluta e greu de cărat peste cataracte, şi-apoi cu ea o să ne împotmolim la bancurile de nisip.

— Într-un cuvînt, asta nu este o problemă — îi explică Dubenţov Aniutei. Important e ca tustrei să fim de aceeaşi părere.

Pahom Stepanovici şi Aniuta încuviinţară planul lui Dubenţov.

După ce luară micul dejun, cercetătorii începură să se pregătească de drum. Pahom Stepanovici îşi puse din nou povara pe targa improvizată. Dubenţov şi Aniuta aveau şi ei destulă greutate în rucsacurile lor. Fata re-

fuză cu hotărîre să dea o parte din bagajele ei atunci cînd Dubenţov încercă să-i mai uşureze rucsacul.

Exploratorii porniră spre ţelul lor, pe acelaşi drum pe care venise într-acolo Pahom Stepanovici, părăsind cu un sentiment de recunoştinţă malul primitor al acelui rîuleţ necunoscut.

La amiază, ajunseră în faţa pîrăului, pe malul căruia Pahom Stepanovici zăcuse în dimineaţa aceea de pomină, după încăierarea cu ursoaica. Nici nu apucară să cuprindă cu privirea poiana frumoasă şi lacul din mijlocul ei, cînd Pahom Stepanovici şopti cu desperare, făcînd-o pe Aniuta să îngheţe de frică :

— Ascundeţi-vă ! Ascundeţi-vă !

Dubenţov şi Aniuta se repeziră în iarbă, supunîndu-se orbeşte poruncii vînătorului.

— Nişte porci mistreţi ! spuse cu însufleţire Pahom Stepanovici, continuînd să vorbească în şoaptă. E o turmă de porci mistreţi care paşte...

— Unde ?

— Pe malul lacului, ceva mai înspre stînga — spuse Pahom Stepanovici, săltîndu-şi de pe umăr puşca. Viktor Ivanovici, lasă totul şi încarcă-ţi, flăcăule, carabina.

— Pahom Stepanovici, poate că n-ar trebui — îndrăzni să-l oprească Aniuta. Doar avem alimente şi asta este o vînătoare primejdioasă...

— Ana Feodorovna, cum să las bunătate de carne de porc, pe care Dumnezeu ne-o trimite în dar ? Şi-apoi pe bat, vom avea nevoie de un aşternut, ca să nu ne tragă umezeala. Pielea de porc mistreţ e mai bună decît orice saltea. E moale şi trainică. Nu, nu, Ana Feodorovna, trebuie să împuşcăm un porc mistreţ, mai ales că nu ne costă nici un ban. Şi-aşa se iroseşte de pomană...

Dubenţov stătea ca pe ghimpi. Şi în el se trezise vînătorul.

— Doar este o ocazie atît de rară — încerca el s-o convingă pe Aniuta, dîndu-şi jos de pe umeri rucsacul şi vîrînd cartuşe în cutia încărcătorului. Cînd vom avea nevoie, nu ne vor mai ieşi în drum. Şi trebuie să eco-

nomisim conservele. Cine ştie ce ne mai aduce ziua de mîine. Stai şi vezi cum o să vînăm...

Şi aplecîndu-se, începu să alerge după Pahom Stepanovici, care se şi furişase pe după nişte tufişuri.

— Vezi ? îl întrebă bătrînul vînător, în clipa în care Dubenţov se postă alături de el.

— Văd bine.

Puţin mai înspre stînga lacului, în punctul unde pădurea ajungea pînă aproape de mal, păştea o turmă de porci mistreţi. Erau cel puţin cincizeci. Şi se îndreptau spre lac, care pe unde apuca. Uneori, cîte doi se opreau încăierîndu-se şi atunci ceilalţi se adunau înghesuindu-se în jurul lor.

— Ia te uită cum se mai hîrjonesc ! şopti Pahom Stepanovici. Ia-o tîrîş spre lac, ceva mai spre dreapta turmei — murmură el tulburat. Ascunde-te bine în iarbă. Ieşi apoi spre mal, pitulează-te şi aşteaptă semnalul meu. Eu am să merg prin pădure şi am să mă pitesc în tufişul cel mai apropiat de turmă. Cum ai să auzi un ţipăt de coţofană, repetat de două ori, ridică-te îndată şi trage în sus. Vezi, flăcăule, nu trage în porci : dacă îi răneşti, e vai şi amar, sînt răi, diavolii. Ei, şi cînd ai să tragi, mistreţii au să fugă spre pădure, tu însă să nu alergi după ei, ţin-te mai în stînga lor. Şi cînd au să ajungă în dreptul meu, lasă că mă descurc eu singur !

După ce ascultă toate sfaturile, Dubenţov se strecură fără zgomot în iarba deasă. Îndreptîndu-se către lac, spinarea i se zărea cînd apărînd, cînd dispărînd în iarbă. Curînd, în faţa ochilor lui se ivi malul nămolos, plin de urmele lăsate de picioarele păsărilor. Găinuşe de baltă alergau încolo şi-ncoace. Nu departe stăteau în apă într-un picior cîteva berze. Ici-colo se zăreau cîrduri de raţe sălbatice. Dubenţov se piti urmărind cu urechea mişcările porcilor mistreţi. Auzea plescăitul apei şi grohăitul ce semăna mai curînd cu un mîrîit de cîini. Se temea ca turma să nu iasă prea devreme în faţa lui şi aştepta cu nerăbdare, cu inima zvîcnindu-i tare în piept, semnalul lui Pahom Stepanovici. Iată, în sfîrşit, că în pădure răsună de două ori un ţipăt de coţofană. Era cu

neputinţă să-ţi dai seama dacă era un semnal sau într-adevăr glasul păsării. Dubenţov aşteptă temîndu-se să se ridice prea devreme. Coţofana mai ţipă o dată, de data aceasta cu o deosebită insistenţă. Dubenţov se ridică în picioare cît era de lung. Într-o fracţiune de secundă, privi cu o curiozitate lacomă animalele care se aflau la o distanţă de 30 metri de el. Stîngaci, cu capul mare, erau în acelaşi timp deosebit de sprinteni şi de prudenţi, ca orice fiară. Într-o clipă, porcii îşi săltară în sus rîturile ameninţătoare, înarmate cu nişte colţi albi uriaşi, gata parcă să se năpustească asupra adversarului ivit pe neaşteptate. Dubenţov trase un foc de armă.

Părea că un val puternic ridicat de un uragan se rostogoleşte prin iarbă. Turma se îndreptă spre pădure. Vrăjit parcă, Dubenţov urmări fiarele cu privirea mult timp. Zări străfulgerarea focului în tufiş, urmat apoi de un bubuit de armă. Turma coti brusc spre dreapta, un porc însă căzu, apoi se ridică din nou şi sări în aer. Răsună un al doilea foc, şi porcul mistreţ se prăvăli de data aceasta definitiv. Abia acum Dubenţov observă că nu departe de cel omorît, alerga în dreapta şi în stînga un alt porc, pesemne grav rănit.

În aceeaşi clipă, Pahom Stepanovici apăru din desiş şi mistreţul rănit se repezi spre el. Dubenţov simţi că-l trece un fior rece pe şira spinării. Geologul aştepta încordat o nouă împuşcătură, dar nu se auzi nimic. „Să ştii că i s-a blocat arma“ — se gîndi el, cuprins de groază, aruncîndu-se pe urma porcului.

În timpul acesta, Pahom Stepanovici sta nemişcat, înfruntînd mistreţul. Scoţîndu-şi în grabă mantaua de ploaie, o aruncă spre fiara care se apropiase de el foarte mult. Dubenţov se repezi într-acolo, pregătindu-se să tragă şi temîndu-se în acelaşi timp ca nu cumva gloanţele să-l atingă pe Pahom Stepanovici. Dar, cu uşurare, văzu cum porcul, orbit de furie, se repezi spre mantaua aruncată. O altă împuşcătură spintecă văzduhul. Fiara căzu în genunchi, apoi se prăvăli neputincioasă pe o rînă. Dubenţov răsuflă uşurat. Parcă i s-ar fi luat de pe

umeri o povară. Se opri trăgîndu-şi sufletul, apoi se îndreptă spre bătrînul vînător strigîndu-i de departe :

— De ce ai tras şi în ăsta, Pahom Stepanovici ?

Bătrînul vînător îşi ştergea cu un gest obosit fruntea îmbrobonată de sudoare.

— Ei, să fie-al dracului ! înjură el. Nu ştiu cum s-a făcut... Cred, flăcăule, că a ricoşat glontele — explică el. Că eu de tras am tras în porcul cel tînăr, dar se vede că glontele a trecut prin el şi l-a rănit pe haidamacul ăsta. Ia te uită cum mi-a stricat mantaua, diavolul... — mai zise Pahom Stepanovici, privindu-şi cu o mîhnire sinceră mantaua.

Porcul mistreţ era uriaş. Corpul lui, cu pieptul lat, bombat, cu gîtul gros şi capul cît o baniţă, se îngusta spre picioarele posterioare. Sub părul des, lung, cărunt, avea un fel de strat de pîslă moale ca un puf, ca o platoşă gălbuie — şuba de iarnă a porcului mistreţ. Colţii uriaşi, smălţuiţi, erau foarte ascuţiţi, iar picioarele lungi, subţiratice, cu copitele bifurcate ca nişte bucăţi de cremene bine şlefuite continuau să-i zvîcnească în agonie.

Pahom Stepanovici măsură cu ochii lungimea fiarei ucise. Porcul mistreţ avea aproape doi metri. Examină apoi mistreţul cel tînăr şi abia atunci explică :

— Iată ce s-a întîmplat : pe ăl tînăr, vezi, l-am nimerit în gît ; dar glontele a trecut prin el şi l-a nimerit tocmai pe ăsta. Pe ăl tînăr nu-l doborîsem şi prostănacul ăsta se tot ţinea scai de el. Că eu pe ăl tînăr mă gîndisem să-l împuşc, eram sigur că nu-mi scapă ; ăl mare, lasă-l să fugă, naiba să-l ia ! îmi ziceam. Iar el, băiete, s-a năpustit asupra mea...

În timp ce Dubenţov şi Pahom Stepanovici cercetau prada, Aniuta se apropie de ei în fugă. Toţi trei începură să jupoaie porcii. Hotărîră să le ia măruntaiele şi să scoată bucăţile cele mai bune de carne, pe care le şi înfăşurară în piei. Orlan mîncase şi el pe săturate.

După un popas şi un prînz luat pe malul pîrăului, călătorii noştri, încărcaţi pînă la refuz, porniră păşind greu în direcţia dealului. Pînă la căderea serii, trebuiau să ajungă la malul acelui rîu necunoscut.

CAPITOLUL IX

Pe malul unui rîu necunoscut. — Născocirea lui Dubenţov. — Viţa sălbatică. — Aniuta îi ţine lui Pahom Stepanovici o mică lecţie de geologie.

De pe curmătura crestei Verbliujî, unde ajunseră cu puţin înainte de asfinţitul soarelui, eroii noştri văzură o vale adîncă, strînsă din amîndouă părţile de lanţurile înalte ale munţilor. Valea, scăldată în lumina viorie a amurgului, se întindea spre sud, dispărînd în pîcla înserării violet-albastră. În adîncul văii şerpuia un rîu cu ape întunecate. De la malurile rîului şi pînă la vîrfurile dealurilor, creştea o pădure deasă, cu frunziş bogat. Pe alocuri, printre arbori, se zăreau pete albe de grohotiş, sau se ridicau deasupra pădurii stînci dinţate.

— Ce privelişte minunată ! exclamă Aniuta, neputîndu-şi stăpîni admiraţia. E o adevărată poezie ! Nici nu-ţi vine să pleci de aici.

— Ca mărime, rîul ăsta seamănă cu Hungari — remarcă Dubenţov, care totdeauna se arăta a fi un spirit practic.

Fără să-şi mai piardă timpul pe curmătură, începură să coboare povîrnişul printr-o pădure rară de mesteceni, grăbiţi să găsească, înainte de lăsarea întunericului, un adăpost pe malul apei. În curînd, în locul pădurii de mesteceni apărură desişurile unei păduri cu zade înalte şi bogate. O răcoare umedă şi plăcută îi învălui pe călători. Deasupra capetelor lor îşi împleteau acum coroanele puternice plopi bătrîni, ulmi şi arbori de plută. În drum întîlneau numeroase tufe de păducel şi de mălin. În faţa unui arbore de plută, care avea un diametru de cel puţin

50 cm, Pahom Stepanovici se opri şi tăie cu toporişca o bucată de scoarţă.

— Ce bogăţie ! spuse el. Uite ce mai arbore de plută ! La noi, pe Amur, pluta asta se foloseşte mult : şi pentru năvoade, şi pentru colacii de pe cutere şi de pe vapoare.

— Ştii, Pahom Stepanovici — spuse Dubenţov — copacul ăsta nu creşte de fapt nicăieri în altă parte decît pe Sihote-Alin şi în regiunea Amurului.

— Da, se spune că cei din străinătate cumpără plută de la noi — observă Pahom Stepanovici.

— Da, într-adevăr, exportăm plută în străinătate, iar regiunile centrale ale ţării noastre tot de aci se aprovizionează.

Astfel vorbind între ei, coborîră în adîncul văii şi nu peste mult ajunseră la malul rîului. Rîul nu avea mai mult de 40—50 m lăţime, însă curentul rapid al apei, cu vîrtejuri dese, îl făcea să pară primejdios. Pe amîndouă malurile, înalte, rîpoase, se ridicau, asemenea unor ziduri, tufe dese de răchitiş.

Găsind un loc deschis pe malul apei, acoperit de prundiş mărunt, curat, şi de nisip fin, exploratorii îşi lepădară cu un sentiment de uşurare poverile grele. Deasupra lor, alcătuind un fel de cort pitoresc, îşi întindea coroana bogată un plop înalt. De n-ar fi fost norii de ţînţari, cu greu ai fi găsit în pădure un colţişor mai plăcut. Cei trei drumeţi se apucară îndată de treabă. Dubenţov aduna lemne pentru foc, Aniuta spăla în rîu bucăţi de carne de porc mistreţ, umplînd cu ele gamelele. Pahom Stepanovici tăia coajă de copaci pentru aşternut şi instala corturile împotriva ţînţarilor. Focul de vreascuri începu să fumege. În flacăra lui se legănau gamelele şi ceainicele. Fără să se depărteze de foc, Dubenţov desfăşură sfoara undiţii, o legă de o nuia lungă de răchită şi începu să pescuiască. În curînd, în apropierea focului, pe prundiş, tresăltau cîţiva lipani măricei.

— Ai puţină răbdare — spunea Pahom Stepanovici, care urmărea pescuitul. Stătea în faţa focului, odihnindu-se pe o piele de porc mistreţ. După ce o să construim

batul, să vezi ce de mai peşte o să prindem... O să pescuim şi un taimen !

— Ce e taimenul ? întrebă Aniuta.

— Taimenul trăieşte în rîurile de taigă. E cel mai mare peşte de prin părţile astea. Uneori atinge peste un metru lungime.

— Şi cum se poate prinde, Pahom Stepanovici ? Doar nu avem nici un fel de unelte.

— Ai să vezi, Ana Feodorovna. Putem să-l prindem şi fără unelte ! răspunse, clipind şiret din ochi, bătrînul vînător.

Pe vîrfurile dealurilor, ce se înălţau în partea stîngă a văii, se stinseră ultimele reflexe ale amurgului. Deasupra rîului, prin pădure, trecea rareori cîte o pală de vînt, ca şi cînd undeva, departe, în înaltul cerului, o pasăre uriaşă, nevăzută, ar fi bătut alene din aripi, peste coroanele verzi ale copacilor.

După masa de seară, Pahom Stepanovici şi Aniuta se retraseră în corturile lor. Dubenţov rămase în faţa focului. Multă vreme îşi notă ceva în jurnal, apoi începu să tragă pe o foaie de hîrtie nişte linii. După ce isprăvi cu treaba asta, scoase un briceag şi se apucă să meşterească o cutiuţă lată, care prin forma ei semăna cu un fier de călcat. Fundul cutiuţii îl făcu din nuiele, iar deasupra puse o scoarţă de plută, pe care o prinse de un alt strat de nuiele. După aceea lăsă pe apă cutiuţa, minunîndu-se cu cîtă uşurinţă plutea. Apoi o încărcă cu prundiş, şi cutiuţa nu se adînci decît foarte puţin în apă.

A doua dimineaţă, Aniuta îl bandajă cu grijă la cap pe Pahom Stepanovici. Bătrînul vînător se pregătea să plece să caute lemn bun pentru construirea unui bat. Dubenţov îşi scoase bloc-notesul.

— Pahom Stepanovici — îl întrebă el — cîte zile ne trebuie ca să construim batul ?

— Cred că în 3—4 zile am să izbutesc să-l fac. Trebuie mai întîi să găsim un arbore bun, apoi să-l tăiem şi să-l uscăm la foc ; după aceea, dacă lucrezi cu spor, îl poţi ciopli în două zile. Că vezi şi dumneata ce unelte avem : numai toporişti...

— Cum crezi, Pahom Stepanovici, n-ar fi mai bine să facem un vas ca ăsta ? întrebă Dubenţov, arătîndu-i cutiuţa.

— Ce-i cu fierul ăsta de călcat ? E o plută ? se miră Pahom Stepanovici. Nu, flăcăule, cu o plută ca asta o să ne răsturnăm la prima cascadă întîlnită în cale. Şi apoi, o să fie anevoios s-o conducem cu ajutorul prăjinilor, că-i tare greoaie.

— Păi asta-i scoarţă de plută ! Am socotit totul bine, Pahom Stepanovici. Batul se va scufunda în apă vreo 30—40 cm, pe cînd pluta, numai 20 cm. Pentru construirea unui bat, spui dumneata, ne trebuie 3—4 zile. Pluta o vom putea înjgheba într-o singură zi. Pentru un bat, vîrtejurile mari sînt foarte primejdioase — plutei nici nu-i pasă de ele ! Cît priveşte modul de conducere, e o treabă din cele mai simple : fiind uşoară, cu o prăjină o poţi conduce mai uşor decît batul, şi-apoi aici vom pune şi o cîrmă, care va întoarce pluta în orice direcţie. Ştii, aşa cum e la şlepuri...

— Păi tu, flăcăule, eşti curat inginer ! Se vede că ai învăţat treaba asta ! Ei, şi cum ai de gînd s-o legi ? N-o să se dărîme undeva, la cascade ?

— Şi la asta m-am gîndit. Trebuie să găsim un lemn uscat, să-l tăiem şi să facem din el nişte grinzi. Ei, şi din grinzile astea, construim un fel de ladă lungă de trei metri şi lată de doi şi jumătate. Fundul o să-l facem din nişte pari subţiri, pe care o să-i legăm de ladă cu ajutorul unor nuiele de răchită. Lada o vom căptuşi temeinic cu un strat de vreo 30—40 cm de plută. Deasupra vom aşeza prăjini mai subţiri şi le vom prinde de rama lăzii, iar după aceea le vom prinde de prăjinile inferioare. După socotelile mele, greutatea plutei şi a întregii încărcături nu va depăşi o tonă. Pentru ca pluta să se scufunde în apă 20 de cm, e necesară o greutate de o tonă şi jumătate. În felul acesta este posibil ca pluta să intre în apă cu mai puţin de 20 de cm. Cred că peste cascadele mai mici vom putea trece fără nici o primejdie.

— Da, ai dreptate — încuviinţă Pahom Stepanovici — totul a fost bine chibzuit.

— Eşti sigur că n-ai greşit calculele, Viktor ? întrebă Aniuta. Cu atîtea prăjini din lemn umed, la atîta greutate, vasul să aibă un pescaj atît de mic ? Doar scoarţa nu este uscată...

— Nu, cred că n-am greşit. Am luat drept bază greutatea specifică a scoarţei umede, care de altfel se deosebeşte foarte puţin de cea uscată. Sînt treisprezece prăjini, a cîte 10 cm, jos şi tot atîtea prăjini, a cîte 5 cm, sus. Pentru orice eventualitate, verifică socoteala pe care am făcut-o în ce priveşte greutatea specifică — zise el, şi îi întinse tinerei fete bloc-notesul.

Pahom Stepanovici urmărea cu luare-aminte cum alerga pe hîrtie creionul ţinut între degetele bronzate şi înăsprite ale Aniutei, aşteptînd curios rezultatul. Şi atunci cînd Aniuta confirmă justeţea calculelor făcute de Dubenţov, Pahom Stepanovici tună cu vocea lui de bas blîndă şi veselă :

— Păi elevul ăsta se vede că nu greşeşte niciodată. Are capul bine proptit pe umeri. Pînă acum nu mi-a fost dat să fac o asemenea plută, dar de data asta simt că Viktor Ivanovici a născocit o drăcovenie bună, cum nu s-a mai pomenit.

Pahom Stepanovici porunci să se înceapă lucrul. Peste un ceas, pe mal erau întinse prăjinile tăiate de Dubenţov. Aniuta adusese nuielele de răchită. Pahom Stepanovici doborî un cedru uscat şi îl spintecă în două. Acum cioplea cu grijă cele două jumătăţi, străduindu-se să facă din fiecare cîte o grindă. Dubenţov şi Aniuta plecară să aducă plută.

— Struguri ! Priveşte, Vitea, viţă sălbatică ! exclamă deodată fata, repezindu-se spre o tufă.

Pe o tufă nu prea înaltă de păducel, se căţăra şerpuind o viţă deasă alcătuind un fel de cort umbros, nespus de pitoresc. Frunzele brune ale viţei se conturau cu precizie printre celelalte frunzişuri. La umbra cortu-

lui atîrnau ciorchini grei, cu boabe rotunde, încă verzi. Aniuta rupse un ciorchine, gustă un bob... şi-l scuipă îndată.

— Uh, că acru mai e — e acru ca oţetul !...

— Păi n-a avut timp să se coacă ! izbucni în rîs Dubenţov. Pînă la primul îngheţ, strugurii vor fi tari şi acri, chiar dacă vor avea timpul să se coacă. În schimb să-i guşti după primul îngheţ, să vezi ce buni sînt !

Tot acolo, în apropiere, la poalele dealului, în mijlocul pădurii, călătorii noştri întîlniră fel de fel de arbuşti. Fructele prelungi ale citrusului abia începuseră să se înroşească. Cu toate acestea, împrăştiau parfumul acrişor al lămîiei, şi Dubenţov rupse cîteva boabe, făgăduindu-i Aniutei s-o trateze cu un ceai cu lămîie adevărată. Arbuştii din specia actinidelor se dovediră a fi săraci în roade. Într-un loc însă, găsiră totuşi o tufă cu fructe. Boabele verzi, prelungi, cu dungi longitudinale ca agrişele, erau tari — încă nu apucaseră să se coacă. După ce culese cîteva, Dubenţov găsi totuşi vreo zece boabe moi, care erau aproape coapte. Dulci, cu un parfum ce semăna puţin cu parfumul prunei, ele îi plăcură atît de mult Aniutei, încît se hotărî să culeagă mai multe pentru prînz.

Întorcîndu-se spre corturi, cu legături grele de plută în spinare, Aniuta şi Dubenţov aduseră şi vreo doi ciorchini de struguri verzi.

— Dacă nu mă-nşel, ne găsim undeva pe paralela 50 latitudine nordică — zise Aniuta. Pahom Stepanovici, ia spune-mi, te rog, mergînd spre nord, pînă la ce latitudine ai întîlnit viţa sălbatică ?

— Ca să nu te mint, Ana Feodorovna, există un sat numit Jerebţovskoie — răspunse vînătorul care meşterea lada. E aşezat aproape la vreo 170 km de oraşul Komsomolsk, în jos, pe Amur. Şi acolo creşte viţa. Mai departe, spre nord, n-am mai întîlnit.

— Asta înseamnă că e pe paralela 52 ? întrebă Aniuta.

— Da, oraşul Komsomolsk se află la jumătatea paralelei 51 — latitudine nordică — încuviinţă Dubenţov.

— Şi acolo, în satul acela, Jerebţovskoie, e tare frig iarna ? se interesă mai departe Aniuta.

— La Komsomolsk, Ana Feodorovna, se lasă uneori geruri de cîte 55°. Geruri năpraznice, ca acolo, n-am mai pomenit.

— Şi cu toate gerurile astea, viţa nu piere ! exclamă Aniuta.

— Dar porcii mistreţi, dar tigrul ? Doar şi ei trăiesc în sud — adăugă Dubenţov.

— Iată, voi sînteţi nişte oameni învăţaţi — spuse Pahom Stepanovici, oprindu-se din lucru şi ştergîndu-şi cu mîneca fruntea asudată. Explicaţi-mi ceva ce nu pot să pricep. Adeseori mă gîndesc, dar singur nu pot ajunge să aflu adevărul. Mă uit pe malul drept al Amurului şi văd că acolo se află plante, animale, iar pe cel stîng, ceva mai departe, taigaua e aspră, nu seamănă cu cea de aici. Poate că o fi scriind în cărţi ceva despre asta ?

— Am să te lămuresc, Pahom Stepanovici — răspunse repede Aniuta, temîndu-se parcă să nu i-o ia înainte Dubenţov. Am asistat la un curs ţinut de profesorul Ceremhovski la facultate, în care ne explica cauzele acestui fenomen...

— Ei, să auzim, să auzim — spuse cu însufleţire vînătorul, punînd toporul la o parte.

— În perioada terţiară — începu Aniuta, grăbindu-se oarecum şi îmbujorîndu-se ca şi cînd ar fi fost la un examen — în locurile acestea, ca şi în întreaga Siberie, se întindeau păduri tropicale. Aici era o climă caldă, şi, de jur-împrejur, totul era o junglă nesfîrşită. Apoi, dinspre nord a început să se apropie un gheţar gigantic. Ajunsese pînă la lanţul Iablonovîi şi golful Ud din marea Ohotsk, dar acolo se opri şi, ceva mai tîrziu, se topi. Apropierea gheţarului transformă radical regiunea Amurului şi a Sihote-Alinului. Aici se făcu frig, apărură zăpezi. O mulţime uriaşă de plante şi de animale pieriră din cauza frigului. În partea de nord a Siberiei, în re-

giunea gheţurilor eterne, se găsesc şi astăzi schelete de mamuţi — strămoşi ai elefanţilor din zilele noastre. Însă nu toate animalele şi plantele au fost sortite pieirii — unele din ele s-au adaptat la clima aceea aspră, schimbîndu-şi forma şi felul de viaţă. Astfel, rămînem miraţi cînd, alături de cedri şi brazi, întîlnim viţă sălbatică, stejari şi arbori de plută. Ceva mai la sud de aici, în taigă, alături de bufniţa polară se poate întîlni găina tropicală ; fazanul, tigrul şi porcul sălbatic trăiesc laolaltă cu elanul şi iepurele de nord.

— Atunci de ce viţa de vie nu creşte în Siberia ? întrebă Pahom Stepanovici.

Întrebarea aceasta o puse în încurcătură pe Aniuta, dar Dubenţov îi sări numaidecît în ajutor.

— Pentru că, Pahom Stepanovici — începu el să explice — nu departe de aici se află sera gigantică a globului pămîntesc, oceanul Pacific. Situat în mare parte în tropice, oceanul Pacific primeşte, ca un acumulator, rezerve uriaşe de căldură, pe care le împrăştie departe spre nord şi spre sud. Să luăm de exemplu ţărmul apusean al Americii de Nord. Acolo, pe aceeaşi latitudine pe care se află oraşul Komsomolsk, aproape că nu există iarnă. Sau Japonia, de pildă. Ţara asta este în mare parte o ţară subtropicală, deşi e situată nu departe de noi. Toate aceste condiţii, luate împreună, fac ca natura Sihote-Alinului să fie un colţişor unic în felul său pe suprafaţa pămîntului.

După ce ascultă explicaţiile Aniutei, Pahom Stepanovici spuse cu un glas plin de admiraţie :

— Tare mult respect ştiinţa, copiii mei ! Of, dacă aş mai fi zăbovit un pic, să mă nasc pe lume o dată cu voi ! Cîte n-aş fi ştiut azi ! Şi doar toate astea ţi se dau fără bani. Numai să vrei să înveţi...

— Niciodată nu poţi să ştii totul, Pahom Stepanovici — spuse cu părere de rău în glas Aniuta.

— Nu ştii totul, Ana Feodorovna, e drept ! Dar fiecare om trebuie să cunoască natura, că ea e mama noastră.

— Dumneata, Pahom Stepanovici, trebuie să recunoaştem, cunoşti mai bine natura decît noi — spuse Dubenţov.

— Halal de aşa cunoscător ! Eu ce văd, aia ştiu. Dar de ce e aşa şi nu altfel, asta nu pricep de loc. Ei, copii, apucaţi-vă de treabă, că uite acuşi se lasă seara...

CĂMARA MUNȚILOR

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL I

Construirea plutei. — Aniuta are un vis urît. — Ce e cu Vacia? — In explorare. — Cămara munţilor.

Pînă la prînz, Pahom Stepanovici izbuti să construiască rama lăzii, pe care o întări cu prăjini strîns legate între ele. Obţinu astfel o ladă mare, nu prea adîncă. După masă, lada fu bine căptuşită cu plută. Prin fîşiile de plută vîrîră nuiele de răchită, care legau prăjinile inferioare de prăjinile superioare.

Spre seară ambarcaţia era gata. Totul fusese făcut după schiţele lui Dubenţov. Mai rămăsese doar să aştearnă pe fund un strat mai gros de scoarţă de plută, pentru ca lada să capete o mai mare rezistenţă şi să plutească mai uşor. Lansată pe rîu, ambarcaţia porni la vale lin, legănîndu-se pe suprafaţa apei.

— E un vas straşnic! spuse Pahom Stepanovici, netezindu-şi mulţumit barba.

— Un adevărat Dreadnought![1] adaugă triumfător Dubenţov.

— Cu el am putea să facem şi înconjurul lumii — se bucura Aniuta.

Dubenţov se urcă primul pe plută, urmat de Aniuta şi de Pahom Stepanovici. Pluta intră foarte puţin în apă. Era stabilă şi putea fi uşor mînuită. În partea dindărăt, Pahom Stepanovici instalase o cîrmă mare. Se aşezară toţi trei pe plută, ca să se odihnească. Ziua fusese deosebit de grea. Dinspre rîu venea o boare răcoroasă, care făcea plăcut acest mic popas.

---

[1] Dreadnought — vas mare de luptă care în englezeşte înseamnă „Nu te teme de nimic". (n. t.)

— Atunci, mîine pornim, nu-i aşa ? zise Pahom Stepanovici privindu-şi tovarăşii de drum.

— Da, la noapte ne odihnim, iar mîine de dimineaţă o luăm din loc — căzu de acord Dubenţov. — Să nu uit, adăugă el, astăzi am văzut aici nişte dezveliri, extrem de interesante — uite, în direcţia aceasta, şi arătă cu mîna spre partea în care se dusese ca să adune scoarţa de plută. — Trebuie neapărat să le explorăm.

— Acolo unde se vede crăpătura aceea de lîngă rîpă ? întrebă Aniuta. — Şi pe mine m-a intrigat. Cred că sînt nişte roci sedimentare, puternic metamorfozate şi frămîntate, sau un afloriment de roci eruptive.

— Eu aş înclina mai curînd către cea de a doua ipoteză, spuse tînărul geolog, — iar lucrul acesta este foarte important şi pentru stabilirea locului unde ne aflăm.

— De ce ?

— Ţi-aduci aminte ce ne spunea Feodor Andreevici, cînd am discutat pentru întîia oară, atunci, seara ?

— Te referi la intruziuni şi metamorfismul rocilor, caracteristice masivului central al Sihote-Alinului ?

— Da, chiar la asta !

— Şi de aici tragi concluzia că ne găsim în centrul Sihote-Alinului ?

— Într-adevăr. Adică, de fapt, pe una dintre cele trei ramuri, care formează lanţul central al Sihote-Alinului.

— Atunci, n-are rost să întîrziem aici. Pînă la lăsarea întunericului nu ne mai rămîne mai mult de un ceas — spuse Aniuta.

Luînd cu ei un coşuleţ — la poalele grohotişului şi pe locurile pleşuve există întotdeauna zmeurişuri — tinerii porniră spre pădure, ca să culeagă poame.

— Aniuta — începu Dubenţov, după ce se îndepărtară mai mult de bivuac — am observat că nu prea eşti în apele tale. Şi oprindu-se în dreptul tinerei fete, o luă cu băgare de seamă de mînă şi o privi întrebător în ochi. — Dacă nu este vorba de ceva secret, te-aş ruga să-mi spui, de ce eşti atît de mîhnită ?

Aniuta zîmbi stînjenită, dar imediat după aceea ochii ei puţin piezişi se întristară. Uitîndu-se peste umărul lui Dubenţov undeva, departe, spuse :

— Mă mir cum de ai putut observa lucrul acesta...

— Eu te simt, îţi ghicesc starea sufletească în care te afli, după o singură mişcare a degetului cel mic — atît de apropiată îmi eşti şi atît de bine te înţeleg...

— Îţi mulţumesc, Vitea, n-am vrut să-ţi spun lucrul acesta...

Aniuta se fîstîci şi, cu privirea pierdută, îi mîngîie mîna aspră.

— Totuşi ce s-a întîmplat ?

— De fapt nimic grav. Noaptea trecută am avut un vis urît. Şi zicînd acestea, tăcu iarăşi.

— Ia te uită ! strigă vesel Dubenţov. — Şi atunci de ce te amărăşti atîta, dacă e vorba numai de un vis ?

— Da, dar e legat de realitate.

— Nu înţeleg nimic...

— Am visat că eram acolo, în aşezare, şi o vedeam pe Vacia. Şi parcă ar fi sosit un vapor, şi căpitanul vaporului era tata. Toată lumea primise daruri, iar mie mi s-a spus : „Pentru că eşti fata căpitanului, ţie ţi s-a pregătit cel mai frumos dar..." Şi te-au adus pe tine ! Tu rîdeai nepăsător, dinţii îţi scînteiau, albi, şi veneai spre mine. M-am repezit să te îmbrăţişez. Apoi, nu ştiu de ce, m-am speriat că mi te vor fura, şi le-am cerut să te ducă înapoi pe vapor. Şi cum te-au dus acolo, vine în fugă spre mine Vacia. Se aruncă în genunchi în faţa mea şi mă roagă plîngînd ca să i te dau înapoi. Că ea te-a găsit undeva prin taigă şi nu poate trăi fără tine. Eu nu voiam să te dau. Atunci Vacia a spus că sînt un duh rău şi mi-a cerut să plec îndată din aşezare. Pe urmă se făcea că fugeam după tine, dar nu te puteam prinde, fiindcă tu alergai mai tare, iar o voce îmi spunea parcă : „Uite, asta e pedeapsa pentru că ai supărat-o pe Vacia..." Ca să vezi ce vis am avut !

— Ei, şi se poate să te întristezi numai pentru atît ?

— Da, fiindcă te-am răpit, cînd tu erai al Vaciei. După mine aşa este şi în realitate. Spune-mi, cum crezi tu, sau poate că ştii — ea te iubeşte ?

— Crede-mă, zău, că nu ştiu. Ştiu numai că se poartă cu mine ca un adevărat prieten. Nu mi-a făcut nici o aluzie şi n-am discutat niciodată despre asta.

— Atunci să-ţi spun eu : te iubeşte.

— De unde ştii asta ? întrebă zîmbind Dubenţov.

— Ştiu, fiindcă am văzut. În primul rînd, ţi-a pus fotografia la loc de cinste ; în al doilea rînd, atunci, în prima seară după sosirea noastră, cînd tata a întrebat-o despre tine şi a luat în mînă fotografia ta, Vacia s-a fîstîcit ; în al treilea rînd — cu ce privire tristă te-a petrecut atunci cînd plecai din aşezare ! În astfel de lucruri fetele nu se înşeală niciodată.

— Şi care este concluzia ?

— Nu ştiu, şi tocmai lucrul acesta mă chinuieşte...

— Eu aş trage următoarea concluzie, Aniuta : să-ţi scoţi asta din cap şi să uiţi. Vacia e o fată bună, e adevărat, dar cîte fete bune nu sînt pe lumea asta ? Iar de iubit, iubeşti numai una !

— Şi ce este iubirea ?

— E tocmai sentimentul pe care mi-l inspiri tu — spuse Viktor luînd-o pe Aniuta de după umeri şi rîzînd de răspunsul isteţ pe care i-l dăduse.

— Bine, Viktor, să mergem mai repede.

Erau însă aproape de ţel — pădurea se rărise şi în faţa lor se ridica un povîrniş înalt, cafeniu. La poalele povîrnişului dădură peste cîteva tufe dese de zmeuriş. Geologii îşi lăsară coşuleţele din coajă de mesteacăn lîngă tufa cea mai apropiată, şi se apucară să cerceteze stratele dezvelite. Partea de jos a acestora era formată dintr-o masă omogenă de granit microgrăunţos de un cenuşiu închis. Formînd parcă un al doilea etaj al dezvelirii, deasupra apăreau straturi de roci sedimentare, care, judecînd după aspectul lor exterior, erau calcare cristaline.

— E un loc foarte interesant ! exclamă Dubenţov. — Rocile eruptive au înălţat aceste straturi şi le-au metamorfozat puternic.

— Atunci, aici trebuie să căutăm minereul ? întrebă Aniuta. — El se formează de obicei pe locurile de contact dintre rocile eruptive şi cele sedimentare, în special atunci cînd cele din urmă se prezintă sub forma de calcar.

— Da, acesta este visul geologului : de a găsi astfel de locuri de contact, — spuse Dubenţov, căţărîndu-se de-a lungul crăpăturii. — Aniutocika, tu cercetează deocamdată baza, iar eu am să încerc să ajung pînă la stratele de sus.

Crăpătura tăiase vertical întregul povîrniş şi avea pînă la 50 cm. lăţime, astfel încît Dubenţov reuşi, fără prea multă greutate, să ajungă pînă la rocile sedimentare. Multă vreme tînărul geolog nu dădu nici un semn de viaţă. În timpul acesta, Aniuta examina baza rocilor, depărtîndu-se tot mai mult, pînă ajunse la capătul lor. Mai departe începea un povîrniş lin, acoperit de vegetaţie. Aniuta porni în sus pe marginea dezvelirii. Înspre partea aceasta, straturile de roci sedimentare erau de două ori mai înalte, decît pe crăpătură ; fata însă ajunse pînă la ele, apucîndu-se cu mîinile de iarbă şi de colţurile pietrelor.

Ajungînd în apropierea locurilor de contact dintre rocile eruptive şi cele sedimentare, Aniuta se aşeză pe o piatră, ca să se odihnească. În faţa ei se întindea valea, cufundată în liniştea înserării. Departe, pe rîu, pluta se legăna uşor pe apă. Deasupra coroanelor verzi ale copacilor se înălţa o trîmbă înaltă de fum. În vale întunericul se lăsa repede. Acum razele soarelui nu mai atingeau decît vîrfurile dealurilor de pe malul celălalt. Strecurîndu-se pe povîrniş, Aniuta începu să cerceteze în grabă stratele.

— Uhuuu !... Aniutaaa !... se auzi glasul lui Dubenţov, răsunînd în liniştea serii. Gata, am terminat !

— Vin !... — răspunse fata.

De departe, Dubenţov o întîmpină cu o exclamaţie plină de bucurie :

— Am găsit pirită. Ia uite ce minune !

Venea spre ea cu o piatră, cît un cap de copil. Faţa îi strălucea de bucurie.

— Ia cerceteaz-o, iar eu, pînă mai e lumină, am să fac o schiţă a stratelor. Ce păcat că trebuie să ne grăbim ! Sîntem nevoiţi să lăsăm baltă o întreagă comoară necercetată.

Spunînd aceste cuvinte, începu să schiţeze repede în caiet conturul şi unele strate ale dezvelirii, notînd caracteristica rocilor.

— Şi tu ce-ai găsit ? o întrebă el, privind fugitiv mostrele aduse de Aniuta. Ce-i asta ?

Şi, scoţînd în grabă briceagul, zgîrie piatra acoperită de un strat subţire de ocru, de un cenuşiu închis.

— Galenă ! strigă Aniuta.

— Ai dreptate ! Zău dacă n-am nimerit chiar în cămara munţilor ! spuse triumfător tînărul geolog. — Nu, Aniutocika, nu are nici un rost să ne grăbim. Trebuie să explorăm tot terenul. Chiar dacă o să pierdem pentru asta o săptămînă în plus, vom aduce în schimb un material geologic preţios.

După ce isprăviră lucrul, luîndu-se de mînă, mulţumiţi de cele găsite, tinerii porniră spre bivuac, purtînd în coşuleţele lor, în loc de zmeură, bucăţi de rocă.

— Uite, aşa aş vrea să merg toată viaţa !... spuse Aniuta, dusă pe gînduri.

— Nimeni nu ne împiedică să facem lucrul acesta — răspunse Dubenţov. — Şi doar avem multe drumuri în faţa noastră.

— Lasă-mă Vitea să te sărut — spuse rîzînd Aniuta şi, fără să aştepte răspunsul, atinse repede cu buzele obrazul tînărului.

Dubenţov o privi tulburat, dar fata, luîndu-l de mînă, îl trase înainte.

— Hai mai repede, să mergem mai repede, că s-a lăsat seara !

CAPITOLUL II

Zboruri fără rezultat. — Cercetarea magnetometrică făcută din avion. — O coloană de fum pe malul rîului. — Pachetul. — Greşeala felcerului. — O scrisoare adresată altuia. — Planul de acţiune al diversioniştilor.

În timp ce prietenii noştri se odihneau, ca să prindă puteri înainte de a porni cu pluta pe rîul acela necunoscut, fără a bănui primejdia ce îi pîndea, să ne întoarcem la scrisoarea nedescifrată, de al cărei conţinut, din păcate, aflaseră tocmai aceia care n-ar fi trebuit să ştie nimic.

Trei zile după zborul făcut în regiunea în care se afla tabăra expediţiei, avionul care venise în cercetare porni pentru întîia oară în căutarea lui Dubenţov şi a Aniutei. Apoi aceste zboruri se repetară zi de zi, fără rezultate însă. Insuccesul lor îl nelinişti atît de mult pe profesorul Ceremhovski, care-şi pusese toate speranţele în cercetările acestea aeriene, încît starea sănătăţii lui se înrăutăţi din nou. Dîndu-şi seama că boala lui Ceremhovski se putea prelungi multă vreme, şeful expediţiei din regiunea Amurului hotărî să înceapă personal cercetarea magnetometrică a regiunii în care se produsese anomalia magnetică.

În acest scop fu amenajat cu aparate speciale un avion bimotor. În ziua în care Dubenţov şi Aniuta ajunseseră pe malul rîului necunoscut, iar Pahom Stepanovici se urcase pe dealul Verbliujî şi aprinsese în vîrf un foc de semnalizare, avionul, avînd pe bord pe şeful expediţiei, zbura prin regiunea anomaliei magnetice. Timp de 8 ceasuri zbură deasupra munţilor, în căutarea centrului

anomaliei. Spre sfîrşitul zilei, atunci cînd aparatele indicau centrul aproximativ, cei de pe bordul avionului văzură jos, printre munţi, un lac mic, de forma unui triunghi echilateral. Lacul mai avea şi un alt semn distinctiv — apa lui era de un roşu portocaliu.

La întoarcere, avionul o luă de-a lungul rîului ce se vărsa în acest lac. Cu toate că zbura la o înălţime destul de mare (aviatorii se grăbeau, deoarece ultimele rezerve de combustibil erau pe terminate), de pe bord se vedeau cu precizie numeroasele pete albe ale pragurilor şi cascadelor. Pe harta geografică rîul acesta nu era însemnat — se vărsa într-un lac necunoscut şi aici se termina. Cei din avion îl notară pe hartă cu nişte linii. Deodată, în apropierea rîului, se zări o coloană de fum.

— Sînt oameni pe malul rîului ! îi strigă şeful expediţiei, prin laringofon, pilotului. Să aterizăm. Poate or fi chiar geologii din expediţia lui Ceremhovski.

— Nu pot, tovarăşe, — răspunse pilotul — combustibilul e pe terminate. Notează locul, şi ne vom înapoia mîine.

Zis şi făcut. Tocmai zgomotul motoarelor acestui avion îl auziră Pahom Stepanovici, Dubenţov şi cu Aniuta, cu 24 de ore înainte de întîlnirea lor.

A doua zi, în această regiune fusese trimis avionul de care am amintit mai înainte. Presupunînd că focul îl făcuseră geologii, şi că pînă la tabără era mai mult de mers decît pînă la lac, ale cărui împrejurimi urmau să fie cercetate, şeful expediţiei din regiunea Amurului, împreună cu Ceremhovski, hotărîră să dea dispoziţie exploratorilor să coboare spre lac şi să înceapă acolo recunoaşterea. Între timp, urmau să cheme un hidroavion, care să amerizeze pe lac.

Rugat de Ceremhovski, Ignat Karamuşkin pregătise pachetul. Alergase şi se agitase atît de mult în dimineaţa aceea, grăbit să termine toate treburile pînă la plecarea avionului care era fixată pentru orele 10 dimineaţa, încît, în grabă, uită la direcţia expediţiei scrisoarea, adresată lui Dubenţov. Nu-şi aduse aminte de ea decît cu

puţin înainte de îmbarcare, atunci cînd văzu tubul metalic gol. Se repezi la telefon ca să cheme direcţia expediţiei. Din oraş pînă la aerodrom era o distanţă de 8 km şi, ca să nu reţină avionul, se hotărî ca scrisoarea să fie transmisă prin telefon.

Aviatorul găsi cu uşurinţă locul unde fusese observată coloana de fum, deşi acum se dovedi că locul se afla la vreo 10 km mai înspre apus.

Peste 5 ore, Karamuşkin raporta şefului expediţiei rezultatele zborului, descriind în toate amănuntele întîlnirea cu Aniuta şi Dubenţov. După ce ascultă raportul, şeful expediţiei spuse :

— Să te duci imediat la Feodor Andreevici şi să-i povesteşti totul. Să se bucure bătrînul. E rău însă că ai aruncat pachetul în apă. Eşti sigur că ai văzut cum l-au scos de acolo ?

— Tot atît de sigur, cum vă văd acum pe dumneavoastră.

— Arată-mi te rog creionul cu care ai scris scrisoarea dictată la telefon.

Felcerul scoase din buzunar creionul şi, nedumerit, îl întinse interlocutorului său.

— E chimic ? ! Dar cine te-a învăţat, dragul meu, să scrii mesagii cu creion chimic ? Trebuie un creion simplu, înţelegi, un creion simplu ! Şi un şcolar ştie lucrul acesta ! Ai stricat totul. Vezi, dumneata, cum dintr-o mică greşeală se pot complica lucrurile. Chiar mîine să pleci din nou acolo şi să arunci un alt mesaj.

Vestea descoperirii făcute îl bucură nespus de mult pe profesorul Ceremhovski.

— Nu, hotărît, nu am dreptul să mai bolesc nici o singură zi — spunea el cu însufleţire. — Fără îndoială, expediţia noastră a descoperit tocmai zăcămintele de fier, explorate cîndva de Ivan Filipovici Dubenţov. Trebuie să mă duc şi eu acolo...

A doua zi, ca şi în următoarele două zile, timpul nefavorabil împiedică zborul. Abia a patra zi avionul putu să plece în cercetare. După sfatul dat de şeful expediţiei

din regiunea Amurului, geologii rătăciţi fură căutaţi iarăşi pe vechiul loc.

După toate presupunerile, ei trebuiau să piardă o săptămînă pînă şi-ar fi construit un bat, în cazul cînd n-ar fi aşteptat să li se mai arunce încă un mesaj, tot în acelaşi loc. Şi totuşi, geologii nu se aflau nicăieri. Avionul se roti multă vreme deasupra platoului acoperit cu brădet şi deasupra crestei Verbliujî, pînă cînd, însfîrşit, felcerul observă, la amiază, în mijlocul taigăi, de partea cealaltă a rîului, o trîmbă subţire de fum. Le mai rămăsese puţină benzină, şi aviatorul, mirat că exploratorii plecaseră departe spre răsărit şi încă dincolo de rîu, îndreptă într-acolo avionul.

Făcînd economie de timp şi de combustibil, pilotul nu se roti prea multă vreme deasupra locului unde fusese văzut fumul. Observînd trei oameni stînd în jurul unui foc, trecu deasupra lor la mică înălţime, făcîndu-i semn lui Karamuşkin să arunce tubul. În văzduh se legănă cîteva clipe o mică paraşută, şi tubul căzu în jos, spre foc. Încredinţat că mesajul fusese primit, aviatorul îşi îndreptă avionul spre apus. Cei de la direcţia expediţiei nu se putură dumeri multă vreme cum de Dubenţov, Aniuta şi Pahom Stepanovici nimeriseră la răsărit de rîu, fără să dea însă o atenţie prea mare acestui fapt, încredinţaţi acum că le transmiseseră o indicaţie precisă.

Focul de vreascuri, descoperit la răsărit de rîu, aparţinea grupului de diversionişti, cunoscut cititorului. În ziua aceea, ei reuşiră să împuşte un cerb şi, aprinzînd un foc în mijlocul unei poiene, se apucară să frigă carnea înfiptă într-o frigare. Apariţia avionului îi sperie. La început îl ascunseseră sub coroana unui copac pe Solomdiga, ca să nu iasă cumva în poiană şi să le facă vreun semn celor din avion. Mare însă le fu uimirea, cînd din avion se desprinse mica paraşută de care era atîrnat tubul metalic. Sudzuki se aruncă primul spre paraşută, privind cu frică în sus, ca şi cînd ar fi furat ceva. Pînă ca ceilalţi diversionişti să ajungă lîngă el,

Sudzuki desfăşură un sul mic de hîrtie şi începu să citească cu glas tare conţinutul scrisorii :

— „Geologilor Dubenţov şi Ceremhovskaia, şi călăuzei Prutovîh. Drept rezultat al cercetării magnetometrice a regiunii, detaşamentul profesorului Ceremhovski a stabilit centrul aproximativ al anomaliei magnetice, care se află în regiunea lacului a cărui apă era roşie-portocalie. Lacul este situat înspre sud-vest de locul unde vă aflaţi. Ţinînd seamă de faptul că am hotărît să începem neîntîrziat cercetarea geologică a regiunii lacului respectiv, şi că de la locul unde vă aflaţi şi pînă la tabăra detaşamentului e o distanţă mai mare decît pînă la lac, vă recomandăm să mergeţi de-a lungul rîului pe al cărui mal vă găsiţi în prezent, şi care se varsă în Lacul Roşu. În cursul drumului pe care-l veţi face pe apă să fiţi cu multă băgare de seamă, întrucît rîul are multe praguri, precum şi două trecătoare înguste, cu cascade.

La sosirea în regiunea Lacului Roşu, veţi începe îndată explorarea munţilor din împrejurimi, făcînd analiza probelor în profilele caracteristice, cu scopul de a determina hematita. Durata şederii voastre acolo va depinde de starea sănătăţii profesorului Ceremhovski, şi, în legătură cu aceasta, vă aducem la cunoştinţă că nu am hotărît încă cine va conduce lucrările de explorare în regiunea Lacului Roşu. Aceste probleme vor fi rezolvate în următoarele zile, după care, spre Lacul Roşu va fi trimis un hidroavion, care va ameriza şi va aduce oamenii şi utilajul necesar.

Vi se trimite cu paraşuta îmbrăcăminte, încălţăminte şi alimente pentru 20 de zile. V-am căutat cu ajutorul avioanelor timp de 10 zile şi am reuşit să vă găsim în condiţii cu totul neaşteptate : aţi fost observaţi dintr-un avion care făcea o cercetare magnetometrică.

Vă urăm numai bine. Sîntem încredinţaţi că veţi duce pînă la capăt sarcina ce v-a fost încredinţată".

Mai departe urmau semnătura şefului expediţiei din regiunea Amurului şi a profesorului Ceremhovski.

— A ars carnea ! strigă Stavruk, repezindu-se spre foc.

Tot într-acolo se repeziră şi ceilalţi doi, Sudzuki şi Petrov.

— Nimerim în orbita unor evenimente mari — spuse Sudzuki, — se complică lucrurile. Dar, să nu uit — adăugă el, adresîndu-se lui Petrov, — ai reţinut primul nume ? Dubenţov ? Nu cumva e geologul cu care ai trecut prin aceste locuri ?

— Nu mai înţeleg nimic — zise, dînd din mîini, roşcovanul. După cîte ştiu, acel Dubenţov fusese lichidat. Să fi scăpat oare cu viaţă ? În cazul acesta, avem în faţa noastră un adversar inteligent şi puternic. Trebuie să spun că îmi este cunoscut şi celălalt nume de care se pomeneşte în scrisoare, — cel al profesorului Ceremhovski. Era un geolog vestit, încă pe vremea cînd învăţam la Vladivostok.

— Eu văd lucrurile în felul următor — începu Stavruk, curăţind coaja arsă de pe o bucată mare de carne de cerb — acum n-are niciun rost să ne ducem acolo. Să zicem că-i lichidăm pe ăştia trei — e lucrul cel mai uşor, dar te pomeneşti că vor veni alţii şi alţii...

— Dumneata, amice, judeci ca un alarmist, îl întrerupse Sudzuki. Am spus că sarcina noastră se complică, dar asta nu înseamnă că trebuie să ne dăm bătuţi. Noi dispunem de o armă care va face ceea ce nu vor face 1000 de oameni înarmaţi. Vom infecta toate izvoarele din regiune, precum şi apa lacului. Nu le vom da răgaz să facă aici niciun fel de cercetări, pînă cînd locul acesta nu va deveni un loc blestemat şi nu va fi lăsat în părăsire. Abia atunci vom pleca de aici.

Stavruk nu răspunse nimic. Se vedea însă că rămăsese la părerea lui.

— Ce crezi, şefule, despre pachetul de care e vorba în scrisoare ? întrebă Petrov. În situaţia în care ne aflăm, zău că n-ar fi fost rău să punem mîna pe el.

— Vom aştepta. E posibil că a fost trimis cu un alt avion, sau va fi adus cu următorul raid,

— Şi după aceea ne vom lăsa la vale pe rîu ?

— Noi nu trebuie să riscăm. Este mult mai cuminte să mergem pe jos.

Astfel, mestecînd cu înverşunare bucăţi de carne prost friptă, diversioniştii discutau în toate amănuntele planul lor de acţiune.

CAPITOLUL III

Cu pluta pe rîu. — Ce se poate găsi în guşa unui bîtlan ucis. — Presimţiri neliniştitoare. — O descoperire fericită. — Vipera. — Noaptea la pescuit. — Incotro curge rîul ?

În valea Bezîmianaia [1], după cum numeau călătorii noştri rîul necunoscut, încă mai dăinuia răcoarea dimineţii iar razele soarelui se revărsau de pe culmile dealurilor, cînd fură începute pregătirile de plecare. Pe suprafaţa plutei, Dubenţov întinsese un strat de iarbă şi acum îl bătătorea cu grijă, căutînd să acopere prăjinile care se mai vedeau precum şi nodurile ce legau între ele crengile de răchită. Apoi călătorii aruncară peste iarbă pieile de mistreţ, mantalele de ploaie, înjghebînd astfel un culcuş moale, pe care puteau sta ca pe un covor. Poverile le împachetaseră şi le strînseseră cu grijă în mijlocul plutei, legîndu-le de prăjini, ca să nu cadă, în cazul cînd pluta s-ar fi aplecat mai mult, iar deasupra aşezară corturile. Cu aceasta isprăviră ultimele pregătiri de plecare. Cu feţele luminate de bucurie, cu inima tulburată, cei trei călători luară în mîini prăjinile lungi, geluite, care le ţineau loc de vîsle. Totul îi făcea să fie veseli : şi soarele strălucitor al dimineţii, care-şi trimitea de după deal razele aurii, şi boarea răcoroasă, înviorătoare, ce venea dinspre rîu, şi şopotul şuvoaielor străvezii şi, însfîrşit, pluta uşoară, uşor de mînuit, gata să pornească spre depărtări.

La un semn al lui Pahom Stepanovici, Dubenţov şi Aniuta îşi proptiră prăjina în mal şi-şi făcură vînt îna-

[1] Bezîmianaia — fără nume, în limba rusă (n. r.)

inte, cu putere. Pluta porni dusă de apă. Sprijinind vîrful prăjinilor de fund, care în locul acela nu părea adînc, Dubenţov şi Pahom Stepanovici îndreptară pluta spre mijlocul rîului şi cursul apei îi duse la vale, cu o repeziciune ameţitoare. Curînd, după o cotitură, nu mai văzură malul care îi adăpostise cu atîta ospitalitate. Prin faţa lor începură să se perinde privelişti noi, pline de o frumuseţe fără seamăn.

Rîul şerpuia lin printr-o luncă nu prea largă, împădurită şi împrejmuită din două părţi de povîrnişurile repezi ale dealurilor. Malurile, cînd piereau printre desişurile umbroase ale răchitişului ce atîrna deasupra apei, cînd se întindeau sub forma unor bancuri de nisip, atît de curate şi de netede, încît îţi venea să te plimbi de-a lungul lor. Uneori şuvoiul se îndrepta spre poalele cîte unui deal, vuind şi spumegînd printre pietre, sau izbindu-se cu furie de cîte o stîncă ce se ridica în drumul lui. În astfel de locuri, întîlneai vîrtejuri grozave. Apa se învolbura, ameninţînd să răstoarne şi să înece pluta. Cu toate acestea, minunata ambarcaţiune aproape că nici nu reacţiona la năbădăile rîului, şi se îndrepta înainte, uşoară, condusă de mîna fermă a lui Pahom Stepanovici. În drum întîlneau mici praguri, bancuri de nisip, îngrămădiri de cioturi, după care urmau locuri line, liniştite. Dar pluta înainta cu repeziciune, fără să se oprească.

La una din cotiturile bruşte ale rîului, ocolind o tufă de răchită, pluta dădu peste un cîrd de bîtlani. Stangace, cu gîtul lung, păsările se plimbau agale pe bancurile de nisip, păşind ţanţoş cu picioarele lor înalte şi subţiri. Surprinse, nu avură timpul să-şi ia zborul, cînd pluta ajunse lîngă ele. Greoaie, încete în mişcări, se repeziră care încotro, încurcîndu-se, lovindu-se cu aripile lor lungi, dînd unele peste altele, gata să atingă oamenii de pe plută. Cu o lovitură de prăjină, Pahom Stepanovici doborî un bîtlan. Ceilalţi se ridicară în văzduh, împrăştiindu-se cu ţipete stridente. Pasărea ucisă începu să alunece la vale, dusă de apă, dar plutaşii noştri, vîslind cu nădejde, o ajunseră iute din urmă. Pahom Stepanovici atinse bîtlanul cu prăjina, îl apropie de plută şi-l

scoase din apă. Bîtlanul avea picioarele lungi, gîtul subţire, lung, aripile largi şi nu era atît de mare, cît părea în zbor. Era puţin mai mărişor decît o raţă sălbatică. Guşa îi atîrna greoaie, umflată, şi lucrul acesta îl făcu curios pe Dubenţov. Îşi scoase briceagul şi-l deschise. În guşa bîtlanului găsi cîteva broscuţe, o puzderie de gîze de apă şi un peştişor necunoscut. În ce priveşte forma lui, acest peştişor aducea cu un spin de mare, care se găseşte de obicei pe malurile golfurilor. Acest soi de peşte se deplasează de obicei în cîrduri. Peştele găsit însă nu avea ţepi, şi apoi capul îi era obtuz, pe cînd exemplarele marine au capul ascuţit.

Dubenţov îl întrebă pe Pahom Stepanovici dacă nu cunoaşte numele peştişorului. Bătrînul îl examină multă vreme, apoi răspunse :

— Ce peşte năzdrăvan, măi flăcăule, niciodată nu am văzut aşa ceva. Eu cunosc toate soiurile de peşti care se găsesc în Amur şi în rîurile de taigă, dar aşa ceva nu mi s-a întîmplat să văd. Ce drăcovenie o mai fi ?

— Nu cumva o fi venit dinspre mare ? întrebă Aniuta. Te pomeneşti că ne îndreptăm spre Marea Japoniei...

Ideia aceasta îi nelinişti pe toţi. Într-adevăr, s-ar fi putut întîmpla ca acest rîu necunoscut să-i ducă în Marea Japoniei, în partea opusă locului unde se afla tabăra lui Ceremhovski.

— După cîte îmi dau eu seama, noi înaintăm pe partea de apus a crestei, spuse Pahom Stepanovici.

— Asta nu înseamnă nimic, Pahom Stepanovici, obiectă Dubenţov. Valea s-ar putea să taie creasta...

Confirmînd parcă aceste presupuneri sumbre, rîul o coti spre răsărit. Valea deveni mai largă, dealurile începură să fie şi mai înalte.

— Rău am făcut că am ales drumul cel mai uşor, — spuse cu amărăciune Pahom Stepanovici. Ar fi trebuit să mergem pe uscat spre apus. Ne-am fi chinuit o leacă, dar am fi ieşit la Hungari... Poate că nu despre rîul acesta s-a scris în scrisoare ?

La prînz pluta se opri într-un banc de nisip, nu departe de poalele unui deal înalt. Sfătuindu-se, hotărîră ca Aniuta să înceapă să pregătească masa, iar Dubenţov cu Pahom Stepanovici să se caţăre în vîrful dealului şi de acolo să cerceteze împrejurimile — doar, doar vor reuşi să descopere în apropiere un alt rîu. Peste un ceas se întorceau obosiţi, moleşiţi de căldură, fără să fi reuşit să descopere semnele vreunui alt rîu. Coborîră un povîrniş abrupt, apoi cotiră într-o vîlcea adîncă, pentru a-şi uşura coborîrea pe fundul povîrnişului. Pînă la malul rîului nu rămîneau decît 100 metri, cînd întîlniră un izvor, care ţîşnea de sub o stîncă. În întunericul vîlcelei adînci, într-un haos de trunchiuri prăvălite şi de desişuri sălbatice, izvorul cu apă limpede susura misterios, chemîndu-i parcă pe călătorii obosiţi.

— Hai să bem puţină apă de izvor, propuse Pahom Stepanovici.

Se aşezară pe pietre, apropiindu-şi pe rînd faţa de apa străvezie, cristalină. După ce-şi potoli setea, Dubenţov întinse mîna spre băltoacă, scoase un pumn de nisip şi-l observă multă vreme, frecîndu-l în palmă.

— Pahom Stepanovici, ştii — spuse el, uitîndu-se ţintă la nisip — rîul ăsta trece printr-o adevărată cămară a munţilor. Ieri am găsit pirită şi galenă iar acum descopăr şi molibden. Vezi grăunţele astea mici de un argintiu închis ?

Şi întinse palma spre vînător, care examină îndelung nisipul.

— Drăcia asta e scumpă ? întrebă Pahom Stepanovici, luînd în mînă cîteva grăunţe şi examinîndu-le.

— Foarte scumpă, Pahom Stepanovici. O cantitate mică de molibden, adăugată oţelului în timpul topirii, dă metalului rezistenţă. Vezi, dumneata, ce bogăţii sînt ascunse în vîlcelele astea din taigă ? După ce vom cerceta colţuri sălbatice şi pierdute, vom fi cu mult mai bogaţi decît sîntem acum.

Aleseră un pumn plin de grăunţe de molibden şi începură să coboare spre rîu. Vîlceaua dădea spre rîu în apropierea bancului de nisip, în dreptul căruia se oprise

pluta. Pe Aniuta o găsiră scotocind prin nisip. Tînăra fată îl spăla în gamelă, şi era atît de absorbită de această ocupaţie, încît nu observă apropierea celor doi bărbaţi. Auzindu-le paşii, se întoarse speriată şi exclamă :

— Puteţi să mă felicitaţi, am găsit un zăcămînt de molibden ! Se vede că a fost dus de apă împreună cu nisipul din vîlcelele acestui deal.

— E o constatare indiscutabilă, — răspunse triumfător Dubenţov, scoţînd din buzunar un pumn plin de nisip de molibden.

— Şi voi aţi găsit ! Ce ziceţi, ce bine ne merge ! Zău, făcea să ne rătăcim pentru asta !

Carnea din gamele era răsfirată, din supă nu rămăsese aproape nimic, însă lucrul acesta nu-i amărî de loc pe exploratori — atît de bucuroşi erau de descoperirea făcută.

După prînz schiţară o hartă a locului, după care porniră din nou la drum. Descoperirea făcută îi însufleţi atît de mult, încît faptul că pluteau pe un rîu necunoscut nu-i mai întrista. Chiar dacă rîul îi va duce la Marea Japoniei, lasă să-i ducă, acum nu aveau să se întoarcă cu mîna goală.

— Semn rău ! spuse deodată Pahom Stepanovici, privind cu atenţie înainte. — Ne-a tăiat o viperă calea...

Dubenţov şi Aniuta zăriră pe suprafaţa apei un fel de dîră subţire, şerpuitoare. Începură să mînuiască mai vîrtos prăjinile, îndreptînd pluta în aşa fel încît să taie calea viperei. Dîndu-şi seamă de primejdie, vipera se ghemui, apoi îşi înălţă capul, scoţîndu-şi limba. Pahom Stepanovici o lovi tare cu prăjina. Vipera începu să se zvîrcolească şi curînd dispăru sub apă.

— Aşa măcar o să fim liniştiţi ! spuse bătrînul vînător.

În cursul zilei, rîul îşi schimbă de trei ori direcţia. Pluta fu purtată întîi spre est, apoi spre sud-est, şi spre sud. Acum, spre seară, se întoarse spre vest ; dealurile se depărtară de maluri, formînd o luncă destul de largă.

În tot cursul zilei, Dubenţov făcu harta malurilor rîului şi desenă profilurile stratelor.

Cu puţin înainte de asfinţitul soarelui, nori negri începură să învăluiască cerul. Iată că acoperiră tot cerul, şi în curînd întunericul serii se lăsă ca o perdea deasă deasupra văii. Pluta înainta printre labirintele şi ostroavele de pe albia largă a rîului.

— Chiar aici o să ne şi oprim — spuse Pahom Stepanovici. — Noaptea vom prinde peşte, cu lumină — e un loc tare bun pentru aşa ceva.

— Şi ce înseamnă „cu lumină" ? se interesă Aniuta.

— E o poveste prea lungă, Ana Feodorovna, uite, cînd o să pescuim cu lumină, ai să vezi.

Opriră pluta la malul presărat de prundiş. Pahom Stepanovici se grăbea : pînă va începe ploaia, care va cădea negreşit noaptea, trebuia să facă rost de peşte. Aniuta începu numaidecît să pregătească cina, iar pe Dubenţov, Pahom Stepanovici îl pofti să meargă cu el. În pădure, bătrînul vînător găsi un trunchi uscat de cedru, îl examină, îl lovi cu toporişca şi începu să-l taie.

— Asta nu o să ne ajungă, flăcăule, trebuie să mai tăiem şi nişte coajă de mesteacăn, îi spuse Pahom Stepanovici lui Dubenţov, în timp ce cărau spre focul de vreascuri copacul tăiat.

Găsiră în desiş nişte mesteceni şi se apucară să-i cojească. Se întoarseră la plută cu nişte legături grele de coajă de mesteacăn şi crengi de răchită, rupte pe drum.

— Acum hai să facem nişte torţe — mai spuse Pahom Stepanovici — după ce mîncăm, pornim la pescuit.

Munceau cu spor. La început făcură cinci torţe din lemn uscat de cedru : tăiau trunchiul în surcele subţiri, aşezîndu-le în mănunchiuri lungi de un metru, groase de 10 cm, legate în trei locuri cu răchită. Apoi veni rîndul scoarţei de mesteacăn. O tăiară în fîşii late de o palmă, făcîndu-le mănunchiuri ca surcelele de cedru, legîndu-le tot cu răchită. Între timp se înserase. Pahom Stepanovici luă unul din mănunchiuri, îi dădu foc la un capăt, şi torţa începu să ardă cu o flacără mare, ca o lumînare uriaşă. O duse pe plută şi o aşeză într-un par ascuţit,

înfipt în faţa cîrmei, cum ai aşeza o lumînare într-un sfeşnic.

Masa de seară o luară la lumina torţei şi a focului de vreascuri. Înainte de a porni să pescuiască „cu lumină", bătrînul vînător scoase din sac o furcă cu trei dinţi şi o fixă bine, cu toporişca, în vîrful unei prăjini. Apoi, cu un şnur lung, subţire, legă strîns furca de prăjină, ca să n-o piardă, dacă peştele i-ar fi smuls-o.

— Gata, să mergem ! comandă Pahom Stepanovici.

Valea şi rîul începeau să dispară sub pologul întunecat al nopţii. Deasupra capului, pe cer, mai senin acum, licăreau ca prin ceaţă stelele şi printre ele, ca un drum alb, lăptos, şerpuia calea lactee. Spre apus însă, se înălţau nori întunecaţi, în care scăpărau fulgere roşiatice şi se rostogoleau tunete surde, ameninţătoare. De jur-împrejur, în liniştea tainică a nopţii, şopteau sfios frunzele copacilor, răsunau şi susurau undeva şuvoaie de apă. Uneori, din adîncul pădurii răzbătea cîte un ţipăt jalnic de pasăre singuratică : „Gaah ! Gaah !"

Lumina torţei alunga întunericul din jurul plutei, pătrunzînd prin stratul gros al apei, pînă în străfundul ei ; acolo, într-un semiîntuneric tulbure, tainic, se zăreau pietre acoperite de nămol, bîrne ude şi alge. Peştişori mici, speriaţi de acest fenomen neaşteptat şi de neînţeles, înţepeneau pe loc, de îndată ce o rază vie de lumină cădea peste ei. Erau mărunţi şi nu atrăgeau atenţia lui Pahom Stepanovici, care sta împietrit parcă, cu furca pregătită. Dar iată că din întuneric apăru un peşte mai mare — era un harius. Lumina îl paralizase. Cu viteza unui fulger, furca fu proiectată în apă, şi Pahom Stepanovici ridică în aer peştele, care tresălta în vîrful furcii.

— E cam micuţ, — zise el cu nepăsare. — Trebuie să căutăm un loc mai liniştit. Noaptea peştii se trag înspre locurile unde apa e mai lină, ca să se odihnească.

Pluta porni către un cot mai larg, ce forma aproape un lac.

— Ăsta e un loc grozav, spuse cu jumătate de glas Pahom Stepanovici, şi începu să privească cu încordare în străfundul apei, cu furca în mînă, gata de atac. O

mişcare rapidă a prăjinii, şi pe plută începu să se zbată un peşte mare.

Locul se dovedi într-adevăr cum nu se poate mai bun pentru pescuit. Timp de un ceas şi mai bine, pluta brăzdă fără zgomot suprafaţa tăcută a apei. În vremea aceasta, Dubenţov arsese 5 torţe, iar pe plută se strînseră vreo 20 de peşti mari. Nu departe de o trecere îngustă, care unea meandra cu unul din braţele cele mai mari ale rîului, Pahom Stepanovici făcu un semn lui Dubenţov şi Aniutei să oprească pluta. În cîteva clipe, pluta încremeni în apropierea unei buturugi noduroase, ce îşi ridica deasupra apei crengile moarte, aidoma tentaculelor unei caracatiţe. Pahom Stepanovici privi multă vreme în apă, apoi deodată şuieră cu putere, aşa cum şuierase atunci cînd văzuse porcii mistreşi pe malul lacului. Dubenţov şi Aniuta amuţiră, privind cu încordare adîncurile întunecate ale apei, în timp ce vînătorul, încovoindu-se asemenea unei fiare gata de atac, îşi pregătea cu o mişcare domoală furca dinţată.

În prima clipă, tinerii geologi nu reuşiră să observe nimic, în adîncul ceţos al apei stătute, decît nişte buşteni şi nişte cioturi acoperite cu un strat de nămol. Dar iată că deodată unul dintre „buşteni" se încovoie uşor, tulburînd apa, apoi iar se îndreptă. Parcă prin apă ar fi umblat o dihanie. După aceea, „buşteanul" o porni brusc, se desprinse de fundul apei şi, cu o încetineală somnolentă, ieşi la un loc luminat.

— Loveşte-l, Pahom Stepanovici ! şopti Dubenţov, dar furca dinţată şi ajunsese la fund, după ce străbătuse cu viteza fulgerului văzduhul şi stratul gros al apei. După aceea, Pahom Stepanovici începu să mînuiască prăjina cu putere, împingînd-o în jos, făcînd să se clatine astfel pluta. O forţă puternică smulgea, trăgea, răsucea furca în toate părţile. Jur-împrejur apa se învolbura, dar vînătorul apăsa cu toată puterea. Lupta aceasta ţinu destul de multă vreme. În sfîrşit „buşteanul" încetă să mai tresalte, şi Pahom Stepanovici, cu multă băgare de seamă, începu să-şi scoată prada din apă. În clipa cînd apăru la suprafaţă, Dubenţov şi Aniuta o tra-

seră cu ajutorul prăjinilor înspre plută şi o scoaseră din apă.

Peştele semăna uimitor cu un buştean. Avea mai mult de un metru lungime, era drept, neted, cu un cap turtit şi cu o coadă pătrată, prevăzută cu aripioare scurte şi late.

— Uf !... — răsuflă uşurat bătrînul vînător, adînc tulburat. — Ăsta mai zic şi eu peşte !

— Ce peşte e ăsta ? întrebă Aniuta.

— Ăsta-i taimenul, Ana Feodorovna. Ştii, ţi-aduci aminte, îţi făgăduisem să-ţi pescuiesc unul... Da' puternic mai e !

— Pahom Stepanovici, vine ploaia — spuse Dubenţov. Acum avem peşte pentru o săptămînă întreagă. Eu zic că ar fi timpul să ne pregătim de noapte !...

— Viktor Ivanovici, aş vrea să găsesc măcar un singur peşte alb de Amur, — răspunse vînătorul — dar iaca, nu nimeresc de loc. Dacă rîul ăsta se varsă în Amur, apăi de acolo, vara, se pot strecura aici ştiuca, amurul, sazanul. Dar nu ştiu de ce, n-am întîlnit...

Pluta. rătăci aproape pînă la miezul nopţii, asemenea unei năluci misterioase, prin labirinturile întunecate ale rîului necunoscut. Pahom Stepanovici nu-şi mai arunca furca în fiecare peşte întîlnit — prada era şi aşa bogată. Şi abia cînd arse pe jumătate şi ultima torţă, se hotărîră în sfîrşit să tragă la mal, ca să se pregătească de culcare. Tot atunci se porni şi ploaia. Frunzişul pădurii începu să freamăte neliniştit, în bătaia vîntului. Sub coroanele bogate ale arţarilor, călătorii îşi găsiră un loc mai ferit pentru popasul de noapte. Pahom Stepanovici întinse corturile.

În timp ce mîncau, Aniuta îl întrebă pe vînător :

— Şi dumneata ce crezi, Pahom Stepanovici, ce rîu este ăsta ?

— Nu cred că se varsă în Amur, răspunse bătrînul vînător ; n-am văzut pe aici peşti care se găsesc în Amur.

— Dar dacă pe undeva, de-a lungul rîului, există o cascadă, care împiedică trecerea peştilor ?

— Doar dacă ar fi înaltă — răspunse Pahom Stepanovici. — Că dacă are 2—3 metri, sazanul poate să treacă peste ea. Sare atît de departe, că uneori se întîmplă să treacă şi peste bordul unui vapor.

— Aşadar, stăm prost, prost de tot, spuse, dusă pe gînduri, tînăra fată.

— Nu, Aniuta, să nu exagerăm — o contrazise Dubenţov. — Zău că face să nimereşti într-o astfel de situaţie, dacă ai norocul să dai peste o regiune atît de interesantă din punct de vedere geologic.

— Ce-ar fi dacă am porni-o pe jos spre Amur ? întrebă Pahom Stepanovici.

— În niciun caz, spuse cu hotărîre Dubenţov. Avem tot timpul să ajungem acolo, mai cu seamă că acum în tabără se ştie că sîntem teferi, sănătoşi. În cel mai rău caz, avionul ne va găsi din nou, mai ales că în scrisoare a fost vorba de rîu.

În noaptea aceea, poate că numai Dubenţov s-a culcat cu inima liniştită. Şi ploaia, o ploaie mohorîtă, bătea în pînza corturilor, trist, monoton.

CAPITOLUL IV

Vremea se înseninează. — Vînătoarea de căprioare. — Împărăţia păsărilor. — O privelişte rară. — Cele două rossomahe.

A doua zi vremea era posomorîtă de dimineaţă. O ploaie deasă, măruntă, se cernea din văzduh. Cu toate acestea, călătorii îşi continuară drumul cu pluta. Îndoielile precum şi vremea urîtă o indispuseseră pe Aniuta — părea plictisită, tristă, şi nu avea de loc chef de vorbă. Vesel nu era nici Pahom Stepanovici, care continua să susţină că cel mai bun lucru ar fi fost să renunţe din timp la călătoria pe rîu şi să meargă pe jos prin taigă, spre apus, în direcţia fluviului Amur. Numai Dubenţov nu-şi pierduse încrederea. Hotărît să înainteze pe apă, îşi îmbărbăta tovarăşii de drum, care începuseră să şovăie, încercînd să-i convingă că săvîrşesc o acţiune importantă pentru interesele statului, cercetînd din punct de vedere geologic o regiune necunoscută, nespus de bogată în minereuri.

Curînd ploaia încetă, norii se ridicară cu repeziciune, şi printre ei apăru cerul, de un albastru curat. Soarele începu să strălucească orbitor, taigaua apărea frumoasa în culorile ei vii. Valea începu să se îngusteze din nou, rîul reintră într-o singură albie, cu malurile abrupte, stîncoase.

Pe la amiază, călătorii zăriră în apropiere o stîncă uriaşă. Stînca se desprinsese cîndva de pe povîrnişul unui deal şi, aplecîndu-se, se prăvălise în rîu, împărţind în două jumătăţi aproape egale albia. În vîrful stîncii se zărea frunzişul verde al arborilor tineri, şi smocuri de iarbă.

Privind cu atenţie stînca, de departe, Dubenţov exclamă deodată :

— Uitaţi-vă, în vîrful stîncii pasc nişte animale ! Cred că sînt căprioare galbene...

— Da, da, sînt căprioare — încuviinţă bătrînul vînător, însufleţindu-se. — E un animal de preţ ! Nu există carne mai gustoasă.

— Haide, Pahom Stepanovici, să împuşcăm una — propuse Dubenţov. — Carnea de porc am terminat-o, iar peştele are să se strice repede. Am putea să ne aprovizionăm cu carne pentru vreo două zile. Mai cu seamă că nu ştim unde ne va duce rîul.

— Nu, flăcăule, n-o să facem nici o treabă, e departe...

— Dar cum au nimerit acolo ? se miră Aniuta. — Doar povîrnişurile sînt abrupte, iar crăpătura dintre deal şi stîncă e o adevărată prăpastie.

— Ele se caţără oriunde, numai să fie un loc ferit de fiare — răspunse Pahom Stepanovici. — Să încercăm, flăcăule, să ne furişăm spre ele, uite din partea asta — propuse deodată, cu vioiciune, bătrînul vînător.

La vreun sfert de kilometru de stîncă, traseră la mal. După ce o lăsară pe Aniuta cu Orlan, vînătorii începură să se caţere pe dealul împădurit, ca să-şi atace prada din „spate". În curînd, printre mestecenii rari, se putu vedea întreaga vale. Stînca pe care păşteau căprioarele se vedea bine. Animalele — erau trei — stăteau încordate, cu capul ridicat în sus, privind în partea unde acostase pluta.

Pahom Stepanovici şi Dubenţov se căţărară şi mai sus, plănuind să ajungă la stîncă pe un drum ocolit. Se opriră însfîrşit pe o ieşitură înclinată. Pahom Stepanovici spuse cu jumătate de glas :

— Ne vom furişa din două părţi : tu — din dreapta, iar eu — dinspre partea asta ; aşa le vom prinde mai uşor.

Dubenţov coborî dealul fără nici un zgomot şi ajunse în apropierea stîncii. Printre copacii tineri de pe vîrful stîncii, despărţită de deal printr-o prăpastie adîncă, apă-

rură căprioarele. Geologul se tîrî spre marginea prăpastiei şi în curînd se pomeni la vreo 50 de metri de animale. Căprioarele continuau să rămînă pironite locului. Capetele lor mici, frumoase, cu ochi mari, negri, se roteau speriate în toate părţile. Urechile lungi, sensibile, se mişcau uşor, căutînd să prindă sunetele.

Zvelte, uimitor de graţioase, aceste fiinţe sperioase şi inofensive treziră în sufletul lui Dubenţov un sentiment de milă. Ar fi putut să împuşte foarte uşor una, dar nu se îndura parcă. Aducîndu-şi aminte că Pahom Stepanovici trebuia din clipă în clipă să tragă, Viktor hotărî să sperie animalele. Găsind alături o creangă uscată, o rupse cu zgomot. Căprioarele se întoarseră spre deal, cu iuţeala unui fulger. Într-o clipită, toate se repeziră spre marginea prăpastiei. Strîngîndu-şi picioarele dinainte, cu capul lăsat pe spate, căprioarele, asemenea unor păsări, zburară peste prăpastie. Dar Pahom Stepanovici trase un foc, şi una din ele se lăsă moale jos, curmîndu-şi zborul, şi rămase în urma celorlalte. Dispăru undeva pe marginea prăpastiei, fără să atingă dealul.

Abătut, Dubenţov coborî în prăpastie. Căprioara zăcea chircită pe piatră. În ochii ei deschişi, de culoarea măslinei, mai licărea încă spaima morţii.

— E o frumuseţe, spuse, apropiindu-se, Pahom Stepanovici, uitîndu-se pieziş la Dubenţov. Dinadins ai rupt creanga, Viktor Ivanovici ?

Dubenţov zîmbi încurcat.

— Mi-a fost milă, Pahom Stepanovici, recunoscu el. — Dar cum ai observat ?

— Uite aşa. Tu, flăcăule, nu puteai să rupi creanga fără să vrei — cînd vînezi, te ştiu că umbli cu multă băgare de seamă, ca o pisică. Mai bine îmi spuneai să nu tragem, şi n-aş fi tras nici eu. Acum degeaba ne mai e milă. Dacă n-am fi ucis-o noi, mai devreme sau mai tîrziu, tot ar fi sfîşiat-o vreo fiară...

După ce îşi aruncă în spinare căprioara împuşcată, Pahom Stepanovici începu să coboare spre rîu, urmat de Dubenţov. De jos, de la poalele stîncii, răzbătea pînă

acolo vuietul surd şi ameninţător al apei. De după un povîrniş al stîncii apăru un vîrtej învolburat.

— Locul e cam primejdios — spuse, dînd din cap, Pahom Stepanovici.

Întîi se gîndiră s-o cheme pe Aniuta, care rămăsése la plută, dar renunţară la această idee. Se temeau că fata nu va putea ţine piept curentului apei şi va fi atrasă de vîrtej. Dar care nu le fu mirarea, cînd, ieşind din pădure, zăriră pluta înaintînd spre ei. Tînăra fată mînuia liniştită prăjina. La prova şedea încrezător şi lipsit de griji Orlan, obişnuit cu călătoria pe apă, simţindu-se ca la el acasă.

— Mai înspre mal, ţine mai aproape de malul nostru, Aniuta ! îi strigă Dubenţov. — Altfel te fură curentul — aici curentul e puternic şi sînt vîrtejuri !

Şuvoiul apei însă şi începuse să tîrască pluta spre mijlocul rîului, trăgînd-o spre albia principală, care forma în faţa stîncii un ochi uriaş. După felul în care Aniuta mînuia prăjina, proptind-o cu repeziciune cînd în stînga cînd în dreapta plutei, se vedea că începe să-şi piardă prezenţa de spirit. Apoi, uitîndu-se jur-împreiur, şi dîndu-şi seama, pe semne, încotro se îndrepta puhoiul apei, trecu în fugă la prova plutei. Între timp apa devenea tot mai adîncă : prăjina se afundă întîi pe jumătate, iar pe urmă dispăru aproape toată sub apă. Cu toate acestea, fata nu-şi pierduse calmul, iar pluta se depărtă tot mai mult în vîltoare, apropiindu-se de mal. În sfîrşit, încurajată de strigătele lui Pahom Stepanovici şi mai ales de ale lui Dubenţov, Aniuta aduse pluta spre mal, la o distanţă de vreo 50 de metri de vîltoare. Cu pălăria dată pe ceafă, cu obrajii îmbujoraţi de emoţia prin care trecuse, tînăra fată radia de bucurie.

— Încă vreo 2—3 examene de soiul ăsta, şi-ai să ajungi un plutaş de clasa I-a, îi spuse rîzînd Dubenţov.

— Da, dacă vrei să ştii, nu m-am speriat de loc de vîrtejul vostru, răspunse cu înflăcărare Aniuta. Aveam intenţia să mîn pluta într-acolo, dar m-am gîndit la voi — v-ar fi venit cam greu să vă căţăraţi la o înăl-

ţime atît de mare. Şi-apoi nu ştiu nici cum o fi malul pe acolo...

— Ia te uită ce grozavă s-a făcut!

— Păi, doar n-aţi vrea ca numai voi, cei din Extremul Orient, să fiţi mereu mai cu moţ — spuse fata rîzînd. — Ce drăguţă este! strigă ea deodată, zărind căprioara. — De ce aţi omorît-o?

— Taigaua nu e făcută pentru vegetarieni, şi nici într-un muzeu de arte frumoase nu s-ar putea spune că ne aflăm — zise cu ironie Dubenţov. — Parcă nu e tot una? Dacă n-am fi omorît-o noi, ar fi sfîşiat-o cine ştie ce fiară sîngeroasă...

Auzind cuvintele acestea, Pahom Stepanovici îl privi pe Dubenţov cu coada ochiului şi zîmbi în barbă.

Vînătorii jupuiră repede căprioara. O parte din carne o dădură lui Orlan, iar restul îl înfăşurară în nişte frunze de brusture şi-l luară cu ei. Pluta porni din nou la vale, legănîndu-se. Şuvoiul apei o ducea cu repeziciune înspre vîltoare, drept spre peretele stîncii. La vreo doi metri de zidul de piatră, o forţă necunoscută începu s-o întoarcă şi s-o aplece. În această poziţie, pluta se îndreptă deodată spre stîncă, aplecîndu-se şi mai tare, însă cele trei prăjini se proptiră cu putere în stînca povîrnişului. Călătorii începură să împingă pluta înspre firul apei. Lupta nu dură mult — apa smuci dintr-o dată pluta şi o duse departe de vîltoare, tîrînd-o în jurul stîncii. Pluta porni vertiginos de-a lungul trecătoarei, şi în curînd se pomeni pe suprafaţa liniştită, netedă a apei, departe de stîncă, într-un loc unde rîul era mai larg.

Cu puţin înainte de ora prînzului, în momentul în care rîul trecea printr-o luncă nu prea largă, împădurită, mîrîitul surd al lui Orlan îi făcu pe toţi să tresară. Nu departe, doi elani, care stăteau culcaţi pe iarbă în apropierea malului, săriră în picioare, speriaţi. Mari, cu părul roşu cărămiziu, cu coarnele ramificate, elanii îşi aruncară capul în sus, şi, deodată, dîndu-şi seama de primejdie. o luară din loc, dispărînd într-o clipită în deşiş. Alergau

atît de graţios şi de uşor, încît vînătorii, admirîndu-i, uitară de armele pe care le ţineau în mîini.

În acel loc, valea rîului Bezîmianaia era deosebit de pitorească. Pe fundul ei se întindea o luncă nu prea largă, care pesemne nu mai fusese de mult inundată, şi de aceea era acoperită de felurite soiuri de copaci. Rîul avea o singură albie, dar forma bucle mari. Pe alocuri se întîlneau golfuri mari şi ostroave. Povîrnişurile dealurilor, pe amîndouă părţile văii, erau aproape pretutindeni abrupte, cu stînci uriaşe, tăiate de nenumărate vîlcele, defileuri, din care alergau înspre Bezîmianaia cîteva pîrîiaşe. Se vede că aici erau locuri bune pentru păşune, unde animalele sălbatice veneau să pască. Şi, într-adevăr, în curînd începură să zărească tot felul de ierbivore. Pe suprafaţa apei pluteau cîrduri de bîtlani gălăgioşi. Într-un loc îşi luară zborul de pe o stîncă doi vulturi cu coadă albă. Desfăcîndu-şi aripile puternice, se rotiră multă vreme deasupra rîului, însoţind pluta în drumul ei.

Într-unul din golfuri, călătorii văzură cîteva răţuşte. Cu aripile încă firave desfăcute, şi dînd repede din lăbuţe, răţuştele se străduiau din răsputeri să fugă din drumul plutei. În faţa lor fugeau raţele-mame, care nu se puteau hotărî să-şi lase în voia soartei progeniturile. În urma lor, apa spumega, clocotea. Dar iată că pluta începu să ajungă din urmă păsările. Încă o clipă, şi tot cîrdul dispăru : răţuştele intrară sub apă. Timp de cîteva minute nu mai apărură de loc, şi abia cînd pluta se depărtă mai mult, începură să apară, una cîte una.

Lucrul cel mai interesant însă călătorii noştri avură prilejul să-l observe înspre seară. Aici dealurile formau un semicerc, un fel de adîncitură, care semăna cu un crater de vulcan. Înainte de a intra în această adîncitură, albia rîului forma un fel de ostrov, acoperit cu iarbă deasă. Pe mal alergau nişte animale. Apăreau şi dispăreau în iarbă, arătîndu-şi spinările lăţoase, întunecate. Călătorii traseră pluta la mal, ca să vadă mai bine ce se petrece pe ostrov.

— Haideţi să ne urcăm pe stînca asta — propuse Pahom Stepanovici, căţărîndu-se cel dintîi sus. — Prea mult să nu vă arătaţi, că o să ne simtă — spuse el, cînd ajunseră cu toţii în vîrful stîncii.

În faţa lui se desfăşura o scenă, pe care nu avusese prilejul să o observe pînă atunci nici el, un vechi cutreierător al taigăi.

Ostrovul era unit de mal printr-un istm îngust de nisip. Se vede că, alungate de ţînţari, sau vrînd să scape de fiare, două cabarge se refugiaseră pe ostrov. Aici însă fuseseră prinse de două rossomahe, care îşi împărţiră rolurile într-un mod uimitor ; una rămase pe istm, tăindu-le calea de retragere celor două cabarge, care nu mai puteau să dea înapoi, în timp ce cealaltă le vîna pe ostrov.

Animalul acesta gros şi lăţos nu reuşea de loc să ajungă cabargele. Fiara se străduia să atragă măcar una din ele pe istm. Cele două cabarge, subţiri, graţioase, aproape de două ori mai mici decît căprioarele, dar şi mai sprintene, făceau nişte salturi ameţitoare şi se mişcau cu repeziciunea unor păsări. Iată că rossomaha izbuti să încolţească una din ele. Cabarga se repezi înnebunită pe bancul de nisip, însă de acolo începea apa. Fugind încolo şi încoace, cuprinsă de panică, era cît pe aci să nimerească în ghearele rossomahăi, dar deodată făcu un salt în sus cu atîta iuţeală, încît fiara nu avu timpul nici să se întoarcă măcar cînd cabarga zbură peste ea. Rossomaha se opri o clipă, desperată se vede că nu putea prinde prada. Cabargele se îngrămădiră pe marginea peninsulei uitîndu-se speriate de jur-împrejur. Fiara se repezi din nou spre ele şi vînătoarea reîncepu.

— De ce nu sar în apă ? întrebă Aniuta tulburată.

— Nu se poate, rossomaha înoată mai bine decît ele — răspunse bătrînul vînător.

— Salvează-le Pahom Stepanovici, se rugă fata.

— Şi eu mă gîndesc la acelaşi lucru. Trage, flăcăule, în aceea de pe istm, îi spuse bătrînul vînător lui Dubenţov, — iar eu am să am grijă de cealaltă.

Cu un sentiment plăcut de răsplată dreaptă, Dubenţov ochi fiara, care stătea pe istm. Fumul celor două împuşcături învălui într-o clipă totul. De pe stîncă, călătorii reuşiră să vadă cum cabargele începură întîi să alerge de colo pînă colo pe ostrov şi cum, după aceea, săriră peste istm şi dispărură în pădure. Iar cele două fiare rămaseră întinse pe loc, acolo unde fuseseră atinse de gloanţe.

La rugăminţile Aniutei, cei doi bărbaţi opriră pluta în dreptul ostrovului, ca să vadă fiarele ucise. Bătrînul vînător avea o adevărată repulsie pentru aceste animale.

— Nu există jivină mai vicleană în taigă decît aceasta, — spuse el — e cea mai hrăpăreaţă, cea mai lacomă şi cea mai stricătoare. Dacă n-ar mînca puii elanului, ai renului, ai căprioarei, cîte animale folositoare nu s-ar mai prăsi în taigă !...

Unul din animale zăcea pe istm, cu coada stufoasă dată la o parte, cu picioarele, groase şi scurte, întinse. Cu blana-i lăţoasă, cafenie, cu pete albe, rossomaha semăna cu un dulău, şi în acelaşi timp avea şi ceva din înfăţişarea ursului. În jurul lor plutea o duhoare pătrunzătoare, neplăcută, din care pricină Pahom Stepanovici se răzgîndi şi nu le mai jupui.

În ziua aceea mai străbătură încă vreo 2-3 kilometri cu pluta. Malurile rîului Bezîmianaia prezentau acum dezveliri şi geologii acostau mereu la mal, unde îşi notau observaţiile făcute, întocmind harta geologică a drumului parcurs. În ziua aceea însă, nu găsiră nimic interesant. Descoperirile îi aşteptau înainte, iar pînă atunci, rîul Bezîmianaia le pregătise exploratorilor o surpriză destul de neplăcută.

CAPITOLUL V

Cataractele. — Rîul Bezîmianaia intră într-un defileu. — La un pas de moarte. — Ultimele praguri.

După un kilometru de mers, de la locul unde făcuseră popasul de noapte, valea Bezîmianaia începu să se îngusteze în mod vizibil. Strîns între stînci, rîul se azvîrlea înainte cu o repeziciune uimitoare. Peste tot, de pe suprafaţa înspumată a apei, răsăreau colţuri de pietre netezite de şuvoaie, fărîmiturile ascuţite ale stîncilor. În faţa călătorilor se întindea un lanţ nesfîrşit de cataracte. Vîltorile, vîrtejurile vuiau ameninţător. Cataractele însă nefiind prea abrupte, călătorii noştri porniră de-a lungul şuvoiului clocotitor.

Pluta trecu primele cataracte fără nici un fel de accident. E drept că, în apropierea unei pietre mari, adîncimea apei îi împiedică pe cei trei călători să folosească prăjinile şi cîrma, ca să întoarcă la timp pluta în altă direcţie. Cursul rapid al apei tîra ambarcaţia spre această piatră mare. Aniuta, care învăţase să mînuiască bine cîrma, o luă din mîinile lui Pahom Stepanovici. Bărbaţii puseră mîna pe prăjini, ca să prevină primejdia ce se apropia. Alarma însă fusese zadarnică : apa tîrî pluta în altă direcţie, ocolind piatra.

Şi totuşi, marea primejdie abia acum îi pîndea pe cei trei călători. Valea rîului, îngustîndu-se tot mai mult, se transformă în curînd într-un defileu. Cataractele dispărură, deoarece nivelul rîului, strîns între povîrnişuri, se ridicase la o înălţime atît de mare, încît prăjinile abia atingeau fundul. Viteza curentului creştea într-un mod

catastrofal. Şi tocmai aici, rîul Bezîmianaia le pregăti călătorilor noştri marea surpriză.

Ceea ce le apăru în faţa ochilor era de natură să înfricoşeze şi inima cea mai oţelită. Încovoindu-se, defileul se îngusta aproape la jumătate, strîngînd rîul între doi pereţi de o înălţime ameţitoare. Apa năvălea cu un vuiet înfiorător într-un fel de gîtlej, şi, mai departe, după cotitură, forma o cataractă destul de înaltă, deşi nu prea abruptă. Înainte însă de a ajunge la cataractă, şuvoiul puternic şi repede se izbea cu furie de peretele malului drept. La poalele malului povîrnit se ridica o grămadă de cioturi noduroase, de buşteni putrezi, tufe de răchită smulse şi aduse de apă. Înaintea acestui vălmăşag, apa, formînd un vîrtej uriaş, vuia, spumega, se învolbura, prăvălindu-se în adînc. Mai departe, trecînd de mormanul buştenilor, se repezea pe cataractă, clocotind asemenea unei fiare cuprinsă de furie.

Era cu neputinţă să mai oprească pluta : malurile coborau vertiginos în apă, şi, numai ici, colo, se zăreau fărîme de stînci. Nici vorbă să se mai întoarcă : n-aveau cum să mai răzbată prin curentul apei. Nu le rămînea decît o singură soluţie — să lase pluta să alunece la vale, cu orice risc.

Dar cu cît pluta se apropia mai mult de gîtlejul trecătorii, cu atît mai clară se arăta primejdia. După cîteva clipe însă, cînd în faţa călătorilor apăru întreaga curbă, ei văzură deodată că sub malul stîng, înainte de cataractă, se făcea parcă un golf. Apa forma aici un vîrtej mai mult sau mai puţin liniştit, ocolind vălmăşagul de sub malul drept. Deci vălmăşagul de buşteni putea fi ocolit. Pentru aceasta însă, trebuiau să se desprindă la timp de curentul care îi mîna înainte, şi să se apropie de malul stîng, ca să nimerească în golful rîului. Aici, învingînd curentul uşor din faţă, care se rotea între vălmăşagul de buşteni şi peretele stîng al malului, pluta putea să se strecoare de-a lungul acestui perete, la vreo 3—4 metri de locul primejdios. Şi cu toate că mai departe începea o înclinare care se putea vedea cu ochiul liber, ea

nu mai apărea atît de periculoasă ca vîrtejul din faţa mormanului de buşteni.

Aniuta şi Dubenţov îl priviră în tăcere pe Pahom Stepanovici. Bătrînul vînător se uita posomorît înainte.

— Pahom Stepanovici, dă comanda, — propuse Dubenţov.

— O să ne strecurăm spre malul stîng — spuse Pahom Stepanovici. — Noi doi, Viktor Ivanovici, vom mînui prăjinile dinspre bordul drept, iar dumneata, Ana Feodorovna, vei trece la cîrmă. Mînă cît poţi spre stînga. Fiţi atenţi la comanda mea — să faceţi numai ce vă spun eu.

Fără prea multă greutate, apropiară pluta de malul stîng. Pînă la cotitură mai rămîneau 30—40 metri. Curentul devenea însă din ce în ce mai puternic. În dreptul grămezii de trunchuri prăbuşite şi de buşteni, apa vuia, făcînd să se cutremure văzduhul. Parcă şi stîncile se cutremurau. Malul stîng, sub care înainta pluta, se făcuse neted acum, nu mai avea nici o ieşitură, de care s-ar fi putut agăţa. Curentul începea să tragă tot mai puternic pluta dinspre mal spre firul apei. Prăjinile abia mai atingeau fundul.

— Ţineeee !... striga bătrînul vînător, cu un glas ca de tunet. Era încruntat şi încordat tot. Încă un metru — doi, şi prăjinile nu mai atinseră fundul. Aniuta, încremenită la cîrmă, nu putea face nimic. Pînă la locul primejdios nu mai rămăseseră nici 20 de metri. Distanţa dintre plută şi malul stîng salvator creştea cu repeziciune, pluta înainta spre îngrămădiri...

— Pahom Stepanovici ! strigă Dubenţov. — Dă-mi voie să sar în apă. Am să încerc să împing cu mîinile pluta de-a lungul malului !

— Dă-i drumul, flăcăule ! Şi eu m-am gîndit la asta dar tu eşti mai iute. Sari repede, eu am să-ţi întind prăjina, şi tu ai să încerci să ne tragi la mal.

Într-o clipită Dubenţov ajunse la mal. Apa îi venea ceva mai sus de brîu. Încă o clipă, şi pluta va aluneca mai departe, dar Pahom Stepanovici izbuti să întindă

prăjina, şi Dubenţov îşi încleştă mîinile pe ea. Un timp, curentul puternic al apei tîrî pluta împreună cu Dubenţov. Apa rîurilor de munte este rece ca gheaţa. Dubenţov tremura tot, de atîta încordare. Era limpede că, dacă va călca un pas mai departe de mal, îl va înghiţi torentul...

Geologul nu se mai putea ţine pe picioare : curentul apei îl izbea mereu. Atunci se întinse în apă şi cu o mînă se agăţă de o piatră de sub apă, în timp ce cu cealaltă ţinea zdravăn capătul prăjinei. Venise clipa hotărîtoare. Dubenţov mai curînd s-ar fi lăsat rupt în două, decît să scape din mînă prăjina şi deci şi pluta.

— Trage ! Trage cît te ţin puterile ! îl încuraja glasul tunător al lui Pahom Stepanovici. — Trage, că acu ieşim la liman.

Şi, într-adevăr, pluta se apropie din ce în ce mai mult de mal. Curentul tot mai încerca să o fure, dar Dubenţov birui forţa apei. Acum putea să se mute de pe un picior pe altul — avea sprijin. În sfîrşit, pluta ajunse în faţa povîrnişului. Pahom Stepanovici înfipse capătul prăjinei într-una din crăpăturile peretelui stîncos.

— Ei, da vînjos mai eşti, măi flăcăule !... îl lăudă el tulburat. — Parcă ai avea braţe de fier, zău aşa !

— Să ne oprim, Pahom Stepanovici, Viktor trebuie să se odihnească — spuse Aniuta. — Cred că a înţepenit de frig, uite ce buze vinete are...

— Aşa e, că bine zici, trebuie să mai răsuflăm oleacă — prăjina, stă bine înfiptă în crăpătură, se învoi vînătorul. — Suie-te, flăcăule, pe plută. Ai îngheţat ?

— Mi-e cald, Pahom Stepanovici, răspunse Dubenţov, urcîndu-se pe plută şi tremurînd din tot trupul.

Abia acum, Aniuta, aruncîndu-i o privire drăgăstoasă lui Dubenţov, observă că avea buzele vinete, faţa albă ca varul, iar ochii injectaţi, îi străluceau febril. Tînărul geolog amuţise parcă. Cîtăva vreme stătu aşa, privind undeva în gol.

— Vitea, ţi-e rău ? îl întrebă fata, aplecîndu-se spre el. Arăţi îngrozitor.

— M-am speriat tare, Aniutocika. Credeam că ne-am dus pe copcă. Înţelegi, dacă pluta ar fi nimerit în vîltoare, ar fi fost răsturnată numaidecît, iar voi aţi fi nimerit la fund, sub cioturi. Niciodată în viaţă n-am trecut printr-o spaimă atît de mare...

Şi zicînd acestea luă în mîini palma fetei, pe care ea i-o aşezase pe frunte, şi i-o strînse cu degetele sale puternice, înăsprite. Faţa lui oacheşă, slăbită, începu să se îmbujoreze, să prindă viaţă, scînteierea aceea febrilă din ochi dispăru.

— Al naibii rîu ! zise el înciudat. — Nu, acum gata ! Dacă vom trece cu bine de locul acesta, altădată va trebui să procedăm mai cu băgare de seamă. Vom examina drumul în locurile suspecte, cu cel puţin un kilometru înainte. E bine că aici nu există nici o cascadă, dar dacă ar fi fost ?... N-am fi putut face un pas, nici înainte, nici înapoi. Iată despre ce ne aminteau tovarăşii în scrisoare !

Pînă la grămada de cioturi şi buşteni mai rămăseseră vreo zece metri.

— Un cîrlig ne-ar trebui — zise la un moment dat Pahom Stepanovici, examinînd cu atenţie trecătoarea. Iată, acolo, sus, văd nişte ieşituri bune. Dacă ne-am agăţa de ele, ne-am strecura uşor pe sub mal.

— Hai să prindem toporişca mea de capătul prăjinei, — propuse Dubenţov. — Voi ţineţi de prăjină, iar eu am să merg de-a lungul malului, trăgînd după mine pluta. Aşa, poate că n-o să ne îndepărtăm de mal.

— Cred că ai dreptate. Hai la treabă !

Şi, întinzîndu-i prăjina lui Dubenţov, legă repede coada toporului de capătul unei alte prăjini. Apoi vînătorul încercă pe loc această metodă, care dădu rezultate destul de bune.

— Ia uitaţi-vă ce mai cîrlig ! strigă el vesel. — Dacă ai cap şi judeci bine lucrurile, nu trebuie să-ţi mai fie teamă de nimic. Ei, te-ai odihnit flăcăule ? Hai să mergem !

Dubenţov sări din nou în apă şi începu să tragă pluta de-a lungul trecătorii. Pahom Stepanovici îl ajuta, agă-

ţîndu-se cu toporişca de colţurile stîncilor. Pînă la grămada de cioturi nu mai rămăseseră nici 5 metri, cînd deodată Dubenţov dădu din mîini şi dispăru sub apă. Speriat, Pahom Stepanovici lăsă să-i scape toporişca din mînă şi pluta rămase în voia apei. În momentul acela, se afla la marginea golfului dintre grămada de cioturi şi povîrnişul malului stîng. Acolo apa curgea dinspre povîrniş spre forwater, care se lovea de îngrămădiri. În clipa în care pluta fu tîrîtă spre locul acela, Dubenţov reapăru la suprafaţa apei.

— Nu dau de fundul apei ! strigă el.

— Urcă-te pe plută şi ia în mînă prăjina ! strigă Pahom Stepanovici. — Toată lumea să pună mîna pe prăjini ! Împingeţi pluta spre grămada de cioturi !

Într-o clipă, Dubenţov sări pe plută şi toţi trei proptiră dintr-o dată prăjinile de malul stîng, îndreptînd pluta spre grămada de cioturi. În momentul acela, numai Pahom Stepanovici înţelegea rostul manevrei. Pluta porni de-a curmezişul golfului, spre îngrămădiri. Se îndrepta înspre un punct ce se afla mai jos de vîrtejul cel mare, acolo unde se zărea vîltoarea. Bătrînul vînător îşi făcuse socoteala următoare : să ajungă la vîltoare, evitînd vîrtejul cel mare şi grămada de cioturi.

Vîltoarea prinse pluta şi timp de o clipă o tîrî spre grămada de cioturi. Cele trei prăjini se îndreptară în această parte, pregătindu-se cu o mişcare să se desprindă de cioturi. Dar manevra era de prisos. Vîltoarea împinse pluta chiar în apropierea cioturilor, îngrămădirile rămînînd în urmă. Şuvoaiele clocotitoare ale rîului îi duseră cu o repeziciune ameţitoare pe călători departe de locul primejdios.

— Bravo vouă ! strigă Pahom Stepanovici, repezindu-se spre cîrmă.

Acum pluta înainta pe cursul liniştit al apei, însă rîul o coti din nou, şi în depărtare apăru iarăşi un lanţ întreg de cataracte. Printre ele se vedeau şi pragurile. Valea se lărgi, malurile rîului erau acum line.

Nu departe de cataracte, călătorii noştri hotărîră să tragă pluta la mal. Pahom Stepanovici şi Dubenţov se

căţărară pe stînca cea mai apropiată, ca să cerceteze împrejurimile. Lanţul cataractelor nu era lung, se vedea ca în palmă. Avea însă numeroase praguri şi pietre mari, ale căror colţuri se ridicau deasupra apei.

— O să cam avem de furcă — îi spuse Pahom Stepanovici lui Dubenţov. Trebuie să fim cu grijă, să nu nimerim peste vreun pietroi sau vreun ciot noduros. Eu am la mine o frînghie. Ana Feodorovna şi cu mine vom merge de-a lungul malului, iar tu ne vei conduce de pe plută.

Înapoindu-se pe ambarcaţie, îşi aşezară întregul avut în aşa fel, încît, dacă pluta s-ar fi aplecat prea tare, să nu pice nimic în apă. Pahom Stepanovici legă de prova o frînghie lungă, — frînghia cu care îşi priponea calul — şi împreună cu Aniuta se pregăti să tragă de pe mal pluta înainte. Aniuta îl privi pe Dubenţov cu îngrijorare, în clipa cînd îl văzu urcîndu-se pe plută, înarmat cu o prăjină.

Pluta se depărtă de mal, dusă de curent. Proptindu-se bine cu picioarele în prundişul de pe mal, Pahom Stepanovici şi Aniuta porniră încet înainte. Dubenţov mînuia cu dibăcie prăjina, nelăsînd pluta nici să se depărteze nici să se apropie prea mult de mal.

Acum începeau cataractele. Călătorii le treceau încet, una după alta. Dubenţov se strecura cu dibăcie printre pietre, strigîndu-le celor de pe mal cînd să lase slobodă frînghia, cînd s-o tragă. Dar iată că apăru şi primul prag. Geologul se întinse pe plută şi le strigă celor doi să dea drumul frînghiei. Nemaifiind ţinută în frîu, pluta se repezi spre prag şi, asemenea unui dop, sări înainte, fără ca apa să treacă peste ea. Aceeaşi metodă folosi şi pentru trecerea celorlalte praguri. În curînd, lanţul cataractelor şi al pragurilor rămase în urmă.

Mai departe, valea deveni, ca şi înainte, largă şi dreaptă. Rîul curgea liniştit printr-o luncă întinsă.

Călătorii noştri se opriră ca să îmbuce ceva. După atîtea eforturi, care ţinuseră aproape o jumătate de zi, li se făcuse o foame grozavă. Pentru tinerii geologi însă, această primă jumătate a zilei nu trecu numai cu pri-

mejdii. Dubenţov şi Aniuta vorbiră în timpul mesei despre rocile interesante din regiunea cataractelor şi în special din dreptul grămezilor de cioturi, acolo unde zăriseră nişte corniere tip de contact, numeroase dyck-uri de aimită şi granit şi nişte efuziuni puternice metamorfozate.

Sfătuindu-se între ei, tinerii geologi hotărîră ca în cea de a doua jumătate a zilei să exploreze regiunea. Între timp, Pahom Stepanovici urma să dreagă pluta, care avusese mult de suferit din pricina pragurilor.

CAPITOLUL VI

O regiune care le-a atras atenţia geologilor. — Prima descoperire. — Socotelile făcute de Dubenţov. — Într-o vîlcea adîncă. — O nouă explicaţie. — „O fire muzicală". — O privire în viitor.

După ce se odihniră o jumătate de ceas, Dubenţov şi Aniuta, înarmaţi cu instrumente geologice, porniră spre stîncile de la trecătoarea unde zăriseră o dezvelire de granit. La jumătatea drumului însă, tinerii hotărîră să se urce în vîrful dealului, care domina împrejurimile, pentru a cerceta de acolo cu privirea dealurile înconjurătoare.

Din vîrful dealului, văzură valea rîului Bezîmianaia în toată lungimea ei. Lanţul dealurilor, ce se întindeau de-a lungul malului, se întrerupea undeva în apropiere. Mai departe, acoperită de o ceaţă albăstruie, se desfăşura o cîmpie largă, mărginită de lanţuri de munţi. Avea în lat aproape 15 km. În locul acela, rîul se împărţea în numeroase braţe, continuînd să se îndrepte spre sud.

Dar cel mai mare interes pentru geologi îl prezentau dealurile de pe mal — cele mai apropiate.

— Priveşte mai atent valea, — îi spuse Dubenţov Aniutei, ce poţi spune despre originea ei ?

Tînăra fată privi mai multă vreme de-a lungul rîului, în sus şi în jos.

— Eu cred că e o vale tectonică destul de tînără, răspunse ea.

— Da, ai ghicit, încuviinţă Dubenţov — şi eu sînt de aceeaşi părere. Cred că fractura s-a produs în cea din urmă perioadă a erei quaternare. Aşa îmi explic

formarea acestei văi. Dar uită-te, te rog, ce privelişte uimitoare! Iată unde ar trebui să învăţăm geologia! Aici se văd perfect de bine locurile de contact ale intruziunilor mici de granit cu rocile înconjurătoare. După mine, aici este vorba de partea apicală a catolitului, care iese aproape de suprafaţă. Este imposibil ca aici să nu existe mineralizare! Aşa ceva nu există în natură.

Rămase cîteva clipe tăcut, continuînd să studieze cu atenţie, ca şi Aniuta, tabloul structurii geologice a regiunii înconjurătoare. Apoi, întorcîndu-se spre ea, îi spuse hotărît, cu un aer aspru, voluntar :

— Uite ce propun eu, Aniuta. Avem o rezervă de alimente, destul de serioasă. Putem deci să ne permitem să ne oprim pentru un timp aici. Hai să stăm în regiunea asta, Aniutocika, şi s-o explorăm în întregime. Ce zici ?

— Eu n-am nici o obiecţie, Vitea — răspunse blînd fata. Este prima oară cînd mi se iveşte prilejul de a vedea astfel de dezveliri. Numai că avem cam prea puţine instrumente.

— Nu-i nimic, o să ne descurcăm cu ce avem. Vom începe de la poale, de aici, de pe malul stîng. Vom examina aluviunile din vîlcele, iar apoi vom porni în sus. După asta, vom trece pe malul celălalt.

Coborînd de pe deal, în curînd ajunseră la trecătoarea prin care curgea rîul. Negăsind printre aluviunile vîlcelei nimic interesant, pe Dubenţov nu-l răbdă inima să nu privească înăuntrul rîpei stîncoase. Vîlceaua, de la bazele ei şi pînă la vîrful povîrnişurilor, prezenta un fel de secţiune complicată de diverse roci sedimentare. Cu toate acestea, Dubenţov găsi în apropierea fundului un loc de contact între granit şi stratul inferior al rocilor sedimentare, pe care se apucă îndată să-l scormonească cu ciocănaşul. Aniuta îi sări şi ea în ajutor. Ciocăniră mult timp în tăcere roca, de-a lungul liniei de contact, unde găsiră o slabă impregnare de galenă şi blendă. Pentru a clarifica în mod definitiv structura rocilor trebuiau să meargă în adîncime, dar asta era cu neputinţă, deoarece nu aveau nici un fel de mijloace.

— Dacă am fi avut ceva mai mult explozibil, tot mormăia Dubenţov, zău că aş fi pregătit o încărcătură de praf de puşcă şi aş fi dinamitat locul. Mie mi se pare extrem de interesant !

— Ce fire aprigă eşti tu ! rîse Aniuta. — Doar nu totul este posibil, mai sînt şi lucruri imposibile. Acum n-ai să te apuci să spargi muntele cu fruntea !

— Imposibilul trebuie întotdeauna redus la zero, — zise el, ştergîndu-şi fruntea de sudoare cu mîneca.

Dubenţov părăsi vîlceaua cu o mare părere de rău. La capătul ei, se opri iar, şi scotoci multă vreme în fundul unui pîrîiaş. Apoi, scuipînd supărat, îşi aruncă nervos rucsacul în spinare şi-şi îndesă pălăria pe cap.

— Gata, Aniutocika, am plecat !

Păşind înainte, se tot gîndea la ceva. Apoi deodată se opri şi spuse :

— Am să mai viu într-o zi pe aici, să cercetez vîlceaua asta. Nu se poate s-o lăsăm aşa...

În vîlceaua următoare aşezată mai aproape de gîtuitura rîului, geologii întîlniră un granit macrogrăunţos. Chiar la ieşirea din vîlcea, atenţia le fu atrasă de nişte vine de cuarţ roşcate, care tăiau stratul gros de granit de-a curmezişul, în trei locuri.

Dubenţov începu să se caţere primul pe povîrnişul abrupt, spre vîna de cuarţ. În timpul acesta, Aniuta cerceta fundul vîlcelei. Ea găsi cîteva vine de cuarţ, începu să bată în roci cu ciocănaşul, tulburînd tăcerea care domnea în jur.

— Vitea, vino mai repede încoace ! strigă ea deodată. — Ia uite ce-am găsit !

Dubenţov se dădu de-a berbeleacul de pe povîrniş şi într-o clipă ajunse lîngă prietena lui.

— Sulfură de argint ! strigă el luînd în mînă prima bucată de piatră, pe care Aniuta reuşise s-o rupă. Ce fată norocoasă eşti tu, Aniuta !

— Şi, vezi, vîna se afundă în adîncul dealului — observă ea, cuprinsă de tulburare.

Se apucară să fărîmiţeze roca cu ciocanele, străduindu-se să dezvelească mai bine vîna, care devenea tot mai groasă, pe măsură ce pătrundea în adîncime.

— Ce vînă bogată ! strigă tînărul geolog, cu glasul sugrumat de emoţie. — Ce minereuri !

Încredinţîndu-se în curînd că vîna era într-adevăr bogată, şi luînd cu ei cîteva mostre de minereu, hotărîră să se urce pe dealul acela, care nu era prea înalt, ca să cerceteze locul de jur împrejur. Din vîrful dealului văzură că una din laturile lui, cea de sud, se întrerupe în apropierea gîtuiturii rîului. Cealaltă, orientată spre nord, era tăiată de o vîlcea mare, ce cobora spre rîu în susul apei, mai departe de gîtuitură. Înspre răsărit, în partea opusă rîului, dealul era lipit de un munte stîncos, ce se înălţa cu vreo 100 de metri mai sus de vîrful dealului.

Geologii hotărîră să cerceteze în primul rînd vîlceaua cea mare, care şerpuia spre nord. Trecînd printr-o pădurice de mesteceni, începură să coboare pe un fel de jgheab îngust, spre fundul vîlcelei. În drum nu mai întîlniră tufe. Din ce în ce mai des, dădeau peste pietre golaşe, acoperite ici-colo de iarbă.

— Hm, să nu-i fie de deochi ! zise Dubenţov zîmbind. — Dacă în vîlceaua asta vom descoperi vine de minereu, atunci înseamnă că tot dealul se află pe un zăcămînt, din cele mai bogate, de argint, de zinc şi de plumb, pentru că întotdeauna aceste metale se găsesc laolaltă.

Pînă la jumătatea vîlcelei, nu descoperiră nici o vînă de minereu. La un moment dat, dădură de un izvoraş care se scurgea din crăpăturile unei stînci şi forma un mic pîrîu. Picioarele le alunecau pe pietrele ude, acoperite de nămol, şi drumul devenea din ce în ce mai anevoios. Ţinîndu-se cu mîinile de tufele ce creşteau aici ca o masă deasă, geologii coborîră cu băgare de seamă tot mai jos, şi mai jos, pomenindu-se deodată în faţa unei rîpe, aproape verticale, de vreo 10 metri înălţime. Pîrîiaşul îşi mîna într-acolo apele zgomotoase, care tul-

burau liniştea profundă a pădurii. Cercetînd rîpa, Dubenţov se convinse că nu puteau trece mai departe.

— Vom fi nevoiţi să se întoarcem — spuse el — şi să ne strecurăm spre deal, pe povîrnişul acesta. De acolo ne vom urca în sus, pînă la rîpă, mergînd prin vîlcea.

Zis şi făcut. Intrînd în vîlceaua dinspre rîu, geologii întîlniră în drumul lor un pîrîu zgomotos şi repede, care venea din bezna pădurii.

— Priveşte, Aniuta, spuse Dubenţov arătînd pîrîul, — aici se obţine o analiză a probelor naturale. Rocile uşoare pot fi duse de apă, iar cele grele se vor sedimenta pe fundul rîului plin de praguri. Hai să scormonim un pic prin nisip.

După ce îşi lăsară jos rucsacurile şi băură apă rece, începură să scormonească nisipul de pe fundul pîrîului şi să-l expună pe mal, pe pietre. Chiar în primul pumn, amîndoi zăriră de la început o mulţime de grăunţe cenuşii. Geologii se uitară unul la altul.

— E o comoară ! strigară amîndoi deodată.

— Doamne, ce de minereu !... mai spuse Aniuta, emoţionată, admirînd nisipul.

Lăsîndu-şi rucsacurile pe malul pîrîului, se repeziră aproape în fugă, în sus, prin vîlcea. Examinînd în fugă roca, urcară tot mai sus şi mai sus, uitînd de oboseală. Pînă la poalele rîpei, care îi făcuse să se oprească din drum cu o jumătate de ceas înainte, ajunseră foarte repede, însă nu descoperiră nimic asemănător cu aflorimentul de minereu. Aniuta simţea că o cuprinde dezamăgirea, cînd deodată Dubenţov strigă :

— Priveşte, priveşte !

Îi arătă cu mîna spre povîrniş, pe care curgea zgomotos un torent. Pe suprafaţa spălată a povîrnişului, prin şuvoaiele transparente de apă, apăreau desluşit două vine orizontale de cuarţ, fiecare din ele avînd pe puţin un metru-doi grosime. Judecînd după culorile pestriţe ale vinelor, cu sclipiri cenuşii şi albe, erau purtătoare de minereu. De acest lucru geologii se convinseră, îndată ce ciocănaşele lor începură să lovească roca.

Petrecură aici mai mult de două ceasuri, ciocănind roca, studiind minereul şi luînd mostre. Amîndoi erau uzi leoarcă, şuvoaiele cascadei îi stropiseră de sus şi pînă jos, dar ei habar nu aveau.

Soarele se apropia de asfinţit, cînd Dubenţov şi Aniuta, cu braţele încărcate de mostre de minereu, ieşiră din vîlcea.

— Şi mai e ceva care mă frămîntă — spuse Dubenţov, cînd se aşezară la soare, ca să se usuce. — Pe cînd ne aflam în vîrful dealului, nu ţi-a atras atenţia un munte stîncos care se înălţa spre răsărit ? Impresia mea este că muntele acela şi dealul acesta au format cîndva unul şi acelaşi masiv. Ulterior însă, stînca asta, care face parte din dealul de astăzi, roasă de apa rîului, sau poate, dintr-o altă cauză, a alunecat la vale. Trebuie neapărat să cercetăm şi muntele acela.

— Ce ochi ageri ai tu, Vitea — zise Aniuta visătoare, cu o invidie sinceră. — Mie nici prin cap nu mi-a trecut una ca asta. Drept să-ţi spun, aproape că nici nu observasem muntele. Dacă aşa stau lucrurile, n-are nici un rost să ne mai pierdem timpul pe-aici, ne vom usca pe drum.

Peste o jumătate de ceas, se aflau aproape de poalele stîncilor. Lăsîndu-şi jos rucsacurile cu mostre, geologii începură să se caţere printre crăpăturile stîncilor. Aici descoperiră o bogată împregnare de galenă, care apărea în dezveliri, sub forma unor focare izolate, aparent nelegate într-un singur lanţ. Spre seară, Dubenţov şi Aniuta se aflau aproape de vîrful stîncilor şi numai o mică ieşitură îi despărţea de vîrf. Această ieşitură însă era construită din calcare străvechi, fără urme de fosile. Geologii nici nu încercară să urce.

Înainte de a coborî, se aşezară ca să se odihnească pe un fel de platou mic. Soarele se rostogolise în jos, spre asfinţit. Geologii erau atît de obosiţi, încît primele minute rămaseră tăcuţi, odihnindu-se.

— Să nu uit, Vitea, am vrut azi toată ziua să-ţi spun un lucru neplăcut — rupse în sfîrşit tăcerea Aniuta. — În zilele din urmă, mă uitam la tine, şi, nu ştiu cum,

mi se părea că m-ai uitat cu desăvîrşire. Vorbeşti bucuros cu Pahom Stepanovici, îţi vezi de jurnalul tău, discuţi despre dezveliri, iar pe mine nici nu mă bagi în seamă. Ţi-aduci aminte, cîndva ai spus că prietenia noastră este o urmare a faptului că soarta ne-a pus faţă în faţă, în condiţii atît de neobişnuite. Dar poate că, dacă ne-am fi întîlnit într-un alt loc, în alte condiţii, nici nu m-ai fi observat în mulţimea de oameni.

Dubenţov o privi vesel, drept în ochi, şi izbucni într-un hohot de rîs, ca un ştrengar.

— Ei, asta-i bună, Aniutocika, dar ştii că ai tras drept în ţintă ? strigă el rîzînd. — Priveşte notele din jurnalul meu, făcute noaptea trecută. Şi scoţînd din geanta de campanie un caiet gros, cartonat, îl deschise şi i-l întinse fetei. — Aceeaşi învinuire ţi-o aduceam şi eu, aseară, stînd pe gînduri, cu jurnalul deschis în faţă.

Notele din caiet sunau astfel :

„Fără să ne înţelegem cu Aniuta, ne ascundem faţă de Pahom Stepanovici sentimentele noastre. Nici eu nu pot pricepe de ce ne purtăm aşa : pesemne ca să nu părem prea sentimentali în aceste condiţii grele, în faţa severei noastre călăuze. S-a produs parcă un fel de înstrăinare reciprocă. Dar dacă nu ne iubim ? Nu ! Mi-e tare dor de Aniuta, simt o plăcere nespusă să stau alături de ea, întreaga ei făptură iradiază atîta lumină, atîta fericire, nu mă mai satur privind-o, ascultîndu-i glasul... Dar iată că de la un timp nu se mai poartă cu mine cu aceeaşi căldură, ca la început. Poate că, privindu-mă mai aproape, cunoscîndu-mă, am dezamăgit-o. Trebuie neapărat să avem o explicaţie".

— Ei, iată că ne-am şi explicat — spuse cu glas încet, fericită, Aniuta, privindu-l cu căldură pe Dubenţov.

Stătură multă vreme aşa, nemişcaţi, fără să rostească un singur cuvînt. Iar în faţa lor se întindea pădurea nesfîrşită, aşternută ca un covor verde peste coamele dealurilor. Soarele scăpăta. Lumina lui portocalie, cu reflexe aurii, gata să se stingă, inunda priveliştea măreaţă de jur împrejur. Lanţurile dealurilor păreau nişte

valuri gigantice, încremenite în mijlocul unui ocean de foc. Vîntul adia uşor şi o tăcere adîncă domnea peste întreaga natură. Doar undeva departe, jos, se auzea vuind rîul.

Curînd însă, deasupra capului lor, într-o linişte desăvîrşită, se auzi clar un zbîrnîit. Zgomotul venea de undeva, de sus, de după un colţ de stîncă. Se auzea, cînd mai tare, cînd mai încet, ca şi cînd ar fi făcut să zbîrnîie o nuia. Vîntul nu mai adia şi zgomotul acesta suspect le atrase atenţia tinerilor geologi. Înălţîndu-şi capetele, ascultară cu auzul încordat.

— Stai aici, Aniuta. Eu am să mă caţăr pe stîncă să văd ce se petrece acolo, spuse Dubenţov.

Peste cîteva clipe, ajunse în dreptul locului de unde venea zgomotul. Aniuta nu-l pierdea din ochi. Îl văzu tupilîndu-se, ascunzîndu-se după stîncă, apoi, deodată, îşi întoarse spre tînăra fată obrajii arşi de soare, luminaţi de un surîs, şi îi făcu în tăcere un semn să se apropie de el. Aniuta se căţără îndată sus.

— Mai încet — şopti Dubenţov — priveşte colo, dar fii cu băgare de seamă.

Fata îşi înălţă uşor capul deasupra pietrei. Faţa ei exprimă întîi teamă, apoi o uimire fără margini... Aproape de tot, în vîrful dealului, stătea, pe labele dindărăt, un urs. Ţinîndu-se cu labele de dinainte de un mesteacăn rupt, pe jumătate uscat, moş Martin trăgea cu laba de una din crengile mai subţiri şi numaidecît îi dădea drumul. Ascultînd zbîrnîitul lemnului, ursul încremenea pentru cîtăva vreme pe loc, apoi iar începea să tragă de creangă, ca şi cum ar fi cîntat din drîmbă.

— Ia te uită, ce fire muzicală ! şopti rîzînd Aniuta. Aşa ceva n-am mai pomenit ! Dacă le-aş povesti prietenelor mele de la Moscova întîmplarea asta, nu m-ar crede, ar rîde de mine şi mi-ar spune că e o scorneală vînătorească.

Urmăreau fascinaţi priveliştea aceea rară. Rămaseră acolo pînă la apusul soarelui. Ursul însă, pesemne, îi mirosise în cele din urmă. Adulmecînd neliniştit aerul,

şi privind în dreapta şi în stînga, se urni din loc şi pieri în desiş.

Tinerii nu mai zăboviră nici ei. Curînd se întoarseră la bivuacul lor, prin lumina viorie a înserării. Pahom Stepanovici tocmai isprăvea de pregătit cina. Bătrînul vînător ascultă mirat veştile aduse de geologi.

— Ce băieţi de ispravă sînteţi voi — le spuse el, dînd din cap. — Dacă aş fi mers de unul singur pe lîngă dealurile astea, nici prin cap nu mi-ar fi trăznit că ascund în ele o astfel de comoară. Aşadar, nu ne-am pierdut timpul de pomană. Acum o să fim cu sufletul mai uşor.

A doua zi Dubenţov şi Aniuta continuară explorarea zăcămintelor. În muntele cel mare reuşiră să descopere mai multe strate de minereu de plumb. Chiar după o apreciere făcută superficial, zăcămîntul avea o importanţă industrială : rezervele se evaluau la aproape un milion tone de argint, zinc şi plumb.

— Cred că nu există pe lume un om mai fericit ca mine — îi spuse Aniuta lui Dubenţov, în timp ce se întorceau spre bivuac, seara, după ce isprăviseră lucrul. — Trebuie să ne întoarcem neapărat împreună, mai tîrziu, în locurile astea, ca să le explorăm cum se cuvine.

— După nuntă ? întrebă Viktor pe jumătate serios, pe jumătate în glumă.

Aniuta îl privi veselă, cu un aer şăgalnic, şi-i zîmbi, fără să răspundă nimic.

CAPITOLUL VII

In josul apei, spre lac. — Uraganul. — Catastrofa.

În zori, o pîclă deasă umplea văzduhul. Soarele, înconjurat de un nimb roşiatic, lumina palid, pe un cer leşios.

— Se apropie furtuna — spuse Pahom Stepanovici, arătînd spre nord, în momentul în care pluta porni la drum pe rîu.

Lunca rîului Bezîmianaia devenea din ce în ce mai largă. Pe măsură ce călătorii se apropiau de valea rotundă, pe care o observaseră cu două zile în urmă din vîrful dealului, rîul începea să curgă din ce în ce mai leneş, formînd nenumărate braţe.

Dar iată că lanţul dealurilor, ce străjuiau malurile rîului, se întrerupse. În faţă, se întindea o depresiune, acoperită de o pădure deasă.

Pluta trase la mal şi Pahom Stepanovici, împreună cu Dubenţov, coborîră pe cel mai apropiat banc de nisip, ca să vadă încotro curgea rîul.

Valea se întindea pînă hăt departe. Rîul părea că se împrăştie pe ea, transformîndu-se într-un şuvoi cu braţe multiple, întortochiate, asemenea unui labirint. Albia principală nici nu se mai vedea. Abia în partea opusă, chiar la poalele dealurilor, braţele se uneau într-o singură albie. În acel loc, lanţul dealurilor se rupea, formînd o trecătoare. Se vede că într-acolo curgea rîul.

— O să ne vină cam greu — spuse mohorît Pahom Stepanovici. — Pînă la amiază însă, trebuie să străbatem pragul ăsta, altminteri, dacă vine furtuna, o s-o păţim...

Pluta înainta acum printre ramificaţiile văii. În locul acela, cursul apei era domol, şi navigatorii trebuiau să împingă mereu pluta cu prăjinile, ca să-i accelereze mersul.

Scurt timp după aceasta, braţul pe care înaintau se împotmoli într-o îngrămădire, care le tăie calea. Ce era de făcut ? Să se întoarcă în căutarea unui alt braţ, sau să încerce să meargă mai departe ? Hotărîră să tragă pluta pe mal.

După două ceasuri de trudă, ocoliră îngrămădirile, trăgînd pluta pe uscat. Nu departe de îngrămădirea de pe braţul pe care navigau călătorii noştri, apa se unea cu o altă ramificaţie mai largă. Acest nou braţ curgea la început destul de liniştit, printr-o pădure, dar apoi se împărţea şi el, la rîndul lui, într-o serie de braţe mai mici. Acum, în cale le apăreau din ce în ce mai des bancuri de nisip. Pluta abia mai înainta. Luînd în mînă prăjinile, călătorii o împingeau din răsputeri înainte. Era o muncă istovitoare. Ca să parcurgă o distanţă de o sută de metri, trebuiau să cheltuiască mult timp şi multe eforturi.

Pînă la amiază nu străbătuseră nici jumătate din drumul pînă la noul lanţ de dealuri. După ce luară masa de prînz şi se odihniră pe limba de nisip, călătorii continuară înaintarea, şi din nou începură îngrămădirile, bancurile de nisip, fundăturile... Spre seară, cînd pînă la dealuri nu mai rămăseseră decît cel mult doi kilometri, cei trei călători erau sleiţi de puteri. Răsuflară uşuraţi, întîlnind un braţ lateral larg — se vede albia principală a rîului. Dar bucuria le fu zadarnică. — Încă un kilometru şi se pomeniră din nou într-un labirint. După ce rătăciră prin el pînă la lăsarea întunericului, plutaşii fură nevoiţi să se oprească pentru noapte, la vreo cîteva sute de metri de lanţul de dealuri.

Între timp, spre seară, zarea se învălui într-o pîclă deasă. Pe cer se îngrămădeau nori groşi de furtună. În urma plutei, undeva departe, la orizont, se înălţa, de sus pînă jos, un fel de zid negru, enorm, de netrecut. Seara era mohorîtă, aerul înăbuşitor. Taigaua se

cufundă într-o liniște de mormînt. Nici păsările nu mai ciripeau, și, în scurtă vreme, o beznă adîncă învălui toată valea.

Pînă la lăsarea întunericului, Pahom Stepanovici nu vru de loc să tragă la mal.

După presupunerile vînătorului, albia principală a rîului trecea undeva prin apropiere, mai înspre dreapta. Nu riscă însă s-o caute, între malurile joase, acoperite cu nisip, printre numeroasele insule și bancuri de nisip, și, pe deasupra, prin întunericul acela de smoală. Acostînd la mal, bătrînul vînător ascultă plin de neliniște niște zgomote, care începuseră să se audă de la un timp, aruncînd priviri îngrijorate jur-împrejur. În timpul mesei de seară, spuse cu o voce surdă :

— Va trebui să înnoptăm pe plută, ne-am oprit într-un loc tare primejdios. Ia uitați-vă, ce maluri joase! Vai de noi, dacă furtuna și ploaia ne vor prinde pe mal...

Ca un răspuns la aceste presupuneri sinistre, departe înspre nord, un fulger puternic brăzdă zarea, iar peste cîtva timp, se apropie, rostogolindu-se, un tunet prelung.

— Așa e, vine furtuna, furtună cu o ploaie straşnică — vine dinspre izvoarele rîului. Toate jivinile, vedeți, au plecat de aici ; păsările, nici ele nu se mai aud...

Într-adevăr, Aniuta abia acum simți că în preajmă totul amuțise.

— Ce-ar putea să însemne asta, Pahom Stepanovici? întrebă ea îngrijorată.

— Atunci cînd se întîmplă o rupere straşnică de nori pe un rîu ca ăsta — răspunse bătrînul vînător — apa din el se umflă deodată. Vezi : aici rîul este împresurat de stînci. Și dacă apa vine puhoi, e prăpăd. Uneori, în asemenea cazuri, așezări întregi, înșirate de-a lungul malurilor, au fost luate de apă. E tare primejdios...

După cină, la lumina torței, exploratorii mînară pluta mai departe de mal, adăpostindu-se ceva mai jos de o insuliță acoperită cu tufe de răchită. Pahom Stepanovici înfipse în nisip un par zdravăn, de care legă

pluta. Curînd după aceea, începură să cadă stropi mari de ploaie. Dubenţov făcu un polog comun din corturile împotriva ţînţarilor, deasupra cărora puse paraşuta, legînd strîns capetele funiilor de colţurile plutei.

Nimeni nu putea dormi. Pahom Stepanovici şi Dubenţov stăteau cu prăjinile alături. Aniuta, învelită cu o manta de ploaie, şedea culcată, cu capul proptit de un rucsac. Rafalele de vînt biciuiau tot mai des răchitişul. Tunetele creşteau şi se apropiau mereu.

Înăuntrul pologului răzbăteau necontenit licăririle verzui ale fulgerelor. Dedesubtul plutei apa gîlgîia surd.

Iată că ploaia începu să se înteţească. Undeva, departe, creştea un zgomot înfundat. Pe aproape, deasupra capetelor celor trei călători, începură să bubuie tunete nesfîrşite. Pahom Stepanovici ieşi de sub polog, ascultă timp de cîteva clipe, privind cu atenţie în direcţia izvoarelor rîului, unde cerul era luminat de scăpărările neîntrerupte ale fulgerelor. Înapoindu-se sub polog, spuse cu glas plictisit :

— Acuş începe tontoroiul. Vine un uragan !...

Un zgomot puternic creştea, preschimbîndu-se într-un vuiet, într-un urlet năpraznic. De vreo două ori, vîntul zgîlţîi cu putere corturile şi apoi se potoli. De la un capăt la altul al cerului, se rostogoli un tunet puternic. Pluta începu să se clatine, să se mişte dintr-o parte în alta, cuprinsă parcă de nelinişte.

Deodată, Pahom Stepanovici, care tăcuse tot timpul, sări în picioare şi spuse repede :

— Uraganul... vine uraganul... Viktor Ivanovici, apucă repede, flăcăule, prăjina. Ana Feodorovna, ţine-te mai bine de pari şi nu-l lăsa din mîini pe Orlan. Ţine-te din toate puterile, ca să nu te răstoarne...

Mai sus, printre tufele de răchită, se auzea ceva vuind, urlînd, ca şi cînd în bezna nopţii un monstru gigantic ar fi încercat să răzbată prin apă şi desişul pădurii. Se scurseră aşa cîteva minute chinuitoare.

— Ţineee-tee !... se auzea tunînd glasul lui Pahom Stepanovici.

Dubenţov şi bătrînul vînător stăteau în ploaie, cu prăjinile gata pregătite. În lumina fulgerelor, ei văzură că malurile dispăruseră sub perdeaua clocotitoare a ploii. Grămezi de uscături, de aluviuni, se roteau în torentul tulbure al rîului. Pluta începu să se încline puternic : nivelul apei crescuse — parul aproape că nici nu se mai vedea. Încă o clipă şi pluta se va lăsa într-o parte; şi apa va năvăli peste ea. Dintr-o lovitură de toporişcă, Pahom Stepanovici tăie capătul frînghiei, şi pluta, smulsă din loc cu o forţă uriaşă, porni repede prin torentul ce spumega. La lumina fulgerelor, Dubenţov şi Pahom Stepanovici puteau vedea clar malurile, care alergau în faţa lor cu o repeziciune ameţitoare.

Între timp se dezlănţuise o ploaie torenţială. Vîntul era gata-gata să-i măture de pe plută pe Dubenţov şi pe Pahom Stepanovici. Paraşuta se umfla ca o cupolă şi Dubenţov o strînse cu repeziciune. Cînd luminau fulgerele, Pahom Stepanovici şi Dubenţov reuşeau să zărească imaginea îngrozitoare a naturii dezlănţuite ; crengile arborilor se îndoiau şi se zbăteau cu furie, şuvoaie de apă se înălţau în văzduh, ploaia izbea mînioasă, norii alergau într-o goană nebună, ameninţătoare...

Un trosnet puternic se auzi sub picioarele lui Dubenţov, undeva sub fundul plutei. Pluta se cutremură, se aplecă mult pe o parte şi înţepeni pe loc. Apa năvăli imediat peste ea. Neaşteptîndu-se la asta, Dubenţov îşi pierdu echilibrul şi căzu de pe plută. Dar, într-o clipă ieşi de sub apă. Crengile îi zgîriau mîinile, faţa ; i se încolăceau de picioare. Parcă ar fi nimerit în braţele unei caracatiţe... Lui Dubenţov i se părea că e tras la fund şi că nu va mai avea puteri ca să se menţină la suprafaţa apei.

Un fulger spintecă întunericul. La lumina fulgerului, el observă că, aproape, la o depărtare de cinci metri, pluta se împotmolise într-o tufă de răchitiş.

— Ţine-te bine, flăcăule !... îl auzi el strigînd pe Pahom Stepanovici. — Apucă-te de răchitiş.

Dubenţov se prinse de prima cracă, dar craca se frînse şi apa începu să-l ducă la vale. Se împotrivea din răsputeri curentului care îl tîra, dar apa, rece ca gheaţa, îi paraliza parcă toate mişcările. O groază fără de margini îl cuprinse.

— Oho-oo-o !... auzi el vocea lui Pahom Stepanovici, prin vuietul furtunii. — Ţin-te bine, flăcăule ! Ne-a furat apa !

Dintr-o dată, zări în apropierea lui pluta, alunecînd la vale cu o mare repeziciune.

— Oho-o-o ! se auzea mereu vocea vînătorului. — Unde eşti Vitea ? !

— Aci sînt — răcnea Dubenţov, gîfîind, scuipînd apa care îi intra în gură.

— Încoace ! Încoace ! striga într-una Pahom Stepanovici.

— Vitenka-a ! se auzea şi glasul plin de deznădejde al Aniutei.

Dubenţov se avîntă înspre partea de unde se auzeau vocile. Cînd zări pluta, se smuci cu tot trupul înspre ea, căutînd s-o ajungă. Reuşi să se prindă de un capăt al cîrmei rupte, iar Pahom Stepanovici, apucîndu-l strîns cu braţele, îl trase cu putere pe plută.

— Bravo, flăcăule ! strigă vînătorul în culmea bucuriei.

— Ce-i cu Aniuta ? întrebă Dubenţov, tremurînd din tot corpul de frig şi de emoţie.

— Sînt bine... Fii cu băgare de seamă, răspunse ea de sub cort. — Eu şi cu Orlan n-am păţit nimic — sîntem uzi ciuciulete, atîta tot.

Pluta gonea acum dusă de un curent puternic — probabil chiar pe albia principală. În faţă, apropiindu-se cu o mare iuţeală, se zărea în întuneric un lanţ de dealuri.

— S-a rupt cîrma, flăcăule — spuse cu amărăciune Pahom Stepanovici. — Ca să ajungem la ţărm, acum trebuie să ne folosim de prăjini. Ia vezi de încearcă fundul mai încolo...

— Nu dau de fund ! răspunse Dubenţov. — Ce ne facem ?

Cerul fu din nou spintecat de un fulger orbitor, aidoma unui şarpe cu coadă bifurcată. Timp de o clipă, în jur se făcu lumină ca ziua. Scrutînd cu băgare de seamă întunericul, Pahom Stepanovici şi Dubenţov zăriră în cele din urmă în faţa lor o strîmtoare, între malurile stîncoase, înspre care se repezea rîul. După strîmtoare se zărea o întindere mare de apă.

— Lacul ! strigă geologul.

— Împinge pluta cu prăjina spre mal ! strigă cu o voce înăbuşită Pahom Stepanovici. — În faţă e o cascadă.

Dar apa era prea adîncă şi nu se puteau folosi de prăjini. Trebuiau să vîslească cu ele. Dar cum să vîslească cu prăjina ?

Un vuiet crescînd şi monoton, în acelaşi timp, venea din partea spre care se repezea pluta. Întunericul învăluia malurile. Pahom Stepanovici şi Dubenţov aşteptau cu nerăbdare clipa în care fulgerul le va lumina din nou calea.

La prima scăpărare, ei se încredinţară că plutesc pe mijlocul rîului. Pînă la cascadă mai rămăseseră vreo sută de metri. Şi încă un amănunt mai reuşiseră ei să vadă : în faţa cascadei, rîul se împărţea în două braţe late, între care se întrezărea, prin întuneric, o insuliţă alcătuită din pietre.

— Sari în apă, flăcăule ! strigă cu putere vînătorul. Vom cîrmi cu picioarele spre pietre. Pluta n-o să se sfărîme — am avut eu grijă s-o ferec zdravăn. Ana Feodorovna, ţine-te bine, fetiţo, şi ai grijă şi de Orlan.

Dubenţov înţelese numaidecît planul lui Pahom Stepanovici. Amîndoi se lăsară deodată în apă, în spatele plutei. Fulgerul lumină curentul tulbure şi repede al apei. În faţă, la vreo douăzeci de metri se zărea insuliţa, iar mai departe, prăpastia în care se prăvălea rîul. Dincolo de prăpastie, se întindea suprafaţa vălurită a lacului.

— Vom izbuti oare să acostăm, Pahom Stepanovici ? strigă Dubenţov cu vocea sugrumată. Simţea cum se răsuceşte alături de el în apă corpul puternic al vînătorului.

— Vom izbuti ! auzi Dubenţov, aproape la ureche, glasul tunător, plin de încredere, al lui Pahom Stepanovici.

Vuietul cascadei creştea catastrofal de repede.

— Aţine-te spre mijlocul cascadei — porunci bătrînul vînător.

Dubenţov îşi încordă cît putu ochii, ca să vadă înainte... Între pereţii negri şi prăpăstioşi ai strîmtorii, se contura pragul cascadei. Insuliţa de piatră trebuia să se găsească chiar la mijlocul ei. Tînărul geolog se străduia să îndrepte într-acolo pluta. Timp de cîteva clipe, simţi curentul ameţitor de repede al apei, auzi vuietul ei asurzitor, apoi urmă o izbitură puternică...

— Repede, urcă-te pe piatră ! auzi Dubenţov, ca prin vis, glasul bătrînului vînător.

Acum pluta stătea pe loc. Dubenţov se lovise cu bărbia de marginea plutei şi era ameţit. Simţind ceva tare sub picioare, sări înainte şi nimeri pe o piatră uscată. O mînă îl ţinea cu putere de haină. Era mîna Aniutei...

CAPITOLUL VIII

Insuliţa salvatoare. — Zorile. — Sîgdzî-mu. — Filoanele de cuarţ. — Planul lui Dubenţov. — Focul de pe piatră. — Cum să ajungem la mal? — Flotorul lui Pahom Stepanovici. — Curajul lui Dubenţov.

După alte cîteva scăpărări de fulger, cei trei călători reuşiră să vadă bine insuliţa. Sub picioarele lor se găsea o stîncă de vreo zece metri pătraţi, puţin ieşită deasupra apei şi aproape pe jumătate acoperită de pluta care eşuase pe ea. Stînca atîrna deasupra cascadei. Prăvălindu-se de la o înălţime mai mare de doi metri, şuvoiul clocotitor al rîului o făcea să tremure în mod invizibil.

Mult timp călătorii nu-şi putură reveni. Îngrămădindu-se în mijlocul insuliţei salvatoare, le era frică să se mişte din loc şi se ţineau strîns unul de altul. Vuietul cascadei le acoperea vocile. Primul care exploră, bîjbîind, insuliţa fu Pahom Stepanovici. El le făcu semn cu mîna celorlalţi să stea jos, arătîndu-le un loc mai adăpostit.

După aceea, bătrînul vînător veni iarăşi pe plută, orbecăind. Toate obiectele necesare scăpaseră cu bine. Lipseau doar două prăjini, dar mai aveau alte două de rezervă, legate de plută. Încurcat în mătasea paraşutei, Orlan se zbătea schelălăind. Pahom Stepanovici azvîrli foaia de cort şi paraşuta peste Aniuta şi Dubenţov, ca să-i ferească de ploaie, apoi, legînd pluta de unul din colţurile ascuţite ale stîncii, merse şi el să se adăpostească.

O oră şi jumătate se scurse aşa, timp care exploratorilor noştri li se păru o veşnicie. În sfîrşit, ploaia torenţială începu să se potolească şi în curînd încetă cu totul. Furtuna se domolea. Ieşiră cu toţii de sub acoperămînt. În susul rîului, cerul se înseninase şi apăruseră cîteva stele mari. Doar deasupra lacului mai fulgera încă şi se auzeau tunete înfundate, din ce în ce mai slabe. Acolo norii şedeau nemişcaţi, ca şi cînd s-ar fi agăţat de ceva.

Într-o inactivitate silită şi chinuitoare, cei trei călători stăteau tăcuţi pe stîncă, aşteptînd cu nerăbdare sosirea dimineţii. Nu puteau nici să se mişte din loc, nici să facă focul şi nici să doarmă. Şedeau tăcuţi, aşteptînd să treacă noaptea, furtuna, neştiind ce le va aduce dimineaţa.

Şi iată că se potoli furtuna. Curînd apărură şi zorile — zorile răcoroase ale unei zile de vară. În întunericul destrămat se zăreau contururile neclare ale stîncilor. În dreapta se profila peretele întunecat şi abrupt al prăpastiei, înaltă de vreo cincizeci de metri. Un perete asemănător se vedea şi în stînga, iar la poalele lui se zăreau arbori şi dîra întunecată a malului. Dincolo de cascadă, în semiîntunericul tulbure, cenuşiu, se zărea suprafaţa liniştită a lacului.

Acum situaţia periculoasă în care se aflau călătorii noştri se arăta şi mai limpede. În faţă, urla şi spumega cascada ; jur-împrejur, clocotea torentul. Pînă la malul drept, abrupt, era o distanţă de zece sau cincisprezece metri, iar pînă la cel stîng, mai lin, o distanţă de două ori mai mare.

Pe cer se risipeau ultimii nori. Spre răsărit, deasupra crestelor zimţate ale munţilor se aşternuse o dungă purpurie, care se lărgea din ce în ce mai mult. Curînd, toată partea de răsărit a cerului era încinsă de văpăile răsăritului.

Şi cum stăteau aşa, deodată Dubenţov îi şopti tulburat la ureche Aniutei :

— Sîgdzî-mu ! Sîgdzî-mu !

Aniuta privi lacul şi rămase uimită : oglinda netedă şi liniştită a apei, dincolo de cascadă, era galben-portocalie. Dubenţov nu-şi mai găsea astîmpărul. Agitîndu-şi braţele, începu să-i strige ceva lui Pahom Stepanovici, dar bătrînul vînător, neauzindu-l pe semne, rămase nepăsător.

Soarele răsări, şi o linişte solemnă cuprinse întreaga natură. Taigaua verde şi deasă, spălată în timpul nopţii de ploaia aceea torenţială, nuanţa portocaliu-aurie a lacului, culoarea întunecată a rîului, stîncile cafenii — totul părea clar şi precis.

Cu toată situaţia desperată în care se aflau, Dubenţov şi Aniuta nu-şi putură stăpîni admiraţia la vederea Lacului Roşu şi a întregii naturi trezită la viaţă. Numai Pahom Stepanovici, rupt de oboseală, dormea dus, cu fruntea rezemată de o margine a plutei. Tinerii priveau stîncile care atîrnau în dreapta, deasupra rîului, şuvoaiele sălbatice ale cascadei, malul de pe partea cealaltă a lacului. Amîndoi observară că apa din lac era mult mai ridicată faţă de nivelul ei normal şi că inundase arbuştii ce creşteau la poalele dealurilor. Atingîndu-i umărul, Aniuta îi arătă lui Dubenţov două fîşii late de culoare cenuşiu deschisă în granitul roşiatic al stîncii abrupte. Fîşiile mergeau în diagonală de la mijlocul stîncii spre cascadă. Probabil că erau nişte filoane de cuarţ. Filoanele îi atraseră atenţia fetei.

Dar bucuria Aniutei nu ţinu mult. De îndată ce îşi reaminti în ce situaţie se găseau, redeveni serioasă. Încercă să-i împărtăşească acest lucru lui Dubenţov, dar zgomotul cascadei îi acoperea vocea. Atunci Dubenţov scoase din rucsacul său impermeabil o mapă de muşama cu hîrtii. Pe o foaie a bloc-notesului, el scrisese : „Ce te îngrijorează ?“ Fata îi scrise, drept răspuns : „Ce-o să se întîmple cu noi, Viktor ? Sîntem într-o situaţie extrem de grea, de-a dreptul desperată !“

Dubenţov răspunse : „Nu cred că situaţia este desperată, în orice caz nu e fără scăpare. Am un plan, dar e cam riscant. Voi încerca să înot de la piatră, contra

curentului, printr-un loc mai puţin periculos, pînă la malul stîng. Acolo voi alege un loc mai comod pînă la care poate ajunge funia noastră, iar voi îmi veţi arunca unul din capetele funiei. După aceasta vă voi trage la mal. Trebuie să facem însă din coajă de plută un flotor, în care să încapă un om. Cu el ne vom căra toată averea.

Citind aceste cuvinte, Aniuta îl privi cu dragoste şi-i scrise : „Bravo, Vitea ! Dar te rog gîndeşte-te bine la toate. Îţi rişti viaţa".

În timpul acesta, se trezi şi Pahom Stepanovici. Soarele se ridicase sus şi începuse să dogorească. Vînătorul se apucă să desfacă avutul expediţiei şi să usuce lucrurile. Ocupîndu-se de acestea, el observă că pluta rămăsese în întregime pe uscat ; apa rîului scăzuse, şi acolo unde malul părea inaccesibil, se zărea o fîşie de prundiş.

Trebuiau să se gîndească la gustarea de dimineaţă. Merinde mai aveau pentru o săptămînă, dar cum să faci focul ? Căptuşeala plutei nu le-ar fi folosit la nimic — nuielele erau ude. Stînd şi chibzuind în sinea lui, Pahom Stepanovici găsi o soluţie : sparse brizarul, lemnul care lega pluta, şi al cărui miez era uscat. Chibriturile le găsiră în rucsacul impermeabil al lui Dubenţov. Peste cîteva minute, pe insuliţă, deasupra cascadei, începu să fumege un foc.

După ce mîncară, călătorii începură să chibzuiască cum să treacă de pe insuliţă pe mal. Dubenţov îi arătă lui Pahom Stepanovici scrisorica pe care i-o scrisese lui Aniuta. Vînătorul îi strigă la ureche : „Foarte periculos, dar trebuie încercat !"

Apoi îi propuse lui Dubenţov să se culce, ca să mai prindă puteri, iar el se apucă să construiască din coaja de plută un flotor pentru un singur om.

Trecură vreo două ore, timp în care Dubenţov dormi un somn adînc. Cînd se trezi, Pahom Stepanovici tocmai lega cu nuiele de răchită ultimele mănunchiuri de coajă de plută. Dubenţov examină mica plută şi scrise : „Bine, sînt gata să plec înot. Uraţi-mi succes."

Îşi scoase hainele şi, rămînînd doar în chiloţi, luă prăjina în mînă şi măsură fundul. În apropiere se afla un banc de nisip, iar mai departe, la vreun metru şi jumătate de piatră, o prăpastie. Dubenţov, urmărit de privirile îngrijorate ale Aniutei şi ale lui Pahom Stepanovici, coborî în apă pînă la brîu şi începu să-şi frecţioneze trupul cu apă rece. Apoi, dezmorţindu-şi muşchii, făcu cîteva mişcări repezi şi, luîndu-şi avînt, se desprinse de pe piatră, aruncîndu-se împotriva curentului. Înota craul. În apa tulbure, corpul lui mlădios, bronzat, şerpuia cu repeziciune.

În primele clipe, parcurse aproape cinci metri, apoi începu să înoate mai încet. Dubenţov era un înotător foarte bun, dar cu toate acestea curentul îl împingea mereu îndărăt, aşa încît peste cîteva minute ajunse iar în dreptul cascadei. Dacă în clipa aceea şi-ar fi pierdut puterile, torentul l-ar fi atras în mod inevitabil în vîltoare. Dubenţov se încordă deodată şi deşi nu mai înainta de loc împotriva curentului, izbuti totuşi să se apropie de mal — ceea ce şi urmărise de altfel. Într-o clipită, curentul îl trase cu putere înapoi spre cascadă. Aniuta scoase un ţipăt, dar Dubenţov scăpă cu bine. În aceeaşi clipă, însă, se ivi un nou pericol ; din susul rîului, venea cu repeziciune drept spre înotător un buştean enorm. Nu era greu de închipuit ce s-ar fi întîmplat dacă Dubenţov, prins în lupta cu curentul, nu ar fi observat buşteanul şi nu l-ar fi ocolit...

Pahom Stepanovici puse mîna pe puşcă şi trase un foc. Dubenţov auzi împuşcătura şi începu să dea mai vînjos din mîini şi din picioare, îndepărtîndu-se de buştean, spre mijlocul rîului, ceva mai sus de insuliţă. Peste un minut, curentul îl aruncă pe plută. Răsuflînd din greu, fără să spună un cuvînt, eroul nostru se întinse pe pielea de mistreţ şi rămase aşa cam un sfert de oră. Apoi se ridică, luă bloc-notesul şi scrise cu litere mari : „Ce-ar fi dacă aş sări de pe stîncă şi m-aş îndrepta spre lac ?“ Vînătorul răspunse : „Vîltoarea e primejdioasă, poate să te tragă la fund“. La care Aniuta

adăugă : „Şi dacă fundul este plin de pietre colţuroase ? Nu trebuie, Vitea, mai bine odihneşte-te, vom răbda".

Dar pe Dubenţov nu-l scoteai uşor dintr-ale lui. Punînd cap la cap cele două prăjini de rezervă şi legîndu-le strîns, începu să pipăie fundul vîltorii. Deşi avea opt metri, prăjina nu atinse fundul. La rîndul său, Pahom Stepanovici legă şi el de capătul funiei o piatră şi o aruncă în vîltoare. Funia, lungă de treizeci de metri, se întinse ca o coardă. Emoţionat, Dubenţov apucă bloc-notesul şi, grăbit, expuse pe hîrtie planul cel nou : „Sîntem salvaţi ! Adîncimea e suficientă. Ca să nu mă ducă vîrtejul, am să iau un capăt al frînghiei, iar celălalt va rămîne la voi. Dacă am să trag de frînghie de trei ori, atunci, cînd voi fi sub apă, trageţi-mă înapoi. Pot să rămîn sub apă un minut, aşa că nu este primejdios. După aceea mă veţi ţine la suprafaţa apei. Între timp îmi veţi arunca flotorul, pe care am să mă îndepărtez de vîrtej."

Energia şi tonul vesel al acestor rînduri o molipsiră nu numai pe Aniuta, dar şi pe bătrînul vînător. Citind biletul, aprobară planul lui Dubenţov.

Cu ajutorul unor curele, legate strîns între ele, coborîră pe lac pluta mică, înjghebată de Pahom Stepanovici. Atingînd nivelul lacului, pluta începu să se legene uşor şi ritmic în vîrtejul clocotitor, ţinîndu-se însă la suprafaţa apei. Dubenţov înfăşură pe mîna stîngă capătul frînghiei, iar Pahom Stepanovici apucă celălalt capăt.

Înainte de a sări, Dubenţov scrise : „În momentul în care am să ajung înot într-un loc mai puţin primejdios, am să vă arunc frînghia pe care o veţi ţine la voi, iar cînd voi ajunge la mal, îmi veţi arunca un capăt al ei.

Inima Aniutei se strînse cît un purice de frică, iar Dubenţov, calm, îşi alese un loc de unde să poată sări mai uşor. Îşi potrivi chiloţii de baie şi, cu un mers uşor, elastic, se îndreptă spre partea insuliţei — opusă locului unde se afla cascada. Aici se opri, făcu cîteva exerciţii de înviorare şi, în salturi uşoare, fugi spre

cascadă. Fără să se oprească, cu o mişcare puternică îşi făcu vînt, desprinzîndu-se de piatră, sări în sus şi, timp de o secundă, rămase suspendat în aer. În următoarea secundă, vîltoarea clocotitoare îl înghiţi. Clipele treceau una după alta, — una, două, trei — iar Dubenţov nu mai apărea la suprafaţă. Frînghia se desfăşura repede, dispărînd sub apă.

Trecură cel puţin vreo patruzeci de secunde — cele mai chinuitoare din viaţa Aniutei ! pînă cînd Dubenţov reapăru la suprafaţa apei, departe de cascadă, într-un loc destul de liniştit. Agită mîna, aruncă frînghia şi, ocolind un vîrtej, porni înot spre mal. Ajuns în dreptul pietrelor, se urcă pe ele, se odihni vreo cinci minute, apoi, căţărîndu-se pe bolovani, o luă de-a lungul malului. În curînd ajunse în dreptul insuliţei, la o depărtare de cel mult douăzeci de metri. Pahom Stepanovici legă o piatră de capătul frînghiei şi i-o azvîrli pe mal.

Ca să încerce acest mijloc de traversare, bătrînul vînător încărcă întîi mica plută cu partea cea mai puţin preţioasă a avutului lor şi îi făcu un semn lui Dubenţov. Acesta trase de frînghie. Pluta porni în diagonală şi, în ciuda curentului, în locul acela foarte puternic, flotorul trecu fără nici un accident peste şuvoaiele clocotitoare şi ajunse la mal. Dubenţov îl descărcă, strînse frînghia, legă un băţ de capătul ei liber şi aruncă băţul în direcţia insuliţei. Băţul căzu în apă, ceva mai sus de piatră. Pahom Stepanovici îl prinse cu ajutorul prăjinei şi-l scoase din apă. Flotorul fu tras din nou pe insuliţă, în timp ce capătul liber al frînghiei legat de o piatră, zbura iarăşi spre mal.

Dubenţov era încordat tot, în momentul în care Aniuta porni să traverseze şuvoiul. Pahom Stepanovici o coborî în apă, după ce o legase de flotor. Dubenţov trăgea din răsputeri de frînghie şi Aniuta îl ajuta, vîslind cu mîinile. Totul se desfăşură cum nu se putea mai bine. Apoi, cu ajutorul Aniutei, Dubenţov îl trase destul de uşor cu flotorul şi pe Pahom Stepanovici.

Astfel luă sfîrşit această traversare care păruse de neînfăptuit. În curînd, pe mal, puţin mai sus de cascadă, ardea un foc de vreascuri. Era o amiază luminoasă şi călătorii, desfătîndu-se la căldura focului, se odihneau, aducîndu-şi veseli aminte de peripeţiile şi emoţiile prin care trecuseră.

CAPITOLUL IX

Popas pe malul rîului. — Un plan de acţiune. — Popas de noapte pe o limbă de nisip. — Experienţa făcută cu apa din lac. — Barca misterioasă. — Coliba părăsită. — O întîlnire neaşteptată. — Povestea lui Beldî.

După ce se odihniră puţin, cei trei călători prinseră puteri noi. Luînd masa, se sfătuiră între ei ce aveau de făcut. În primul rînd, trebuiau să clarifice definitiv în ce loc anume rîul Bezîmianaia se scurgea din lac. Dacă rîul va curge mereu spre vest sau se va întoarce spre sud, vor fi nevoiţi să construiască o nouă plută şi să coboare pînă la gurile lui. În cazul cînd rîul îşi va schimba direcţia, nu le va rămîne altceva de făcut, decît să meargă spre vest pe jos. Aleseră această din urmă soluţie. Pentru a doua zi, Dubenţov le propuse tovarăşilor săi să exploreze filoanele cuarţifere din stîncă şi să ia o probă din apa lacului.

Pînă la lăsarea serii mai rămăseseră încă vreo trei ceasuri. Dubenţov îi chemă pe Pahom Stepanovici şi pe Aniuta să privească lacul. Adunîndu-şi tot avutul într-un singur loc şi acoperindu-l, porniră spre lac, de-a lungul malului. După ce urcară un povîrniş, călătorii se opriră, uluiţi. În faţa lor se desfăşura întreaga panoramă a lacului. Înconjurat din toate părţile de dealuri, lacul, nu prea mare, era portocaliu la culoare şi avea forma unui triunghi. În partea de sud, rîul se vărsa în el, sporindu-i apele. Mai înspre stînga de locul de vărsare, dincolo de stînca povîrnită şi nu prea înaltă, se întindea o limbă de nisip netedă, lată de vreo zece metri. Mai departe, malul făcea un cot brusc şi, formînd

o nouă latură a triunghiului, pornea de-a lungul poalelor unui lanţ de dealuri mărunte înspre sud-est. La răsărit se ridica un munte înalt, mult înclinat, acoperit de grohotiş şi cu un pisc golaş.

— Oare acesta să fie Lacul Roşu, unde tatăl meu a găsit zăcămintele de fier ? se întrebă îngîndurat Dubenţov.

Lacul se vedea tot, ca în palmă, iar mai departe de el nu se mai zărea nici o urmă de apă.

— Aşadar apa o înghite vîltoarea ? întrebă bătrînul vînător.

— Dumitale, Pahom Stepanovici, nu ţi s-a întîmplat niciodată să întîlneşti prin taigă astfel de lacuri ? răspunse Dubenţov cu o întrebare la întrebarea bătrînului vînător.

— Nu mi-a fost dat să văd lacuri atît de mari — zise Pahom Stepanovici — de-alea mai mici am văzut. Cîteodată vezi un pîrîu şi p-ormă, te uiţi, a pierit dintr-odată ; intră în pămînt, iar mai încolo, cînd te uiţi, iese iar la suprafaţă.

— Ce poţi să spui despre originea acestui lac ? îl întrebă Aniuta pe Dubenţov.

— Ce s-ar putea spune ? răspunse tînărul geolog. Tu ştii doar că lacurile pot fi de origine exogenă şi atunci se împart în lacuri cu baraje şi lacuri-colectoare, şi mai pot fi şi de origine endogenă, dintre care fac parte şi lacurile de dislocare. Lacurile cu baraje prezintă aspecte diferite. În cazul de faţă, avem de a face fie cu un lac colector, fie, ceea ce este mai sigur, cu un lac făcînd parte din grupul lacurilor cu baraje.

Această explicaţie ştiinţifică nu era prea pe înţelesul lui Pahom Stepanovici.

— Învăţătura, nu zic, e lucru sfînt, spuse el, cu un oftat, dar oare n-ai putea să vorbeşti mai pe înţelesul nostru, ce şi cum ?

— Pahom Stepanovici, am să te lămuresc eu îndată — sări Aniuta, Viktor Ivanovici vrea să spună că lacurile se împart în două categorii. Unele sînt resturi ale unei mări, care s-a retras lăsînd aceste lacuri, altele

s-au format din apa de ploaie sau apa de sub pămînt adunată la un loc. Lacul acesta, de pildă, după cum presupune Viktor Ivanovici, s-a format pentru că scurgerea apei a fost stăvilită de un baraj, ridicat cine ştie din ce pricină, şi astfel apa s-a adunat aici. Aşa e, Viktor ?

— Cam aşa, încuviinţă, zîmbind, Dubenţov.

— Acum parcă încep să pricep — spuse cu blîndeţe Pahom Stepanovici. Dar eu mă întreb : unde se duce apa din lac ?

— Presupun că ori se infiltrează, adică pătrunde prin părticelele mărunt fărîmiţate ale rocei, fie că dispare într-un rîu subteran, răspunse Dubenţov. Mai sigură mi se pare presupunerea că se infiltrează, altfel n-ar fi păstrat culoarea asta...

— Şi culoarea apei cum o explici ? întrebă Aniuta.

— E greu de spus. Poate că o colorează bacteriile, sau poate că undeva, în apă, există dizolvate nişte zăcăminte de ocră. De asemenea, culoarea este posibil să se datoreze şi oxidării fierului, existent în zona lacului.

Ascultîndu-l pe Dubenţov, Pahom Stepanovici se tot uita înspre limba de nisip. Spunîndu-şi în gînd : „ia să mă duc să văd ce-i acolo", o luă, încet, de-a lungul malului. Dubenţov şi Aniuta îl urmară. Pe limba de nisip alergau nişte găinuşe de baltă, înscriind cu labele lor fel de fel de figuri pe prundişul fin, spălat de ape.

În nisip era înfipt un băţ. Se vede că acesta era obiectul care îi atrăsese atenţia lui Pahom Stepanovici. Dubenţov ajunse cel dintîi în faţa băţului şi dădu din mîini cu un gest de nedumerire : băţul era un ţăruş cu capătul de sus cioplit.

Pînă se apropiară Pahom Stepanovici şi Aniuta, tînărul geolog încercă să scoată ţăruşul din nisip. Dar, zadarnic. Atunci, Pahom Stepanovici, luîndu-i locul şi încordîndu-şi puterile, smulse ţăruşul al cărui capăt fusese ascuţit cu ajutorul unui topor.

— Înseamnă că pe aici, pe undeva, sînt oameni — spuse bătrînul vînător.

— Ţăruşul a fost bătut de curînd — stabili Dubenţov.

— Pe semne că prin apropiere există vreo aşezare de oroci — presupuse Aniuta.

— Şi asta se poate, zise Pahom Stepanovici. Uite, cineva se vede că a legat o frînghie aici şi arătă pe ţăruş o bucată de scoarţă roasă.

— Poate că ne aflăm în apropierea rîului Hungari ? presupuse Aniuta. Atunci, e limpede : pe aici vin orocii din aşezare...

— Nu, o contrazise Pahom Stepanovici. Dacă ar fi aşa, ei ne-ar fi vorbit de locul ăsta...

Hotărîră să facă înconjurul lacului.

În partea opusă cascadei, dădură de un lemn ars, iar ceva mai departe — de un băţ curăţat de coajă cu ajutorul unui cuţit.

— A fost cojit de mîna unui copil, spuse Dubenţov. Ia priviţi cu cîtă nesiguranţă a mînuit cuţitul.

— Trebuie să căutăm aşezarea, spuse Aniuta.

— Trebuie să o căutăm, căzu de acord şi Pahom Stepanovici. Numai că aşezarea asta, dacă ar fi să fie pe undeva, apoi numai pe malul lacului poate să fie. Şi vedeţi voi ceva, vreo urmă de sălaş omenesc ?

Într-adevăr, nu erau nici un fel de semne care să arate existenţa unei aşezări în apropiere.

Seara cobora străvezie, plină de culorile aurii ale amurgului. Un vînt uşor vălurea oglinda netedă a lacului, făcînd să foşnească frunzele în pădure. Călătorii începură să se pregătească de culcare, instalîndu-se pe limba de nisip, lîngă ţăruş.

După cină Pahom Stepanovici şi Dubenţov adunară cît mai multe vreascuri pentru foc, culegînd şi iarbă şi coajă de mesteacăn pentru aşternuturi. Cînd isprăviră pregătirile pentru noapte, aproape că se făcuse întuneric.

— Nu trebuie să dormim cu toţii în acelaşi timp, spuse Pahom Stepanovici. Vom face de pază pe rînd.

Cel dintîi făcu de pază Pahom Stepanovici, de la orele 9 seara şi pînă la 2 noaptea, apoi urma să-l

schimbe Dubenţov. Acesta însă se sculă şi se aşeză lîngă foc înainte de vreme.

— De ce nu dormi, flăcăule ? îl întrebă Pahom Stepanovici.

— Nu pot să dorm. Mă bat gîndurile. Nu-mi dă pace culoarea roşie a apei. Vreau să fierb puţină apă în gamelă pînă se va evapora cu totul. Poate că, după depunere, vom izbuti să stabilim dacă conţine sau nu fier.

— Oare aşa se poate afla ? întrebă cu neîncredere bătrînul vînător.

Dubenţov tăcu cîteva clipe, apoi spuse :

— Dumneata, Pahom Stepanovici, cred că ai băgat de seamă că sucul zmeurei se înegreşte, venind în contact cu fierul... Ocrul nu este un metal ; de aceea, amestecîndu-se cu sucul va deveni mai roşu. Am să încerc să amestec o depunere a apei din lac, cu sucul de zmeură.

— Încearcă, încuviinţă vînătorul.

— Dumneata culcă-te, Pahom Stepanovici — propuse Dubenţov — să zicem că am făcut schimbul...

— Ei, dacă e vorba să facem schimbul, hai să-l facem, — spuse Pahom Stepanovici şi, gemînd, intră în cortul său.

Dubenţov luă o gamelă, o umplu cu apă din lac şi o agăţă deasupra focului. Aşteptă cu răbdare să fiarbă apa şi să se evapore. În momentul în care se evaporă toată, pe fundul gamelei rămase o depunere de culoare portocalie. Dubenţov luă cu băgare de seamă între degete praful portocaliu şi-l presără pe o coală de hîrtie. Apoi culese cîteva boabe de zmeură şi le stoarse, scurgînd sucul de praf. Trecură cîteva clipe ; pata de pe hîrtie nu-şi schimba culoarea. Dubenţov puse de o parte hîrtia, hotărînd să mai aştepte puţin.

În aceeaşi clipă, Orlan, care moţăia în faţa focului, ridică deodată capul, şi pironindu-şi privirea spre lac, mîrîi încet.

Dubenţov îşi aţinti ochii în beznă. Auzea un plescăit uşor, ca şi cînd cineva s-ar fi depărtat cu o barcă de

mal. Geologul se repezi să-şi ia carabina şi-l trezi pe Pahom Stepanovici.

— Trebuie să priveşti din întuneric, îl sfătui acesta. De lîngă foc n-ai să vezi nimic.

Dubenţov dispăru în întuneric şi spuse de acolo cu un glas înăbuşit :

— Cineva a plecat cu barca...

Depărtîndu-se de foc, Pahom Stepanovici se întinse pe nisip şi începu să scruteze întunericul des de deasupra lacului. În curînd izbuti să desluşească silueta abia conturată a unei bărci mici ; în barcă era un singur om. După vreo cîteva clipe, barca dispăru. Nu peste mult, pe malul celălalt se auziră ţipetele unor găinuşe de baltă, turburate pe semne de trecerea bărcii. Strigătele lor se ridicară în înaltul cerului, depărtîndu-se apoi înspre muntele cel înalt.

— Ce întîmplare ! exclamă Pahom Stepanovici.

— Oare nu cumva e vreun criminal care se ascunde pe aici ?

— Singur în taigă ? Nu ştiu, astfel de oameni n-am mai întîlnit.

— Dar de ce se ascunde, mă întreb. E ceva suspect — spuse Dubenţov. Trebuie să fim cu băgare de seamă în fiece clipă.

Întîmplarea aceasta îl făcuse pe Dubenţov să uite de experienţa sa. Întorcîndu-se spre foc, găsi coala de hîrtie presărată cu nisip. Geologul suflă cu băgare de seamă ca să înlăture nisipul şi, apropiind hîrtia de lumină, văzu desluşit o pată neagră rotundă...

„Cine fusese oare noaptea în barcă ?“ întrebarea aceasta nu le mai dădea pace celor trei călători.

A doua zi de dimineaţă, hotărîră să cerceteze cu de-amănuntul vîlcelele şi tufele de pe mal. Dacă nici pe calea aceasta nu vor reuşi să afle nimic, va trebui să se urce pe muntele Lîsaia — după cum numeau ei dealul cu vîrful golaş — şi să privească de acolo împrejurimile ; poate, în apropiere, se va găsi într-adevăr o aşezare a „oamenilor pădurii“.

De la o vreme, Pahom Stepanovici îşi tot bătea capul ; unde să ascundă avutul ? Nu cumva fiecare pas al lor este urmărit din pădure de ochiul ager al cuiva ? „Dacă lăsăm avutul, o să-l fure, se gîndea el : să-l luăm cu noi — înseamnă să ne istovim cărîndu-l". După multă chibzuinţă, Pahom Stepanovici le propuse celorlalţi doi tovarăşi ai săi să ia avutul şi să se îndrepte spre prima vîlcea, prefăcîndu-se că părăsesc lacul. În vîlcea să-şi îngroape lucrurile în pămînt şi să meargă prin pădure pînă la locul unde se termina limba de nisip, iar de acolo să se îndrepte de-a lungul malului nordic al lacului spre lanţul unor dealuri nu prea înalte, acoperite cu păduri.

Ieşind din pădure, în drum spre lac, Dubenţov îi atrase atenţia lui Pahom Stepanovici asupra faptului că numeroşi mesteceni care creşteau pe acolo aveau scoarţa ruptă. Trunchiurile golaşe se înegriseră de vreme. Pahom Stepanovici observă cioplituri făcute cu cuţitul.

— Pe aici, pe undeva, se vede că locuieşte un om care cunoaşte taiga — zise el. Uite, a rupt scoarţă de mesteacăn pentru bărci şi a ales scoarţă bună...

Înaintau încet pe malul lacului, cercetînd cu luare aminte fiece tufă. La un moment dat, se aşezară să se odihnească în apropierea unui pîrîiaş zgomotos ce curgea printre nişte tufe de răchită. Pahom Stepanovici se aplecă deasupra pîrîiaşului, ca să bea apă, cînd deodată trase o înjurătură. În apă pluteau intestinele unui peşte curăţat. Ceva mai jos găsi pe prundiş şi o băşică de peşte uscată.

— Le-a cărat apa, observă el. Ia să mergem în sus de-a lungul pîrîului...

Pîrîiaşul îi duse într-o poiană frumoasă, străjuită din toate părţile de o pădure înaltă. Dincolo de pădure se ridicau din trei părţi nişte povîrnişuri abrupte, asemenea zidurilor unei curţi. În mijlocul poienei se ridica o izbă — o fanză mică cu un acoperiş din scoarţă de mesteacăn şi un coş lung din tablă. Alături, pe patru stîlpi, se înălţa un hambar vechi, părăginit. Dedesubtul hambarului, printre stîlpi, erau întinse cu fundul în

sus două bărci mititele făcute din scoarţă de mesteacăn, iar alături zăceau aruncate nişte vîsle. Înăuntru, în fanză, nu departe de intrare, se vedea prin întuneric vatra, clădită din pietre şi acoperită cu un strat de lut.

Pahom Stepanovici şi Dubenţov apărură în poiană cu puştile în mînă, gata de tragere. Se apropiară de fanză. Uşa era închisă şi astupată cu un buştean. După obiceiul din taigă, asta însemna că gazda nu era acasă. Pahom Stepanovici dădu la o parte buşteanul şi deschise uşa. Un miros de peşte stricat, de umezeală şi de ierburi umplea fanza. Toate ungherele erau pline de fel de fel de lucruri. În dreapta, de-a lungul peretelui, se aflau întinse nişte laviţe joase, care se sprijineau în sobă. Pe podeaua de lut şi pe laviţă zăceau aruncate în neorînduială preşuri din ierburi. Lîngă sobă, pe un raft mic, erau aşezate nişte ceşti de lemn. Pe pereţi atîrnau suluri de piei, legături de ierburi, nişte căpute de încălţăminte făcute din piele de peşte.

— Cred, flăcăule, că aici locuieşte o familie de nanaieni, — zise Pahom Stepanovici, cercetînd cu privirea fanza. Laviţele sînt făcute după obiceiul lor...

— Dar de ce or fi plecat de aici ? întrebă Dubenţov. Se vede că au plecat de curînd, fiindcă, uite, acolo au rămas nişte bucăţi de peşte fiert.

Fără să se atingă de nici un lucru, Pahom Stepanovici şi Dubenţov părăsiră fanza, proptind din nou buşteanul în uşa pe care o închiseră în urma lor.

Aniuta îi aştepta în curte.

— Uite ce este, flăcăule, zise iar Pahom Stepanovici. Vom sili gazda să vină singură la noi. Să ne spună cum să ieşim la Hungari. Să ne aducem şi boccelele şi să ne instalăm uite colo, pe iarba aceea de lîngă pîrău...

Astfel, cei trei călători îşi stabiliră tabăra în mijlocul poienei, lîngă fanză.

Dar stăpînul fanzei tot nu se arăta. Călătorii noştri îşi reparară încălţămintea, hainele, îşi spălară rufele. Pentru masa de seară luară din podul fanzei cîţiva peşti uscaţi — lucru pe care obiceiurile taigăi nu-l interzic. După ce fierseră peştele, călătorii se apucară să cineze.

Deodată, printre tufe se auziră paşi şi un trosnet de crengi. Tustrei tresăriră, întorcînd capetele într-acolo. Înaintea lor apăru un om, cu puşca pe umăr, care se apropie de foc. Era un bătrîn cu faţa zbîrcită, scofîlcită, cu o bărbuţă rară, căruntă, îmbrăcat cu un halat simplu, nebrodat, şi încins cu un brîu. În picioare purta încălţăminte de piele de peşte, iar pe cap o tichiuţă din blană de samur.

— Sarade, Pahom Stepanovici, salută moşneagul.

Cei de faţă îl priviră miraţi.

— Beldî ! Konga Beldî ! strigă sărind în picioare bătrînul vînător. Ei, să trăieşti, fir-ai tu să fii ! tună el cu un glas prietenos.

— M-ai recunoscut, Pahom Stepanovici ? întrebă moşneagul sîsîind, de ştirb ce era.

— Va să zică tu erai acela care te piteai de noi, de nu mai ştiam ce să credem ? De ce te-ai ascuns în pădure ?

Beldî se aşeză în faţa focului, punîndu-şi la o parte puşca. Apoi, scoţîndu-şi luleaua-i de aramă cu muştiucul lung, răsuci o foaie de tutun, o vîrî în lulea şi o aprinse.

— Tu venit luat pe mine ? întrebă el.

Pahom Stepanovici izbucni într-un hohot de rîs. Fumînd, Beldî privea îngîndurat focul.

— Ce avem noi cu tine, măi moşnege ? Acolo, în aşezare, te-or fi şi dat uitării. Unde ţi-e familia ?

— Ascuns taiga. Frică — tu iei pe noi.

— Of, bată-te să te bată norocul, dar caraghios mai eşti ! Du-te, Konga, după ai tăi şi adu-i în fanză. Nu ne arde nouă de tine. Feciorul tău, te pomeneşti, s-a făcut mare ? Cum îl chema, că am uitat...

— Nichifor...

— Nichifor ? Aha, acum mi-aduc aminte, oamenii îi spuneau Nichişka.

Pahom Stepanovici rămase tăcut un timp, apoi începu să vorbească tacticos cu Beldî pe limba lui. Bătrînul vînător cunoştea foarte bine limba nanaienilor, şi moşneagul se învioră, auzind-o. Vorbea sigur de el, repede, tărăgănind unele cuvinte.

Stătură aşa de vorbă vreo douăzeci de minute. Apoi Beldî se ridică în picioare, îşi aruncă arma după umăr şi se îndreptă grăbit spre pădure. După ce se depărtă, Dubenţov şi Aniuta întrebară în acelaşi timp :

— Cine e ?

Pahom Stepanovici le istorisi povestea bătrînului.

Beldî era un fost şaman al nanaienilor. Locuise într-o aşezare pe Amur, în apropierea satului Permskoie. În 1932, pe locul unde fusese acest sat se începuse construcţia oraşului Komsomolsk. O dată cu aceasta în satele de pe malurile Amurului, începuseră să se organizeze arteluri de pescari. Şamanul aşezase în izbă un ceaun legat cu o frînghie de iarbă, spunînd că în ceaunul lui trăieşte duhul rău. Şi pentru că nanaienii nu mai voiau să-l recunoască pe şaman drept capul aşezării, el îi ameninţase că va trimite duhul rău la cei nesupuşi, care le va aduce nenorociri. Aşa spusese Beldî. „Cine nu vrea să-l lovească o nenorocire trebuie să vină să se închine duhului rău, să-i aducă drept jertfă peşte, zahăr, ceai, crupe, făină !“ Unii dintre nanaieni veneau într-adevăr, la Beldî, aducîndu-i plocoane.

În anul acela Amurul se revărsase, pricinuind multe stricăciuni aşezării. Toate nenorocirile, locuitorii aşezării le puseră pe socoteala duhului rău, care locuia la Beldî. Aşa începură ei să-l duşmănească pe şaman.

Dar după aceea, se mai întîmplă şi altceva. În aşezare locuia un tînăr nanaian, Gheicher Indiga, cu surioara lui de 13 ani, Inga. Părinţii lui muriseră şi băiatul era nevoit de cele mai multe ori să argăţească la Beldî. Într-o zi, Beldî îl îmbătă pe Indiga şi se tocmi cu el să i-o dea pe surioara lui de nevastă. Inga fu vîndută în schimbul unei puşti vechi, un pud de zahăr şi a unui sac de făină. Asta îi scoase din fire pe nanaieni. Autorităţile aflară despre matrapazlîcurile lui Beldî şi atunci, temîndu-se de pedeapsă, şamanul o şterse din aşezare, împreună cu toţi ai lui. Timp de cîţiva ani nu se auzi de loc vorbindu-se de el...

— Ehei, moşneagul ăsta e tare viclean ! spuse Pahom Stepanovici, rîzînd încet. Ne propune cîte cinci samuri

de fiecare, numai ca să nu-l arestăm. Cîţi şamani am cunoscut eu în regiunea Amurului, niciunul nu e atît de şiret. Ştie tot, blestematul, numai că face pe tontul. Ştie să scrie şi să citească ruseşte, nu crede în niciun fel de zei şi draci, dar pe alţii uite că ştie să-i prostească.

— Şi dumneata ce i-ai spus, Pahom Stepanovici ? îl întrebă Aniuta.

— I-am povestit cum am nimerit aici şi ce vrem de la el. Mi-a făgăduit că are să ne ajute. Zice că o să ni-l dea pe fecioru-său să ne ducă pînă la Hungari. De-aici, zice, sînt două zile de mers pînă la rîu.

— Atît de aproape ! exclamă Aniuta.

— Dar de ce s-a instalat tocmai aici ? se interesă Dubenţov.

— Auzise că locul ăsta se bucură de o faimă proastă, şi ce şi-a zis — ia să mă duc acolo, că n-are să vină nimeni să mă caute...

— Şi cum trăiesc ei aici, cu ce se îmbracă ?

— Iarna, feciorul lui Beldî pleacă cu sănii înspre Amur şi de acolo, în schimbul blănurilor preţioase, aduce mărfuri.

— Cînd ne-a descoperit el ?

— Zice că atunci cînd am ieşit pe mal. Eu cred că minte. Ne-a văzut încă de cînd ne aflam pe stîncă, dar se ascunde de noi, nu vrea să ştim că a pregetat să ne ajute...

După vreun ceas şi jumătate, în urma acestei discuţii, un zgomot venind din pădure vesti întoarcerea familiei lui Beldî. Răsunau plînsete de copii, glasuri de bărbaţi, de femei. Undeva, în apropiere, se auzi şi un lătrat de cîine.

Pahom Stepanovici aruncă nişte vreascuri pe foc. Limbi uriaşe de flăcări luminară poiana. Dintre tufişuri apărură cîinii, urmaţi apoi de oameni. În frunte păşea moşneagul, încovoiat, purtînd o povară grea, iar în urma lui, abia mişcîndu-se, venea o babă, ducînd în cîrcă o boccea mare. Baba ţinea de mînă o fată de vreo opt ani. Mai în urmă veneau doi adolescenţi — o fată şi un băiat. Alaiul îl încheiau o femeie tînără şi un bărbat.

Femeia şi bărbatul purtau şi ei nişte legături. Fără să scoată un cuvînt, se îndreptară cu toţii spre fanză. Uşa se trînti în urma lor şi o tăcere adîncă pogorî în jur.

— E timpul să ne culcăm, spuse Pahom Stepanovici.

— Nu este primejdios să dormim în vecinătatea asta ? întrebă Aniuta.

— Nu, sînt oameni paşnici. Nanaienii rareori se bat chiar între ei, îi răspunse bătrînul vînător, pregătindu-se de culcare.

CAPITOLUL X

Manevra şamanului. — Familia lui Beldî. — In faţa prăpastiei. — Dubenţov dă încă odată dovadă că este un spirit inventiv. — Deasupra cascadei. — Descoperirea lui Dubenţov. — Corpul. — Descoperirea făcută de Aniuta. — Rezultatele cercetării. — Un foc de vreascuri misterios.

A doua zi, Nichifor, feciorul şamanului, se sculă cu noaptea în cap ca să-i ducă pe Pahom Stepanovici şi pe tovarăşii săi de drum pînă la Hungari. Călăuza şedea pe prispă, trăgînd din lulea, cu puşca şi sacul de merinde alături. Avea o atitudine de om independent. Faţa lui rotundă de culoarea bronzului închis era expresivă şi frumoasă. Aruncînd o privire nepăsătoare spre noii veniţi, care tocmai ieşeau din corturi, se ridică în picioare şi dispăru în fanză. Îndată după aceia ieşi şi moşneagul — desculţ, cu capul gol. Avea o chelie lucie, acoperită pe alocuri de nişte pete gălbui-cafenii.

— Voi puteţi pregătit plecat Hungari, zise el scurt.

— Aşteaptă puţin, lasă-ne să luăm o gustare, ce naiba, doar îţi sîntem oaspeţi, răspunse Pahom Stepanovici, cu un zîmbet şiret. Oare o gazdă bună îşi goneşte oaspeţii ?

Beldî izbucni în rîs şi spuse cu un glas răguşit :

— Nu vreau de loc te alung. Stai, plimbă-te.

Tot chicotind şi scărpinîndu-şi spinarea, moşneagul intră în fanză. Nichifor din nou ieşi şi iar intră înăuntru ca să-şi ducă sacul şi puşca.

Bătrînul şaman gîndea, pesemne, că musafirii lui vor pleca numaidecît. De aceea nu îngăduia nimănui să iasă din fanză, nici chiar femeilor, ca să pregătească gustarea. Văzînd că oaspeţii nu se grăbesc, ridică oprelişteа.

Prima ieşi în goană din fanză fetiţa cea mică, urmată de o fată de vreo paisprezece ani şi de un băiat de vreo cincisprezece. Cu un amestec de teamă şi curiozitate, copiii îi iscodeau pe cei veniţi, urmărindu-le fiece mişcare. Apoi apăru şi o femeie tînără, cu cozi lungi. Purta un halat vechi, care atîrna pe ea, iar în picioare avea nişte ghete din piele de elan, brodate cu fir de mătase. Fără să-şi ridice ochii sau să-şi întoarcă măcar capul în direcţia corturilor, femeia se îndreptă spre vatră şi începu alene să aprindă focul. Cîinii se învîrteau veseli în jurul ei, lingîndu-i obrajii, dar ea nici că se sinchisea.

— E Inga ? îl întrebă în şoaptă Aniuta pe Pahom Stepanovici.

— Ea trebuie să fie, răspunse cu glas tare acesta.

— Biata de ea ! spuse cu milă Aniuta.

Între timp, în pragul fanzei se ivise o bătrînă pe jumătate oarbă, încă ageră însă, cu cozi mici şi cărunte. Ca şi Inga, bătrîna nu aruncă nici o privire spre corturi. Tîra spre vatră un ceaun mare de fontă, plin pînă sus cu peşte. Aşezîndu-l pe foc, femeia se depărtă.

Acum Dubenţov era sigur că se afla chiar în faţa acelui Lac Roşu, în preajma căruia tatăl său descoperise zăcămintele de fier. Nu-i venea de loc să plece de acolo înainte de a-i fi dezvăluit, pînă la capăt, taina. Şi pentru aceasta, trebuia să cunoască în amănunţime conţinutul filoanelor cuarţifere din faţa cascadei şi să cerceteze structura barajului şi a povîrnişului vestic al muntelui Lîsaia, acoperit de grohotiş.

Pahom Stepanovici aprobă planul propus de Dubenţov. Cu armele după umăr, ei se îndreptară spre povîrniş, unde observaseră filoanele cuarţifere. Ocolind lacul dinspre răsărit, ei se urcară pe un deal lung care se ridica în apropierea malului şi în curînd se pomeniră la gurile rîului Bezîmianaia. Jos, dedesubtul povîrnişului înfricoşător, vuia cascada. Aniuta privi în jos şi închise ochii : inima îi îngheţă de frică. „Cum va putea oare să coboare acolo ?“ îşi spuse ea, gîndindu-se la Dubenţov.

Într-adevăr, vîrful povîrnişului se înălţa într-un unghi obtuz, din care pricină nu i se vedeau nici poalele, nici cascada.

În afară de asta, mai jos de secţiunea oblică a vîrfului se zăreau ieşituri ascuţite de granit. „Aceste ieşituri vor tăia fără doar şi poate frînghia şi atunci..." — se gîndea tînăra fată, cuprinsă de tulburare.

Ghicindu-i parcă gîndurile, Pahom Stepanovici îi spuse cu hotărîre că el nu-l va lăsa pe geolog să coboare în fundul prăpastiei şi că trebuie să plece de acolo. Dubenţov propuse îndată să încerce un mijloc, care, după părerea sa, ar fi uşurat atît coborîrea cît şi urcarea. La vreo trei metri de povîrniş începea pădurea şi în punctul acela, chiar la margine, se înălţa un mesteacăn bătrîn, strîmb şi rămuros. Dubenţov voia să doboare mesteacănul în aşa fel, încît vîrful să-i rămînă suspendat deasupra prăpastiei. Pe urmă l-ar fi jupuit de scoarţă în dreptul unor crengi mai groase, bifurcate, şi în locul acela ar fi petrecut o frînghie ca printr-un scripete.

Pahom Stepanovici, care nu odată avusese prilejul să se încredinţeze cît spirit inventiv avea Dubenţov, nu-l aprobă de astă dată. Şi abia la rugăminţile lui repetate se învoi să-i pună în aplicare planul, aşa, ca să vadă ce putea ieşi din experienţa asta.

Tăiară mesteacănul. În căderea sa, trunchiul copacului rămase atîrnat deasupra prăpastiei. Peste arborele tăiat, la rădăcină, mai doborîră cîţiva mesteceni vecini. Vîrful mesteacănului, suspendat deasupra rîului, nu putea acum să atîrne mai greu decît trunchiul, chiar dacă ar fi avut o greutate mai mare, fiindcă în partea inferioară era apăsat de povara celorlalţi copaci doborîţi.

Legat cu frînghia, avînd în mînă toporişca şi cuţitul după brîu, Dubenţov începu să se caţăre pe trunchiul mesteacănului, înspre bifurcarea care se găsea la nivelul părţii de granit a peretelui unde se aflau filoanele cuarţifere.

Ajungînd la bifurcare, Dubenţov se aşeză, prinzîndu-se strîns cu picioarele de trunchiul mesteacănului şi în-

cepu să-l jupoaie de scoarţă cu cuţitul şi să-l netezească bine cu toporişca.

Mulţumit, Dubenţov se întoarse înapoi, păşind pe trunchi. Acum se pregătea pentru acţiunea principală — coborîrea sub povîrniş. Îşi scoase cizmele, se înarmă cu ciocanul de geolog, îşi luă geanta de muşama, în care ţinea mostrele. Părea că totul este gata. Rămînea însă de rezolvat încă o problemă. Vuietul cascadei îi acoperea glasul şi nici prin semne nu s-ar fi putut înţelege cu Pahom Stepanovici, fiindcă şedea după un colţ de stîncă, care îl ascundea. Trebuia găsit un mijloc mai comod şi mai sigur de semnalizare. Chibzuind totul, exploratorii hotărîră ca Dubenţov să ia cu el în geantă cîteva beţe şi pietre de diferite mărimi ; cînd va trebui să-l coboare cu o jumătate de metru în jos, el urma să arunce în rîu, mai sus de insuliţa ce se vedea clar de pe povîrniş, o piatră mică ; cînd va trebui să-l coboare cu un metru, avea să azvîrle piatra cea mare ; pentru urcuş, ar fi aruncat beţe ; iar pentru prima oprire, o bucată de lemn putred.

Cînd totul fu stabilit, Dubenţov legă de capătul frînghiei un băţ transversal şi se aşeză pe el. Pahom Stepanovici îl legă bine de băţ şi de frînghie. Apoi, strîngînd mîinile vînătorului şi Aniutei, Dubenţov se tîrî cu dibăcia unui acrobat de-a lungul trunchiului. Umblînd încet, cu mişcări sigure, fără grabă, ajunse pînă la bifurcare şi se lăsă cu curaj în jos. Iată-l rămas suspendat. Iată-l îndreptîndu-şi jilţul de sub el, cureaua de la piept şi aruncînd o privire fugară spre cascadă, apoi spre Aniuta şi Pahom Stepanovici. Frînghia se tîrî, şerpuind, de-a lungul mesteacănului, şi Dubenţov dispăru îndată după colţurile ascuţite ale stîncilor.

Pahom Stepanovici mînuia frînghia. Aniuta stătea la o parte, urmărind semnalele. De sub povîrniş, zbură în rîu lemnul putred. Aniuta ridică o mînă şi-l privi, speriată, pe Pahom Stepanovici, care opri numaidecît frînghia. Pe suprafaţa apei căzu un băţ mic. Fata transmise neîntîrziat şi semnalul acesta. Frînghia se tîrî greoaie în sus şi se opri.

Între timp, Dubenţov, legănîndu-se uşor, şedea spînzurat deasupra cascadei în dreptul filonului cuarţifer, încercînd să aleagă o poziţie cît mai comodă pentru a începe explorarea. Cascada vuia sub el la vreo douăzeci de metri adîncime. Privind în jos, geologul simţi că-l apucă ameţeala. Trebui să închidă ochii o clipă. După aceea, nu mai cuteză să privească în fundul prăpastiei.

Începu să cerceteze mai întîi filonul de sus. Pe suprafaţa rocei, pe jumătate străvezie, de un cenuşiu deschis, nu descoperi nici un fel de pete. Scoase dalta şi începu să ciocănească roca. Bucăţile de cuarţ se desprindeau uşor şi cădeau, una după alta, în jos.

Aproape un ceas şi mai bine exploră astfel filonul. Scormonise cuarţul pe o distanţă de un metru la dreapta şi la stînga, fără să găsească nimic. Hotărî să semnalizeze pentru urcuş, cînd atenţia îi fu atrasă de o pată întunecată, situată între cuarţ şi granit. Cu o lovitură de ciocan sparse o bucată, şi un mozaic de un galben aprins sclipi orbitor. Era aur afilonic. Din păcate, bucata desprinsă căzu în cascadă. În adîncitură, Dubenţov mai zări cîteva diseminări galbene şi începu să le spargă cu dalta. Umplîndu-şi geanta cu bucăţi de rocă, dădu semnalul de urcare.

E greu de descris bucuria cu care Aniuta şi Pahom Stepanovici îl întîmpinară pe tînărul geolog. Bătrînul vînător, atît de potolit şi de încet în mişcări de obicei, văzînd aurul, se schimbă complet. Cu degetele tremurătoare apucă bucata de rocă şi o privi vreme îndelungată. Observînd privirile mirate ale celor doi tineri, le spuse cu un aer ruşinat şi vinovat în acelaşi timp :

— Aurul e o veche patimă a mea. Ei, dar acum m-am lecuit, gata — şi zicînd acestea, privi cu nepăsare roca.

Cei trei exploratori nu plecară spre fanza lui Beldî decît tîrziu de tot, după amiază. Între timp, li se făcuse o foame de lup. Pe drum, Pahom Stepanovici trecu într-o vîlcea prin care curgea un izvor de munte.

— Pe-aici trebuie să fie neapărat găinuşe de munte, îi spuse el lui Dubenţov. Vezi, peste tot dai numai de anini şi arţari...

O apucară în susul pîrîului. Pahom Stepanovici mergea înainte. Deodată se auzi o trosnitură puternică. Dubenţov tresări. Ridicînd capul, îl văzu pe Pahom Stepanovici săltînd puşca şi trăgînd. În clipa următoare, vînătorul se repezi în desiş şi mai trase un foc.

Dubenţov se repezi pe urmele lui. Pahom Stepanovici stătea în desiş aplecat peste leşul unui cerb. Animalul zăcea pe versantul colinei, răsturnat pe spate cu capul nefiresc răsucit, cu nişte coarne frumoase, aurii. Picioarele din faţă lungi, subţiri, de parcă ar fi fost sculptate, erau îndoite din genunchi, iar cele din spate, întinse. Glonţul vînătorului îl atinsese din fugă.

— Ei, ce zici ? întrebă tulburat Pahom Stepanovici.

— Dar de unde o fi apărut ? se minună Dubenţov, examinînd cerbul cu o milă vădită.

— În taigă, flăcăule, trebuie să fii întotdeuna cu ochii în patru, să nu caşti gura, răspunse Pahom Stepanovici. Că fiara te simte, te vede de la o poştă, iar tu, dacă se cheamă că eşti vînător, trebuie să fii mai abitir decît ea. Cerbul era culcat sub o tufă. Eu i-am văzut coarnele. Pîn'să salt puşca, el, măi băiatule, m-a mirosit şi a încercat s-o tulească. Dar nu i-a mers. Frumos animal, n-am ce spune.

Aniuta veni şi ea în fugă. Cu răsuflarea tăiată, privi lung cerbul ucis. În acest timp, bărbaţii se apucaseră să-l spintece. Pe înserat, încărcaţi cu hălci mari de carne, se întoarseră, în sfîrşit, la fanza şamanului.

— Acum am să-i cer lui Beldî ceaunul, spuse Pahom Stepanovici — iar pe tine, Aniutocika, am să te rog să ne frigi carnea, aşa cum se face acasă, adică să n-o afumi. Soba e aci, iar lemne îţi aduc eu.

Aniuta începu să trebăluiască pe lîngă sobă. Aşteptînd să se facă friptura, bărbaţii se aşezară lîngă cort.

— Hei, de ne-am isprăvi odată treburile şi am pleca spre ai noştri, spuse îngîndurat Pahom Stepanovici. Ce-o fi făcînd acum bietul Feodor Andreevici ? Uite, sînt douăzeci şi ceva de zile de cînd nu ne-am mai văzut.

— Pahom Stepanovici, ai putea acum să conduci încoace expediţia ? întrebă Dubenţov.

— Dacă ieşim la Hungari şi mă uit o dată în jur, păi atunci pot să conduc pe orişicine, răspunse vînătorul. M-am rătăcit puţin între dealurile acelea cînd veneam pe urmele voastre şi chiar şi rîul ăsta Bezîmianaia m-a încurcat... Niciodată n-am mai păţit una ca asta...

— Veniţi încoa, veniţi încoa ! începu deodată să strige fata.

Amîndoi săriră în picioare, privind în jur.

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă, spuse cu însufleţire Aniuta.

Se repeziră spre sobă. Aniuta puse cuţitul în apropierea plitei şi de îndată ce-l lăsă din mînă, cuţitul se întoarse brusc spre plită şi se lipi de ea.

— Da, e o hematită magnetică, exclamă bucuros Dubenţov abia acum observînd că plita era o piatră neagră, lată, netedă şi de formă neregulată.

Dubenţov scoase plăcuţa de porţelan, sparse cu ciocanul o bucăţică de plită şi zgîrie cu ea puţin placa. Pe porţelan rămase o dîră neagră, ceea ce însemna că în mîinile geologului se găsea, într-adevăr, o bucată de magnetită.

— Vom afla îndată ce caută aci drăcovenia asta, spuse Pahom Stepanovici, tulburat şi el de descoperirea aceea neaşteptată.

Chemîndu-l pe Beldî şi arătîndu-i plita, începu să-l interogheze. La început, şamanul nu înţelegea ce i se cerea, apoi dădu din cap şi arătă cu mîna spre baraj.

— Beldî zice că a găsit plita după muntele acela, spuse Pahom Stepanovici lui Viktor şi Aniutei, după ce bătrînul plecă.

Noaptea, Dubenţov nu putu să adoarmă. Comparînd toate datele, el se încredinţă definitiv că aici găsise tatăl său zăcămintele de fier.

Dimineaţa era posomorîtă, cernea o ploaie deasă. Dar cu tot timpul urît, Dubenţov şi Aniuta, însoţiţi de Nichifor, plecară către baraj.

— Acum înţeleg totul, Aniutocika, spunea Dubenţov pe drum. Legenda Djagmanului desigur că este legată de existenţa Lacului Roşu. Îţi aduci aminte de cuvintele lui Djagman : „Munte, munte, prăvăleşte asupra mea stîn-

cile tale" ! Şi muntele s-a prăvălit. Priveşte Muntele Lîsaia, acolo este graniţa de unde a alunecat o masă enormă de rocă. Ea a barat albia rîului. Noi ne găsim acum pe acest baraj natural, iar pîraiele acelea care se zăresc în vale sînt formate de apa din lac ce s-a filtrat în baraj. Să ştii că după cotul văii pîraiele se unesc într-un nou rîu.

— Dacă e aşa, spuse Aniuta, putem să presupunem că fierul s-a dezvelit după alunecare.

— Chiar asta vreau să şi spun, încuviinţă Dubenţov.

După aceea se căţărară pe înălţimea care forma creasta barajului natural. Aci, în pădurea de mesteacăn, se găseau blocuri mari de piatră. Dubenţov găsi blocuri asemănătoare la poalele barajului, în partea opusă versantului pe care coborîseră — pe un mal abrupt.

— Aici găsit piatra, spuse scurt Nichifor, uitîndu-se drept înaintea lui.

Dubenţov şi Aniuta priviră de jur împrejur.

— Uite, uite, piatra neagră ! exclamă fata şi se repezi spre un bloc uriaş cu suprafaţa zgrunţuroasă.

— Magnetită, exclamă Dubenţov. Da, nici vorbă că e magnetită !

Experienţa cu placa de porţelan confirmă concluzia lui.

După aceasta, îl trimiseră pe Nichifor înapoi, ca să-l roage pe Pahom Stepanovici să le trimită acolo masa, iar ei continuară să exploreze baza dealului şi grohotişului de pe baraj. Pe la amiază, cînd Pahom Stepanovici sosi cu friptură şi cu plăcinte, cei doi tineri îl întîmpinară mînjiţi de sus pînă jos de rugină.

— Blocuri, blocuri întregi de magnetită ! exclamă plin de emoţie Dubenţov. Mîine ne vom duce să cercetăm Muntele Lîsaia. Probabil că de acolo s-a rostogolit comoara asta.

— Aşadar, pe aici a fost tatăl tău, nu-i aşa ? întrebă radiind de bucurie Pahom Stepanovici. Cu alte cuvinte, n-am pierdut de pomană douăzeci de zile prin taigă. Bine, lucraţi, lucraţi. Eu mă duc să prind nişte peşte proaspăt pentru cină, Beldî îmi dă plasa.

Vînătorul plecă, iar Dubenţov şi Aniuta rămaseră ca să caute noi probe de magnetită.

În tabără nu se întoarseră decît pe înserat. Timpul posomorît şi vîntos, care ţinuse o zi întreagă, făcuse loc unei după amieze însorite, calde, liniştite. Toată natura părea că leneveşte în acele clipe.

Geologii erau rupţi de oboseală. Toată ziua se căţăraseră pe stînci. La urmă de tot se urcară cu greutate pe vîrful barajului, cu rucsacurile pline de pietre. Aci se hotărîră să se odihnească. Din vîrf se deschidea o privelişte măreaţă : se vedeau de acolo lacul, lanţul de dealuri care îl înconjurau, precum şi Muntele Lîsaia. Dubenţov aşternu pe jos mantaua de ploaie şi se culcă pe iarbă. Cu braţele larg desfăcute, stătea pe spate, privind îngîndurat adîncul limpede al cerului, pe care pluteau alene şiruri rare de nori uşori, înroşiţi puţin de reflexele amurgului.

— Sînt numai 20 de zile de cînd am părăsit tabăra — îi spus el încet Aniutei — dar mie mi se pare că au trecut de atunci cel puţin 2 ani. Cîte evenimente nu s-au petrecut între timp ! Dar cel mai important dintre ele eşti tu. Tu, Aniuta. Vreau să te întreb ceva serios — rosti el ridicîndu-se dintr-o dată în cot. Spune-mi sincer: cum crezi că va rămîne cu noi, după ce lucrările expediţiei se vor termina ? Vei pleca la Moscova ?

— De ce vorbeşti aşa, Vitea ? spuse fata, aplecînd deasupra lui faţa ei rumenă, bronzată, slăbită puţin de atîtea peregrinări prin taigă.

Privirea ei plină de căldură şi duioşie avea în ea ceva irezistibil. Parcă l-ar fi scrutat pe Dubenţov pînă în adîncul sufletului.

— N-am să plec nicăieri fără tine — adăugă ea cu glas liniştit, dar hotărît.

Apoi, cu un gest mîngîietor, îi dădu la o parte cu palma de pe frunte şuviţele de păr bălai, uitîndu-se lung în ochii lui cenuşii.

— Oare n-am vorbit noi despre asta, Vitea ?

— Mie, nu ştiu cum, mi se părea că e o glumă...

— Cum, oare cu astfel de lucruri se poate glumi ?

— Într-adevăr, nici mie nu-mi trecea prin gînd că asta ar putea să fie o glumă — răspunse Dubenţov şi, privindu-şi prietena cu ochii umeziţi de fericire, recunoscător, adăugă : Dacă ai şti Aniutocika, ce fericit sînt acum !

Între timp soarele începuse să se ascundă pe după dealuri, iar întunericul se furişa treptat peste păduri.

— Să mergem Vitenka, e tîrziu — spuse Aniuta, dîndu-şi seama cît de mult stătuseră acolo.

Punîndu-şi în spinare rucsacurile grele, tinerii porniră mînă în mînă pe creasta barajului spre tabără. În faţa lor se întindea panorama măreaţă a serii, o seară cum numai în taigă întîlneşti. Întunericul umpluse văile, vîlcelele, dar vîrfurile dealurilor mai erau încă scăldate în lumina apusului.

— Priveşte, Aniutocika, ce minunat e aci ! spuse Dubenţov, admirînd priveliştea serii. Va veni o vreme cînd locurile acestea vor fi locuite. Totul e comod aci. Priveşte ! Aici — arătă el spre malul lacului — la poalele Muntelui Lîsaia, pe terasa aceea largă, se va înălţa un combinat metalurgic. Spre Muntele Lîsaia vor apare furnale, vor fi trase funiculare, iar mai jos va trece calea ferată. Pe cascadă se poate construi o hidrocentrală electrică minunată ! Acolo — arăta Dubenţov locul unde uciseseră cu o seară în urmă cerbul — acolo se va întinde un oraş cu case albe, grădini şi străzi asfaltate. Şi ce frumoasă va fi munca şi odihna oamenilor ! Barajul va închide gîtlejul rîului Bezîmianaia mai sus de cascadă. Şi uite, în depresiunea aceea, se va forma un lac rezervor enorm. Dar ce este mai interesant este faptul că drumul vieţii grandioase care va pulsa cîndva aici, l-am deschis noi, nişte simpli geologi. Tu m-auzi ?

— Te ascult Vitea. Cu alte cuvinte, trebuia ca doi geologi să se rătăcească, pentru ca totul să se petreacă astfel !

— Să se rătăcească ?

Dubenţov clătină din cap cu neîncredere.

— Nu cred să fie chiar aşa. Chiar dacă nu ne-am fi rătăcit, tot am fi ajuns aici, pentru că aici se găseşte

centrul anomaliei magnetice. Asta, fără doar şi poate. În scrisoare sînt sigur că ni se dădea dispoziţia să plutim pe rîu spre Lacul Roşu, despre a cărui existenţă oamenii noştri probabil că au aflat, în timpul cartărilor magnetometrice. Acum sarcina noastră este să ajungem cît mai repede la Hungari, la ai noştri.

Discutînd, ajunseră fără să observe pe malul lacului. Soarele scăpătase. Aci îi întîlni Pahom Stepanovici.

— Cine dintre voi are văzul mai bun ? întrebă el. Ia uitaţi-vă spre Muntele Lîsaia.

Geologii priviră amîndoi în direcţia arătată. Departe, undeva pe munte, licărea o lumină asemenea unei stele mari.

— Un foc ? se miră Dubenţov.

— Oare ne caută pe noi ? întrebă Aniuta. Pesemne că ne-o fi căutînd Mamîka.

Priviră cu toţii lumina ce licărea în amurg.

— Dar dacă e Beldî ?... Poate că o fi plecat în taigă cu ceva treburi — spuse Dubenţov.

Glasul îi era plin de nelinişte, lucru pe care Aniuta îl simţi numaidecît.

— Nu, el a rămas acasă.

— Atunci poate că sînt ai noştri... Să fi terminat oare cercetarea regiunii carbonifere şi să fi plecat în căutarea anomaliei magnetice ? se întrebă el.

Pahom Stepanovici nu răspunse nimic.

— Poate că o fi ştiind Beldî ceva. Cred că e posibil să locuiască cineva acolo... presupuse la rîndul ei Aniuta.

— Oamenii nu trăiesc pe deal — spuse vînătorul. Eu cred mai degrabă că e o expediţie, fie de-a noastră, fie una străină. Dar dacă e un om acolo, apoi să ştiţi că e un om nepriceput... De ce s-o fi cocoţat pe munte ca să înnopteze ? Acolo nu găseşte nici vînat, nici apă, decît foarte rar.

În jurul corturilor domnea liniştea. În fanză pesemne că se culcaseră. Aniuta şi Dubenţov începură să se spele şi să se pregătească pentru cină, iar Pahom Stepanovici

îl chemă pe bătrînul Beldî şi plecă împreună cu el spre lac, să privească încă o dată focul acela tainic.

Nu peste mult, se întoarseră. Beldî văzuse şi el focul de pe Muntele Lîsaia, şi nu pricepea cine îl aprinsese şi ce se petrecea acolo.

După cină, Pahom Stepanovici şi Dubenţov îşi luară armele şi plecară spre lac să supravegheze Muntele Lîsaia.

CAPITOLUL XI

Prevederea vînătorului. — Geologii pleacă spre Muntele Lîsaia. — Un om legat de un arbore. — Necunoscuţii. — Jertfe nevinovate. — Răsplata. — Urmărirea.

Dubenţov şi Pahom Stepanovici nu închiseră ochii toată noaptea. Foc nu aprinseră ; pe Muntele Lîsaia puteau să fie nişte oameni străini, faţă de care nu trebuiau să se trădeze. În taiga, în regiunea de graniţă, regula aceasta moştenită din bătrîni este respectată întotdeauna cu sfinţenie.

Focul de pe deal arse toată noaptea, fie înteţindu-se, fie abia pîlpîind. În sfîrşit, la răsărit cerul îşi schimbă culoarea şi zorile începură să se reverse peste pădure. Întunericul se destrămă şi păsările prinseră a ciripi. Focul de pe deal păli, dar înainte de a dispare complet, cei doi bărbaţi îi determinară bine poziţia. Se afla chiar la marginea dintre pădure şi stîncile golaşe, unde pădurea pătrundea ca o pană de culoare închisă în vîrful pleşuv al dealului.

Pahom Stepanovici şi Dubenţov se întoarseră în tabără, hotărînd să doarmă puţin. Dar la ora 8 dimineaţa, ei se sculară şi după ce mîncară ceva în grabă, porniră la drum. Cu toate rugăminţile Aniutei, Pahom Stepanovici refuză categoric s-o ia cu dînşii. Echipaţi uşor, luîndu-şi numai armele, cuţitele, căzănelul şi sarea, bărbaţii plecară în explorare, însoţiţi de zburdalnicul Orlan.

Pînă la poalele dealului, merseseră de-a lungul barajului ce se unea în partea de răsărit cu un versant puţin înclinat. Pahom Stepanovici alesese acest drum nu din

întîmplare. Pe baraj, spre coasta dealului, creştea un crîng de mesteceni mărunţi, prin care era mai uşor de mers, decît prin partea de nord unde se întindea o pădure greu de străbătut.

Astfel, luînd-o de-a lungul barajului, prin mestecăniş, Pahom Stepanovici şi Dubenţov ajunseră pînă la locul unde zăriseră focul. Multă vreme căutară cenuşă, resturi de lemne arse, dar nu găsiră nimic.

Pahom Stepanovici spuse gînditor :

— Eu aici cred că ardea focul, dar uite, nu se vede nici o urmă.

După aceea rătăciră mult timp prin împrejurimi, amărîţi că nu găsesc nimic. Cînd, deodată, auziră limpede lătratul unui cîine.

Iuţind pasul, se îndreptară spre locul de unde se auzea lătratul şi în curînd dădură de rămăşiţele focului : o grămadă de cenuşă, în jur iarba bătătorită, pe care erau aruncate nişte bucăţi de hîrtie pergament şi oase de păsări.

Pe marginea stîncii golaşe acoperită de licheni, Dubenţov văzu o grămadă de pietre negre, la fel ca şi pe baraj. Aşadar, şi aici se găsea magnetită. Geologul se opri să ia cîteva probe. Între timp, însă, cîinele lătra într-una, a jale, ca şi cînd ar fi chemat pe cineva în ajutor.

Fără să mai întîrzie nici un moment, exploratorii începură să urce spre vîrful dealului. În faţa lor se afla un podiş neregulat, acoperit de o pădure întunecoasă de brazi. Mai sus se vedeau stîncile golaşe, dezvelite, de pe Dealul Lîsaia. Acum se auzea clar că lătratul cîinelui venea din pădure. Pahom Stepanovici făcu un semn. După ce trecură în fugă locul descoperit şi intrară în pădure, amîndoi se opriră privind în jur şi trăgînd cu urechea. Judecînd după toate semnele, cîinele se afla în apropiere. Pentru orice eventualitate, cei doi îşi încărcară armele şi plecară mai departe fără să facă zgomot.

Lătratul se auzea acum în apropiere, într-o tufă de zade. La un moment dat cîinele tăcu, dar peste o clipă, începu să latre, altfel, ca şi cînd şi-ar fi prevenit stăpînul de o primejdie. Cei doi se opriră. Cîinele tăcu din

nou. În acele clipe liniştea pădurii părea că nu este tulburată de nici un zgomot. Exploratorii aşteptară cîtva timp în tăcere. Cîinele începu iar să latre, dar nu furios, ci plîngăreţ, cu teamă parcă.

— Se vede că e legat — şopti Pahom Stepanovici. Să mergem.

Între arbori se ivi o poiană mică. În mijlocul poienii cei doi zăriră un cîine pestriţ, cu urechile ascuţite, care scîncea privind spre pădure. Pahom Stepanovici şi Dubenţov îi zăriră îndată şi stăpînul. Era legat de trunchiul unei zade, la o jumătate de metru de pămînt, cu mîinile răsucite la spate. Omul, încă viu, mai gemea încet.

— E un oroci de pe malul mării — spuse cu siguranţă în glas Pahom Stepanovici.

— Ce te face să crezi asta ? întrebă în şoaptă Dubenţov.

— Văd că are opinci din piele de focă — îl lămuri vînătorul.

Dubenţov se piti, iar Pahom Stepanovici înaintă spre cel legat.

Cîinele încetă să mai latre. Ajungînd în dreptul orociului, îmbrăcat într-un halat brodat, Pahom Stepanovici se dădu la o parte îngrozit : pe faţa nenorocitului mişunau o mulţime de furnici. Cu ochii roşii, injectaţi, omul îl privi pe vînător şi spuse cu o voce stinsă :

— Mor, ajută-mă.

— Taie funiile ! eu am să-l sprijin — spuse repezit Pahom Stepanovici întorcîndu-se spre Dubenţov şi făcîndu-i semn să se apropie.

După ce îl dezlegară, îl aşezară cu grijă pe iarbă. Cîinele şedea alături şi schelălăia a jale. Omul îşi veni cu greu în fire. Abia mai putea să se mişte şi părea că nu înţelege ce se petrece cu el. Pahom Stepanovici îi spuse ceva în limba nanaienilor. Întorcîndu-se, omul îi răspundea cu o voce tremurîndă. Dubenţov aştepta cu nerăbdare sfîrşitul conversaţiei.

— Îl cheamă Solomdiga — îi traduse geologului, Pahom Stepanovici. E de pe ţărmul Mării Japoniei. Nu

prea înţelege ce-i spun şi nici eu nu mă descurc. Se pare că s-a tocmit călăuză la nişte geologi sau topografi. Aseară au ajuns aci, iar azi dimineaţă l-au luat şi l-au legat fără să ştie de ce. După cîte înţeleg, indivizii n-ar fi cetăţeni sovietici, sau dacă sînt, nu-s prieteni, ci duşmani. Trebuie să ne grăbim, flăcăule, spre fanză — spuse îngrijorat Pahom Stepanovici. Mi-e frică să nu ne-o ia înainte. Pot să ne jefuiască şi chiar să ne atace.

Din două prăjini, din halatul omului şi din impermeabil, Pahom Stepanovici înjghebă la iuţeală o targă. Aşezîndu-l în ea pe Solomdiga, geologul şi bătrînul vînător îl duseră încet spre baraj. De la baraj pînă la tabără, omul merse singur. Între timp mai căpătase ceva puteri.

Apropiindu-se de marginea pădurii, Dubenţov şi Pahom Stepanovici zăriră în tabără, printre copaci, lîngă foc, trei necunoscuţi, alături de Aniuta — toţi în impermeabile şi cu şepci pe cap. Alături se aflau aşezate cîteva rucsacuri şi arme marca Winchester. Dubenţov şi bătrînul vînător mai făcură cîţiva paşi, apoi se opriră pe loc. Unul dintre necunoscuţi era roşcovan, avea nasul ascuţit, întors în sus, iar ochii îi jucau mereu în cap. Al doilea, lat în umeri, părea un uriaş. Faţa, mică, rotundă, nu se potrivea de loc cu trupul lui mătăhălos. Al treilea era bondoc, vînjos, cu mutră de japonez.

Roşcovanul îi tot spunea ceva, agitat, Aniutei.

Necunoscuţii nu-i observară îndată pe Dubenţov şi pe Pahom Stepanovici. Cum păşiră în poiană, Solomdiga, care mergea în urma lor, se opri şi începu să tremure: recunoscuse în oamenii care stăteau lîngă foc pe aceia care îl legaseră de pom.

— Sculaţi-vă şi nu vă atingeţi de arme — răcni cu glas tunător Pahom Stepanovici. Cine întinde mîna spre armă, îl împuşc.

Fără să se ridice de pe loc, omul cu înfăţişarea de uriaş aruncă repede ceva la picioarele lui Dubenţov şi ale lui Pahom Stepanovici. Orlan se repezi înainte, pesemne ca să-şi slujească stăpînul, să-i aducă obiectul aruncat.

— E o grenadă ! strigă cu o voce ascuţită Aniuta.
— Culcă-te ! strigă în aceeaşi clipă vînătorul.

Aniuta se trînti la pămînt. Nanaienii se repeziră spre coliba lor. O explozie puternică. Orlan fu aruncat în aer şi căzu jos, fără suflare. Căzuse şi Solomdiga, atins de schije.

Pînă să-şi revină Aniuta, necunoscuţii dispărură de lîngă ea ; se ascunseseră în pădure. Palidă, cu ochii îngroziţi, fata se ridică de la pămînt şi privi în partea unde cu o clipă în urmă se afla Dubenţov şi cu Pahom Stepanovici. Îi era frică să-i vadă morţi. Dar ei scăpaseră neatinşi, întrucît căzînd fură apăraţi de malul pîrîului, şi de Orlan, care primise în plin toată puterea exploziei.

Era încă lumină cînd se produseseră toate acestea.

Judecînd după trosniturile crengilor, diversioniştii fugeau în sus, spre vîlcea. Dubenţov se aruncă pe urmele lor, dar Pahom Stepanovici îl opri.

— Nu, ar putea să te atragă în cursă, îi spuse el. După ce traseră cîteva focuri la întîmplare, după bandiţi, se repeziră numaidecît la Solomdiga.

— Să-l ducem în colibă — spuse grăbit Pahom Stepanovici. Iar noi trebuie să ne cărăm de pe locul ăsta deschis. Ticăloşii ne pot împuşca din pădure.

După ce îl culcară pe Solomdiga pe o laviţă, Pahom Stepanovici, nemaiputînd răbda, ieşi afară, să-l vadă pe Orlan. Credinciosul prieten al bătrînului vînător murise. În ciuda pericolului, Pahom Stepanovici rămase cîtva timp lîngă Orlan, al cărui trup se răcea treptat. Şi dacă cineva l-ar fi privit în ochi pe bătrînul vînător ar fi zărit în ei lacrimi.

Cînd se întoarse în fanză, o linişte mormîntală domnea înăuntru. Cu cîteva clipe înainte murise şi Solomdiga. Orociul nici n-apucase să-şi mai revină în simţiri. Nanaienii şedeau îngrămădiţi într-un colţ al fanzei, înspăimîntaţi. Erau atît de zguduiţi de cele petrecute, încît nu mai puteau să scoată un cuvînt. Dubenţov

aruncă un impermeabil peste trupul lui Solomdiga şi se uită întrebător la Pahom Stepanovici.

— Tîlharii ! Ucigaşii ! murmura bătrînul vînător.

— Trebuie să facem ceva, Pahom Stepanovici — spuse cu glasul stins Dubenţov — altfel ne împresoară şi n-o să mai scăpăm de aici. E limpede că au o misiune specială. Şi sînt înarmaţi cu grenade, aşa că oricînd pot ataca fanza.

— Ai dreptate, Viteş. (Aşa îi spunea Pahom Stepanovici lui Dubenţov, ori de cîte ori se aflau la ananghie — clipe care de obicei apropie oamenii între ei). Ai dreptate, dar şi să ieşi afară e primejdios, mai ales acum, pe lumină. Dracu' ştie, te pomeneşti că stau undeva la pîndă, pe vreo stîncă. De acolo se vede ca în palmă toată fanza şi poiana. Cum ai ieşit, pac, te-au şi atins. Trebuie să aşteptăm pînă la căderea serii. Pe întuneric, n-au să se poată apropia de fanză. I-ar lătra cîinii.

— Ce-ai vorbit cu ei, Aniuta ? o întrebă Dubenţov pe tînăra fată. Sper că nu i-ai spus cine sîntem ?

— Ba le-am spus, Vitea — răspunse Aniuta cu o voce desperată. De unde să-mi închipui că sînt duşmani? Mi-au spus că sînt vînători, şi că studiază fauna din Sihote-Alin. M-au întrebat ce facem, cum am nimerit aci, iar eu le-am povestit totul... ca o proastă.

— N-ar fi trebuit — zise cu părere de rău Pahom Stepanovici. Cînd te întîlneşti în taigaua noastră din Extremul Orient cu un om suspect, totdeauna trebuie să fii cu băgare de seamă, şi mai ales nu trebuie să-i spui cine eşti...

Pahom Stepanovici şi Dubenţov nu se îndepărtau de la ferestrele întunecoase ale colibei. Aşteptînd căderea nopţii, supravegheau cu atenţie stîncile care se ridicau deasupra arborilor, pietrele, muşuroaiele suspecte din preajmă.

— Pahom Stepanovici, repede, repede ! şopti Dubenţov, făcîndu-i semn cu mîna bătrînului vînător. Tînărul geolog nu-şi lua ochii de la fereastra prin care se vedea stînca cea mai apropiată, aşezată spre răsărit. Priveşte, priveşte !

Pahom Stepanovici, iar după el şi Aniuta se năpustiră numaidecît la fereastra de unde pîndea Dubenţov. De acolo zăriră cum pe creasta stîncii, treceau în fugă banditii, pitulîndu-se, după trunchiurile arborilor.

— Armele, armele — strigă vînătorul.

Dar pînă să pună mîna pe arme, diversioniştii şi apucaseră să se pituleze după creasta stîncii, care se întindea de-a lungul rîpei, apropiindu-se pînă la aproximativ 20 de metri de fanză.

— Vedeţi ce pun la cale ? spuse Pahom Stepanovici. Vor să se aşeze la pîndă chiar în faţa uşii.

— Sau poate că au alt plan — replică Dubenţov. Probabil că vor să arunce grenade pe fereastră — le-ar veni foarte uşor...

— Da, e primejdios să mai rămînem aci — spuse încruntat vînătorul. Pot să ne dea foc, dacă aruncă pe acoperiş o bucată de lemn aprins.

Abia apucă bătrînul să rostească aceste cuvinte şi de pe stîncă ceva zbură, se lovi cu putere de cadrul ferestrei şi căzu într-o parte. După puţin, o explozie surdă se produse undeva în apropiere, iar schijele izbiră peretele şi un geam zăngăni, prefăcîndu-se în ţăndări.

— Unde e, că-l omor ! răcnea înfuriat Nichifor, feciorul şamanului. Punînd mîna pe o armă şi scoţînd ţeava afară prin geamul spart, trase două focuri spre stîncă. Tot într-acolo traseră cîte două focuri şi Pahom Stepanovici cu Dubenţov. Diversioniştii nu-şi mai trădară prezenţa prin nimic. Între timp începuse să se însereze. În fanză se făcuse întuneric. Pahom Stepanovici, Dubenţov şi Nichifor se pregăteau în grabă să plece în urmărirea banditilor, umplîndu-şi buzunarele cu cartuşe şi luîndu-şi cuţitele.

— Să le cădem în spate, de pe baraj — vorbea în şoaptă, cu însufleţire Pahom Stepanovici. Trebuie să ne tîrîm cît mai aproape de ei şi să aşteptăm pînă se luminează de ziuă. Vom fi deasupra lor şi-o să-i vedem bine. Ei n-au să poată coborî direct în rîpă, ci numai prin dreapta sau prin stînga, de-a lungul ei. Acolo îi vom întîmpina cum se cuvine.

Dar cînd să iasă din colibă, cîinii începură să latre şi, în aceeaşi clipă, lîngă fereastră căzură două făclii aprinse, azvîrlite de pe creasta stîncii.

La început, cei din colibă crezură că bandiţii voiau să-i incendieze. Femeile nanaiene şi copiii începură să ţipe în gura mare. Pahom Stepanovici le poruncise să iasă afară, dar chiar în clipa aceea, pe fereastra luminată de făclie, zbură o grenadă care căzu pe duşumea lîngă picioarele lui Dubenţov. Fără să stea pe gînduri, geologul o apucă şi o aruncă înapoi. Grenada făcu explozie în aer, iar schijele ei sparseră geamul ferestrei vecine, ciuruind şi peretele. Cei din colibă deschiseră un foc viu de arme. Pahom Stepanovici profitînd de un moment de răgaz, puse mîna pe o găleată, deschise uşa şi azvîrli apa peste făclii, aşa că se făcuse întuneric. Aproape în aceeaşi clipă alte două grenade explodară lîngă ferestre.

La ordinul vînătorului, toţi se repeziră pe uşă afară. Dubenţov şi Pahom Stepanovici se trîntiră la pămînt şi începură să tragă spre stîncă. Nanaienii ieşeau din colibă în fugă, ţipînd. În acelaşi timp, în curte explodară încă două grenade. Gemetele răniţilor răsunau în preajmă.

Dubenţov, care stătea culcat lîngă pîrîu, îl auzi pe Pahom Stepanovici scrîşnind din dinţi.

— Eşti rănit ? îl întrebă el în şoaptă.

— Niţeluş... mi-a zdrelit mîna dreaptă. O nimica toată ! Acum se vede că fac economie de cartuşe. Tu, flăcăule, du-te tîrîş de vezi cine a fost lovit acolo. Vezi dacă Ana Feodorovna e teafără.

Dubenţov se apropie tîrîş de mijlocul poienii. Acolo, unde nu de mult se înălţaseră corturile, dădu peste un trup neînsufleţit şi, pipăindu-l, ghici că era al lui Beldî Konga. Mai departe găsi cadavrul unei fetiţe ; alături de ea zăcea moartă bătrîna. Ceva mai încolo se împiedică de un alt cadavru — al unui băieţaş, cald încă.

— Cine eşti ? se auzi deodată din tufiş o voce în şoaptă.

— Eu sînt Dubenţov, dar tu cine ? Nichifor ?

— Eu, Nichişka. Îi omor pe toţi — şopti nanaianul cu glasul tremurînd de mînie.

— Dar ceilalţi unde sînt ?

— S-au ascuns lîngă lac.

— Du-mă repede acolo.

Furişîndu-se spre lac, pătrunseră într-o vîlcea îngustă. Cînd, pe neaşteptate, auziră vocea speriată a Aniutei :

— Cine-i ?

— Eu sînt. În sfîrşit, te-am găsit. Eşti rănită ?

Aniuta se repezi din tufiş la Dubenţov, la pieptul lui, izbucnind în plîns.

— Eşti rănită ? o întrebă îngrijorat Dubenţov. Pipăi pe gîtul Aniutei un bandaj.

— Nu-i nimic, m-a zgîriat puţin un glonte — răspunse printre lacrimi fata. Unde e Pahom Stepanovici ?

Dubenţov o linişti, apoi, sfătuind-o să se ascundă, se întoarse împreună cu Nichifor la colibă.

Pahom Stepanovici şedea la pîndă, cu arma în mînă. Între timp apucase să-şi bandajeze braţul. Examinînd situaţia, cei trei bărbaţi hotărîră să se tîrască înspre tufişul de răchită pe unde trecea o cărare şi de acolo să supravegheze ieşirea spre lac. După cîteva minute ajunseră pe cărarea ce ducea de la colibă spre lac şi se ascunseră într-un tufiş. Dar lui Pahom Stepanovici i se făcu totuşi rău şi trebuiră să-l ducă într-o vîlcea.

Dubenţov şi nanaianul stăteau răbdători de pază, pînă ce auziră un zgomot suspect care tulbură liniştea nopţii. Peste cîteva minute, în pîrîu se auzi deodată un plescăit. Nichifor, fără nici un fel de prevenire, trase la întîmplare un foc. Dubenţov, trase şi el unul. Acum era limpede că un om încerca să treacă pîrîul. Nichifor se repezi spre locul de unde venea zgomotul. Dubenţov rămase pe loc ca să-l susţină pe nanaian. Lîngă pîrîu răsună o împuşcătură şi numaidecît după aceea Nichifor se întoarse şi, suflînd din greu, îi spuse cu o voce sugrumată lui Dubenţov, culcîndu-se la pămînt :

— Am ucis fiara cea mai mare.

Pahom Stepanovici, alarmat de împuşcături, se apropie şi el, tîrîndu-se,

— L-ai omorît pe tîlharul care a aruncat în noi cu grenada ? întrebă vînătorul.

— Da, i-am făcut de petrecanie — îşi întări spusele Nichifor.

— Se vede că l-au trimis să ne cadă în spate, mişeii ! şopti Pahom Stepanovici. Ei, flăcăi, eu zic să vă duceţi totuşi la colibă şi să faceţi de pază acolo. Eu am să rămîn aici de unul singur, mai adăugă el.

Noaptea se scurse într-o aşteptare încordată. Nu se auzea decît vuietul cascadei şi ţipetele găinuşelor de munte speriate de împuşcăturile ce răsunau deasupra lacului.

Pahom Stepanovici, care şi el stătea la pîndă, aţipise. Dintr-o dată se trezi : undeva nu prea departe se auzise un zgomot suspect. Deschizînd ochii şi ridicînd puţin capul, vînătorul începu să privească în zare. La început nu observă nimic suspect. Dar numaidecît atenţia îi fu atrasă de o tufă de o formă nenaturală. Tufa se mişca oarecum nefiresc. Ducînd arma la ochi şi ţinînd-o cu grijă, Pahom Stepanovici trase un foc. Tufa căzu... Aşteptînd vreo zece minute, vînătorul se apropie de tufa doborîtă. Spre satisfacţia lui, găsi acolo un om cu faţa galbenă, mort, acoperit de un maldăr de crăci verzi, după înfăţişare un japonez. Era Sudzuki. Glonţul îl nimerise drept în cap.

Un alt bandit, uriaşul Stavruk — omorît de Nichifor — zăcea în pîrîu. Şuvoaiele străvezii ale apei, ocolindu-i trupul neînsufleţit, curgeau pe de lături clipocind şi licărind în lumina albăstruie a zorilor.

— Aşa ! Ce cauţi, aia găseşti — mormăi încruntat bătrînul vînător.

Ajungînd pe brînci pînă la locul unde şedeau la pîndă Dubenţov şi Nichifor, el le povesti cum îl ucisese pe japonez, şi adăugă :

— Acum trebuie să-l prindem pe cel de-al treilea, pe roşcovan. Se ascunde undeva prin apropiere. Pe ticălosul ăsta trebuie să-l prindem de viu.

Ocolind rîpa, ieşiră pe versantul lin la baraj.

— Ia-o de-a lungul prăpăstiei, îi spuse Pahom Stepanovici lui Dubenţov, iar eu am să-i cad în spate din dreapta. Trebuie să se găsească undeva pe aci, pe dealul ăsta.

— Pahom Stepanovici, va să zică trebuie neapărat să-l prindem de viu? zise Dubenţov. E bine aşa. Dacă-l omorîm şi p-ăsta, n-am făcut nici o ispravă. Sînt sigur că bandiţii au pus la cale ceva foarte important. Cred că vom avea mult de furcă.

— N-o să fie cine ştie ce. Îi tăiem nasturii de la pantaloni, îi atîrnăm un rucsac greu în spinare şi gata. Aşa, n-are să poată fugi prea departe.

Drumul pînă la rîpa de lîngă colibă i se păru lui Dubenţov extraordinar de lung. De cîteva ori, chiar, se opri ca să-şi tragă sufletul. În sfîrşit, printre copaci zări poiana şi coliba.

Soarele răsărise. Poiana era plină de cadavre. Beldî zăcea pe spinare, cu braţul aruncat după cap. Lîngă picioarele lui, chircită, ca şi cînd ar fi dormit, şedea lungită fetiţa. Nu departe de fetiţă, cu faţa proptită în pămînt, zăcea bătrîna. Lîngă ea era întins băiatul, cu capul aplecat într-o parte. Se vede că grenada nimerise drept în mijlocul lor.

Un nod amar i se opri în gît lui Dubenţov. Cu dinţii încleştaţi, privea îndurerat jertfele acelea nevinovate.

Gîndul răzbunării îl făcu o clipă să uite orice precauţie. Se repezi deodată înainte, dar sub picioare îi trosni o creangă uscată, atinse o tufă cu carabina, iar tufa foşni, trădîndu-l. În aceeaşi clipă, cineva se ridică şi o rupse la fugă. Dubenţov, luat pe neaşteptate, îşi pierdu cumpătul, dar numaidecît începu să alerge după bandit. În calea lui dădu peste trei rucsacuri şi nişte impermeabile întinse sub crengile unui nuc, pe iarba bătătorită. Dar geologul nu se opri de loc.

Ajungînd în fugă pe creasta barajului, îşi încetini goana, ca să mai răsufle puţin, şi îşi încordă auzul. În acel moment însă răsună o împuşcătură şi glonţul îi rupse un petec de stofă la umăr.

Banditul alerga la vale cu zgomot mare. Nu peste mult pădurea se sfîrşi şi apăru versantul opus al barajului. Banditul se afla la mai puţin de douăzeci de metri în faţă. Dubenţov strigă din toate puterile :

— Stai că trag ! şi trase un foc în aer. Banditul se rostogoli pe povîrniş. Îndată auzi în spatele său paşi grăbiţi şi o răsuflare grea. Era Pahom Stepanovici.

— Fereşte-te, flăcăule ! îi strigă el. Are să te împuşte mişelul !

Apariţia lui Pahom Stepanovici îi insuflă lui Dubenţov curaj şi puteri noi. Din cîteva sărituri, ajunse lîngă prăpastie. Cú două zile în urmă abia, Dubenţov şi Aniuta petrecuseră acolo o zi întreagă explorînd solul unde găsiră magnetită. De aceea tînărul geolog cunoştea acum bine toate crăpăturile şi fisurile stîncilor.

Diversionistul şi ajunsese jos, unde se pitulase pe după o stîncă.

— Coboară repede, Viktor, pe partea cealaltă, taie-i drumul spre pădure ! îl zorea Pahom Stepanovici pe Dubenţov.

Dubenţov străbătu în fugă pe de lături rîpa, aproape dîndu-se de-a berbeleacul pe grohotiş. Ajungînd la tufişul care începea la cîteva zeci de metri de poalele grohotişului, se piti acolo, tăind drumul diversionistului.

CAPITOLUL XII

Diversionistul se ascunde într-o peşteră. — Oare peştera mai are altă ieşire ? — Un avion misterios. — Vigilenţa — Întîlnirea. — Masa festivă.

Dubenţov îl căuta cu grijă pe diversionist, strecurîndu-se printre pietroaie. Tîrîndu-se pe brînci din adăpost în adăpost, nimeri în faţa unei peşteri întunecoase, pe care o mai văzuse cu două zile în urmă. Oprindu-se din mers, trase cu urechea. O boare rece, umedă, venea dinăuntru, şi un zgomot rar, de picături prelinse. Apoi se auzi un hîrşîit, un zgomot de piatră rostogolită. Geologul amuţi. În sfîrşit, în peşteră se auzi clar şi răsuflarea întretăiată a unui om care se ascunsese acolo.

— Hei, tîlharule, ieşi afară şi predă-te ! răcni el. Apoi, întorcîndu-se, strigă : Pahom Stepanovici, vino încoace — l-am găsit !

Pe povîrniş se auzi un zgomot de pietre rostogolite şi în curînd bătrînul vînător îşi făcu apariţia.

— Unde e ? întrebă el, în timp ce cobora povîrnişul.

— În peşteră, Pahom Stepanovici. L-am somat să se predea şi nu vrea să răspundă.

Vînătorul examină peştera dintr-o parte, se apropie de marginea ei şi trăgînd cu urechea, zise uşurat :

— Aici e. Auzi-l cum gîfîie. Apoi, adăugă în şoaptă : Dar dacă peştera mai are o ieşire ? Ia stai puţin aici să mă duc să văd...

Pahom Stepanovici o luă de-a lungul rîpei. Dubenţov îi mai strigă o dată diversionistului :

— Ieşi afară ! Degeaba, de aici nu mai scapi !

În acest timp, undeva, sus, începu să se audă un bîzîit, ca şi cînd ar fi trecut în zbor un roi de viespi întărîtate.

Oprindu-şi răsuflarea, Dubenţov se apropie de peşteră. Bîzîitul încetă. Îndepărtîndu-se de peşteră, bîzîitul se auzi din nou, ba crescînd, ba slăbind. Trecură aşa cîteva minute. Zgomotul devenea din ce în ce mai puternic. „Un avion, şopti Dubenţov. Oare a avut timp să-l cheme ?“ La acest gînd, inima i se strînse de teamă. La răsărit, dincolo de lanţul munţilor, se întindea graniţa maritimă. Dacă duşmanii au reuşit să treacă frontiera pe uscat, atunci e cu putinţă să se strecoare şi peste frontiera aeriană. „Dar dacă avionul este al nostru ? O, de s-ar întoarce mai degrabă Pahom Stepanovici. Trebuie să întreprindem ceva.“

Clipele se scurgeau încet, chinuitoare. Pahom Stepanovici apăru, în sfîrşit, pe după stîncă.

— Peştera nu mai are nici o ieşire, spuse el în şoaptă. Ai auzit ? Parcă ar fi un avion. Te pomeneşti că vine în ajutorul nostru !... Trebuie să terminăm cu roşcovanul şi să ne grăbim spre mal. Dacă este un hidroavion, sigur că are să amerizeze pe lac.

Vînătorul se apropie de peşteră şi strigă :

— Ieşi afară, că de nu, te punem la afumat !

Banditul tăcea mîlc. Uruitul motorului creştea din ce în ce mai mult, pînă deveni asurzitor. Deasupra pădurii apăru o pasăre argintie. Avionul făcea viraje, se înclina, rotindu-se deasupra lacului. Era un hidroavion cu semnele distinctive sovietice.

— E de-al nostru ! strigă Dubenţov. E de-al nostru.

— Da, pare să fie de-al nostru, încuviinţă vînătorul. Flăcăule, ia du-te şi adu-mi nişte vreascuri şi iarbă, rosti el cu glas tare. Să-l scoatem mai repede din bîrlog pe mişel. Auzi, mă ! strigă el spre peşteră. Ieşi afară pînă nu e prea tîrziu !

— Ce condiţii îmi puneţi ? Îmi veţi cruţa viaţa ? se auzi o voce din adîncul peşterii.

— Aha, ai prins glas. Ce condiţii ? Nici un fel de condiţii ! Ieşi afară şi gata !

— Dacă-mi garantaţi viaţa, am să ies afară, se tîrguia diversionistul.

— Stai că-ţi dau eu garanţie acuma ! zise Pahom Stepanovici, şi luînd în braţe cîteva vreascuri, le aruncă la gura peşterii. Apoi, întorcîndu-se spre Dubenţov, şopti :

— Se pare că avionul s-a îndreptat spre lac, fugi într-acolo. Eu am să mă descurc singur aici... Dacă avionul e cumva străin, du-i pe ai noştri undeva şi ascunde-i...

Dubenţov se căţără ca o pisică pe rîpă, apoi porni în goană prin mestecăniş. După cîteva minute ajunse la colibă. În poiană nu mai exista nici un cadavru. Se vede că Nichifor le cărase pe toate undeva. Tot el, pesemne, închisese ferestrele colibei cu piei de animale şi trăsese o bîrnă de lemn peste uşă.

De pe lac se auzea duduitul uniform al unui motor.

Dubenţov trecu în fugă desişul şi în faţa lui se deschise deodată priveliştea lacului. Hidroavionul se legăna lin pe apă, lîngă bancul de nisip. După toate semnele, părea un hidroavion de observaţie sovietic. În cabina din faţă se afla un om cu o caschetă de piele pe cap, care făcea cuiva semne cu mîna.

Avionul se apropie de mal. Din cabină sări un bărbat îmbrăcat în uniformă de aviator. După ce legă capătul funiei de un arbore mai apropiat, se întoarse şi prinse cu mîinile scara întinsă de cel de al doilea pilot.

— Ei, ce-i acolo ? întrebă pilotul secund.

— Nu ştiu unde sînt, parcă au intrat în pămînt cu toţii.

— Ia uită-te în văgăună. Poate că s-au ascuns acolo.

Din cabină apăru capul lui Ceremhovski.

— Aţi găsit pe cineva ? întrebă el cu vocea stinsă.

După profesor, îşi făcu apariţia şi felcerul Karamuşkin. Dubenţov, care urmărea scena din spatele tufişului, îşi aruncă pe umăr carabina şi, stăpînindu-şi tulburarea, ieşi la mal.

— Bună ziua, Feodor Andreevici, îi strigă el lui Ceremhovski. Bună ziua Karamuşkin.

Dubenţov se uita ţintă la Ceremhovski, zîmbind larg. O fericire nemărginită i se citea pe faţă.

— Viktor Ivanovici ! strigă Ceremhovski, bătînd din palme. Dragii mei, ajutaţi-mă, hai, repede — le spuse el piloţilor.

Dubenţov le-o luă înainte piloţilor şi-l ajută pe bătrîn, iar apoi şi pe felcer să coboare pe mal. Ceremhovski îl îmbrăţişă pe tînăr şi îl sărută de trei ori.

— Dragul meu, cît m-am gîndit la dumneata ! spuse el cu glasul gîtuit de emoţie. Unde e Aniuta ?

— Da, da, unde e Ana Feodorovna ? întrebă îngrijorat Karamuşkin.

— Va veni în fugă chiar acum. Nu vă alarmaţi, este teafără, sănătoasă...

Aniuta şi începuse să alerge spre tatăl ei cu braţele desfăcute.

— Tă-ti-cu-le ! Tă-ti-cu-le ! se auzi vocea ei peste lac.

Ceremhovski întinse braţele lui lungi, uscate şi, clătinîndu-se, păşi în întîmpinarea fiicei sale. Din fugă, fata era gata, gata să-l dea jos din picioare. Rîzînd şi plîngînd îşi îmbrăţişa tatăl, sărutîndu-i ochii, fruntea, mustaţa...

Bătrînul, cu faţa strălucind de bucurie, îşi ţinea fata strîns în braţe, zîmbind fericit.

— Ce-ai mai slăbit, tăticule ! Ştiu, te-ai gîndit tot timpul la mine, ai suferit... Însă acum sîntem iarăşi împreună ! exclamă Aniuta. Şi dacă am scăpat cu viaţă şi ne-am mai revăzut, asta se datoreşte lui Viktor... Ivanovici.

Zicînd acestea, fata se desprinse de Ceremhovski, se apropie de Dubenţov şi, ridicîndu-se în vîrful picioarelor, îl sărută. Viktor se fîstîci. Karamuşkin îşi întoarse o clipă faţa şi roşi. Apoi, fata se apropie de Karamuşkin şi-i întinse prieteneşte mîna.

— Îţi rămîn dator toată viaţa, îi spuse profesorul lui Dubenţov, strîngîndu-i cu putere mîna. În momentele cele mai disperate, eu nu mi-am pierdut niciodată încrederea în curajul dumitale şi în experienţa lui Pahom Stepanovici. Dar unde e el ? Aniuta m-a făcut să uit de voi... Sau te pomeneşti că nu v-aţi întîlnit ? întrebă alarmat Ceremhovski.

— E aci şi îl veţi vedea îndată, — îl linişti Dubenţov. E ocupat cu o treabă pe care am să v-o explic îndată.

Se aşezară cu toţii pe pietre, alcătuind un cerc.

Dubenţov raportă pe scurt şefului expediţiei rezultatele explorărilor geologice din regiunea Bezîmianaia şi a Lacului Roşu. Apoi povesti întîmplările petrecute în ultimele douăzeci şi patru de ore.

— Lacul Roşu s-a dovedit a fi o realitate, — spuse Dubenţov, abia stăpînindu-şi emoţia. Şi ştiţi, Feodor Andreevici, că a fost confirmat şi un amănunt al legendei; într-adevăr, barajul s-a format din pricina unei alunecări de teren...

— Dar spune-ne şi dumneata ceva despre zăcămîntul de cărbune! îşi aduse deodată aminte Aniuta.

— Zăcămîntul a fost descoperit. Azi noapte am înnoptat pe Hungari şi am aflat că zăcămintele de cărbune de acolo prezintă o importanţă industrială mare.

— Dar nu înţeleg, tăticule, spuse nedumerită Aniuta. Cum, abia ieri ai aflat lucrul acesta? Şi pînă ieri unde ai fost?

— Şi eu am trecut, Aniutocika, printr-o serie de peripeţii, spuse surîzînd profesorul. Văd că prea bunul Pahom Stepanovici n-a vrut să te neliniştească şi nu ţi-a spus nimica. Căutîndu-vă, m-am îmbolnăvit de pneumonie... — Şi Ceremhovski le povesti toate amănuntele pe care cititorul le cunoaşte, dar de care Dubenţov şi Aniuta nu avea nici o ştiinţă.

Dar, tot vorbind astfel cu înflăcărare, uitaseră că Pahom Stepanovici păzea peştera în care se afla fiara cu două picioare. Aducîndu-şi aminte de lucrul acesta, Dubenţov sări în picioare şi se repezi spre tufişuri. De acolo însă îi apăru înainte roşcovanul urmat de Pahom Stepanovici. Banditul păşea posomorît, ţinîndu-şi cu amîndouă mîinile pantalonii. Faţa îi era plină de vînătăi şi de urme de lovituri. Pahom Stepanovici păşea în spatele lui, cu arma în mînă. La spate îi atîrna winchesterul diversionistului.

— Trebuie să-l omorîm ! strigă Nichifor, care se afla în apropiere, şi se aruncă cu cuţitul asupra banditului.

Piloţii, cu mare greutate izbutiră să-l potolească pe nanaian.

Pahom Stepanovici se opri. Rămase uimit văzîndu-l pe Ceremhovski, care se apropia de el.

Se îmbrăţişară şi îşi strînseră îndelung mîinile.

După aceea, Ceremhovski se apropie de diversionist.

— De ce are faţa acoperită cu vînătăi ? îl întrebă el pe Pahom Stepanovici.

— A încercat să se împotrivească şi am fost nevoit să-l pun niţel la punct.

— Minciuni, urlă banditul. Nu m-am împotrivit. Am sărit peste foc şi atunci dumnealui s-a năpustit asupra mea, mi-a luat puşca şi m-a izbit cu pumnul.

— Ia uită-te la el cum se mai smiorcăie, spuse zîmbind unul dintre piloţi. Dar ce credeai, că aveai să fii tratat cu bomboane ? Păi să fi căzut în mîinile mele, măcar o clipă ! Ai noroc că se află aci profesorul Ceremhovski.

Auzind numele acesta, Petrov se uită atent la bătrînul geolog şi tresări.

— Cine eşti dumneata ? îl întrebă sever Ceremhovski.

Diversionistul tăcea.

— Ce, ai uitat să vorbeşti ruseşte ? îl întrebă amenin-ţător pilotul. Răspunde la ce te întreabă profesorul.

Roşcovanul tresări, ochii lui de ţap se îndreptară speriaţi către pilot.

— Eu... noi sîntem vînători... exploratori... studiam fauna din Sihote-Alin.

— Fauna ? Şi de ce aţi omorît oameni ?

— Eram în legitimă apărare... Primul a început să ne amenin-ţe cu arma, uite acesta... Şi diversionistul îl arătă pe Pahom Stepanovici. Iar apoi, crezînd că avem de a face cu nişte răufăcători, am hotărît să-i prindem...

— I-auzi ticălosul, exclamă bătrînul vînător, izbucnind într-un hohot de rîs. Da' de ce l-aţi legat pe oroc de arbore ? Şi grenadele de unde le-aţi luat ?

— Feodor Andreevici, am să aduc îndată calabalîcul lor. Ştiu unde se găseşte, spuse Dubenţov.

Şi zicînd acestea, porni spre rîpă, însoţit de Nichifor. Curînd se întoarseră cu rucsacurile diversioniştilor. Dubenţov începu să le golească pe rînd. Din ele scoase trei tolbe cu grenade şi cartuşe, o rezervă mică de biscuiţi şi cacao condensată în cutii şi cîteva pachete de bani. Cînd însă geologul ridică în mînă o tolbă de muşama strîns legată, Petrov se strîmbă deodată : în tolbă se găseau fiolele cu bacterii de boli infecţioase.

— Dar asta ce mai este ? îl întrebă Ceremhovski pe diversionist, arătîndu-i fiola.

— Sînt nişte toxine chimice pentru experienţe cu animale, răspunse cu o voce nevinovată Petrov. Trebuie să procedaţi atent cu ele. Permiteţi-mi să vă arăt cum trebuie deschise, spuse el, păşind spre Ceremhovski.

— Stai pe loc, că trag ! strigă Pahom Stepanovici, ducînd arma la ochi.

— Iar grenadele, pentru ce sînt ? continuă să-l întrebe Ceremhovski.

— Fiind grănicer, e periculos să umbli neînarmat, minţea cu neruşinare roşcovanul.

După ce banditul fu îndepărtat, toată lumea păstră tăcere cîteva minute. Apoi fiecare îşi văzu de treburile lui.

Aniuta şi Pahom Stepanovici începură să pregătească prînzul. Însoţit de Dubenţov, Ceremhovski se duse să examineze malul. Piloţii se apucară să-şi revizuiască avionul.

După două ore, pe iarbă fu întinsă o paraşută de mătase de un alb strălucitor, iar pe ea gustările. Aniuta îi pofti pe toţi la „masă". În jurul ei se aşezară zece oameni, printre care şi Nichifor, Inga şi fetiţa nanaiană. Fiind cel mai bătrîn, Ceremhovski închină primul în cinstea tuturor.

— Dragii mei prieteni — începu el — am avut de întîmpinat multe greutăţi. Dar noi le-am biruit — munca noastră, deci, nu s-a irosit degeaba. Şi pentru aceasta — adăugă bătrînul profesor arătînd spre Mun-

tele Lîsaia — patria ne va mulţumi. Ridic paharul şi închin pentru abnegaţia, pentru curajul oamenilor sovietici, pentru iscusitul nostru vînător şi explorator Pahom Stepanovici, pentru fiica mea, pentru dumneata, prietene Karamuşkin, şi pentru voi, şoimilor — zise el, întorcîndu-se spre piloţi — şi pentru voi, tineri — arătînd către nanaieni. Închin pentru înflorirea vieţii voastre. Iar în ceea ce-l priveşte pe Viktor Ivanovici, despre el voi spune un singur lucru. Că este un fiu vrednic de tatăl său şi prietenul meu Ivan Filipovici. Beau pentru voi toţi, pentru ca viaţa noastră să fie plină ca această cupă, limpede ca această zi însorită, vajnică, măreaţă, ca aceste creste ale munţilor Sihote-Alin...

Toţi îşi goliră paharele şi începură să mănînce, discutînd cu aprindere.

Deasupra munţilor şi a lacului, deasupra oceanului nesfîrşit ai taigăi, pe cerul albastru siniliu, în zările strălucitoare pluteau agale cîţiva nori. Era o amiază dogoritoare de august. Dincolo de lac se auzea vuind cascada, puternică, triumfătoare, ca o strună enormă întinsă în văzduh. Şuvoaiele ei rubinii sclipeau din cînd în cînd în toate nuanţele curcubeului, în bătaia soarelui. Uneori, peste lac se lăsa parcă o umbră. Atunci vîltorile se posomorau, devenind ameninţătoare, sumbre. Dar nouraşul trecea şi pînzele de apă ale cascadei licăreau în curcubee scînteietoare, lumina soarelui de amiază copleşind din nou aerul străveziu ce tremura peste întinsul Lacului Roşu.

CUPRINS

	Pag.
Legenda lui Djagman	5
Pe urmele fiarei	11
Prin desişuri nestrăbătute	149
Cămara munţilor	233

DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ

Cine nu-şi imaginează azi, în epoca zborurilor interplanetare, o călătorie spre lună? Cartea lui Jules Verne, scrisă în urmă cu multe zeci de ani, povesteşte tocmai istoria unei asemenea călătorii.

În interiorul unui gigantic proiectil, ţîşnit din ţeava unui tun uriaş, trei oameni pornesc pentru prima oară spre tărîmurile reci şi neprimitoare ale lunii. Aparatele funcţionează perfect şi, instalaţi confortabil în fantasticul tub de oţel, îndrăzneţii pionieri aşteaptă înfriguraţi urmarea nemaiîntîlnitei lor aventuri. Ce va fi peste o oră, peste o zi? Va rezista proiectilul? Cum îi va primi uriaşul astru rece? Unde se vor opri?

„De la pămînt la lună" este una din cele mai actuale şi interesante povestiri ale marelui scriitor, o carte din care fantezia sa înaripată şi minunatul său talent au făcut un adevărat roman captivant.

Nr. 1836
Redactor de carte : Sişmanian E.
Tehnoredactor : Iacob Gheorghe
Corector : G. Dimitriu

Dat la cules 17.II.958. Bun de tipar 5.IV.958. Tiraj 12.150 ex. Hîrtie cărţi şcolare de 65 gr. m.p. Coli de tipar 22. Coli de editură 16,5. Ft. 32/84×108. Com. editurii 2603. Ediţia I. A. 01279. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 (G) = R

Tiparul executat sub com. nr. 80303 de Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piaţa Scînteii, 1. Bucureşti — R.P.R.